

4841

David Garnett

Femeia - vulpe

Descendent al unei distinse familii de literați englezi, **DAVID GARNETT** (1892-1981) a fost deopotrivă prozator, critic și editor. Faima sa se datorează, în primul rînd, uluitoarelor microromane din acest volum.

O tînără se transformă în vulpe continuînd să-și iubească soțul, un bărbat exasperat de indecizia iubitei se oferă exponat la o grădină zoologică, celebrul Motan Încălțat vrea să facă ordine în Anglia — iată punctele de pornire ale celor trei capodopere.

EDITURA UNIVERS **GLOBUS**

ISBN 973-34-0176-5

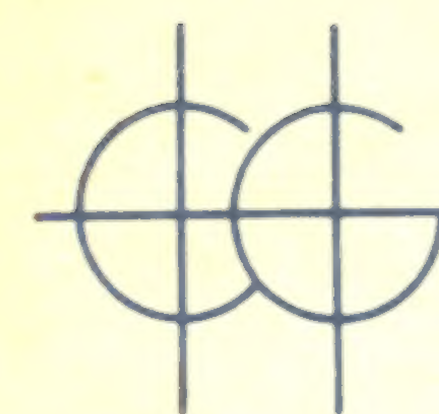
Lei 415

DAVID GARNETT

Femeia - vulpe

1993

DAVID GARNETT

Femeia-vulpe

Editura Univers / Colecția GLOBUS

GLOBUS

David Garnett

•Femeia - vulpe
•Un om la Grădina Zoologică
•Excelenţa sa, Motanul

Traducere, cuvînt înainte şi note de

ANGELA JIANU

EDITURA UNIVERS

Bucureşti
1993

COPERTA COLECȚIEI DE ION STATE
Grafica: ANA-MARIA ORBAN Ilustrația: TUDOR BANUȘ

Redactor: DENISA COMĂNESCU

DAVID GARNETT

Lady into Fox, first published in Great Britain by Chatto & Windus, 1922
A Man in the Zoo, first published in Great Britain by Chatto & Windus, 1924
The Master Cat, first published by Macmillan London Limited, 1974

ISBN 973-34-0176-5

Fabulele domnului Garnett

DAVID GARNETT (1892 - 1981), unicul fiu al cunoscutului critic englez Edward Garnett și al Constancei Garnett, celebra traducătoare a clasicilor ruși în limba engleză, este descendentul unei distinse familii în care literatura și artele au fost cultivate din tată în fiu cu profesionalismul și seriozitatea, dar și cu excentricitatea gentleman-ului. Tînărul David a crescut într-o atmosferă rafinată, beneficiind devreme de contacte cu celebra grupare intelectuală Bloomsbury (John Maynard Keynes, Lytton Strachey, Virginia și Leonard Woolf, Vanessa și Clive Bell, Duncan Grant etc.). Dar a început prin a face nu literatură, ci studii de botanică la Royal College of Science. Curiozitatea științifică l-a însoțit toată viața. Cărțile lui trădează un studiu meticulos al lumii naturale, dar și al naturii umane. Acestui spirit de exactitate științifică i-a datorat David Garnett, în 1956, titlul de „Fellow" al Colegiului Imperial de știință și tehnologie. Dar a rămas, în primul rînd, om de litere: editor, critic, prozator.

Volumul de față cuprinde romanul său de debut, *Lady into Fox* (Femeia — Vulpe) din anul 1922, încununat cu premiile Hawthornden și James Tait Black, romanul *A Man in the Zoo* (Un om la Grădina Zoologică), apărut în anul 1924 și *The Master Cat* (Excelența sa, Motanul), scris mai tîrziu, în 1974.

Pentru David Garnett, Femeia—Vulpe era o *„reductio ad absurdum* a problemei fidelității în iubire". O tînără femeie se transformă subit în vulpe, iar poves-

tea relatează încercarea disperată a soţului ei de a o păstra alături de el, în ciuda sălbăticirii ei treptate. Femeia captivă a lui Ibsen, Madame Bovary? Iată două interpretări posibile. Tonul reţinut şi uşor pedant al naraţiunii — caracteristic în special pentru primele două „novele" — nu maschează întru totul patetismul acestei imposibile iubiri.

Un om la Grădina Zoologică are un pretext cel puţin la fel de ciudat: în urma unei certe cu logodnica lui, un tînăr se oferă Societăţii Zoologice Regale pentru a fi expus ca specimen de *Homo sapiens*. Incidentul — de o bizarerie tipic britanică — îi prilejuieşte autorului unele reflecţii nu tocmai măgulitoare despre natura umană, despre relaţiile dintre oameni, despre relaţiile dintre oameni şi animale.

Excelenţa sa, Motanul este, după cum arată subtitlul, o relatare modernă a basmului cu Motanul încălţat. Accentele satirice, mai evidente, sînt îndreptate deopotrivă spre relaţiile omului cu animalele, spre cruzimea sîngeroasă a evului mediu englez şi spre absurdităţile unor canoane ecleziastice. Este un episod dintr-o istorie a neamului pisicesc, episod care justifică eterna neîncredere pe care felinele au arătat-o omului.

Desigur, aceste scînteietoare fabule „Bloomsbury" pornesc de la ceea ce are mai iraţional, mai primar, natura omenească: nostalgia pentru o viaţă mai aproape de natură, gelozia, orgoliul, egoismul, cruzimea, patima insondabilă. David Garnett ştie să discearnă toate aceste impulsuri dincolo de distorsiunile şi emendările educaţiei, bunelor maniere şi convenţiilor sociale.

Într-o literatură în care satira are o veche şi rodnică tradiţie, David Garnett este un ironist subtil şi plin de compasiune.

Angela Jianu

FEMEIA — VULPE

Lui Duncan Grant

ÎNTÎMPLĂRILE MIRACULOASE ori supranaturale nu sînt atît de neobişnuite cum par, doar că se petrec la intervale de timp neregulate. Aşa se face că trece un secol întreg fără să se întîmple nici o minune mai de soi, pentru ca apoi miracolele să curgă cu nemiluita. Dintr-o dată, apar pe suprafaţa pămîntului monştri de tot felul, cometele brăzdează cerul, eclipsele bagă lumea în sperieţi, meteori se revarsă în şiroaie, sirenele şi nimfele atrag corăbiile călătoare pentru ca balaurii mării să le înece, catastrofe îngrozitoare se abat asupra omenirii.

Dar întîmplarea stranie pe care o voi istorisi acum s-a petrecut izolat, a venit singură şi neajutorată într-o lume ostilă, motiv pentru care oamenii nu i-au acordat atenţia cuvenită. Brusca transformare în vulpe a doamnei Tebrick este un fapt dovedit, pe care avem libertatea să ni-l explicăm cum vrem. Fără îndoială, va fi dificil să dăm faptelor o explicaţie care să se împace cu ideile şi cunoştinţele noastre generale, dar nu este deloc greu să acceptăm ca adevărată o întîmplare pentru care există atîtea dovezi, aduse nu de unul, ci de o mulţime de martori, toţi oameni respectabili pe care

nu-i putem bănui că s-au înţeles între ei.

Eu, însă, mă voi mulţumi să fac o relatare a faptelor şi a consecinţelor lor, aşa cum s-au petrecut. Dar oricare dintre cititorii mei este liber să găsească o explicaţie pentru acest aparent miracol, căci pînă acum nimeni nu a elucidat misterul în chip satisfăcător. După părerea mea, ceea ce sporeşte dificultatea este faptul că metamorfoza a avut loc cînd doamna Tebrick era deja femeie în toată firea, şi că totul s-a petrecut într-un interval de timp atît de scurt. Dacă apariţia cozii s-ar fi produs mai încet, dacă trupul s-ar fi acoperit treptat cu păr şi întreaga anatomie s-ar fi preschimbat printr-un proces lent de creştere, sau dacă persoana astfel metamorfozată ar fi fost un copil, faptul ar fi fost la fel de monstruos, dar cel puţin ne-ar fi venit mai uşor să ni-l explicăm conform noţiunilor noastre generale.

Noi, însă, avem de-a face cu o situaţie foarte diferită. O femeie în toată firea se transformă subit în vulpe. Aşa ceva nu se poate explica prin nici o noţiune cunoscută nouă din ştiinţele naturii. Materialismul epocii noastre nu ne este de nici un folos în această situaţie. Avem de a face, într-adevăr, cu un *miracol* : este ceva ce nu aparţine lumii noastre, o întîmplare pe care am accepta-o mai uşor dacă ar fi investită cu autoritatea Revelaţiei Divine din scripturi, dar pe care nu sîntem nicidecum pregătiţi s-o vedem petrecîndu-se în zilele noastre, printre vecinii noştri din Oxfordshire.

Singurele lucruri pe care le ştim şi care ar putea duce la o explicaţie sînt rodul unor

ipoteze, şi le prezint aici mai mult din dorinţa de a nu ascunde nimic decît pentru că ele în sine ar avea vreo valoare.

Este adevărat că numele de fată al doamnei Tebrick era Fox* şi că, dacă un asemenea miracol s-ar fi întîmplat înainte, familia ar fi putut primi acest nume drept poreclă. Tangley Hall era reşedinţa acestei vechi familii din vremuri imemoriale. Este adevărat şi că, pe vremuri, în curtea din spatele conacului stătuse în lanţ o vulpe pe jumătate domesticită. Am auzit multe persoane atotştiutoare dîndu-şi cu părerea cum că asta ar putea explica multe lucruri, dar tot ele aminteau că „ce e drept, pe vremea domnişoarei Silvia nu mai era nici o vulpe". La început vedeam o posibilă explicaţie în faptul că Silvia Fox fusese o dată la vînătoare, cînd avea zece ani şi se pătase cu sînge. Se pare că a fost tare îngrozită şi dezgustată şi i s-a făcut rău după aceea. Dar acum nu cred că asta ar mai putea avea vreo legătură cu miracolul de mai tîrziu, deşi se ştie că ea vorbea de „bietele vulpi" ori de cîte ori se auzea zvon de vînătoare şi nu s-a mai dus să vîneze decît după ce s-a căsătorit, iar soţul a convins-o să meargă cu el.

După o scurtă logodnă, Silvia s-a căsătorit în anul 1879 cu domnul Richard Tebrick şi, după luna de miere, cei doi soţi s-au stabilit la Rylands, lîngă Stokoe, în Oxfordshire. Un singur lucru nu am putut să lămuresc, şi anume cum s-au cunoscut cei doi. Tangley Hall se află la

* Vulpe, în lb. engleză.

peste treizeci de mile depărtare de Stokoe, într-un loc extrem de izolat. Nici în zilele noastre nu există un drum cumsecade într-acolo, ceea ce nu poate decît să ne mire dacă ne gîndim că Tangley Hall este cel mai de seamă, de fapt singurul, conac de prin părţile acelea.

Dacă s-au cunoscut în urma unei romantice întîlniri întîmplătoare sau dacă, mai puţin romantic, dar mai probabil, unchiul ei, diacon la Oxford, l-a cunoscut pe domnul Tebrick şi l-a invitat la Tangley Hall este imposibil de spus cu certitudine. Oricum s-ar fi cunoscut, era o căsnicie fericită. Mireasa avea douăzeci şi trei de ani. Era mică de stat şi avea mîini şi picioare deosebit de delicate. Este bine, poate, să reţinem că nu era nimic vulpesc în toată înfăţişarea ei. Dimpotrivă, era o femeie neobişnuit de frumoasă şi de agreabilă. Avea ochi căprui extrem de strălucitori, părul negru cu ape roşiatice şi pielea oacheşă, cu cîţiva pistrui întunecaţi şi aluniţe minuscule. Era rezervată pînă la timiditate, dar în acelaşi timp sigură pe ea şi foarte manierată.

A fost crescută sever de o femeie destoinică şi cu principii foarte sănătoase, care a murit cu vreun an înainte de căsătoria Silviei. Dat fiind faptul că mama fetei murise cu multă vreme în urmă, iar tatăl era bolnav şi cu mintea zdruncinată, nu primeau prea mulţi oaspeţi în afara unchiului ei. Acesta stătea uneori la ei şi cîte o lună sau două, mai ales iarna, căci îi plăcea să vîneze becaţe, de care era plină valea. Faptul că Silvia nu a devenit o ţărăncuţă se explică prin severitatea guvernantei şi prin influenţa unchiului. Se prea

poate, însă, ca traiul într-un loc atît de sălbatic să-i fi sădit în fire unele porniri mai aprige, în ciuda educației pioase pe care o primise. Bătrîna ei doică spunea: „Domnișoara Silvia a avut întotdeauna ceva neîmblînzit în suflet", dar dacă acest lucru era adevărat sau nu, asta nu a știut niciodată nimeni în afară de soțul ei.

Într-una din primele zile ale anului 1880, imediat după masă, tinerii căsătoriți au plecat la plimbare în crîngul de pe delușorul din împrejurimi. Se purtau și acum ca doi îndrăgostiți și erau mereu împreună. În timp ce se plimbau, au auzit cîinii în depărtare și, ceva mai tîrziu, un corn de vînătoare. A doua zi de Crăciun, domnul Tebrick o convinsese cu greu pe soția lui să meargă cu el la vînătoare, iar ei nu i-a plăcut, cu toate că nu-i displăcea călătoria.

Auzind zvon de vînătoare, domnul Tebrick a iuțit pasul înspre marginea crîngului ca să vadă cîinii, dacă ar fi trecut pe acolo. Soția lui mergea ceva mai în urmă, iar el, ținînd-o de mînă, era aproape nevoit să o tragă după el. Nu mai aveau mult pînă la marginea pădurici, cînd ea și-a tras brusc mîna dintr-a lui, scoțînd un țipăt, iar el a întors numaidecît capul.

În locul în care, cu o clipă în urmă, se aflase soția lui, stătea acum o vulpe mică cu părul de un roșu strălucitor. Vulpea îl privea rugător, înaintînd cîte un pas, iar el și-a dat seama că însăși soția lui era cea care îl privea cu ochii animalului. Puteți să vă închipuiți cît de îngrozit a fost. Probabil că nici soția lui nu era mai puțin îngrozită văzînd

cum arată, astfel că preț de vreo jumătate de oră n-au făcut altceva decît să se uite unul la celălalt, el uluit, iar ea cu priviri întrebătoare, de parcă i-ar fi spus: „Ce s-a întîmplat cu mine? Ai milă de mine, bărbate, ai milă de mine, căci sînt nevasta ta".

Astfel se tot uita la ea, recunoscînd-o chiar și sub această înfățișare, dar se întreba totuși: „Oare să fie ea? Oare nu visez?" Iar ea îl privea rugător și se alinta pe lîngă el, de parcă ar fi vrut să-i spună că este într-adevăr ea, soția lui. Astfel au ajuns unul lîngă celălalt și atunci el a luat-o în brațe, ținînd-o strîns la piept. Ea se cuibări sub haina lui și începu să-i lingă fața, fără să-și ia privirile de la el.

Bărbatul întorcea pățania pe toate fețele, tot privind la vulpea din brațele lui, dar nu izbutea nicidecum să priceapă ce se întîmplase și se mîngîia cu speranța că transformarea este de scurtă durată și că vulpea se va preschimba din nou în soția lui cea dragă, carne din carnea lui.

Și, pentru că se purta mai degrabă ca un îndrăgostit decît ca un soț, i s-a năzărit că numai el este de vină, pentru că, dacă se întîmpla un lucru îngrozitor, nu putea nicidecum să o condamne pe ea.

Au stat așa o bucată de vreme, pînă cînd biata vulpe nu-și mai putu stăpîni lacrimile și începu să plîngă — dar fără să scoată un sunet — și să tremure scuturată de friguri. Văzînd aceasta, nici el nu se mai putu stăpîni, se așeză jos și plînse în hohote multă vreme, tot sărutînd-o printre suspine ca pe o femeie,

fără să-i pese, într-atît era de îndurerat, că sărută o vulpe pe bot.

Aşa au stat pînă spre asfinţit, cînd el şi-a venit în fire şi s-a gîndit că primul lucru care trebuie făcut este s-o ascundă cumva şi s-o aducă acasă.

Aşteptînd să se întunece de-a binelea ca s-o poată duce acasă fără să fie văzuţi, a ascuns-o sub pulpana hainei, ba chiar mai mult, în durerea lui, şi-a desfăcut vesta şi cămaşa şi a strîns-o mai aproape de inimă. Atunci cînd sîntem loviţi de o mare nenorocire, nu ne mai purtăm ca nişte oameni în toată firea, ci ca nişte copii a căror singură mîngîiere în necazul lor este să se cuibărească la pieptul mamei, sau, dacă ea nu este de faţă, să înfrunte soarta strîns îmbrăţişaţi.

Cînd s-a întunecat bine a dus-o acasă cu mare băgare de seamă, dar chiar şi aşa cîinii au simţit-o şi nimic nu i-a mai putut potoli.

După ce a dus-o înăuntru, primul lui gînd a fost s-o ascundă de servitori. A dus-o în braţe pînă în dormitor, după care a coborît din nou.

Domnul Tebrick avea trei servitori care locuiau în casă: bucătăreasa, camerista şi o bătrînă care fusese doica soţiei sale. În afară de aceste două femei, mai era şi un grăjdar (dar puteţi să-i spuneţi şi grădinar), care era necăsătorit şi nu locuia acolo, ci în casa unei familii de ţărani la o jumătate de milă depărtare.

Coborînd, domnul Tebrick a dat peste fata în casă.

— Janet, a spus el, doamna Tebrick şi cu mine am primit veşti proaste, şi doamna Tebrick a trebuit să plece imediat la Londra în după-masa

asta, iar eu mai stau pînă mîine ca să pun totul în ordine. Vom închide casa, aşa că sînt nevoit să-ţi dau dumitale şi doamnei Brant leafa pe o lună şi să vă rog să plecaţi mîine dimineaţă la ora şapte. Vom pleca probabil în Europa şi nu ştiu cînd ne întoarcem. Te rog să-i anunţi şi pe ceilalţi şi apoi adu-mi ceaiul în birou.

Janet nu a spus nimic, căci era o fată timidă, mai ales în faţa bărbaţilor, dar, după ce a intrat în bucătărie, s-a auzit de acolo un dialog zgomotos, întrerupt din cînd în cînd de exclamaţiile bucătăresei.

Cînd fata s-a întors cu ceaiul, domnul Tebrick i-a spus:

— Nu este nevoie de dumneata sus. Fă-ţi bagajele şi spune-i lui James să pregătească şareta pentru mîine la ora şapte ca să te ducă la gară. Acum sînt ocupat, dar ne vedem mîine dimineaţă înainte de plecare.

După ce fata a plecat, domnul Tebrick a dus tava sus. În prima clipă a crezut că vulpea dispăruse, căci camera părea cu desăvîrşire goală. Dar a zărit numaidecît ceva mişcînd într-un colţ al încăperii: era ea, trăgîndu-şi rochia de casă cu care se chinuia să se îmbrace.

Priveliştea era fără îndoială comică, dar bietul domn Tebrick era mult prea nefericit, atunci şi toată viaţa după aceea, ca să se mai amuze în faţa unor asemenea scene ridicole. O chemă încetişor:

— Silvia, Silvia. Ce faci tu acolo?

Dîndu-şi numaidecît seama ce vrea ea, a început să-şi facă din nou reproşuri din adîncul inimii: cum să nu-şi închipuie el că

soţiei lui nu putea să-i placă să umble dezbrăcată, nici chiar în condiţiile acelea? Şi nu s-a liniştit pînă cînd nu a îmbrăcat-o cum se cuvine, aducîndu-i din dulap rochiile pentru ca ea să-şi aleagă una. Cum era de aşteptat, îi erau prea mari acum, dar în cele din urmă a găsit o jachetă scurtă pe care îi plăcea s-o poarte uneori dimineaţa. Era făcută din mătase înflorată, împodobită cu dantelă, şi avea mînecile îndeajuns de scurte pentru a-i veni bine acum. În timp ce-i lega panglicile, biata lui soţie îi mulţumea cu priviri drăgăstoase şi nu fără oarecare sfiiciune şi jenă. O aşeză într-un fotoliu printre perne şi îşi băură ceaiul împreună: ea sorbea delicat dintr-o farfurioară şi lua pîinea cu unt din mîna lui. Toate acestea arătau, cel puţin aşa credea el, că soţia lui este încă cea pe care o ştia el; era atît de puţină sălbăticie în comportamentul ei, atîta delicateţe şi decenţă, încît el se mîngîia cu acest gînd şi îşi imagina că puteau trăi şi de atunci încolo destul de fericiţi, singuri şi departe de lume.

A fost trezit din acest vis prea frumos de vocea grădinarului, care le vorbea cîinilor, încercînd să-i liniştească. De cînd se întorsese el acasă cu vulpea, cîinii scînciseră, lătraseră şi mîrîiseră tot timpul, iar el ştia că e din cauza vulpii şi că vor s-o ucidă.

Sculîndu-se, îi strigă grădinarului că o să coboare el să liniştească dulăii şi-l rugă să intre în casă şi să lase totul pe seama lui. A rostit toate acestea pe un ton sec şi poruncitor care l-a obligat pe grădinar să facă ce i se cerea, deşi fără tragere de inimă, căci era curios din fire. Domnul Tebrick coborî, luă

puşca de pe raftul ei, o încărcă şi ieşi în curte. Erau doi cîini, un setter irlandez foarte frumos pe care soţia lui îl adusese de la Tangley Hall după căsătorie, şi un foxterier bătrîn, pe nume Nelly, pe care îl avea de mai bine de zece ani.

Cînd domnul Tebrick a ieşit în curte cîinii l-au salutat înteţindu-şi lătratul şi scîncetele: setterul ţopăia înnebunit la capătul lanţului, Nelly tremura, dînd din coadă şi uitîndu-se cînd la stăpînul ei, cînd la uşa casei, de unde simţea că vine miros de vulpe.

Luna strălucea puternic, aşa că domnul Tebrick vedea cîinii foarte clar. Mai întîi a ucis setterul soţiei sale, după care se uită după Nelly s-o împuşte cu al doilea cartuş, dar ia-o de unde nu-i. Căţeluşa dispăruse fără urmă. Privind mai atent să vadă cum de reuşise să-şi rupă lanţul, a găsit-o ascunsă în fundul cuştii. Şmecheria asta nu a salvat-o, însă, căci domnul Tebrick, după ce a încercat zadarnic s-o tragă afară de lanţ — cîinele n-ar fi venit nici în ruptul capului — a băgat ţeava puştii în cuşcă, împingînd-o în trupul cîinelui, şi a tras. Aprinzînd un chibrit, se uită să vadă dacă a murit, apoi, lăsînd cîinii aşa cum erau, legaţi, se întoarse în casă unde a dat peste grădinar, care nu plecase încă acasă. I-a dat leafa pe o lună în loc de preaviz şi i-a spus că mai are un singur lucru de făcut: să îngroape cîinii chiar în noaptea aceea.

Servitorii erau cît se poate de tulburaţi din pricina purtării lui ciudate şi autoritare. Auzind împuşcăturile, în timp ce el era încă în curte, Nanny, bătrîna doică a soţiei lui, a dat fuga sus în dormitor, cu toate că nu avea ce

căuta acolo, a deschis uşa şi a dat peste biata vulpe, îmbrăcată cu jacheta stăpînei ei şi stînd între perne atît de melancolică şi de îndurerată, încît nu auzea nimic din ce se întîmpla în jur.

Bătrîna Nanny nu se aştepta s-o vadă pe stăpîna ei acolo, căci i se spusese că a plecat în după-amiaza aceea la Londra, dar, recunoscînd-o imediat, a strigat :

— Vai, scumpa şi drăguţa mea! Vai, biată domnişoară Silvia! Ce-i cu schimbarea asta îngrozitoare?

Apoi, văzînd că stăpîna ei tresare şi se uită la ea, a început din nou să strige :

— Dar nu-ţi fie frică, draga mea, totul o să fie bine, bătrîna ta Nanny te recunoaşte, o să fie totul bine pînă la urmă.

În timp ce rostea aceste cuvinte, nu o privea pe stăpîna ei de teamă să nu-i vadă ochii înguşti de vulpe, căci era o privelişte insuportabilă pentru ea. Aşa că a ieşit în grabă din cameră, ca nu cumva să dea domnul Tebrick peste ea şi, cine ştie, s-o ucidă ca pe cîini, pentru că aflase secretul.

În tot acest răstimp, domnul Tebrick nu făcuse altceva decît să-şi plătească servitorii şi să-şi omoare cîinii ca într-un vis urît. După asta, ca să-şi revină, a dat pe gît două sau trei pahare de whisky tare şi, luîndu-şi vulpea în braţe, s-a culcat şi a adormit buştean. Dacă ea a dormit sau nu, nimeni nu ar putea spune.

Dis-de-dimineaţă, cînd el s-a trezit, nu mai era nimeni în toată casa în afară de ei doi, căci, urmîndu-i poruncile, servitorii plecaseră în zori : Janet şi bucătăreasa la Oxford să-şi

caute slujbă acolo, iar Nanny la coliba ei de la Tangley, unde locuia şi fiul ei, care era porcar acolo.

Astfel, în dimineaţa aceea şi-au început viaţa împreună, aşa cum aveau s-o ducă de atunci încolo. El se scula tîrziu, spre amiază, făcea focul jos şi pregătea micul dejun, apoi o peria pe soţia lui, o spăla cu un burete ud şi o peria din nou, folosind şi parfum din belşug pentru a acoperi întrucîtva mirosul ei de sălbăticiune. Cînd era gata îmbrăcată, o ducea jos şi luau micul dejun împreună, ea stînd cu el la masă, bîndu-şi ceaiul dintr-o farfurioară şi luînd mîncarea din mîna lui. Îi plăcea şi acum mîncarea ei preferată dinainte de schimbare, un ou moale sau o felie de şuncă, pîine prăjită cu unt şi puţin gem de gutui şi mere. Pentru că tot ne aflăm la acest subiect, trebuie să spun că domnul Tebrick citise într-o enciclopedie cum că vulpilor din Europa le plac grozav strugurii şi că toamna ele renunţă la hrana lor obişnuită şi se hrănesc numai cu struguri, îngrăşîndu-se peste măsură şi pierzîndu-şi mirosul respingător.

Această preferinţă a vulpilor pentru struguri este într-atît de clar confirmată de Esop şi de unele pasaje din Biblie, încît e de mirare că domnului Tebrick îi rămăsese necunoscută. După ce a citit relatarea din enciclopedie, a scris la Londra să i se trimită prin poştă cîte două coşuri de struguri pe săptămînă şi a constatat cu încîntare că cele spuse acolo sînt adevărate, mai ales într-o privinţă foarte importantă pentru el. Vulpea savura strugurii peste măsură, părînd că nu se mai satură de ei, aşa încît domnul Tebrick a mărit comanda de la o

livră la trei livre, şi apoi la cinci. În acest fel, mirosul ei a dispărut aproape cu desăvîrşire, încît nu se mai simţea decît uneori, dimineaţa, înainte de toaletă.

Ceea ce făcea viaţa cu ea suportabilă era faptul că părea să-l înţeleagă perfect — da, fiecare vorbă pe care o spunea — şi că, deşi era mută, se exprima totuşi foarte clar prin priviri şi prin semne.

Stătea adesea de vorbă cu ea, îi spunea toate gîndurile lui, neascunzîndu-i nimic, şi îi venea cu atît mai uşor, cu cît şi el înţelegea foarte bine răspunsurile ei şi tot ce dorea ea să spună.

— Pis, pis, îi spunea el, căci aşa obişnuise dintotdeauna. Pis, drăguţa mea, unii bărbaţi m-ar compătimi să ştie că trăiesc singur cu tine, după tot ce s-a întîmplat, dar eu, atîta vreme cît tu eşti în viaţă, nu aş schimba locul cu nici unul dintre ei. Chiar dacă tu eşti vulpe, eu nu te-aş da pentru nici o femeie din lume. Îţi jur că nu, şi aşa aş fi făcut indiferent în ce te-ai fi transformat.

Surprinzînd privirea ei gravă, adăuga :

— Crezi că glumesc cu astfel de lucruri, draga mea ? Să nu crezi asta. Îţi jur, iubita mea, că o să-ţi fiu credincios toată viaţa, că te voi respecta şi te voi preţui, căci tu eşti soţia mea. Şi nu voi face asta doar în speranţa că Dumnezeu în marea Lui milă îţi va reda înfăţişarea de altă dată, ci numai pentru că te iubesc. Chiar dacă tu te-ai schimbat, dragostea mea a rămas aceeaşi.

Dacă cineva i-ar fi văzut în acea clipă, ar fi jurat că sînt doi îndrăgostiţi, cu atîta pasiune se uitau unul la celălalt.

Uneori îi spunea că, deşi diavolului îi stă în putere să înfăptuiască minuni, ar fi peste puterile lui vreodată să schimbe iubirea pe care i-o poartă.

Asemenea vorbe pline de patimă, care o impresionaseră pe soţia lui şi în vremurile obişnuite, erau acum singura ei mîngîiere. Se apropia de el şi, punîndu-şi laba în mîna lui, îl privea cu ochi strălucitori de bucurie şi recunoştinţă, gîfîind de emoţie, sărind şi lingîndu-l pe faţă.

El avea acum zeci de mărunţişuri de făcut prin casă : gătit, curăţenie, făcut patul şi multe altele. Era comic s-o priveşti pe vulpe în timp ce el făcea toate lucrurile astea. Era deseori cuprinsă de tristeţe şi de ciudă cînd îl vedea făcînd, în felul lui stîngaci, tot ceea ce ea ar fi făcut mult mai bine, dacă ar fi putut. Apoi, uitînd de buna cuviinţă şi decenţa cu care îşi impusese la început să nu alerge în patru labe, îl urma peste tot şi, ori de cîte ori el greşea cîte ceva îl oprea şi-i arăta cum trebuie făcut. Cînd el uita de ora mesei, se apropia de el şi, trăgîndu-l de mînecă, părea să-i spună :

— Bărbate, da' noi nu mai mîncăm azi ?

Această feminitate a ei îl încînta, ca o dovadă că era încă soţia lui, închisă în trupul unei vietăţi sălbatice, dar cu suflet de femeie. Acest lucru îl încuraja atît de mult, încît a început să se întrebe dacă nu cumva era cazul să-i citească, cum făcea adesea înainte. În cele din urmă, nevăzînd nici o piedică în calea acestui lucru, a luat din bibliotecă

„Povestea Clarissei Harlowe" *, din care se apucase să-i citească cu cîteva săptămîni înainte. Deschise cartea acolo unde rămăsese ultima dată, la scrisoarea lui Lovelace după noaptea pe care o petrecuse așteptînd zadarnic în pădurice.

— „Dumnezeule mare ! Ce-o să se aleagă de mine ? Picioarele-mi sînt amorțite de roua bogată a miezului de noapte ; peruca și hainele îmbibate de brumă și ceață ! Se crapă de ziuă..." etc.

Era conștient de faptul că ea îl urmărește cu atenție, apoi, după cîteva pagini, povestea l-a absorbit într-atît, încît a citit vreo jumătate de oră fără s-o privească. Cînd, în sfîrșit, s-a oprit, și-a dat seama că ea nu-l mai urmărește, ci se uită la ceva cu o aviditate nefirească. Alarmat de privirea ei atît de fixă, caută să vadă care e cauza. Și-a dat seama numaidecît că ea urmărește cu mare interes mișcările porumbiței ei dragi din colivia atîrnată lîngă fereastră. Încerca să-i vorbească dar, cum ea părea nemulțumită, a lăsat deoparte povestea „Clarissei Harlowe" și nu a mai repetat niciodată experimentele literare.

Dar în aceeași seară, cum umbla prin sertarul de la birou în timp ce Pis îl privea peste umăr, ea a zărit un pachet de cărți de joc, pe care el a fost nevoit să le scoată din cutia lor pentru a-i face ei o plăcere. Încercînd una, încercînd alta, și-a dat seama în cele din urmă că ea nu dorea nici mai mult nici mai puțin decît să joace pichet. La început a fost

---

* „Clarissa Harlowe", titlul unui roman al scriitorului englez Samuel Richardson (1689—1761).

mai greu să găsească o modalitate în care ea putea să țină cărțile, dar au învins această dificultate cu ajutorul unei tăblițe de lemn încleiate pe care el aranja cărțile, după care ea le împingea ușurel cu laba pe cele cu care voia să joace. Problema fiind rezolvată, au jucat trei partide, la care ea a participat cu încîntare. Ba mai mult, ea le-a cîștigat pe toate trei. După asta, au început să joace des pichet și chiar *cribbage*. Trebuie să spun că, atunci cînd marca punctele pe tabla de cribbage, el trebuia să mute și fisele ei, căci ea nu le putea apuca și așeza în găuri. Vremea, pînă atunci umedă și cețoasă, cu ploi dese, s-a îmbunătățit în săptămîna care a urmat și, cum se întîmplă adesea în ianuarie, au urmat cîteva zile frumoase și însorite, fără vînt, cu ger ușor noaptea, înghețurile fiind tot mai puternice și amenințînd să se transforme în ninsoare.

Era firesc ca, văzînd vremea frumoasă, domnul Tebrick să vrea să-și scoată vulpea la plimbare. Era ceva ce nu mai făcuse încă, și asta nu numai din pricina vremii umede și reci, cît și pentru că numai gîndul de a o scoate afară îl alarma. Avea atît de multe temeri, încît la un moment dat era ferm hotărît să nu iasă cu ea afară. Nu era numai teama că ea ar putea fugi de lîngă el, teamă care, știa și el, era neîntemeiată, ci și închipuiri mai verosimile, de pildă cîinii vagabonzi, capcane și lațuri, carabine, toate astea pe lîngă spaima de a fi văzuți de vecini împreună. În cele din urmă s-a hotărît, mai ales că vulpea îl tot întreba, cu toată drăgălășenia de care era în stare, dacă nu are voie și ea să se plimbe puțin în

grădină. Dar îl asculta supusă cînd el îi spunea că ar fi putut stîrni curiozitatea vecinilor dacă erau văzuţi împreună; în afară de asta, îi mai vorbea adesea şi de temerile lui privitoare la cîini. Într-o bună zi, însă, ea a găsit un răspuns la toate acestea, conducîndu-l în hol şi arătînd cu îndrăzneală către puşcă. Asta l-a hotărît s-o scoată la plimbare, dar numai cu precauţii nesfîrşite. A lăsat uşa casei deschisă pentru ca, în caz de primejdie, ea să se poată retrage repede, şi-a luat puşca sub braţ, iar pe ea a învelit-o bine ca nu cumva să răcească.

Ar fi dus-o şi în braţe, dar ea s-a eliberat uşurel din braţele lui cu o privire care spunea clar că doreşte să meargă singură. Se obişnuise deja cu mersul în patru labe şi gîndul că ar putea fi văzută astfel nu-i mai producea oroare; îşi făcuse, probabil, socoteala că trebuie fie să se resemneze şi să umble aşa, fie să-şi petreacă tot restul vieţii în pat.

Cînd s-a văzut afară în grădină, vulpea a fost cuprinsă de o bucurie de nedescris. Alerga încoace şi încolo, dar numai în preajma lui, atentă în jur cu urechile ciulite şi căutîndu-i cînd şi cînd privirea.

De atîta încîntare, aproape că dansa, alergînd în jurul lui, înaintînd cîţiva paşi, apoi întorcîndu-se şi zbenguindu-se pe lîngă el în timp ce făceau înconjurul grădinii. Dar, în ciuda bucuriei, îi era şi foarte teamă. La orice zgomot, mugetul unei vaci, cîntecul unui cocoş, sau vocea unui plugar strigînd în depărtare ca să sperie ciorile, ea tresărea, îşi ciulea urechile să audă mai bine, botul i se încreţea, nările începeau să-i tremure, se

strîngea toată lîngă picioarele lui. S-au plimbat în jurul grădinii pînă la iazul unde pluteau o sumedenie de păsări de baltă, lişiţe, raţe sălbatice, sarsele şi călifari, a căror vedere i-a făcut mare plăcere. Păsările astea fuseseră dintotdeauna preferatele ei, iar acum era atît de bucuroasă la vederea lor, încît nu se mai purta cu reţinerea ei obişnuită. Mai întîi le-a privit fix, apoi, sărind pe genunchiul soţului ei, a căutat să trezească şi în sufletul lui aceeaşi emoţie. Cu labele pe genunchiul lui, îşi tot întorcea privirile spre raţe de parcă nu-şi mai putea lua ochii de la ele, după care a luat-o înaintea lui, alergînd pînă la marginea apei.

Apariţia ei, însă, a produs raţelor o teribilă uimire. Cele de pe mal şi de la marginea izlazului au fugit spre mijlocul apei, care înotînd, care în zbor, şi acolo s-au îngrămădit una în alta; apoi, înotînd în cerc, au început să măcăie atît de tare, încît mai că l-au asurzit pe domnul Tebrick. După cum am mai spus, nu i se întîmpla niciodată să zîmbească în faţa incidentelor rizibile provocate de metamorfoza soţiei lui, incidente care nu lipseau. Şi de data asta, dîndu-şi seama că raţele alea proaste cred că soţia lui e vulpe cu adevărat şi sînt alarmate din această pricină, spectacolul care altora li s-ar fi părut amuzant era dureros pentru el.

Cu totul altfel gîndea vulpea lui care, încîntată de agitaţia pe care o stîrnise printre raţe, s-a apucat să facă tot felul de giumbuşlucuri. Deşi la început a chemat-o înapoi ca s-o ia pe alt drum, domnul Tebrick s-a lăsat învins de bucuria ei şi s-a aşezat, în

timp ce ea zburda în jur mai fericită decît o văzuse vreodată după schimbare. Mai întîi a alergat spre el veselă, toată numai zîmbet, apoi a coborît din nou spre malul apei, zbenguindu-se și făcînd tot felul de ștrengării, alergînd după propria ei coadă, dansînd pe picioarele dinapoi, tăvălindu-se pe pămînt, alergînd în cerc, toate astea fără să dea nici o atenție rațelor.

Dar ele, cu gîturile încordate și capetele îndreptate în aceeași direcție, înotau încoace și încolo în mijlocul eleșteului, făcînd mac, mac, mac tot timpul, și încă în ritm, căci măcăiau toate în cor. La un moment dat ea s-a îndepărtat de iaz, iar el, găsind că e cazul să pună capăt distracțiilor de acest soi, a prins-o și i-a spus:

— Silvia, draga mea, vino, s-a făcut răcoare, e timpul să ne întoarcem. Sînt convins că ți-a prins bine să ieși afară la aer, dar nu e bine să mai zăbovim.

Ea părea să fie de acord, dar a mai aruncat rațelor o privire peste umăr, după care au pornit amîndoi spre casă cu un aer îndeajuns de sobru.

Pe la jumătatea drumului, ea s-a întors brusc și a luat-o la fugă înapoi. Întorcînd repede capul, el și-a dat seama că rațele îi urmăriseră.

Cu vulpea în urma lor, rațele fugeau îngrozite înapoi spre iaz, cu aripile întinse, dar ea nu le zorea, deși era limpede pentru domnul Tebrick că, dacă ar fi vrut, le-ar fi putut prinde ușor pe cele aflate în apropiere. Apoi cu coada în vînt, ea s-a întors zburdînd spre el, cu atîta voioșie, încît el a mîngîiat-o cu

îngăduință, chiar dacă la început fusese cam mirat și oarecum jenat văzînd că soția lui se poate amuza cu asemenea năzbîtii.

Întorși acasă, el a luat-o în brațe, a sărutat-o și i-a spus:

— Silvia, ce ființă copilăroasă și naivă ești tu. Curajul de care dai dovadă în nenorocirea care ne-a lovit este o adevărată lecție pentru mine, dar crede-mă, te rog să mă crezi, mi-e foarte greu să suport.

Cu ochii în lacrimi, s-a așezat pe sofa și a izbucnit în plîns, fără să-i mai dea nici o atenție, pînă cînd a tresărit surprins, simțind că îl linge pe obraz și pe ureche.

După ceai l-a dus spre salon unde a tot zgîriat la ușă pînă cînd el a deschis-o, căci aceasta era o parte a casei pe care o închisese, gîndindu-se că trei sau patru camere erau de ajuns pentru ei doi și că, astfel, ar fi mai ușor de păstrat curățenia. Se părea că ea îi cere să-i cînte ceva, căci l-a împins spre pian, ba chiar a ales singură partiturile . Mai întîi o fugă de Händel, apoi unul din „Cîntecele fără cuvinte" de Mendelssohn, urmat de „Scufundătorul" și de ceva din Gilbert și Sullivan. Fiecare din piesele pe care le alegea era mai veselă decît cele dinainte. Au petrecut astfel o oră întreagă fericiți și cufundați în muzică, pînă cînd frigul teribil din acea încăpere neîncălzită l-a împiedicat să mai cînte și i-a obligat să meargă jos lîngă foc. Era de admirat felul în care ea reușea întotdeauna să-și mîngîie soțul cînd acesta era deprimat.

Însă a doua zi dimineață, cînd s-a trezit, a descoperit cu mîhnire că ea nu mai era în pat

cu el, ci încolăcită pe jos, la picioarele patului. La micul dejun abia dacă îl asculta, nerăbdătoare, cînd el îi vorbea; stătea cu ochii țintă numai la porumbiță.

Domnul Tebrick a stat în tăcere o vreme, privind pe fereastră, apoi și-a scos din buzunar carnețelul în care păstra o fotografie a soției lui, făcută la scurt timp după căsătorie. S-a uitat îndelung la trăsăturile acelea bine cunoscute, ridicîndu-și cînd și cînd privirile către animalul din fața lui. Rîse amar; a fost prima și ultima dată cînd domnul Tebrick rîdea de transformarea soției lui, căci nu se simțea prea înclinat spre umor. Dar rîsul acesta era amar și dureros. A rupt fotografia în bucățele mici pe care apoi le-a azvîrlit pe fereastră, spunîndu-și în sinea lui: „Amintirile nu-mi mai sînt de nici un folos". Întorcîndu-se spre vulpe, a văzut că ea se mai uită încă la pasărea din colivie și a mai observat că se linge pe mustăți.

Atunci a luat pasărea în camera alăturată și, mînat de un impuls subit, a deschis ușa coliviei, eliberînd-o:

— Du-te, sărmană pasăre! Zboară departe de această casă nenorocită atîta vreme cît îți mai aduci aminte de stăpîna care te hrănea de pe buzele ei de coral. Nu mai ești o jucărie potrivită pentru ea. Adio, biată pasăre! Adio! Să nu te întorci, a adăugat el cu un zîmbet melancolic, decît dacă aduci vești bune ca porumbelul lui Noe.

Sărmanul domn Tebrick, necazurile lui nu se terminaseră încă, ba chiar se poate spune că alerga în întîmpinarea lor cînd își închipuia că soția lui, acum că se preschimbase în vulpe, trebuia să se poarte întocmai ca și înainte.

Fără a face presupuneri hazardate privitoare la sufletul ei sau la ceea ce devenise sufletul ei acuma (cu toate că despre acest subiect se pot găsi informații interesante în sistemul lui Paracelsus), să ne gîndim doar în ce măsură schimbările petrecute în alcătuirea ei trupească trebuie să-i fi afectat comportamentul de zi cu zi. Așadar, înainte de a o judeca prea aspru pe această nefericită doamnă, să reflectăm la trebuințele și infirmitățile fizice, precum și la dorințele generate de noua ei condiție, și nu vom putea decît să lăudăm tăria de caracter care a ajutat-o să se poarte cu eleganță și decență în ciuda situației în care se afla.

Ne-am fi putut aștepta, de pildă, ca ea să-și murdărească odaia, dar nimeni, ființă omenească sau animal, nu ar fi putut da dovadă de mai multă delicatețe în privința aceasta. Dar într-o zi, la masă, domnul Tebrick i-a dat o aripă de pui și a ieșit puțin să aducă apa, pe care o uitase. La întoarcere, a găsit-o rozînd oasele. A rămas fără grai, consternat și rănit în adîncul sufletului de ceea ce vedea. Căci trebuie să spunem că acest soț nefericit se gîndea mereu la vulpea lui ca la femeia delicată și blîndă care fusese. Așadar, ori de cîte ori purtarea vulpii lăsa de dorit în comparație cu cea pe care o aștepta din partea soției lui, i se rupea inima, și nici o suferință nu putea fi mai mare ca a lui atunci cînd ea uita de bunele maniere. Din această pricină, este regretabil, poate, că doamna Tebrick avusese parte de o creștere atît de aleasă și mai ales, că felul ei de a se purta la masă fusese impecabil. Dacă, de pildă, ar fi avut obiceiul, cum am

văzut odată la o prinţesă de pe continent cu care am luat masa, să apuce piciorul de pui cu mîna şi să muşte din el, i-ar fi venit mult mai uşor acum domnului Tebrick. Dar, cum manierele ei fuseseră perfecte înainte, deteriorarea lor era cu atît mai dureroasă pentru el. Astfel, în împrejurarea de care vorbim, a stat şi a aşteptat, suferind în tăcere, pînă cînd ea a terminat cu odiosul ronţăit al oaselor pînă la ultima bucăţică. Apoi, luînd-o pe genunchi, a mîngîiat-o, i-a dat cîţiva struguri şi i-a spus cu blîndeţe :

— Silvia, Silvia, îţi este atît de greu? Încearcă să-ţi aduci aminte de trecut, draga mea, şi trăind împreună, vom ajunge să uităm că tu nu mai eşti femeie. Sînt convins că necazul ăsta va trece în curînd, tot aşa de repede cum a venit, şi o să ni se pară totul un vis urît.

Dar, deşi în acele clipe părea sensibilă la vorbele lui şi se uita la el cu priviri pline de regret şi căinţă, precum odinioară, în aceeaşi după-amiază, cînd a scos-o la plimbare, i-a fost nespus de greu s-o împiedice să alerge după raţe.

Atunci i-a venit un gînd nu tocmai agreabil, şi anume că nu mai putea avea încredere în soţia lui cînd se află vreo pasăre prin apropiere, căci ar fi omorît-o cu siguranţă. Iar şocul era cu atît mai mare, cu cît îşi dădea seama că nu mai poate avea încredere în ea nici măcar cît într-un cîine. Putem fi convinşi că un cîine care ne aparţine nu va face nici un rău celorlalte animale din gospodărie, ba mai mult, putem fi siguri că nu s-ar atinge de nimic, chiar dacă ar fi să moară de foame. Cît despre vulpea lui, situaţia era de aşa natură,

încît nu mai putea avea nici un pic de încredere în ea. Totuşi, în multe privinţe ea rămăsese încă mai mult femeie decît vulpe, astfel că îi putea vorbi despre orice subiect, iar ea îl înţelegea, mai bine chiar decît femeile din Orient care, ţinute într-o stare de supunere oarbă, nu-şi pot înţelege bărbaţii decît atunci cînd vorbesc despre banale subiecte domestice.

Aşa se face că ea înţelegea perfect importanţa credinţei şi îndatoririle credinciosului. Îl asculta aprobator seara cînd rostea rugăciunea şi respecta cu stricteţe duminicile. Într-o sîmbătă el i-a propus să joace pichet a doua zi, nevăzînd nici un rău în asta, dar nu, ea a refuzat cu hotărîre. Domnul Tebrick, neînţelegînd la început ce vrea ea, cu toate că în general o înţelegea destul de repede, i-a făcut din nou propunerea, dar ea a refuzat şi a doua oară, făcîndu-şi semnul crucii cu laba, ca să se facă înţeleasă mai bine. Acest lucru l-a bucurat şi l-a alinat pe domnul Tebrick în suferinţa lui. I-a cerut iertare şi a mulţumit fierbinte lui Dumnezeu că îi dăduse o soţie atît de cuminte care, în ciuda celor întîmplate, îşi cunoaşte mai bine ca el datoria creştinească. Dar aici trebuie să-l previn pe cititor să nu cumva să tragă concluzia că ea era papistaşă pentru că şi-a făcut semnul crucii. După părerea mea, ea a făcut acest lucru numai pentru a se face înţeleasă mai bine. Fusese crescută în credinţa protestantă, iar credinţa ei e confirmată şi de faptul că a refuzat să joace cărţi, ceea ce pentru un papistaş n-ar fi însemnat mare lucru. Totuşi, în aceeaşi seară, cînd a dus-o în salon să-i cînte

muzică sacră, a zărit-o nu după multă vreme ghemuită departe de el într-un colț al încăperii, cu urechile lipite de cap și privirile îngrozite. S-a apucat să-i vorbească, ea i-a lins mîna, dar a rămas tremurînd mai departe la picioarele lui și manifesta cele mai clare simptome de groază ori de cîte ori el se îndrepta spre pian.

Văzînd acest lucru și amintindu-și cît de greu suportă cîinii muzica noastră, dîndu-și seama că această repulsie față de muzică, trebuie să fie și mai mare la o vulpe, animal sălbatic cu simțurile ascuțite, amintindu-și de toate acestea, a închis pianul, a luat-o în brațe, după care a încuiat camera și nu a mai intrat niciodată acolo. Era uimit, totuși, că nu trecuseră decît două zile de cînd chiar ea îl dusese acolo, punîndu-l chiar să-i cînte bucățile ei preferate.

În noaptea aceea nu a vrut să doarmă cu el, nici sub plapumă, nici deasupra, astfel că a fost nevoit s-o lase să se ghemuiască pe podea. Dar nici acolo nu a vrut să doarmă, preferînd să tropăie prin cameră, ba chiar o dată, cînd el adormise, a sărit pe pat și apoi iar jos, încît el s-a trezit ca ars scoțînd un strigăt la care nu a primit nici un răspuns, în afară de zgomotul pașilor ei pe podea. Închipuindu-și că vrea ceva, i-a adus mîncare și apă, dar ea nici nu s-a uitat la ele, ci a continuat să-și facă rondul, zgîriind cînd și cînd la ușă.

El îi vorbea, chemînd-o pe nume, dar ea nu-i dădea atenție, decît poate preț de o clipă. În cele din urmă a renunțat, spunîndu-i pur și simplu :

— Nu știu ce-ți veni, Silvia, să vrei să fii vulpe, dar eu am să te țin aici lîngă mine și mîine dimineață o să-ți revii și o să-mi mulțumești că nu ți-am dat voie să pleci.

S-a întins din nou pe pat, dar nu a mai adormit, ci a stat treaz, ascultînd cum soția lui aleargă prin cameră încercînd să iasă. În acest fel a petrecut, poate cea mai jalnică noapte din existența lui. A doua zi dimineață, ea era tot neliniștită și s-a lăsat spălată și periată fără prea multă tragere de inimă, părînd să nu suporte decît de dragul lui parfumul cu care el o stropea. În mod obișnuit, toaleta de dimineață era o plăcere imensă pentru ea și, din această pricină, la care se adăuga și noaptea nedormită, domnul Tebrick se afla într-o stare de adîncă melancolie, astfel încît a luat chiar atunci hotărîrea de a pune în aplicare un plan care să-l lămurească, după cum socotea el, dacă ține în casă o soție sau o vulpe sălbatică. Totuși, îl mîngîia gîndul că ea îl suportă chiar și așa, cu atîta neastîmpăr, dar nu s-a putut stăpîni să nu-i spună pe șleau că e „o vulpe rea și sălbatică". Și a continuat cu aceste cuvinte :

— Nu ți-e rușine, Silvia, să te porți ca o fetișcană zăpăcită și rîzgîiată ? Tu care te îmbrăcai cu atîta grijă. Acum văd că nu era decît un moft și că, dacă nu mai ai avantajele de odinioară, nici nu-ți mai pasă de buna cuviință.

Aceste cuvinte au avut un oarecare efect asupra ei cît și asupra lui, căci, terminînd cu îmbrăcatul, erau amîndoi într-o stare inimaginabilă de tristețe, gata-gata să izbucnească în plîns.

După micul dejun, care a decurs în condiții aproape normale, el a pus la cale următorul experiment. A cules din grădină un buchet de ghiocei, acestea fiind singurele flori pe care le-a găsit, iar apoi, ducîndu-se în satul Stokoe, a cumpărat un iepure olandez (dintre acei iepuri cu blana alb cu negru) de la un crescător de prin partea locului.

Întorcîndu-se acasă, a dus florile înăuntru, împreună cu coșul în care se afla iepurele, și l-a pus jos, cu capacul deschis. Apoi a chemat-o :

— Silvia, ți-am adus niște flori. Ia uite, primii ghiocei.

Auzindu-se chemată, a alergat voioasă către el și, fără să arunce măcar o privire spre iepurele care ieșise din coșul lui, a început să-i mulțumească pentru flori. Își manifesta recunoștința cu multă însuflețire, mirosea florile, se îndepărta puțin să le privească, apoi îi mulțumea din nou. Domnul Tebrick a luat o vază (făcea și asta parte din plan) și s-a dus să aducă niște apă, lăsînd florile lîngă ea. Îndepărtîndu-se, a așteptat cinci minute, uitîndu-se la ceas și ascultînd cu atenție, dar nu a auzit iepurele scheunînd. La întoarcere, un măcel oribil i s-a înfățișat înaintea ochilor. Sînge pe covor, sînge pe fotolii și pe cuverturi, picături de sînge chiar și pe perete și, ce era mai rău, doamna Tebrick sfîrteca mîrîind ce mai rămăsese din iepure, adică o bucățică de piele și labele. Bietul domn Tebrick a fost atît de zguduit, încît o clipă s-a gîndit să ia pușca, să-și omoare vulpea și apoi să-și facă și el seama. Suferința asta crîncenă i-a făcut, totuși, bine, buimăcindu-l într-atît, încît s-a prăbușit pe un scaun cu capul

în mîini și o vreme n-a făcut decît să plîngă în hohote și să geamă.

După ce el a petrecut o vreme în această stare jalnică, vulpea, care între timp înfulecase pielea și capul cu urechi cu tot, s-a apropiat de el, și-a pus labele pe genunchii lui și, lipindu-și botul lung de fața lui, a pornit să-l lingă. Dar el, privind-o cu alți ochi acum și zărindu-i fălcile stropite cu sînge proaspăt încă și resturile de iepure în gheare, a împins-o cît colo.

Cu toate că el a alungat-o de mai multe ori, lovind-o chiar, ea tot încerca să se apropie de el, tîrîndu-se pe burtă și implorîndu-i iertarea cu ochii mari și plini de tristețe. Înainte de acest experiment necruțător el hotărîse că, dacă ea dă greș, nu va mai avea pentru ea mai multă iubire sau înțelegere decît pentru o vulpe sălbatică din pădure. Rațiunile unei astfel de hotărîri îi apăruseră cu destulă claritate înaintea ochilor, dar acum vedea că mult mai ușor iei o asemenea hotărîre decît s-o duci la îndeplinire. În cele din urmă, după ce a tot blestemat-o și a alungat-o preț de mai bine de jumătate de ceas, a fost nevoit să recunoască cît de mult ține la ea încă, ba chiar cît de mult o iubește, în ciuda celor întîmplate și oricît s-ar fi străduit să se prefacă. O dată ce a recunoscut acest lucru, s-a uitat la ea și, întîlnindu-i privirea ațintită asupra lui, a întins brațele spre ea și i-a spus :

— Oh, Silvia, Silvia, cum ai putut face una ca asta ? De nu te-aș fi dus la ispită într-un ceas rău ! Oare nu te dezgustă măcelul ăsta și faptul că ai mîncat carne crudă și blană de

iepure? Eşti oare tot atît de monstruoasă la suflet cum eşti şi la chip? Ai uitat ce înseamnă să fii femeie?

În timpul acesta, cu fiecare vorbă a lui, ea mai făcea cîte un pas spre el, tîrîndu-se pe burtă, pînă cînd a reuşit să se urce, spăşită, în braţele lui. Cuvintele lui păreau să aibă efect asupra ei, căci i-au dat lacrimile de remuşcare şi a plîns în hohote în braţele lui, de-ai fi crezut că i se frînge inima. Durerea ei i-a pricinuit cel mai straniu amestec de suferinţă şi bucurie pe care îl cunoscuse vreodată în viaţă, căci iubirea pentru ea îl năpădise din nou năvalnic şi nu putea suporta s-o vadă atît de îndurerată, dar, pe de altă parte, asta îi întărea speranţa că într-o zi ea se va transforma din nou în femeie. Pe măsură ce vulpea dădea dovadă de tot mai mare căinţă şi ruşine, nădejdea lui sporea, pînă cînd, copleşit în egală măsură de iubire şi de milă, aproape că ar fi vrut ca ea să nu fie nimic mai mult decît o simplă vulpe decît să sufere atît în condiţia ei pe jumătate omenească.

Într-un tîrziu, a privit în jurul lui oarecum buimăcit de atîta plîns şi, după ce a aşezat vulpea pe un divan, s-a apucat, cu sufletul împovărat, să cureţe camera. A adus o găleată cu apă şi a curăţat petele de sînge, a strîns cuverturile şi a adus altele noi din celelalte încăperi. În timp ce el îşi vedea de treabă, vulpea îl privea spăşită cu botul pe labe apoi, cînd a isprăvit, fiind deja tîrziu, el a adus o gustare numai pentru el, căci ea se ospătase în modul acela înfiorător. I-a dat, însă, puţină apă şi un ciorchine de strugure. După masă, ea l-a condus spre scrinul de baga şi

l-a pus să-l deschidă. El a făcut cum i se ceruse, iar ea a arătat înspre stereoscopul portabil care se afla înăuntru. Domnul Tebrick i-a ghicit numaidecît dorinţa şi, după cîteva încercări, a izbutit să-l ajusteze pe măsura ei. Astfel au petrecut restul după-amiezii împreună, privind fericiţi colecţia de ilustrate pe care el le adusese din Italia, Spania şi Scoţia. Ea părea încîntată, iar pentru el acele clipe au fost o adevărată alinare. În noaptea aceea, însă, nu a reuşit s-o convingă să doarmă cu el în pat, ci a trebuit în cele din urmă s-o lase să doarmă pe un covoraş la picioarele patului unde, aplecîndu-se, o putea atinge. În acest fel au petrecut noaptea, el ţinîndu-şi o mînă pe capul ei.

A doua zi dimineaţă s-a chinuit mai mult decît oricînd s-o spele şi s-o îmbrace. Ba chiar, la un moment dat, numai ţinînd-o de ceafă a izbutit s-o ţină lîngă el, dar pînă la urmă a scos-o la capăt, chiar dacă ea părea mult mai puţin încîntată decît el să se vadă spălată, periată, parfumată şi îmbrăcată cu jacheta de mătase, pe care acum o privea cu ostilitate.

Totuşi, la micul dejun s-a comportat destul de elegant, chiar dacă înghiţea mîncarea puţintel cam repede. Apoi a început calvarul, căci ea vroia să iasă, dar el avea de făcut treburi prin gospodărie şi n-o putea lăsa singură. I-a adus cărţi cu poze ca s-o amuze, dar ea nici nu se uita la ele; stătea numai lîngă uşă, zgîriind conştiincios pînă cînd s-a luat toată vopseaua.

Mai întîi a încercat s-o alinte şi s-o ducă cu zăhărelul, dîndu-i cărţi să facă pasienţe şi

tot felul de alte lucruri, dar văzînd că n-o scoate la capăt, s-a enervat şi i-a spus răspicat că nu are decît să aştepte şi că natura l-a înzestrat cu tot atîta încăpăţînare ca şi pe ea. Dar ea nu dădea nici o atenţie cuvintelor lui, zgîriind la uşă tot mai abitir.

A lăsat-o acolo pînă la ora prînzului, cînd ea nu s-a lăsat aşezată pe scaun şi nici nu a vrut să mănînce din farfurie; a încercat mai întîi să se suie pe masă, dar cînd acest lucru i s-a interzis, a înşfăcat bucata de carne şi a mîncat-o sub masă. Era surdă sau indiferentă la toate mustrările lui şi astfel au mîncat amîndoi foarte puţin, căci el nu voia să-i mai dea de mîncare pînă cînd nu se aşază pe scaun şi, oricum, supărarea îi stricase pofta de mîncare. După masă, a scos-o la aer în grădină.

Ea nu se mai prefăcea că se bucură de primii ghiocei sau de priveliştea care se înfăţişa ochilor de pe terasă. Nu, pentru ea nu mai conta decît un lucru: raţele; a luat-o la goană spre ele înainte ca el s-o poată opri. Din fericire, cînd ea a ajuns acolo, raţele erau toate pe apă, care nu îngheţase în întregime datorită unui pîrîu ce se vărsa în iaz pe malul celălalt.

Cînd a ajuns şi el pe malul iazului, ea se avîntase deja pe gheaţa care nu ar fi putut rezista la greutatea lui, iar el a rămas strigînd-o şi rugînd-o să se întoarcă, dar ei nici că-i păsa, ci se zbenguia, apropiindu-se cît putea de raţe, dar nu îndrăznea să se aventureze pe gheaţa din ce în ce mai subţire.

Nu după multă vreme, s-a apucat să-şi smulgă hainele de pe ea, reuşind în cele din urmă să-şi scoată jacheta pe care a ascuns-o într-o gaură pe întinderea de gheaţă unde el nu putea ajunge. Apoi a început să alerge de colo-colo — o vulpe goală-goluţă —, fără să arunce măcar o privire către sărmanul ei soţ care stătea în tăcere pe mal cu disperare şi groază în suflet. L-a lăsat să stea acolo aproape toată după-amiaza, pînă cînd a degerat din cap pînă în picioare şi a obosit de atîta stat cu ochii după ea. Într-un tîrziu, a început să reflecteze la felul în care ea îşi lepădase hainele, la cît de greu se lăsase îmbrăcată în acea dimineaţă şi s-a gîndit că, poate, este prea sever cu ea şi că, dacă o lasă de capul ei, ar putea trăi oarecum fericiţi, chiar dacă ea îşi lua masa pe podea. Atunci i-a strigat:

— Silvia, hai, fii cuminte, nu trebuie să te mai îmbraci dacă nu vrei tu, şi nici să stai frumos la masă, îţi promit. În privinţa asta, o să faci cum doreşti, doar un lucru îţi cer, să stai mereu lîngă mine şi să nu ieşi singură, pentru că e periculos. Dacă dă peste tine un cîine te omoară.

Îndată ce a terminat de vorbit, ea a venit spre el voioasă, gudurîndu-se şi zburdînd în jurul lui, pînă cînd el, uitînd de supărare şi de frig, nu s-a putut împiedica să n-o mîngîie.

— Vai, Silvia, ce încăpăţînată şi vicleană eşti tu! Văd că te mai şi mîndreşti cu asta, aşa că nu-ţi voi reproşa nimic, îmi voi ţine făgăduiala, dar şi tu trebuie să ţi-o ţii.

Cînd s-au întors acasă, a făcut un foc mare şi dat pe gît vreo două pahare de tărie să se încălzească puţin, căci era pătruns de frig pînă la os. Mai tîrziu, după masa de seară, a mai băut un pahar să se înveselească, apoi a mai băut unul, şi încă unul, pînă cînd i s-a

părut că s-a înveselit de-a binelea. A început să se joace cu vulpea, iar ea îl înconjura cu neastîmpărul ei drăgălaş. S-a ridicat s-o prindă şi, văzînd că se clatină, s-a aşezat în patru labe pe podea. Ce să mai lungim povestea, adevărul e că îşi înecase amarul în băutură şi devenise un animal asemenea soţiei lui, numai că ea era astfel fără voia ei şi nu putea face nimic. Pînă unde a mers în starea de beţie în care era, nu voi istorisi, ca să nu-l amărăsc pe cititor; pot spune doar că băutura i-a luat minţile într-atît, încît a doua zi, cînd s-a trezit, nu-şi mai amintea decît foarte vag de cele întîmplate. Nu există excepţie de la regula potrivit căreia, atunci cînd un bărbat bea prea mult seara, a doua zi iese la iveală cealaltă faţă a firii lui. Aşa şi cu domnul Tebrick care, pe cît de netrebnic, vesel şi necumpătat fusese în seara dinainte, pe atît de ruşinat şi melancolic era a doua zi, stînd smerit înaintea Creatorului său. Primul lucru pe care l-a făcut cînd şi-a venit în fire a fost să-l roage pe Dumnezeu să-i ierte păcatul: s-a aşezat în genunchi şi s-a rugat din tot sufletul preţ de o jumătate de ceas. Apoi s-a ridicat şi s-a îmbrăcat dar a rămas posomorît toată dimineaţa. În această stare fiind, vă puteţi închipui cît îl durea s-o vadă pe soţia lui alergînd goală încoace şi încolo, dar socotea că, dacă tot s-a pocăit, nu i-ar fi stat bine să nu-şi ţină făgăduiala. Făcuse un tîrg şi avea de gînd să se ţină de el, aşa că a lăsat-o în pace, cu toate că îl durea sufletul.

Pentru acelaşi motiv, adică pentru că voia să-şi respecte promisiunea, nu i-a mai cerut să stea la masă, ci i-a dat micul dejun pe o

farfurioară într-un colţ unde, ce-i drept e drept, ea a mîncat, aşezată pe o parte, cu multă delicateţe şi decenţă. În dimineaţa aceea ea nu a mai făcut nici o încercare de a ieşi afară, ci a moţăit, ghemuită pe un fotoliu în faţa focului. După masa de prînz, a scos-o afară, dar ea n-a dat nici un semn că ar dori să se apropie de raţe, ci alerga înaintea lui pentru a-l determina să facă o plimbare mai lungă. Spre marea ei bucurie şi încîntare, el a consimţit. A dus-o pe cîmpuri, pe cele mai neumblate cărări, căci îi era tare teamă să nu fie văzuţi. Dar, din fericire, au străbătut mai bine de patru mile fără să vadă pe nimeni. Tot timpul drumului, soţia lui a alergat înaintea lui, apropiindu-se uneori de el pentru a-i linge mîna şi părînd încîntată de plimbare. Deşi în drumul lor au stîrnit din ascunzişuri cîţiva iepuri, ea nu s-a arătat dornică de a-i urmări, ci le-a aruncat doar o privire, după care s-a uitat spre el, parcă rîzînd de chemarea lui temătoare:

— Pis, vino'ncoa, lasă prostiile!

Cînd au ajuns acasă şi dădeau să intre pe poartă, s-au pomenit nas în nas cu o bătrînă. Domnul Tebrick a rămas locului consternat şi s-a uitat numaidecît după vulpe, dar ea alergase fără nici o reţinere în întîmpinarea intrusei. Atunci, a recunoscut-o şi el: era bătrîna doică a soţiei sale.

— Ce faceţi aici doamnă Cork? a întrebat-o el.

Doamna Cork i-a răspuns astfel:

— Biata de ea! Biata domnişoară Silvia! Ce ruşine, s-o lăsaţi să alerge aşa ca un cîine. E o ruşine, doar e soţia dumneavoastră. Oricum ar

arăta, trebuie să aveţi încredere în ea ca şi odinioară. Dacă aveţi, atunci şi ea se va strădui să vă fie soţie credincioasă; dacă nu, nu m-aş mira deloc s-o văd transformată de-a binelea în vulpe într-o bună zi. Am văzut-o, domnule, înainte de a pleca şi n-am mai avut pic de linişte. Aşa că m-am întors să am grijă de ea, aşa cum am avut întotdeauna, a spus ea, luînd o labă a doamnei Tebrick în mîini.

Domnul Tebrick a descuiat uşa şi au intrat cu toţii. Văzînd cum arăta casa, doamna Cork a început să se vaiete, spunînd că e ca o cocină, că nu se poate trăi aşa, că un gentleman trebuie să aibă pe cineva care să se ocupe de casă şi că aceea va fi ea. I-a mai spus că poate avea încredere că ea va păstra secretul cu străşnicie.

Dacă bătrîna ar fi venit cu o zi înainte, domnul Tebrick i-ar fi spus fără doar şi poate să se întoarcă de unde a venit. Dar vocea conştiinţei era mai puternică acum, după beţia din ajun, şi domnului Tebrick îi era ruşine de felul în care îşi îndeplinise îndatoririle, iar cuvintele bătrînei cum că „e o ruşine s-o lase să alerge ca un cîine" îl tulburaseră peste măsură. Adevărul e că, în această stare de spirit fiind, domnul Tebrick se bucura de venirea ei.

Dar ne putem închipui că doamna Tebrick nu era la fel de încîntată s-o vadă pe bătrîna ei doică. Dacă ne gîndim că femeia asta o crescuse sever de mic copil, că acum se afla din nou în puterea ei şi că ea nu-i mai putea fi pe plac bătrînei doici orice ar fi făcut, că îi va reproşa chiar şi faptul că se transformase în vulpe, lipsa ei de entuziasm pare cu totul

rezonabilă. Dar este posibil să fi existat şi alt motiv, anume gelozia. Am văzut că soţul ei încercase tot timpul s-o facă să se poarte ca o femeie adevărată, dar oare ea nu era îndreptăţită să spere că-l va determina ea pe el să se poarte ca un animal? Oare nu i se părea mai simplu să încerce ea să-l schimbe pe el, decît să se transforme din nou în femeie? Dacă ne gîndim că numai cu o seară în urmă repurtase un succes de acest fel cînd el se îmbătase, nu am putea trage concluzia că aşa stăteau lucrurile şi că, deci, biata doamnă Tebrick avea un motiv în plus să nu fie încîntată de sosirea bătrînei ei guvernante?

Este sigur, însă, că toate iluziile pe care şi le-a făcut domnul Tebrick că doamna Cork ar putea s-o aducă pe soţia lui pe calea cea bună au fost repede spulberate. Se sălbăticea de la o zi la alta şi în scurtă vreme a devenit atît de recalcitrantă, încît domnul Tebrick a luat-o din nou în grija lui.

Încă din prima dimineaţă doamna Cork i-a făcut o jachetă nouă, tăind mînecile de la o haină de mătase albastră mai veche şi împodobind-o cu puf de lebădă. După ce i-a făcut toate modificările necesare, a îmbrăcat-o pe doamna Tebrick cu ea şi i-a adus o oglindă să vadă ce bine îi stă. În tot acest răstimp, bătrîna i-a vorbit doamnei Tebrick ca unui copil, tratînd-o ca pe un copil, fără să se gîndească că, de fapt, ea nu putea fi decît fie o doamnă căreia îi datora respect şi care îi era mult superioară în privinţa puterii de înţelegere, fie o făptură sălbatică asupra căreia vorbele nu aveau nici un efect. Cu toate că, la început, s-a supus în mod pasiv, doamna

Tebrick nu a aşteptat decît clipa în care bătrîna ei doică a întors spatele pentru a sfîşia în bucăţi frumoasa jachetă făcută cu atîta pricepere, după care s-a pornit să zburde voioasă cu coada în vînt şi cu cîteva fîşii de mătase atîrnîndu-i pe spinare.

Şi tot aşa s-a întîmplat de cîteva ori la rînd — căci bătrîna era obişnuită ca totul să se petreacă după voia ei — şi doamnei Cork tare i-ar mai fi plăcut s-o pedepsească, dar îi era teamă de şirul de dinţi albi ai doamnei Tebrick, pe care ea şi-i arăta adesea, rîzînd de parcă ar fi spus că e doar în glumă.

Nemulţumindu-se să sfîşie numai rochiile modificate pentru noua ei stare, într-o bună zi Silvia s-a strecurat în camera de la etaj unde îşi avea garderoba şi a făcut bucăţi toate rochiile, fără să cruţe nici măcar rochia de mireasă, le-a făcut bucăţi-bucăţele, pînă cînd n-au mai rămas decît nişte zdrenţe cu care nu s-ar mai fi putut îmbrăca nici o păpuşă măcar. După această ispravă, domnul Tebrick, care o lăsase pe bătrînă să se ocupe în întregime de vulpe în speranţa că o va scoate la capăt cu ea, a luat-o din nou în grija lui pe Silvia.

Acum că doamna Cork îi înşelase aşteptările, domnul Tebrick considera, cu oarecare părerede rău, că bătrîna stă degeaba pe capul lui. Era adevărat că îi putea fi de ajutor în multe privinţe, în gospodărie, la gătit şi cusut, dar era neliniştit din pricina secretului, pe care acum îl cunoştea şi ea, cu atît mai mult acum, cînd dăduse greş cu soţia lui. Îşi dădea seama că, dacă doamna Cork ar fi reuşit s-o aducă pe stăpîna ei pe calea cea bună, vanitatea ar fi făcut-o să-şi ţină gura, iar iubirea pentru ea ar fi sporit dacă ea i s-ar fi supus fără să crîcnească. Dar după acest eşec, îi purta pică stăpînei ei pentru că nu reuşise s-o supună, sau, în cel mai bun caz, devenise indiferentă faţă de toată povestea, încît putea oricînd să se apuce să flecărească.

Pentru moment, domnul Tebrick nu putea face altceva decît s-o împiedice să meargă la Stokoe, în sat, unde s-ar fi întîlnit, fără îndoială, cu vechile ei cunoştinţe, care i-ar fi pus tot felul de întrebări desre cele ce se petreceau la Rylands, şi aşa mai departe. Dar cînd şi-a dat seama că este peste puterile lui, oricît de vigilent ar fi, să vegheze şi asupra bătrînei şi asupra soţiei lui şi să le împiedice să se întîlnească cu cineva, a început să se întrebe ce avea mai bun de făcut.

Din clipa în care îşi concediase servitorii şi grădinarul, ticluind povestea cu veştile proaste din cauza cărora soţia lui plecase la Londra iar el avea s-o urmeze curînd, după care, probabil, ar fi plecat împreună din Anglia, era convins că lumea din împrejurimi începuse să vorbească.

Dacă se afla că nu plecase aşa cum lăsase să se înţeleagă, bîrfele s-ar fi înteţit. Chiar şi aşa, fără ştirea lui, umbla zvonul că soţia lui fugise cu maiorul Solmes, că el îşi pierduse minţile de durere, îşi împuşcase cîinii şi caii şi se închisese în casă, nedorind să vadă pe nimeni. Povestea asta fusese inventată de vecinii lui nu pentru că aveau fantezie sau pentru că doreau să inducă pe cineva în eroare, ci pentru că toţi palavragiii simt nevoia să umple un gol; puţini sînt aceia care îşi mărturisesc cu uşurinţă ignoranţa şi, cînd sînt întrebaţi

de soarta cutăruia sau cutăruia, oamenii trebuie musai să spună ceva, altfel scad în ochii celorlalţi şi se spune despre ei că sînt plicticoşi sau că „nu sînt la curent cu noutăţile zilei". De pildă, am stat de vorbă nu demult cu cineva care nu ştia cine sînt şi care, după ce schimbasem doar cîteva cuvinte, mi-a spus că David Garnett a murit, muşcat de o pisică pe care o chinuise. A adăugat că, de altfel, nu era mare pagubă, pentru că era un parazit neruşinat şi devenise o adevărată pacoste pentru prietenii lui.

Povestea asta despre mine m-a amuzat nespus şi sînt convins că mi-a fost de mare folos mai tîrziu. A fost o lecţie bine venită, care m-a învăţat să nu dau crezare tuturor zvonurilor efemere şi bîrfelor de care vuieşte tîrgul, astfel încît scepticismul mi-a devenit a doua natură şi nu cred nimic pînă nu mi se oferă dovezi convingătoare. Dacă aş fi crezut fie şi numai a zecea parte din tot ce mi s-a povestit, n-aş mai fi scos-o la capăt cu istoria asta, căci erau lucruri fie de-a dreptul false şi absurde, fie contraziceau cu totul realitatea faptelor. Din această pricină, veţi găsi aici doar scheletul gol al povestirii, căci am îndepărtat toate înfloriturile care fac lectura palpitantă pentru unii oameni, dar care, după părerea mea, nu sînt decît amuzament ieftin atunci cînd ascund adevărul.

Dar să ne întoarcem la povestirea noastră: gîndindu-se că, dacă rămîne în acea parte a ţării nu face decît să stîrnească dorinţa vecinilor de a dezlega misterul, domnul Tebrick a hotărît că cel mai bun lucru ar fi să plece.

Cîntărind situaţia pe îndelete, a ajuns la concluzia că nu există loc mai bun decît casa bătrînei doici. Se afla la treizeci de mile depărtare de Stokoe, ceea ce la ţară face cît distanţa dintre Londra şi Timbuctoo. În afară de asta, era aproape şi de Tangley, astfel că soţia lui, care copilărise acolo, s-ar fi simţit la ea acasă; era un loc izolat, nu se afla nici sat, nici conac prin apropiere în afară de Tangley Hall, care acum era nelocuit în cea mai mare parte a anului. Nu era nevoie nici să împărtăşească altora secretul, căci acolo nu locuia decît fiul doamnei Cork, care era văduv şi se afla toată ziua la lucru, deci putea fi lesne păcălit, cu atît mai mult cu cît era complet surd şi avea o fire taciturnă şi ursuză. Este adevărat, mai era micuţa Polly, nepoata doamnei Cork, dar fie domnul Tebrick uitase cu desăvîrşire de ea, fie o considera prea copil pentru a putea reprezenta un pericol.

El şi doamna Cork au discutat problema şi au căzut de acord numaidecît. Adevărul este că bătrîna începuse să regrete că iubirea şi curiozitatea o aduseseră înapoi la Rylands, unde nu avea parte decît de multă muncă şi prea puţină recunoştinţă.

Îndată ce hotărîrea a fost luată, domnul Tebrick a lichidat afacerile la Rylands chiar în după-amiaza aceea; a lăsat calul soţiei sale în grija unui fermier din apropiere şi a înhămat la docar calul lui şi calul pe care îl păstrau de rezervă.

A doua zi dimineaţă au încuiat casa şi au pornit la drum, cu doamna Tebrick instalată în siguranţă şi îndeajuns de confortabil într-un coş mare de paie cu capac. Era, fireşte, o

măsură de precauţie, ca nu cumva, în agitaţia drumului, să sară din mers sau să o simtă cîinii şi liberă fiind, să fie în pericol. Domnul Tebrick mîna caii pe locul din faţă, cu coşul alături, vorbindu-i soţiei sale cu blîndeţe tot drumul.

Ea era copleşită de emoţia călătoriei şi îşi tot băga botul prin găurile coşului, întorcîndu-se şi sucindu-se tot timpul şi trăgînd cu ochiul spre tot ce întîlneau în cale. Era un ger amarnic şi, după vreo cincisprezece mile, au oprit la marginea drumului ca să lase caii să se odihnească, iar ei să mănînce cîte ceva, căci n-ar fi îndrăznit să tragă la vreun han. Domnul Tebrick ştia că orice vietate ţinută într-un coş, chiar dacă nu e decît o orătanie, atrage întotdeauna atenţia; s-ar fi găsit, fără îndoială, o sumedenie de pierde-vară care să vadă că duce cu el o vulpe şi, chiar dacă lăsa coşul în docar, ar fi simţit-o cîinii de la han. Ca să nu rişte nimic, a tras la marginea drumului şi s-au odihnit acolo, deşi era un ger cumplit şi bătea un vînt puternic dinspre nord-est.

A dat jos preţiosul coş, apoi a deshămat caii, i-a acoperit cu pături şi le-a dat porţia de ovăz. Deschizînd coşul, i-a dat drumul afară soţiei sale. Aceasta, bucuroasă din cale afară, alerga încoace şi încolo, sărind pe el şi privind mereu în jurul ei, ba chiar rostogolindu-se pe jos. Luînd asta drept o dovadă a încîntării pe care i-o producea drumul, domnul Tebrick se bucura o dată cu ea. Cît despre doamna Cork, stătea nemişcată şi înfofolită pe locul din spate al docarului, mîncîndu-şi sandvişurile fără să scoată o vorbă. După o jumătate de oră domnul Tebrick a înhămat din nou caii, deşi era atît de îngheţat, încît de-abia a mai putut strînge curelele, şi a băgat vulpea în coşul ei, dar, văzînd că vrea să privească în jur, a lăsat-o să rupă nuielele cu dinţii atît cît să facă o gaură prin care să-şi vîre capul.

Au pornit din nou la drum, dar în curînd a început să ningă şi ningea atît de temeinic, încît domnul Tebrick se temea că nu vor fi în stare să facă tot drumul. Dar au ajuns nu mult după miezul nopţii şi a lăsat bucuros deshămatul cailor pe seama lui Simon, fiul doamnei Cork. Şi vulpea, şi el, erau obosiţi şi au dormit mulţumiţi împreună, el în pat şi ea dedesubt.

A doua zi dimineaţă, cînd a cercetat locul, a dat tocmai peste ceea ce îşi dorea mai mult decît orice altceva, adică o grădiniţă împrejmuită de un zid, unde soţia lui se putea zbengui în voie şi, în acelaşi timp, în siguranţă.

După micul dejun, ea a început să dea semne că arde de nerăbdare să iasă afară în zăpadă. Au ieşit împreună. El nu mai văzuse niciodată o fiinţă atît de înnebunită de bucurie. Alerga încoace şi încolo ca nebună, muşcînd zăpada şi tăvălindu-se prin ea, învîrtindu-se roată şi apoi năpustindu-se asupra lui de parcă ar fi vrut să-l muşte. Lăsîndu-se antrenat în joc, a început şi el s-o lovească cu bulgări de zăpadă, pînă cînd ea a devenit atît de bezmetică, încît i-a fost tare greu s-o liniştească şi s-o ducă înăuntru la masă. Tot zburdînd prin grădină, vulpea lăsase numai urme pe zăpadă; se vedea şi locul unde se rostogolise, şi locul în care dansase şi, privind urmele paşilor ei,

domnul Tebrick a avut, fără să știe de ce, o strîngere de inimă.

Au petrecut prima zi în casa bătrînei Nanny destul de veseli, fără ciondănelile lor obișnuite, și asta din cauza noutății zăpezii, care îi delectase pe amîndoi. În după amiaza aceea i-a arătat-o prima dată pe soția lui micuței Polly, care a privit-o curioasă, dar temătoare, și s-a tras înapoi cu sfială. Domnul Tebrick a luat o carte și le-a lăsat să se împrietenească singure. În scurtă vreme, ridicîndu-și privirile, le-a văzut împreună, iar Polly o mîngîia pe soția lui, trecîndu-și degetele prin blana ei. În curînd, fetița a început să-i vorbească, apoi i-a adus păpușa să i-o arate și au devenit adevărate tovarășe de joacă. Domnul Tebrick le privea cu încîntare, mai ales cînd și-a dat seama că purtarea vulpii era foarte maternă. Se vedea, într-adevăr, că îi este superioară fetiței în privința inteligenței, și se abținea de la orice act nelalocul lui. Dar, deși părea să-i facă întru totul pe plac lui Polly, reușea întotdeauna să dea jocului, oricare ar fi fost el, o întorsătură care s-o încînte pe fetiță. Într-un cuvînt, nu după multă vreme Polly se simțea atît de legată de tovarășa ei de joacă, încît plîngea ori de cîte ori se despărțea de ea și o dorea mereu lîngă ea. Purtarea doamnei Tebrick a mai înmuiat-o pe doamna Cork care pînă atunci nu fusese prea amabilă față de cei doi soți.

La trei zile după sosirea lor, vremea s-a schimbat. Dimineața la sculare, n-au mai zărit nici urmă de zăpadă, vîntul bătea dinspre sud și soarele strălucea, de parcă venise primăvara.

Domnul Tebrick a scos vulpea afară după micul dejun, a stat cu ea o vreme, apoi a intrat în casă să scrie niște scrisori.

Cînd s-a întors în grădină, nici urmă de vulpe. A început să alerge uluit, înnebunit, strigînd-o. În cele din urmă a zărit lîngă zidul grădinii o movilă de pămînt proaspăt într-un colț al grădinii lîngă zid și, alergînd într-acolo, a găsit o groapă de curînd săpată ce părea să înainteze pe sub zid. Ieșind în fugă din grădină, a ajuns în partea cealaltă a zidului, unde nu era nici o gaură, și a tras concluzia că ea nu săpase încă pînă acolo. Așa și era, căci, băgînd mîna prin groapă, i-a atins coada și a auzit clar zgomotul pe care îl făcea cu ghearele în timp ce săpa. Atunci a strigat-o și i-a spus:

— Vai, Silvia, de ce faci asta? Vrei să scapi de mine? Sînt soțul tău și, dacă te țin închisă, e pentru că vreau să te apăr, pentru că nu vreau să te știu în pericol. Spune-mi ce să fac pentru ca tu să fii fericită și am să fac tot ce spui tu, dar nu încerca să scapi de mine. Te iubesc, Silvia; de asta vrei tu să fugi de mine și să pleci în lumea largă, acolo unde ți-ar fi viața mereu în pericol? Peste tot sînt cîini care te-ar omorî dacă n-aș fi eu. Ieși de acolo, Silvia, te rog, ieși de acolo.

Dar Silvia nici nu voia să audă, așa că a rămas acolo, așteptînd în tăcere. Apoi a început să-i vorbească pe alt ton, întrebînd-o dacă uitase de tîrgul pe care îl făcuseră și de promisiunea că nu va ieși singură, iar acum, cînd avea o grădină întreagă la dispoziție, voia să-și calce cuvîntul dintr-un simplu ca-

priciu? Oare nu sînt ei soț și soție? Nu fusese el un soț bun întotdeauna? Dar ei nici nu-i păsa, pînă cînd, pierzîndu-și răbdarea, domnul Tebrick i-a blestemat încăpățînarea și i-a spus că dacă vrea să fie o afurisită de vulpe, n-are decît, el n-o să-i stea în cale. Dar nu scăpase încă. Mai era timp destul, și avea el să pună mîna pe ea, iar dacă se împotrivea, avea s-o vîre într-un sac.

Aceste cuvinte și-au făcut efectul, căci ea a ieșit numaidecît, privindu-l cu uimire, de parcă nu-și dădea seama cu ce îl supărase. Ba chiar se gudura pe lîngă el, în felul ei blajin, ca o soție bună care știe de minune cum să ia izbucnirile de mînie ale soțului ei.

Fandoseala asta a ei l-a făcut pe bietul domn Tebrick (într-atît era de naiv) să-și regrete izbucnirea de mînie și să se simtă nespus de rușinat.

Cu toate astea, după ce ea a ieșit, el a umplut groapa cu bolovani, împingîndu-i bine înăuntru cu o rangă, în așa fel încît, dacă ea mai face o încercare, să-i fie și mai greu decît prima dată.

După masă a lăsat-o din nou în grădină, dar a trimis-o și pe Polly împreună cu ea. La un moment dat, însă, uitîndu-se pe fereastră, a zărit vulpea cățărată într-un păr bătrîn și privind peste zid; nu mai avea mult și sărea dincolo, dacă mai apuca să facă un pas.

Domnul Tebrick a alergat în grădină cît de repede a putut; soția sa, văzîndu-l, a părut surprinsă și a încercat să sară spre zid, dar nu a ajuns pînă acolo și a căzut cu toată greutatea la pămînt, unde a rămas zăcînd în nesimțire. Cînd domnul Tebrick a ajuns la ea, a

găsit-o cu capul răsucit sub ea și cu gîtul rupt, după toate aparențele. Șocul era atît de mare, încît o vreme n-a făcut altceva decît să stea în genunchi lîngă ea, legănînd buimac trupul inert. În cele din urmă a trebuit să recunoască că e moartă și, amintindu-și cu ce cumplite nefericiri îl pedepsise Dumnezeu în ultima vreme, a început să hulească înfiorător, rugîndu-l pe Domnul să-l ia la el chiar în clipa aceea, sau să-i redea soția iubită.

— NU este destul, striga el, rostind apoi și o blasfemie mîrșavă, nu e destul că mi-ai răpit soția iubită, făcînd din ea o vulpe, acum îmi iei și vulpea, singura mea mîngîiere și consolare în durerea care m-a lovit?

Apoi a izbucnit în plîns și, frîngîndu-și mîinile de atîta suferință, a stat așa o jumătate de ceas, timp în care nu i-a mai păsat de nimic, nici de ce face, nici de ce se va întîmpla cu el în viitor, simțind doar că viața lui se terminase și că, dacă depindea de el, nu va mai trăi prea mult.

În tot acest răstimp micuța Polly a stat lîngă el, privind cu ochii mari, întrebîndu-l apoi ce s-a întîmplat, pînă cînd, în cele din urmă, a început să plîngă speriată, dar el nu auzea și nu vedea nimic, își smulgea părul din cap, strigînd către Dumnezeu și ridicîndu-și pumnul către ceruri. Înspăimîntată, Polly a deschis poarta și a ieșit în fugă din grădină.

Într-un tîrziu, împietrit de durere și aflat la capătul puterilor, domnul Tebrick s-a ridicat și a intrat în casă, lăsîndu-și vulpea iubită să zacă acolo unde căzuse.

După numai două minute a ieşit din nou, cu intenţia de a-şi tăia beregata cu briceagul, căci îşi ieşise din minţi în paroxismul durerii.

Vulpea, însă dispăruse, iar el se uită în jurul lui uluit, apoi înfuriat la culme, crezînd că cineva luase trupul de acolo.

Poarta grădinii fiind deschisă, a ieşit pe acolo în fugă. Poarta asta, pe care Polly o lăsase întredeschisă cînd fugise, dădea într-o curticică unde erau închise păsările în timpul nopţii; tot acolo se mai aflau şopronul de lemne şi closetul. Faţă în faţă cu poarta grădinii se aflau două uşi de lemn îndeajuns de largi pentru a face loc unei căruţe şi îndeajuns de înalte pentru ca să nu poată privi lumea în curte peste gard.

Cînd domnul Tebrick a ajuns în curte, vulpea sărea în faţa uşilor, înnebunită de spaimă, dar plină de viaţă ca înainte. El a alergat spre ea, s-a ferit şi chiar a încercat să fugă de el, dar a prins-o la timp. Îşi tot arăta colţii, dar lui nici că-i păsa, a luat-o în braţe şi a dus-o în casă. Nu-i venea să creadă că e vie şi nevătămată şi o pipăia cu grijă peste tot să vadă dacă nu are niscaiva oase rupte. Dar nu, nu avea. Au trecut multe ceasuri pînă cînd acest biet bărbat naiv să înceapă a bănui adevărul, care nu era altul decît că vulpea lui dragă îl trăsese pe sfoară şi că, în timp ce el îşi jelea soarta cu vorbele acelea sfîşietoare, ea se prefăcea moartă ca să poată fugi de cum se ivea ocazia. Dacă întîmplarea n-ar fi făcut ca porţile să fie închise, ea şi-ar fi putut dobîndi libertatea datorită acelui şiretlic. Că nu fusese decît un şiretlic, i-a devenit lim-

pede după ce s-a gîndit puţin. Într-adevăr, era vorba de un şiretlic străvechi şi bine cunoscut al vulpii. Este menţionat de Esop şi de sute de alţi scriitori de după el. Dar ea îl păcălise cu atîta iscusinţă, încît, în prima clipă, el a fost tot atît de copleşit de bucurie că soţia lui trăieşte, pe cît fusese de îndurerat înainte, cînd o crezuse moartă.

O luă în braţe, ţinînd-o strîns la piept şi mulţumind lui Dumnezeu că o lăsase în viaţă. Dar sărutările şi îmbrăţişările lui nu mai aveau nici un efect, căci ea stătea ghemuită şi morocănoasă, cu părul zburlit pe grumaz şi cu urechile lipite de cap ori de cîte ori el o atingea. La început el a crezut că, mîngîind-o, îi atinsese vreun os rupt sau vreun loc sensibil unde se lovise, dar într-un tîrziu şi-a dat seama care e adevărul.

Era un nou prilej de suferinţă, şi, cu toate că durerea de a se şti trădat de ea era nimic pe lîngă cea de a o pierde, cea dintîi era totuşi mai insidioasă şi mai statornică. La început un simplu moft, suferinţa a crescut treptat, pînă cînd s-a transformat într-o adevărată tortură. Dacă ar fi fost unul din acei soţi banali şi neînsemnaţi, unul care să fi învăţat din experienţă să nu cerceteze prea atent mişcările soţiei lui şi să n-o întrebe niciodată cum şi-a petrecut ziua de teamă să nu se facă şi mai mult de rîs, dacă, deci, domnul Tebrick ar fi fost unul din aceia, ar fi fost mai bine pentru el, iar suferinţa i-ar fi fost mult mai mică. Dar să ţinem cont de faptul că soţia lui nu-l minţise niciodată de cînd erau căsătoriţi. Nu, nu-i spusese nici măcar o minciună cusută cu aţă albă,ci fusese întotdeauna

sinceră, deschisă şi inocentă, de parcă ei doi n-ar fi fost soţ şi soţie sau de parcă n-ar fi fost de sexe diferite. Totuşi, dădea dovadă de mare naivitate dacă, trăind cu o vulpe, animal care, în toate ţările, în toate epocile şi la toate neamurile, are aceeaşi reputaţie de şiretenie, prefăcătorie şi perfidie, se aştepta ca această vulpe să fie la fel de candidă şi de onestă cu el în toate celea, precum fusese copila de la ţară pe care o luase de nevastă.

Soţia lui a continuat să fie morocănoasă şi nervoasă toată ziua, căci se trăgea mereu din calea lui, ascunzîndu-se sub sofa, de unde nu a mai putut cu nici un chip s-o scoată. Chiar şi la ora mesei a rămas acolo, refuzînd cu hotărîre să se lase momită cu mîncare şi stînd atît de liniştită, încît n-a auzit-o ore întregi. Seara a dus-o sus, în dormitor, dar ea era tot posacă şi n-a pus bucăţică de mîncare în gură, mulţumindu-se să bea puţină apă în timpul nopţii, cînd îşi închipuia că el doarme.

A doua zi dimineaţă situaţia era neschimbată, iar domnul Tebrick trecuse prin toate chinurile mîndriei rănite, ale deziluziei şi disperării pe care le poate suporta un om. Dar, deşi era aproape sufocat de prea-plinul emoţiilor din inima lui, nu lăsa să se vadă nimic şi nu şi-a schimbat cîtuşi de puţin purtarea tandră şi atentă faţă de vulpea lui dragă. La micul dejun a încercat s-o tenteze cu carne de pui proaspăt tăiat. A trebuit să-şi calce pe inimă ca s-o momească în acest fel, căci o ţinuse numai cu mîncare gătită, pînă atunci, dar i-a fost chiar şi mai greu cînd a văzut că refuză. La aceasta se adăuga acum şi teama că ea va prefera să moară decît să mai stea cu el.

În dimineaţa aceea a ţinut-o în casă dar după masă a lăsat-o din nou liberă în grădină, după ce mai întîi tăiase crengile părului ca să nu mai repete isprava cu căţăratul.

Dar, văzînd cît de dezgustată pare cînd el se află în preajmă, văzînd că nu-i arde să alerge sau să se joace cum obişnuia înainte, ci stă locului cu coada între picioare, cu urechile pe spate şi cu părul zbîrlit pe grumaz, a hotărît din pură generozitate, s-o lase singură.

Cînd, după o jumătate de oră, a ieşit din nou, vulpea nu se vedea pe nicăieri, dar lîngă zid era o groapă măricică, în care intrase cu totul, de nu i se mai vedea coada, iar ea săpa cu disperare pe sub zid ca să poată evada.

El a alergat pînă la groapă, şi-a băgat braţul după ea şi i-a strigat să iasă de acolo, dar ea nimic. Atunci a încercat s-o apuce de un umăr, însă cum mîna i-a alunecat, a prins-o de picioarele din spate. Îndată ce a tras-o afară din gaură, ea s-a întors brusc, i-a înhăţat mîna şi l-a muşcat aproape de închietura degetului mare, dar i-a dat drumul aproape imediat.

Au stat aşa preţ de un minut, faţă în faţă, el în genunchi, iar ea înfruntîndu-l, încarnare a răutăţii şi furiei dezlănţuite. Îngenuncheat cum era, domnul Tebrick era foarte aproape de ea la acelaşi nivel, iar ea mai că-şi băgase botul în faţa lui. Urechile îi stăteau lipite de creştetul capului, gingiile îi erau dezgolite într-un rînjet mut, iar frumoşii ei dinţi îl ameninţau cu altă muşcătură. Spatele îi era arcuit, părul zburlit şi coada lăsată în jos. Dar ce-l ţintuia pe loc erau ochii ei, cu pupilele îngustate, privindu-l cu ură şi sălbatică disperare.

Sîngele îi curgea din belşug din rană, dar el nu observă, şi nici durerea n-o simţea, căci gîndurile toate îi erau îndreptate spre soţia lui.

— Ce înseamnă asta Silvia? a spus el cu blîndeţe. Ce se întîmplă? De ce-ai devenit atît de sălbatică? Dacă stau între tine şi libertatea ta, este pentru că te iubesc. E aşa de chinuitor să trăieşti cu mine?

Silviei nu-i tresărea nici un muşchi.

— Ştiu că nu faci asta decît din disperare, biet animal, tu nu vrei decît să-ţi capeţi libertatea. Nu te mai pot ţine cu mine, nu te pot ţine legată de nişte jurăminte pe care le-ai făcut pe cînd erai femeie. Cred că, de fapt, nici nu mai ştii cine sînt.

Lacrimile au început să-i curgă şiroaie pe obraz, şi i-a mai spus, printre sughiţuri de plîns:

— Du-te, n-o să te împiedic. Biet animal, biată fiinţă, te iubesc, te iubesc. Pleacă dacă aşa vrei tu. Dar dacă îţi vei aduce aminte de mine, întoarce-te. Nu te voi ţine aici împotriva voinţei tale. Du-te. Dar mai întîi sărută-mă.

Aplecîndu-se, şi-a apropiat buzele de botul ei rînjit, dar, cu toate că îşi arăta colţii, ea nu l-a muşcat. Apoi s-a ridicat repede şi s-a îndreptat spre poarta grădinii, care dădea spre o mică păşune mărginită de o pădure.

Cînd el a deschis poarta, ea a ieşit ca o săgeată, a traversat păşunea ca un nor de fum şi a dispărut într-o clipă. Văzîndu-se dintr-o dată singur, domnul Tebrick şi-a venit în fire şi a luat-o la fugă după ea, strigînd-o pe nume şi chemînd-o, şi a pătruns în pădure, alergînd bezmetic cale de o milă.

Într-un tîrziu s-a aşezat istovit, dîndu-şi seama că e dusă fără urmă şi că pe deasupra, se mai lasă şi noaptea. Apoi, ridicîndu-se, a luat-o înapoi spre casă, ostenit şi cu sufletul pustiu. Pe drum şi-a legat mîna rănită, care şiroia încă de sînge. Haina îi era mototolită, pălăria se dusese, iar pe faţă avea numai zgîrîieturi de mărăcini. Cu mintea limpede acum, a început să reflecteze la ceea ce făcuse şi se căia amarnic că-i dăduse drumul soţiei sale. O trădase, astfel că acum ea trebuia să ducă pe veci viaţa unei sălbăticiuni nevoite să suporte greutăţile şi asprimile climei şi să înfrunte pericolele care pîndesc o fiinţă hăituită. Cînd domnul Tebrick a ajuns acasă, a găsit-o pe doamna Cork trează, aşteptîndu-l. Se făcuse deja tîrziu.

— Ce-aţi făcut cu doamna Tebrick, domnule? Am văzut că lipsiţi amîndoi şi nu ştiam ce să fac, aveam o presimţire că s-a întîmplat o nenorocire. V-am aşteptat pînă noaptea tîrziu. Dar ea unde e, domnule?

Atacat cu atîta vehemenţă, domnul Tebrick nu spunea nimic. Într-un tîrziu a zis:

— I-am dat drumul. A fugit.

— Biata domnişoară Silvia! a strigat bătrîna. Biata făptură! Ar trebui să vă fie ruşine, domnule! Auzi, i-a dat drumul! Biata doamnă, uite cum vorbeşte propriul ei soţ! E o ruşine. Dar am ştiut eu de la început că aşa o să se întîmple.

Neagră de furie, bătrîna nici nu mai ştia ce spune, dar domnul Tebrick oricum n-o asculta. În cele din urmă s-a uitat spre ea şi a văzut că plînge, aşa că a ieşit din cameră şi s-a dus la culcare, aruncîndu-se în pat aşa cum era,

zdrobit de oboseală, şi căzînd într-un somn agitat, din care se trezea cînd şi cînd tresărind de groază, ca să adoarmă numaidecît, istovit. Cînd s-a sculat era tîrziu, era o zi rece şi umedă, iar el îşi simţea toate mădularele amorţite. Cum stătea aşa în pat, a auzit din nou zgomotele care îl treziseră — tropot de cai şi vocile celor care treceau călare pe lîngă casă. Domnul Tebrick a sărit din pat şi a alergat la fereastră, de unde, privind afară, primul lucru pe care l-a zărit a fost un gentleman îmbrăcat cu o haină stacojie, călărind la trap de-a lungul potecii. Fără să zăbovească o clipă, domnul Tebrick şi-a tras în mare grabă cizmele şi a alergat afară, cu gîndul să le spună călăreţilor să nu iasă la vînătoare, căci soţia lui a scăpat şi ar putea s-o ucidă.

Dar cînd a ajuns afară, vorbele nu l-au ajutat şi, cuprins de furie, n-a mai putut decît să strige :

— Cum îndrăzneşti, ticălos mizerabil ce eşti ?

Şi luînd o bîtă în mînă, s-a năpustit asupra gentlemanului cu haina stacojie, a prins calul de căpăstru şi, apucîndu-l pe călăreţ de picior a încercat să-l arunce din şa. Dar este imposibil de spus ce intenţii avea domnul Tebrick şi ce ar fi făcut, căci gentlemanul, văzîndu-se atacat pe neaşteptate şi într-o manieră atît de surprinzătoare de o făptură ciudată, ciufulită şi jalnică, a ridicat cravaşa şi i-a dat o lovitură în tîmplă, doborîndu-l.

Atunci s-a mai apropiat un gentleman şi, împreună cu primul, au avut bunăvoinţa de a-l duce pe domnul Tebrick în casă, unde au fost

întîmpinaţi de bătrîna Nanny, care îşi tot frîngea mîinile, povestindu-le că soţia domnului Tebrick, care era vulpe, fugise şi că acesta era motivul pentru care domnul Tebrick alergase afară şi se repezise la ei.

Cei doi au izbucnit în rîs auzind povestea asta şi, urcîndu-se pe cai, au pornit fără întîrziere,convinşi că domnul Tebrick, oricine ar fi fost el, e cu siguranţă nebun. Iar bătrîna e la fel de nebună ca stăpînul ei.

Istoria asta, însă, s-a răspîndit în rîndurile oamenilor cu stare de prin părţile acelea, confirmînd părerea tuturor celor care susţineau de multă vreme că domnul Tebrick a înnebunit şi că îl părăsise soţia. Povestea cu transformarea ei în vulpe nu făcea decît să provoace zîmbete, fiind curînd dată uitării ca nesemnificativă şi incredibilă, deşi multă lume avea să-şi amintească de ea mai tîrziu şi să-i înţeleagă de-abia atunci tîlcul.

Era trecut de amiază cînd domnul Tebrick şi-a revenit, cu o durere de cap atît de îngrozitoare, încît nu-şi mai amintea decît foarte confuz de cele întîmplate.

Totuşi, l-a trimis numaidecît pe fiul doamnei Cork călare pe unul din caii lui, să afle amănunte în legătură cu vînătoarea.

În acelaşi timp, a dat ordin bătrînei Nanny să pună undeva mîncare şi apă pentru stăpîna ei, în caz că aceasta se mai afla prin împrejurimi.

La căderea nopţii, Simon s-a întors cu vestea că vînătoarea durase foarte mult, dar că pierduseră urma unei vulpi, după care au doborît un vulpoi bătrîn într-o pădurice şi cu asta vînătoarea s-a terminat.

Veştile astea l-au mai încurajat oarecum pe bietul domn Tebrick, care s-a ridicat din pat numaidecît şi s-a dus în pădure unde a început s-o strige pe soţia lui, dar, cuprins de o stare de slăbiciune, s-a aşezat şi a petrecut noaptea sub cerul liber, de obosit ce era.

Dimineaţa s-a întors acasă, dar îl pătrunsese frigul şi a fost nevoit să zacă în pat trei sau patru zile.

În tot acest răstimp, dăduse poruncă să se pună mîncare pentru ea undeva în fiecare seară, dar nu veneau decît şobolanii şi nu zăreau niciodată urme de vulpe.

Într-un tîrziu, neliniştea lui a luat o altă întorsătură şi i-a venit în gînd că poate vulpea lui se întorsese la Stokoe, aşa că, într-o bună zi, a înhămat caii la docar şi a pornit spre Rylands, cu toate că avea încă febră şi era foarte răcit.

Din clipa aceea a trăit mereu în singurătate, ferindu-se de semenii lui, cu excepţia unuia singur, unul pe nume Askew, care fusese jocheu la Wantage, dar între timp se îngrăşase prea tare pentru meseria lui. Îl urca pe acest pierde-vară pe unul din caii lui de trei ori pe săptămînă şi îl punea să urmărească vînătoarea, să-i raporteze ori de cîte ori doborau ceva şi să se străduiască să vadă vulpea ca să i-o poată descrie cu lux de amănunte şi, în acest fel, să-şi dea seama dacă este vorba de Silvia lui cea dragă. Nu îndrăznea să se ducă chiar el în persoană pentru ca nu cumva stăpînit de mînie necugetată, să comită o crimă.

De cîte ori era vreo vînătoare prin împrejurimi, deschidea larg porţile şi uşile casei de la Rylands şi, cu puşca în mînă, stătea de pază, în speranţa că soţia lui va alerga într-acolo dacă o urmăreau cîinii şi că, astfel, putea s-o salveze. Dar numai o singură dată s-a apropiat de casa lui un grup de vînători şi, cînd doi cîini care se pierduseră de haită au intrat pe domeniul lui, i-a împuşcat pe loc şi i-a îngropat cu mîna lui.

Era mijlocul lunii martie şi sezonul de vînătoare se apropia de sfîrşit.

Trăind aşa cum trăia, domnul Tebrick devenea din ce în ce mai mizantrop. Nu-i primea pe cei care veneau în vizită şi rareori se arăta printre oameni. Ieşea mai mult dimineaţa devreme, cînd nu era lume pe-afară, în speranţa că o va zări pe vulpea lui iubită. Doar speranţa de a o revedea îl mai ţinea în viaţă, căci devenise atît de nepăsător faţă de propria lui persoană, încît rareori lua masa ca lumea, mulţumindu-se de obicei cu o coajă de pîine şi o bucată de brînză o zi întreagă, dar uneori mai dădea pe gît şi cîte o jumătate de sticlă de whisky ca să-şi înece amarul şi să poată dormi, căci somnul îl ocolea, sau, chiar dacă dormea, se trezea numaidecît, tresărind, cu impresia că a auzit ceva. Şi-a lăsat şi barbă şi, cu toate că fusese un om ordonat şi îngrijit, acum era cu totul neglijent, nu se spăla cîte o săptămînă sau două la rînd şi nu-i păsa dacă are murdărie sub unghii.

Dezordinea în care trăia îi dădea o satisfacţie josnică. Ajunsese să-şi urască semenii şi căpătase o adevărată aversiune faţă de tot ce înseamnă bune maniere şi decenţă omenească. Oricît ar părea de ciudat, trebuie să spun că nici o clipă în ultimele luni nu o regretase pe scumpa lui soţie pe care o iubise atît de mult.

Nu, de fapt suferea pentru vulpea lui cea fugară. Era obsedat nu de imaginea femeii gingaşe şi blînde, ci de amintirea unui animal; e adevărat, un animal care stătea la masă şi ştia să joace pichet cînd vroia, dar un animal sălbatic, totuşi. Singura speranţă care îi rămăsese era să dea de urma acestui animal sălbatic şi nu visa decît asta mereu. Zi şi noapte, avea în faţa ochilor imaginea ei: trăsăturile ei, coada bogată cu vîrful alb, grumazul alb şi blana deasă de pe urechile ei, toate acestea îl obsedau.

Purtările ei vulpeşti îi erau atît de dragi acum, încît cred că dacă ar fi ştiut cu siguranţă că ea e moartă şi i-ar fi venit în gînd să se recăsătorească, n-ar mai fi fost fericit cu o femeie. Nu, nicidecum, mai degrabă ar fi fost tentat să ia de nevastă o vulpe domestică, gîndind că e cea mai bună partidă pe care o poate face.

Totuşi, se poate spune că toate acestea proveneau dintr-o mare iubire şi o fidelitate conjugală reală, cu greu de egalat în această lume. Putem spune, desigur, că era prost, sau chiar nebun, dar dacă ne gîndim mai bine, nu putem să nu respectăm acest devotament ieşit din comun. Cîtă deosebire între el şi aceia care, cînd soţiile lor îşi pierd minţile, le închid în ospicii şi se dedau concubinajului, găsind chiar şi circumstanţe atenuante pentru asemenea comportament. Domnul Tebrick avea o cu totul altă dispoziţie sufletească şi, cu toate că soţia lui nu mai era decît o sălbăticiune hăituită, nu vroia să audă de nimeni altcineva în lume în afară de ea.

Dar această iubire devoratoare îl consuma ca ftizia; după cîteva luni de nopţi nedormite şi de neglijenţă, domnul Tebrick nu mai era decît umbra a ceea ce fusese odinioară. Obrajii îi erau scobiţi, ochii înfundaţi în orbite dar nefiresc de strălucitori şi întregul trup numai piele şi oase, încît era de mirare că se află încă printre cei vii.

Acum cînd sezonul de vînătoare se terminase îşi făcea mai puţine griji din pricina ei, dar nu era încă sigur că nu o prinseseră cîinii. Între ziua cînd îi dăduse drumul şi sfîrşitul sezonului de vînătoare (imediat după Paşti) nu fuseseră doborîte decît trei vulpi în vecinătate. Dintre acestea, una era pe jumătate oarbă sau avea albeaţă la ochi, iar alta era o vulpe cu blana de o culoare foarte stinsă. Cea de-a treia corespundea cel mai bine cu înfăţişarea soţiei lui, dar nu avea prea mult negru pe picioare, în timp ce la ea culoarea neagră pe picioare era cît se poate de vizibilă. Temător cum era, îşi putea închipui, totuşi, că se murdărise în timp ce alerga şi că, din cauza noroiului, picioarele nu mai păreau a fi negre.

Într-o dimineaţă din prima săptămînă a lunii mai, pe la ora patru, în timp ce aştepta în pădurice pe o buturugă, şi-a ridicat privirile şi a zărit o vulpe care se îndrepta spre el, venind peste ogorul arat. Ducea în bot un iepure, astfel încît era pe jumătate ascunsă privirilor lui. Ajungînd la vreo douăzeci de iarzi depărtare de el, a traversat ogorul şi a intrat în pădurice, atunci domnul Tebrick s-a ridicat şi a strigat:

— Silvia, Silvia, tu ești?

Vulpea scăpă iepurele din gură și se uită spre el, iar bietul domn Tebrick și-a dat seama dintr-o privire că nu era soția lui. În vreme ce doamna Tebrick avea o blană de un roșu strălucitor, vulpea din fața lui era mai închisă la culoare și pe deasupra era mult mai lată și mai mare in spate și avea mult alb în vîrful cozii. Dar puteți să vă închipuiți că, după o clipă de uimire, vulpea n-a stat să-i facă el portretul, ci și-a luat iepurele, zbughind-o ca o săgeată.

Atunci domnul Tebrick a strigat în durerea lui:

— Este limpede că mi-am pierdut mințile! Suferința mi-a întunecat și puțina rațiune pe care o mai aveam. Uite în ce hal am ajuns, să iau orice vulpe care-mi iese în cale drept nevasta mea. Vecinii mei spun toți că sînt nebun și acum văd cîtă dreptate au. Privește către mine, Doamne! Ce ființă josnică am ajuns. Îmi urăsc semenii. Pasiunea asta devoratoare m-a stors de orice vlagă, mi-am pierdut mințile și mă hrănesc cu iluzii. Adu-mă din nou pe calea cea dreaptă, a datoriei și a cuviinței, nu îngădui să devin și eu o sălbăticiune, ci îndreaptă-mă și iartă-mă, Dumnezeule milostiv.

Rostind aceste cuvinte, a izbucnit în lacrimi fierbinți, apoi a îngenuncheat să se roage, lucru pe care nu-l mai făcuse de săptămîni.

Cînd s-a ridicat de jos, a pornit înapoi spre casă amețit și nespus de slăbit, dar cu inima plină de pocăință; acasă a făcut o baie și și-a schimbat hainele, dar cum starea de slăbiciune creștea, a zăcut în pat toată ziua și, citind din cartea lui Iov, s-a simțit mult mai împăcat.

Cîteva zile după asta a dus o viață foarte cumpătată, căci oboseala persista, dar citea în fiecare zi din Biblie și se ruga cu stăruință, așa încît era din ce în ce mai hotărît să-și biruie nebunia, sau patima, dacă era în puterile lui și, în orice caz, să-și trăiască restul vieții în credință. Atît de fierbinte era dorința lui de a se vedea din nou pe drumul cel bun, încît se întreba dacă n-ar fi mai bine să se ducă să propovăduiască învățăturile sfinte pe meleaguri străine, trimis de Societatea Biblică, și să-și petreacă în acest fel restul zilelor.

Tocmai începuse o scrisoare către unchiul soției sale, canonicul, cînd a tresărit, auzind lătratul unei vulpi.

Dar atît de puternică era hotărîrea lui de a-și schimba viața încît nu s-a repezit afară pe dată, cum ar fi făcut altă dată, ci a rămas pe loc să-și termine scrisoarea.

Mai tîrziu și-a spus că nu era decît o vulpe sălbatică trimisă de diavol să-și rîdă de el și, că, dacă se lasă ispitit, o va apuca sigur pe calea nebuniei. Pe de altă parte, însă nu putea alunga gîndul că poate era soția lui și că are datoria de a primi cum se cuvine un asemenea miracol. Era sfîșiat între aceste două gînduri, dar credea la fel de puțin în amîndouă. A petrecut noaptea care a urmat chinuit de temeri și îndoieli.

A doua zi dimineața a tresărit brusc din somn și în aceeași clipă a auzit din nou lătrat de vulpe. Și-a tras pe el hainele și a alergat cît a putut de repede la poartă. Soarele nu era încă sus pe cer, roua bogată acoperea pămîntul

şi, preţ de cîteva clipe, liniştea a fost deplină. A privit în jur cu nerăbdare, nu se zărea nici o vulpe şi totuşi inima îi tresălta de bucurie.

În timp ce scruta drumul în sus şi în jos, a zărit-o dintr-o dată pe vulpea lui dragă ieşind din pădurice la o depărtare de vreo treizeci de iarzi. O strigă îndată pe nume.

— Soţia mea iubită ! Silvia ! Te-ai întors !

Auzindu-i vocea, ea a început să dea din coadă, ceea ce i-a alungat orice urmă de îndoială.

A mai strigat-o o dată, dar ea a intrat din nou în pădurice, privindu-l peste umăr în timp ce se îndepărta. Văzînd asta, el a luat-o la fugă după ea, dar cu grijă şi nu prea repede ca să n-o sperie, tot uitîndu-se după ea şi strigînd-o pînă cînd a zărit-o printre copaci la o oarecare distanţă de el. A luat-o pe urmele ei, ea tot îndepărtîndu-se de el pe măsură ce se apropia, dar privind mereu în urmă către el.

A urmat-o prin lăstăriş pînă la poalele dealului, unde ea a dispărut dintr-o dată printre ferigi.

Cînd a ajuns şi el acolo, ea nu se mai zărea pe nicăieri, dar privind mai cu luare-aminte, a dat peste o vizuină atît de bine ascunsă, încît ar fi putut trece pe lîngă ea de o mie de ori fără s-o vadă decît dacă ar fi căutat anume locul acela.

Sprijinindu-se în palme, s-a aşezat în genunchi, dar cum vulpea nu se vedea nicăieri, a aşteptat o vreme plin de mirare.

Nu după mult timp a auzit zgomotul a ceva mişcîndu-se prin pămînt şi a aşteptat în linişte pînă cînd a zărit acel ceva ieşind din ascunzătoare. Era un mic animal cenuşiu, asemănător cu un căţeluş. În urma lui venea altul, pe urmă încă unul, pînă cînd s-au strîns cinci cu totul. La urmă venea şi vulpea lui, împingîndu-şi odraslele înainte, iar el, privind-o în tăcere, pradă unor sentimente confuze de uimire şi ciudă, i-a văzut ochii strălucind de mîndrie şi bucurie.

Atunci ea, apucînd cu dinţii unul din pui, i l-a adus şi i l-a pus dinainte, privindu-l apoi înduioşată, sau cel puţin aşa i s-a părut.

Domnul Tebrick a ridicat puiul, mîngîindu-l şi lipindu-şi-l de obraz. Era o mogîldeaţă cu botişorul şi labele negricioase, cu privirea fixă şi goală de un albastru fosforescent şi cu o codiţă ca un morcov. Cînd s-a văzut din nou jos, a făcut un pas spre mama lui, după care s-a aşezat în fund într-un mod foarte hazliu.

Domnul Tebrick s-a uitat spre soţia lui, spunîndu-i ce fiinţă cumsecade e ea. Se resemnase deja şi pentru prima dată înţelegea pe deplin ce se întîmplase şi cît de îndepărtaţi erau acum unul de celălalt. Dar tot uitîndu-se cînd la un pui, cînd la altul, pe cînd ei se rostogoleau prin preajma lui, a uitat de sine privind acest spectacol înduioşător şi gustînd din plin plăcerea pe care acesta i-o oferea. Cînd şi cînd o mîngîia şi o săruta pe vulpea lui cea dragă, libertăţi pe care ea i le îngăduia cu multă bunăvoinţă. Se minuna mai mult decît oricînd de frumuseţea ei. Tandreţea pe care ea o arăta puilor, precum şi încîntarea ei nemăsurată o făceau şi mai frumoasă în ochii lui. În acest fel şi-a petrecut întreaga dimineaţă, lungit printre ei la gura vizuinei.

Se juca ba cu unul, ba cu altul, rostogolindu-i şi gîdilîndu-i, căci erau prea mici

încă pentru jocuri mai ingenioase și mai active. Din cînd în cînd o mîngîia pe vulpea iubită sau doar o privea, și timpul s-a scurs atît de repede, încît a rămas surprins cînd ea și-a strîns puii la un loc, împingîndu-i în vizuină și apoi, întorcîndu-se spre el, și-a luat rămas bun de la el într-un chip foarte omenesc, lăsîndu-l să înțeleagă că i-ar face mare plăcere să-l mai vadă, acum că știa drumul într-acolo.

Se făcuse înțeleasă într-un mod atît de admirabil, încît chiar de-ar fi putut vorbi, orice cuvînt ar fi fost de prisos, iar domnul Tebrick, care era învățat cu ea, s-a ridicat numaidecît și a pornit spre casă.

Dar acum, cînd era din nou singur, toate emoțiile cărora nu le dăduse frîu liber cîtă vreme fusese împreună cu ea, simțămintele pe care le amînase ca să poată gusta acele bucurii nevinovate, toate îl năpădeau acum, asaltîndu-l din toate părțile și chinuindu-l.

Mai întîi și-a pus întrebarea: oare soția nu-l înșelase, prostituîndu-se cu o fiară sălbatică? Cum mai putea s-o iubească după așa ceva? Dar asta nu-l tulbura așa de tare cum ar fi fost de așteptat. Căci acum era convins în forul lui interior că ea nu mai poate fi judecată ca femeie, ci numai ca sălbăticiune. Vulpe sălbatică fiind, ea nu făcuse decît ceea ce face orice vulpe, adică adusese pe lume pui pe care îi îngrijea cu dragoste, și bine făcuse.

Dacă domnul Tebrick avea sau nu avea dreptate să tragă o asemenea concluzie, nu este treaba noastră să judecăm. Iar celor înclinați să-i condamne atitudinea prea îngăduitoare față de latura religioasă a situației, le-aș spune doar

că noi, spre deosebire de el, nu am văzut toate acestea cu ochii noștri și că nu se știe dacă, în locul lui, n-am fi ajuns la aceeași concluzie.

Aceasta nu era nici a zecea parte din necazul domnului Tebrick. Căci își mai punea și alte întrebări ca, de pildă: oare nu cumva e gelos? Și scrutîndu-și adîncul sufletului, și-a dat seama că este, într-adevăr, gelos, da, gelos și furios la gîndul că trebuie s-o împartă pe vulpița lui iubită cu niște vulpoi sălbatici. Se punea întrebarea dacă nu cumva atitudinea lui este dezonorantă și dacă n-ar face mai bine să-și urmeze intenția inițială de a se retrage din lume și de a nu se mai întîlni niciodată cu vulpea.

Astfel s-a chinuit o zi întreagă și, spre seară, era hotărît să n-o mai vadă niciodată.

Dar la miezul nopții s-a trezit dintr-o dată cu mintea limpede și și-a spus cuprins de uimire: „Păi nu sînt eu nebun? Uite cum mă chinuiesc prostește cu tot soiul de idei năstrușnice. Cum ar putea o fiară sălbatică să păteze onoarea unui om? Eu sînt om și sînt infinit superior animalelor. Cum pot eu, în demnitatea mea, să fiu gelos pe o sălbăticiune? De o mie de ori nu. Dacă mi s-ar stîrni poftele după o vulpe, atunci, da, aș fi un nelegiuit. Eu mă simt fericit cînd o văd pe vulpița mea, căci o iubesc, dar ea face foarte bine să-și caute fericirea potrivit legilor firii".

În cele din urmă, s-a mîngîiat cu ceea ce, își închipuia el, era întreg adevărul situației în care se găsea: „De cîte ori sînt cu ea mă simt fericit. Și uite că m-am apucat să denatu-

rez nişte lucruri simple şi încep s-o iau razna din pricina propriilor mele raţionamente greşite".

Cu toate acestea, înainte de a dormi s-a rugat din nou, dar nu pentru îndurare de la Cel de Sus aşa cum avusese intenţia, ci pentru ca a doua zi s-o poată vedea iar pe vulpiţa lui şi pentru ca Domnul s-o apere, pe ea şi pe puii ei, de toate primejdiile şi să-l ajute să-i vadă cît mai des, astfel încît, de dragul ei, să ajungă să ţină la el ca un adevărat tată, iar dacă acest lucru era un păcat, să-i fie iertat, căci păcătuia din neştiinţă.

A doua şi a treia zi s-a văzut din nou cu vulpea şi cu puii şi, deşi vizitele au fost mai scurte, i-a prilejuit o plăcere atît de nevinovată, încît în scurtă vreme a dat uitării şi onoare, şi datorie, şi gelozie.

Într-o zi a luat cu el stereoscopul şi nişte cărţi de joc. Dar, cu toate că Silvia, afectuoasă şi blîndă, l-a lăsat să-i potrivească aparatul pe bot, nici nu s-a uitat prin el, ci îşi sucea mereu capul pentru a-i linge lui mîna. Era limpede că uitase la ce foloseşte instrumentul. La fel şi cu cărţile. E adevărat, s-a arătat destul de încîntată de ele, dar n-a făcut decît să le apuce cu dinţii şi să le răsfire cu labele, fără să-i pese dacă e caro, treflă, cupă, sau pică şi nici dacă e sau nu as. Era limpede că nici înţelesul cărţilor de joc nu-l mai ştia.

După această încercare nu le-a mai dus decît lucruri de care ea se bucura mai mult, zahăr, struguri, stafide şi carne crudă.

Încet-încet, pe măsură ce se scurgea vara, puii s-au familiarizat cu el, şi el cu ei,

astfel încît a ajuns să-i deosebească uşor unul de celălalt, ba chiar să-i şi boteze. În acest scop, a adus într-o zi un vas cu apă, i-a stropit rînd pe rînd, aşa cum se face la slujba de botez, şi le-a dat numele Sorel, Kasper, Selwyn, Esther şi Angelica.

Sorel era o mică vietate stîngace, plină de voioşie şi cu apucături de căţelandru; Kasper, cel mai vînjos dintre ei, era şi cel mai al naibii, căci muşca mereu, chiar şi în joacă, şi nu de puţine ori l-a apucat zdravăn cu dinţii pe naşul lui. Esther era închisă la culoare, o adevărată brunetă şi, în plus, foarte voinică; Angelica era de un roşu aprins şi semăna cel mai bine cu mama ei; iar Selwyn, cel mai mic, avea o fire iscoditoare, curioasă şi vicleană, dar era delicat şi slăbuţ.

Iată că domnul Tebrick avea în grijă o adevărată familie şi, într-adevăr, a ajuns să-i îndrăgească întocmai ca un tată iubitor şi atent.

Favorita lui era Angelica (a cărei drăgălăşenie îi amintea atît de bine de mama ei) datorită blîndeţii, care lipsea celorlalţi, chiar şi în joacă. Al doilea loc în inima lui îi revenea lui Selwyn care, după cum avea să-şi dea seama curînd, era cel mai inteligent dintre toţi puii. Era atît de isteţ, încît domnul Tebrick a ajuns să se întrebe dacă nu cumva moştenise ceva omenesc de la mama lui. S-a deprins foarte repede cu numele lui, venea cînd se auzea chemat, şi, lucru şi mai ciudat, a învăţat numele fraţilor şi surorilor lui înaintea acestora.

În plus, era un adevărat mic filozof, căci deşi fratele lui, Kasper, îl tiraniza, el su-

porta totul cu un calm desăvîrşit. Asta nu înseamnă că nu le juca feste celorlalţi: într-o zi cînd se afla şi domnul Tebrick prin apropiere, Selwyn a dat de înţeles că s-ar găsi un şoarece pe-acolo, într-o gaură. Numaidecît s-au adunat în jurul lui Sorel, Kasper şi Esther. În vreme ce toţi se apucaseră să sape, nu i-a fost deloc greu s-o şteargă şi să se îndrepte, cu o privire vicleană, către naşul lui, să se aşeze în faţa lui, zîmbind şi arătînd cu capul spre ceilalţi, încreţindu-şi apoi sprîncenele şi întrebîndu-l parcă, mai bine decît ar fi putut s-o facă în cuvinte: „Nu-i aşa că i-am păcălit pe toţi?"

Era singurul curios în legătură cu persoana domnului Tebrick: l-a făcut să-şi scoată ceasul, şi-a apropiat urechea de el, gînditor şi încreţindu-şi sprîncenele a nedumerire. Tot aşa şi la următoarea vizită a domnului Tebrick. Musai să vadă iar ceasul şi să cugete la rostul lui. Dar oricît era de isteţ, micuţul Selwyn nu pricepea; cît despre mama lui, dacă îşi mai amintea cîte ceva despre ceasuri, era un subiect despre care nu le-a vorbit niciodată copiilor ei.

Într-o zi, părăsind vizuina ca de obicei, domnul Tebrick a coborît în fugă dealul şi mare i-a fost mirarea cînd, în faţa casei lui, a dat de o trăsură şi de un vizitiu care se plimba pe lîngă poartă. Intrînd în casă, domnul Tebrick a găsit un oaspete care îl aştepta. Era unchiul soţiei lui.

Au dat mîna, deşi cucernicul canonic Fox nu l-a recunoscut din prima clipă. Apoi domnul Tebrick l-a poftit înăuntru.

Preotul a privit îndelung în jur la murdăria şi neorînduiala din casă; cînd domnul Tebrick l-a poftit în salon, era evident că încăperea nu mai fusese folosită de luni de zile, atît de gros era praful aşezat pe mobilier.

După o scurtă conversaţie pe teme neînsemnate, canonicul Fox i-a spus:

— De fapt, am venit să mă interesez de nepoata mea.

Domnul Tebrick a tăcut o vreme, după care a spus:

— E fericită acum.

— A, da? Am auzit că nu mai locuiţi împreună.

— Nu, nu mai stă cu mine. Locuieşte în apropiere. O văd în fiecare zi.

— Da? Unde locuieşte?

— În pădure împreună cu copiii ei. Trebuie să vă spun că şi-a schimbat înfăţişarea. S-a transformat în vulpe.

Cucernicul canonic Fox s-a ridicat alarmat; tot ce îi spusese domnul Tebrick confirma ceea ce se aşteptase să găsească la Rylands. În curte, l-a mai întrebat pe domnul Tebrick:

— Nu prea ai oaspeţi, nu-i aşa?

— Nu, fac tot posibilul să nu văd pe nimeni. Sînteţi prima persoană cu care am stat de vorbă în ultimele luni.

— Ai dreptate, dragul meu. Înţeleg perfect — în împrejurările astea.

Dînd mîna cu domnul Tebrick, preotul s-a urcat în trăsură şi a pornit.

„Cel puţin n-o să fie scandal", îşi spunea el. Se simţea uşurat şi pentru că domnul Tebrick nu mai pomenise de intenţia lui de a pleca în străinătate pentru a răspîndi învăţătura

Evanghelică. Alarmat de scrisoarea pe care o primise, canonicul Fox nu răspunsese, convins fiind că întotdeauna e mai bine să lași lucrurile să meargă de la sine și să nu aduci vorba despre nimic dezagreabil. Dacă domnul Tebrick era nebun, el nu avea de gînd cu nici nu preț să-l recomande Societății Biblice. În fond, la Stokoe nimeni nu-i băga în seamă ciudățeniile. Și în afară de asta, domnul Tebrick spusese că e fericit.

Pe de altă parte, îi părea rău de domnul Tebrick și își spunea că fata aceea ciudată, nepoata lui, se măritase cu el numai pentru că era primul bărbat pe care îl întîlnise. Și-a mai spus că, probabil, nu avea s-o mai vadă niciodată și, după o bucată de drum, a adăugat cu voce tare :

— Nu era o natură prea afectuoasă.

Apoi, către vizitiu :

— Nu, nu-i nimic. Dă-i înainte, Hopkins.

Pentru domnul Tebrick viața în singurătate era o adevărată binecuvîntare. Înțelegea, sau i se părea că înțelege, ce înseamnă să fii fericit, și credea că a găsit adevărata fericire, trăind de la o zi la alta, fără grija viitorului, înconjurat în fiecare dimineață de niște făpturi micuțe, jucăușe și tandre pe care le îndrăgea nespus și stînd alături de mama lor, a cărei fericire nevinovată era izvorul propriei lui fericiri.

„Adevărata fericire, își spunea el, n-o găsești decît atunci cînd dăruiești iubire. Nu există fericire mai mare decît a mamei care își iubește pruncul ; poate că și eu mi-am găsit fericirea în iubirea pe care o port vulpiței mele și copiilor ei."

Cu asemenea sentimente aștepta ceasul cînd, a doua zi de dimineață, avea s-o pornească în grabă către ei.

Ajungînd la vizuină după un urcuș greu, cu infinite precauții să nu culce la pămînt lăstărișul, făcînd o cărare care să-i ducă și pe alții către acel loc secret, a descoperit cu uimire că Silvia nu era acolo și nici puii nu se zăreau pe nicăieri. I-a strigat, dar în zadar și, în cele din urmă, s-a așezat pe o movilă de lîngă vizuină și s-a pus pe așteptat.

A stat așa o bună bucată de vreme — cel puțin așa i s-a părut lui — așteptînd cu ochii închiși și cu urechile ciulite să prindă cel mai mic foșnet printre frunze, sau cel mai mic zgomot pe care l-ar fi făcut puii fojgăind în vizuină.

Probabil că, într-un tîrziu a adormit căci s-a trezit dintr-o dată cu toate simțurile în alertă și, deschizînd ochii, a văzut o namilă de vulpe stînd pe labele dinapoi la cîțiva metri de el și scrutîndu-l, plin de curiozitate. Domnul Tebrick și-a dat seama din prima clipă că nu era Silvia. A făcut o mișcare, animalul s-a ridicat și el întorcîndu-și privirea în lături, dar a rămas pe loc, iar domnul Tebrick a recunoscut în el vulpoiul cu iepurele în bot pe care îl mai văzuse odată. Era același animal cu blana întunecată și cu vîrful cozii alb. Nu mai era nici un secret : domnul Tebrick îl avea în fața ochilor pe rivalul său. Iată-l pe adevăratul tată al finilor lui, cel care putea fi sigur că puii vor semăna cu el și vor duce mai departe aceeași viață sălbatică și cutezătoare. Domnul Tebrick se uita fix la haimanaua aia frumoasă, care îi întorcea privirea cu neîncredere și precauție întipărită pe

față, dar nu fără oarecare sfidare și, i se părea domnului Tebrick, cu un fel de umor cinic, de parcă ar fi spus :

— Pe cinstea mea! Ciudat cum ne-a legat soarta pe noi doi!

Bărbatului, cel puțin, i se părea ciudată această legătură și se întreba dacă iubirea pe care rivalul lui o purta vulpii și puilor ei era de aceeași natură cu a lui.

„Amîndoi ne-am da viața pentru ei, își spunea el cugetînd la tîlcul situației, amîndoi sîntem fericiți mai cu seamă cînd ne aflăm în preajma lor. Ce mîndru trebuie să fie individul că are o asemenea nevastă și copii care îi seamănă. Și nu are dreptate să fie mîndru? El trăiește într-o lume în care primejdiile îl pîndesc la tot pasul. Preț de jumătate din an e vînat, urmărit de cîini, oamenii așază capcane în drumul lui și îl amenință. Nu datorează nimic nimănui."

Dar a tăcut, știind că vorbele lui nu ar face decît să-l sperie pe vulpoi. După vreo cîteva minute vulpoiul s-a uitat în spate peste umăr, dispărînd în tufișuri ca un văl de funigei suflat de vînt pentru ca, după alte două-trei minute, să reapară înconjurat de vulpe și de pui. Asta era mai mult decît putea suporta domnul Tebrick; în ciuda hotărîrilor lui înțelepte, s-a simțit străpuns de săgeata geloziei. Era limpede că Silvia fusese la vînat cu puii și că uitase de venirea lui, căci a tresărit cînd l-a văzut și, cu toate că i-a lins mîna, se vedea că e cu gîndul în altă parte.

În scurt timp și-a împins puii în vizuină, vulpoiul dispăruse, și domnul Tebrick s-a trezit iar singur. A pornit spre casă fără să mai zăbovească.

Se spulberase liniștea lui sufletească, iar fericirea pe care cu o noapte în urmă se mîndrise că o poate gusta, îi apărea acum paradisul închipuit al unui nătărău. Bietul domn Tebrick, cum își mai mușca buzele, încruntînd din sprîncene, și cum mai bătea din picior, blestemîndu-și zilele și strigîndu-i doamnei lui că e o stricată. Nu-și putea ierta nici lui însuși că nu se gîndise la blestematul ăla de vulpoi și că îi lăsase pe pui să se zbenguie în jurul lui, cînd fiecare din ei era o dovadă că un vulpoi își făcuse mendrele cu vulpea lui dragă. Da, gelozia pusese stăpînire pe el și fiecare amănunt care, cu o noapte în urmă, i se păruse un motiv de fericire se transformase într-o monstruoasă imagine de coșmar. Chinuit de toate aceste gînduri, domnul Tebrick își pierduse pentru moment uzul rațiunii. Negrul era alb și albul negru și era hotărît ca a doua zi să scoată din bîrlog neamul ăla spurcat de vulpi, să le împuște și să scape de suferința aceea de iad.

Și-a petrecut întreaga noapte în starea aceea de spirit, suferind cumplit, de parcă și-ar fi rupt un dinte și mușca drept pe nerv. Dar, cum totul are un sfîrșit, și domnul Tebrick, istovit de josnica patimă a geloziei, a căzut într-un somn agitat și chinuit.

După vreo două ceasuri procesiunea de imagini confuze și amestecate care îl asaltaseră la început a lăsat locul unui vis limpede și intens. Se făcea că soția lui se afla cu el în înfățișarea ei de odinioară și că se plimbau împreună ca în ziua fatală dinaintea transfor-

mării ei. Şi totuşi era schimbată, căci pe chipul ei se citeau semnele vizibile ale nefericirii, faţa îi era umflată de plîns, era palidă şi tristă, părul îi atîrna în neorînduială, mîinile umede făcuseră ghem o mică batistă, trupul îi era scuturat de plîns şi întreaga ei persoană avea un aer de neglijenţă îndelungată. Printre sughiţuri de plîns, ea îi mărturisea un păcat pe care îl comisese, dar el nu-i auzea vorbele întretăiate de suspine şi nici nu vroia să le audă, căci era năucit de suferinţă. Astfel îşi continuau drumul împreună — o plimbare tristă şi parcă fără sfîrşit — el cu braţul petrecut după mijlocul ei, iar ea întorcîndu-şi capul către el şi plecîndu-şi adesea privirea în pămînt, doborîtă de suferinţă.

Într-un tîrziu s-au aşezat şi el a început să vorbească :

— Ştiu că nu sînt copiii mei, dar asta nu înseamnă că am să mă port cu ei ca un barbar. Eşti, totuşi, soţia mea. Îţi jur că nu le va lipsi nimic. Eu voi plăti pentru educaţia lor.

Apoi s-a apucat să înşire numele tuturor şcolilor pe care le ştia. Nu, nu Eton, nici Harrow, nici Winchester, nici Rugby... N-ar fi putut spune de ce nici una din aceste şcoli nu era bună pentru copiii ei, ştia doar că oricare din şcolile care îi veneau în minte era nepotrivită, dar cu siguranţă că se va găsi una şi pentru ei. Astfel, în vreme ce prin minte îi treceau numele şcolilor, şedea ţinîndu-şi de mînă soţia iubită pînă cînd, încă plîngînd, ea s-a ridicat şi s-a îndepărtat, iar el a început să se trezească.

Dar chiar şi după ce, treaz de-a binelea, a început să se uite în jur, tot la şcoli se gîndea, spunîndu-şi că trebuie să-i trimită la o academie particulară sau, în cel mai rău caz, să le angajeze un tutore. „Asta e, şi-a spus în gînd, cu un picior afară din pat, asta îmi trebuie, un tutore, chiar dacă şi aşa vor fi unele greutăţi la început."

La aceste cuvinte, a început să se întrebe despre ce dificultăţi putea fi vorba şi şi-a adus aminte că nu erau nişte copii obişnuiţi. Nu, erau nişte pui de vulpe — erau pur şi simplu nişte vulpi. Aducîndu-şi aminte, bietul domn Tebrick a fost atît de năucit, atît de buimăcit de realitate, încît multă vreme n-a mai înţeles nimic. Într-un tîrziu, năpădit de un potop de lacrimi, a început să plîngă de mila lor şi a lui. Grozăvia acelui fapt, că soţia lui poate să aibă pui de vulpe în loc de copii, l-a umplut de o milă sfîşietoare, dar cînd, mai tîrziu, şi-a amintit motivul pentru care copiii sînt pui de vulpe, anume că însăşi soţia lui este vulpe, lacrimile l-au năpădit şi mai abitir, pînă cînd, nemaiputînd suporta, a început să strige de durere, dîndu-se cu capul de perete, după care s-a aruncat iar pe pat şi a plîns, şi a plîns, sfîşiind cu dinţii cearşafurile de sub el.

În acea zi — la vizuină urma să se ducă abia pe la ceasurile serii — s-a lăsat pradă tristeţii şi milei pentru biata lui vulpiţă şi pentru puii ei.

La timpul cuvenit s-a îndreptat din nou spre vizuină ; era pustiu prin preajmă dar, la auzul glasului lui, şi-a făcut apariţia Esther. I-a chemat şi pe ceilalţi, dar în zadar, şi ceva din felul în care îl întîmpinase vulpiţa cea

mică l-a convins că era, într-adevăr, singură. Încîntată să-l vadă, Esther i s-a cățărat în brațe și de acolo pe umăr, tot sărutîndu-l — ceea ce la ea era ceva neobișnuit (spre deosebire de sora ei, Angelica). Alintînd-o, s-a așezat la oarecare distanță de vizuină și i-a dat să mănînce din peștele pe care îl adusese pentru mama ei. Micuța înghițea atît de lacom, încît el a dedus că nu prea mîncase în ziua aceea și că stătuse singură o bună bucată de vreme.

Cum stăteau acolo, Esther și-a ciulit dintr-o dată urechile, tresărind, iar domnul Tebrick a zărit-o pe vulpe îndreptîndu-se spre ei. L-a salutat cu multă afecțiune, dar era limpede că nu are prea mult timp la dispoziție, căci a pornit numaidecît în direcția de unde venise, împreună cu Esther. Nu făcuseră decît vreo cinci-șase metri, cînd puiul a încetinit pasul, tot oprindu-se și privind în urmă, după care a luat-o la fugă înapoi spre vizuină. Dar mama ei nu s-a lăsat păcălită cu una-cu-două ci, ajungînd-o pe Esther din urmă, a apucat-o de guler și a început s-o tragă după ea.

Văzînd cum stau lucrurile, domnul Tebrick i-a explicat că o va duce el pe Esther, numai să-i arate ea drumul. După o vreme, Silvia i-a încredințat-o și au pornit-o cu toții într-o stranie călătorie.

Silvia alerga în față, urmată de domnul Tebrick cu Esther care se zbătea în brațele lui, scîncea și încerca să scape, ba chiar l-a și mușcat o dată. Era un lucru cu care el se obișnuise și pentru care avea și un remediu: știa că cei nevricoși trebuie tratați cu asprime. Așa că domnul Tebrick a scuturat-o puțin, dîndu-i și un ghiont peste ceafă, iar Esther, deși bosumflată, nu l-a mai mușcat.

Au străbătut în acest fel mai bine de un kilometru și jumătate, făcînd înconjurul casei lui și traversînd drumul, pînă cînd au ajuns într-o pădurice împrejmuită cu niște miriști întinse. Se întunecase de-a binelea și domnul Tebrick abia mai vedea pe unde calcă, nefiindu-i deloc ușor să meargă pe urmele vulpii, care își croia mai lesne drum.

Într-un tîrziu au ajuns la o altă vizuină unde, la lumina stelelor, domnul Tebrick i-a zărit pe ceilalți pui hîrjonindu-se printre umbre.

Era ostenit, dar fericit, și rîdea molcom de atîta bucurie; s-a așezat și vulpița lui s-a apropiat de el, sprijinindu-se cu labele de umerii lui și lingîndu-l pe față. El îi răspundea cu sărutări pe bot, apoi a cuprins-o în brațe, strîngînd-o sub pulpana hainei, rîzînd și plîngînd în același timp, atît de mare îi era bucuria.

Uitase cu desăvîrșire de chinurile geloziei din noaptea precedentă. Uitate erau și durerea deznădăjduită din acea dimineață și oroarea coșmarului. Și ce dacă erau vulpi? Domnul Tebrick își dădea seama că poate fi fericit alături de ei. Cum vremea era frumoasă, a stat acolo toată noaptea, jucîndu-se cu ei de-a v-ați ascunselea în întuneric pînă cînd, nemaigăsind-o pe vulpița lui nicăieri și găsind că puii fac prea multă larmă, s-a culcat pe pămînt și a adormit repede.

A doua zi în zori a fost trezit de unul din pui, care, în joaca lui, îl trăgea de șireturile de la pantofi. Sculîndu-se în picioare, a

zărit în apropiere doi pui care se luaseră la trîntă stînd pe picioarele dinapoi şi alţi doi care se jucau de-a v-aţi ascunselea în jurul unui copac. Angelica, lăsînd şireturile, a dat năvală în braţele lui să-l sărute şi să-i spună „bună dimineaţa" şi apoi, sfioasă după căldura îmbrăţişării lui, s-a apucat să-i răsucească butonii de la vestă.

Clipa aceea a dimineţii a fost o încîntare pentru el. Prospeţimea zorilor, mireasma naturii la renaşterea zilei, primele raze ale soarelui printre crengile unui copac, zborul neaşteptat al unui porumbel, toate erau minunate. Chiar şi mirosul de sălbăticiune al vulpiţei din braţele lui i se părea delicios.

În acea clipă toate obiceiurile şi instituţiile omeneşti i-au apărut în toată zădărnicia lor. Se gîndea el: „Mi-aş da întreaga viaţă de om în schimbul fericirii pe care o cunosc acum, dar, cu toate acestea, mai ţin încă la ridicolele idei omeneşti. Sălbăticiunile sînt mai fericite decît noi, şi mă voi strădui cît pot să merit şi eu această fericire".

Puii se jucau voioşi, strecurîndu-se tiptil şi sărind unul în spinarea celuilalt pe neaşteptate; privindu-i, domnului Tebrick i-a trecut prin minte un gînd: puiuţii ăştia sînt nevinovaţi, sînt ca zăpada neîntinată, ei nu pot păcătui, căci Dumnezeu i-a creat în acest fel, iar ei nu pot încălca nici una din poruncile Lui. Şi-a mai spus apoi că oamenii păcătuiesc pentru că nu pot fi întocmai ca animalele.

Fără să mai zăbovească, s-a ridicat şi a pornit spre casă plin de bucurie, dar, deodată,

s-a oprit şi s-a întrebat: „Oare ce se va întîmpla cu ei?"

Întrebarea asta l-a făcut să îngheţe pe loc de spaimă, de parcă ar fi văzut un şarpe în faţa lui. Apoi, dînd din cap, a luat-o din loc, grăbind pasul. Da, într-adevăr, ce se va întîmpla cu vulpiţa lui şi cu copiii ei?

Gîndul acesta l-a neliniştit atît de tare, încît s-a străduit din răsputeri să-l alunge, dar teama i s-a cuibărit în suflet şi nu l-a mai părăsit nici în ziua aceea, nici în săptămînile care au urmat, astfel că nu mai putea gusta fericirea nepăsătoare de la început, ci părea mereu că încearcă să scape de propriile lui gînduri.

În dorinţa lui arzătoare de a petrece tot mai mult timp cu draga lui Silvia, stătea pe lîngă vizuină cea mai mare parte a zilei şi, în cele din urmă, a început chiar să doarmă noaptea în pădure, după cum făcuse deja o dată. Au trecut astfel cîteva săptămîni, timp în care nu s-a dus acasă decît pentru o nouă provizie de hrană. Dar, după vreo săptămînă sau zece zile petrecute la noua vizuină, atît vulpea, cît şi puii, au început să hoinărească. El ştia că vulpea lui obişnuia de multă vreme să rătăcească singură o bună parte din zi, iar acum puii simţeau nevoia să facă acelaşi lucru. Pe scurt, aşadar, vizuina nu-şi mai avea rostul: le devenise nesuferită şi nu mai intrau în ea decît mînaţi de teamă.

Noul lor fel de viaţă era o suferinţă în plus pentru domnul Tebrick, căci lipseau ore întregi, ba chiar cîte o zi întreagă, iar el, neştiind pe unde umblau, se simţea singur şi neliniştit. Totuşi, draga lui Silvia era gri-

julie cu el şi o trimitea deseori pe Angelica sau pe unul din ceilalţi pui să-l aducă la noua lor ascunzătoare, ba venea chiar ea dacă avea timp. Se obişnuiseră de minune cu prezenţa lui, socotindu-l ca pe un tovarăş firesc de viaţă şi, chiar dacă uneori se enervau cînd le speria iepurii, erau cu toţii bucuroşi să-l revadă după un răstimp de absenţă. Vă puteţi închipui ce bucurie a însemnat prietenia lor pentru domnul Tebrick în perioada aceea. Nu mai trăia decît pentru vulpiţele lui, căci iubirea pentru Silvia ajunsese pe nesimţite să-i includă şi pe pui, care acum erau zi de zi tovarăşii lui de joacă şi pe care îi cunoştea ca pe copiii lui. Era întotdeauna fericit cu Selwyn şi Angelica, iar ei, la rîndul lor, nu cunoşteau bucurie mai mare decît aceea de a fi împreună cu el. Felul lui de a se purta nu mai era deloc crispat, căci învăţase de la vulpi tot atît de multe lucruri pe cît învăţaseră şi ele de la el. Se poate spune că nu a existat nicicînd o tovărăşie mai curioasă decît aceasta, nici o prietenie care să aibă efecte mai ciudate asupra ambelor părţi.

Domnul Tebrick putea acum să-i urmeze oriunde, era în stare să ţină pasul cu ei şi să traverseze pădurea la fel de tiptil ca o căprioară. Învăţase să se ascundă cînd trecea vreun pădurar, astfel încît rareori era văzut şi numai o singură dată împreună cu prietenii lui. Ceea ce era şi mai ciudat, însă, era noua lui deprindere de a umbla aplecat, uneori aproape în patru labe, cu mîinile atingînd pămîntul cînd şi cînd, mai ales atunci cînd era vorba de un urcuş.

Se întîmpla chiar să vîneze împreună cu puii, pe care îi ajuta mai cu seamă speriind iepurii şi gonindu-i spre locul unde stăteau ei ascunşi, astfel încît iepuraşii cădeau drept în ghearele lor.

Le mai era de folos în multe alte chipuri, căţărîndu-se pentru a jefui cuiburile porumbeilor de ouăle pe care puii le savurau cu încîntare, sau curăţind cîte un arici de acele care ar fi putut să le rămînă între dinţi. În vreme ce el îşi schimba astfel purtarea, nici ei nu rămîneau mai prejos, învăţînd de la el o sumedenie de şiretlicuri omeneşti care lipsesc, de obicei, din educaţia lui Reynard.

Într-o seară s-a dus la un fermier care avea stupi şi a cumpărat de la el un ştiubei, întocmai cum era după ce omul a înecat albinele. Apoi l-a dus vulpilor, căci le văzuse adesea scotocind prin cuiburi de albine sălbatice. Ştiubeiul plin a fost un adevărat ospăţ pentru ele: muşcau lacom din fagurele parfumat, fălcile le erau năclăite de torentul de dulceaţă, din care s-au îndopat fără nici o măsură. După ce au ronţăit ultima firimitură, au sfărîmat ştiubeiul în bucăţele şi au petrecut ore în şir spălîndu-se fericite.

În noaptea aceea domnul Tebrick a adormit lîngă vizuină, dar vulpea şi puii ei l-au părăsit şi au pornit la vînătoare. Cînd s-a trezit a doua zi de dimineaţă, era înţepenit de frig şi leşinat de foame. Peste tot plutea un văl de abur alb, iar pădurea mirosea a toamnă.

Ridicîndu-se de jos, şi-a întins mădularele amorţite şi a pornit spre casă. Vara se sfîrşise, iar domnul Tebrick se mira că nu-şi dăduse seama pînă în clipa aceea. Se gîndea că puii creşteau cu repeziciune, că erau deja

vulpi în toată regula, şi totuşi, dacă se gîndea mai bine, pînă mai ieri fuseseră nişte pui mici, negricioşi şi cu ochii albaştri. De aici gîndul l-a purtat numaidecît spre viitor şi s-a întrebat, cum se întrebase şi altă dată, ce urma să se întîmple cu vulpea lui dragă şi cu puii ei. Înainte de sosirea iernii, trebuia neapărat să-i atragă în adăpostul grădinii lui, pe care avea s-o întărească împotriva tuturor pericolelor care îi pîndeau.

Dar, cu toate încercările lui de a-şi alina teama cu asemenea hotărîri, neliniştea nu l-a mai părăsit în ziua aceea. Cînd, în aceeaşi după-amiază, s-a dus să-i vadă, nu a găsit-o decît pe soţia lui Silvia acolo, vădit alarmată, dar, vai, biată fiinţă necuvîntătoare, nu-i putea spune nimic, nu putea decît să-i lingă mîinile şi faţa, tresărind cu urechile ciulite la fiecare zgomot.

— Unde-ţi sînt copiii, Silvia? a întrebat-o el de mai multe ori, dar ea nu dădea atenţie întrebărilor lui şi, în cele din urmă, i s-a aruncat în braţe, cuibărindu-se la pieptul lui şi sărutîndu-l blînd, astfel că la plecare inima îi era mai uşoară ştiind că ea îl mai iubeşte încă.

În noaptea aceea a dormit acasă, dar a doua zi dis-de-dimineaţă a fost trezit de tropotul unor copite de cai şi, alergînd la fereastră, a zărit un fermier fercheş care trecea călare. Să fi început vînătoarea atît de devreme, se întrebă el, dar s-a liniştit numaidecît gîndindu-se că nu începuse încă sezonul.

Pînă la orele unsprezece ale dimineţii nu s-a mai auzit nici un zgomot, cînd, dintr-o dată, nu prea departe, au dat glas cîinii. Auzindu-i,

domnul Tebrick a alergat disperat în grădină, deschizînd porţile, deasupra cărora se aflau bare de fier şi sîrmă pentru ca vînătorii să nu poată pătrunde. Din nou linişte; părea că vulpea se îndepărtase, căci nu se mai auzea larmă de vînătoare. Domnul Tebrick era paralizat de frică, nu îndrăznea să iasă, dar nici nu putea sta locului acasă. Nu putea face nimic, dar nu vroia să recunoască acest lucru şi-şi făcea de lucru tăind găuri în gard pentru ca Silvia (sau puii ei) să poată intra din orice direcţie ar fi venit.

Într-un tîrziu domnul Tebrick şi-a impus să intre în casă, s-a aşezat şi a încercat să bea un ceai. I se părea că aude din nou cîinii; pînă acolo nu răzbătea decît un ecou stins, dar cînd a alergat afară, se auzeau deja foarte aproape, din pădurice.

În clipa aceea domnul Tebrick a făcut o mare greşeală căci, auzind cîinii în apropierea porţii, a alergat în întîmpinarea lor, cînd ar fi fost mai cuminte să fugă din nou în casă. Îndată ce a ajuns la poartă, a zărit-o pe soţia lui Silvia venind spre el, epuizată de atîta alergat şi cît pe-aci să fie încolţită de copoi. Grozăvia acestei scene l-a trecut ca un cuţit prin inimă, imaginea copoilor avea să-l urmărească mereu — dorinţa lor aprigă, eforturile încrîncenate de a o ajunge din urmă, setea oarbă de a-şi înfige colţii, aveau să-i revină în minte toată viaţa, înspăimîntîndu-l. Acum ar fi trebuit să alerge înapoi, deşi era deja prea tîrziu, dar el, în loc să facă asta, a strigat-o pe Silvia, iar ea a alergat pe poarta deschisă drept spre el. Ceea ce a urmat s-a termi-

nat în străfulgerarea unei clipe, dar nu puţini au fost aceia care au asistat la deznodămînt.

Acea parte a grădinii domnului Tebrick era înconjurată de un zid în curbă, înalt de vreo şase picioare, peste care vînătorii puteau privi înăuntru. Unul din ei şi-a îmboldit calul să sară riscînd cu îndrăzneală să-şi rupă gîtul şi, cu toate că a ajuns cu bine de partea cealaltă, era prea tîrziu pentru a mai fi de folos cu ceva.

Vulpea sărise îndată în braţele domnului Tebrick, dar înainte ca el să poată face o mişcare, copoii s-au năpustit şi i-au doborît pe amîndoi la pămînt. În clipa aceea s-a auzit un strigăt de disperare şi vînătorii, care se strînseseră cu toţii acolo, au declarat mai tîrziu că semăna mai degrabă cu vocea unei femei decît cu o voce de bărbat. Dar nu s-a aflat niciodată dacă domnul Tebrick a fost cel care a strigat, sau dacă soţia lui şi-a recăpătat subit vocea. Cînd vînătorul care sărise peste zid a ajuns lîngă ei şi a îndepărtat copoii, domnul Tebrick era îngrozitor de mutilat şi sîngera din belşug. Vulpea era moartă, dar el ţinea încă în braţe trupul neînsufleţit.

Domnul Tebrick a fost dus în casă numaidecît şi s-a trimis după ajutor, dar nu mai încăpea nici o îndoială acum că vecinii lui aveau dreptate să-l socotească nebun.

Nu s-a ştiut multă vreme dacă va trăi, dar s-a înzdrăvenit, mai tîrziu şi-a recăpătat judecata şi a trăit pînă la adînci bătrîneţe. Trebuie să vă spun că, de fapt, mai trăieşte şi astăzi.

UN OM LA GRĂDINA ZOOLOGICĂ

Pentru Henrietta Bingham
şi Mina Kirstein

NOTA AUTORULUI

Sînt dator să mulțumesc domnului Arthur Waley pentru permisiunea de a cita un poem de Wang Yen-șu în traducerea domniei sale, apărut în volumul *Templul și alte poeme* la editura Allen & Unwin.

Doresc să adaug că Societatea Zoologică Regală a fost întotdeauna obiectul respectului și admirației mele și că, în povestirea care urmează nu există intenția, explicită sau implicită, de a aduce vreun prejudiciu acestei Societăți.

PREZENTÎNDU-ȘI BILETELE la intrare, John Cromartie și Josephine Lackett au pătruns în Grădina Societății Zoologice pe poarta sudică.

Era o dimineață călduroasă de duminică, pe la sfîrșitul lui februarie. În aer plutea mireasma primăverii, amestecată cu mirosul animalelor — iaci, lupi, boi moscați — dar cei doi vizitatori nu simțeau nimic. Erau doi îndrăgostiți în plină ceartă.

În scurtă vreme au ajuns la „Lupi și Vulpi" și s-au oprit în dreptul unei cuști în care se afla un animal foarte asemănător unui cîine.

— Alți oameni, alți oameni ! Te gîndești tot timpul la sentimentele altora, spunea domnul Cromartie.

Cum cea care îl însoțea nu-i răspundea, el a continuat :

— Mereu spui că unul simte asta, că altul simte ailaltă. Nu-mi vorbești niciodată decît despre ce simt alții, sau despre ce ar putea să simtă. Aș vrea să nu te mai gîndești atîta la alții și să-mi vorbești despre tine, dar probabil că tu nu ai sentimente din moment ce simți nevoia să vorbești de ale altora.

Animalul din fața lor era plictisit. Le aruncă o privire fugară, după care uită de ei

numaidecît. Trăia într-un spaţiu restrîns şi uitase cu desăvîrşire de lumea largă unde fiinţe foarte asemănătoare lui alergau nestingherite.

— Dacă ăsta e motivul, spunea Cromartie, nu văd de ce n-ai recunoaşte. Ar fi mai cinstit să-mi spui că nu simţi nimic pentru mine. Nu e deloc cinstit să-mi spui mai întîi că mă iubeşti şi pe urmă că eşti o bună creştină şi-ţi împarţi iubirea în jur fără părtinire.

— Prostii, a spus fata, vorbeşti prostii. Nu e vorba de iubire creştinească, ci de faptul că ţin foarte mult la mai multe persoane.

— Nu-i adevărat, nu ţii foarte mult la mai multe persoane, spuse Cromartie, întrerupînd-o. Este imposibil să ţii la persoane cum sînt mătuşile tale. Imposibil. Nu, de fapt, tu nu iubeşti pe nimeni. Îţi închipui doar că iubeşti, pentru că nu ai curajul să stai pe picioarele tale.

— Ştiu pe cine iubesc şi pe cine nu, a spus Josephine. Şi dacă m-ai obliga să aleg între tine şi toţi ceilalţi, aş fi complet nebună să mă dărui ţie.

DINGO

Canis familiaris var.

NEW SOUTH WALES, AUSTRALIA

— Sărăcuţul Dingo, spuse Cromartie. Ăştia închid bietele animale sub cele mai străvezii pretexte. Nu e decît un cîine obişnuit.

Cîinele Dingo scînci, dînd din coadă. Ştia că e vorba de el.

Josephine şi-a întors privirea dinspre iubitul ei spre Cîinele Dingo şi expresia feţei i s-a îmblînzit.

— Probabil că aşa trebuie să fie, trebuie să aibă toate speciile de animale care există în lume, chiar dacă printre ele intră şi cîinele comun.

Părăsindu-l pe Dingo, s-au îndreptat spre următoarea cuşcă, unde s-au oprit unul lîngă celălalt uitîndu-se la făptura dinăuntru.

— Cîinele slăbănog, a spus Josephine citind plăcuţa indicatoare.

Spunînd asta a rîs, iar cîinele slăbănog s-a ridicat şi s-a îndepărtat de ei.

— Va să zică ăsta e lupul, a spus Cromartie, cînd s-au oprit cîţiva paşi mai departe. Încă un cîine în cuşcă... Să mi te dărui mie, Josephine, trebuie să fii puţin nebună să vorbeşti aşa. Oricum, asta arată că nu eşti îndrăgostită de mine. Atunci cînd eşti îndrăgostit, vrei totul sau nimic. Nu poţi iubi mai mulţi oameni în acelaşi timp. Eu ştiu asta pentru că sînt îndrăgostit de tine şi pentru acest motiv, ceilalţi oameni, absolut toţi, îmi sînt automat duşmani.

— Ce aiureală ! a spus Josephine.

— Dacă eu sînt îndrăgostit de tine, a continuat Cromartie, şi tu de mine, asta înseamnă că tu eşti singura persoană de pe lumea asta care nu mi-e duşman, iar eu sînt singura persoană care nu îţi este ţie duşman. Auzi, să fii

nebună ca să mi te dăruieşti mie! Da, eşti nebună dacă îţi închipui că mă iubeşti, iar eu aş fi nebun dacă te-aş crede. Cînd iubeşti pe cineva, nu înseamnă că i te dăruieşti, ci că eşti tu însuţi în loc să umbli îmbrăcat în armură.

— Pe-aici nu sînt decît cîini domestici şi nimic altceva? a întrebat Josephine.

În timp ce se îndreptau spre cuşca leului, Josephine îl luă pe John de braţ.

— Armură! Mi se pare de-a dreptul absurd. Pur şi simplu nu suport să-i jignesc pe cei care-mi sînt dragi, de aceea nu am de gînd să trăiesc cu tine sau să fac orice alt lucru cu care ei nu ar fi de acord.

Fără să-i răspundă, John a dat din umeri, mijindu-şi ochii şi frecîndu-şi vîrful nasului. În sectorul leilor, au trecut alene de la o cuşcă la alta, pînă cînd au ajuns în faţa unui tigru care se tot plimba în sus şi-n jos, în sus şi-n jos, în sus şi-n jos, întorcîndu-şi capul mare şi pestriţ cu un gest de familiaritate intolerabilă şi cu mustăţile atingînd uşor zidul de cărămidă.

— Bietele animale, uite cum plătesc pentru frumuseţea lor, a spus John după o pauză. Şi asta nu face decît să dovedească ce spuneam eu. Oamenii închid cu zăvorul tot ce e frumos şi pe urmă vin cu miile să vadă cum frumuseţea asta moare puţin cîte puţin. Din cauza asta noi toţi ne ascundem după cîte o mască, vrînd să părem ceea ce nu sîntem.

— Te detest, John, cu ideile tale cu tot. Eu îmi iubesc semenii — pe cei mai mulţi din ei — şi n-am ce să-ţi fac dacă eşti tigru, nu fiinţă omenească. Nu sînt nebună deloc; pot să mărturisesc oamenilor toate emoţiile mele şi nu voi avea niciodată vreun sentiment pe care să-l pot împărţi bucuroasă cu oricine altcineva. Nu-mi e ruşine că sînt creştină — mai bine aşa, decît ca tine, care suferi de mania persecuţiei şi mă terorizezi pentru că ţin la tatăl meu şi la mătuşa Eily.

Domnişoara Lackett, însă, nu părea prea terorizată cînd rostea aceste cuvinte. Dimpotrivă, ochii îi străluceau, era roşie în obraz şi, cu un aer imperios, lovea tot timpul pardoseala de piatră cu vîrful ascuţit al pantofului. Iritat de acest gest, domnul Cromartie a spus ceva cu voce joasă special pentru ca Josephine să nu-l poată auzi; singurul cuvînt desluşit era „terorizez".

Ea l-a întrebat furioasă ce spusese. John a rîs.

— Ce rost are să stau de vorbă cu tine dacă nici nu apuc să spun ceva, iar ţie îţi şi sare ţandăra? o întrebă el.

Josephine păli, încercînd să se stăpînească; se uita la un leu placid cu o privire atît de fixă şi de sălbatică încît, după cîteva clipe, animalul s-a sculat şi s-a refugiat în bîrlogul din spatele cuştii.

— Josephine, te rog, fii rezonabilă. Sau eşti îndrăgostită de mine, sau nu eşti. Dacă mă iubeşti, nu e un sacrificiu prea mare să renunţi la alţi oameni pentru mine. Din moment ce nu vrei să faci asta, înseamnă că nu mă iubeşti şi că mă ţii pe lîngă tine doar din vanitate. Te-aş ruga să alegi pe altcineva pentru treaba asta. Mie nu-mi place şi, oricum, oricare din bătrînii prieteni ai tatălui tău ar fi mai potrivit decît mine.

— Cum îndrăzneşti să-mi vorbeşti de bătrînii prieteni ai tatălui meu? a întrebat Josephine.

Au tăcut amîndoi. Apoi Cromartie a spus:

— Pentru ultima oară, Josephine, vrei să te căsătoreşti cu mine şi să le laşi dracului pe rudele tale?

— Nu! Primitiv sălbatic ce eşti! a spus Josephine. Nu, fiară sălbatică. Nu înţelegi că oamenii nu pot fi trataţi în felul ăsta? Îmi dau seama că-mi pierd vremea vorbind cu tine. Ţi-am explicat de sute de ori că nu vreau să-l necăjesc pe tata. Nu am de gînd să rămîn fără o leţcaie şi să depind de tine, numai ca să-ţi satisfac vanitatea, cînd tu n-ai bani destui nici pentru tine. Auzi, vanitatea mea! Îţi închipui că a te şti îndrăgostit de mine îmi satisface orgoliul? Mi-ar fi tot una dacă în locul tău aş avea un maimuţoi sau un urs. Tu eşti Tarzan Omul-Maimuţă; ar trebui să fii închis la Grădina Zoologică. Colecţia de aici e incompletă fără tine. Tu eşti o fosilă, un atavism care şi-a pierdut orice utilitate. Nu mă întreba de ce m-am îndrăgostit de tine — am făcut-o, gata, dar nu mă pot căsători cu Tarzan Omul-Maimuţă, nu sînt destul de romantică. Însă văd că tu chiar crezi ce spui. Eşti convins că întreaga omenire este împotriva ta. Te asigur că, dacă omenirea se gîndeşte la tine, este numai pentru că te consideră o verigă de legătură, pînă acum necunoscută, în evoluţia speciilor. Ar trebui să te expună şi pe tine aici, la Grădina Zoologică — ţi-am spus o dată şi îţi repet — cu gorila într-o parte şi cimpanzeul în cealaltă. Ştiinţa n-ar avea decît de cîştigat.

— E-n regulă, aşa va fi. Sînt convins că ai dreptate. Voi aranja să fiu expus, a replicat Cromartie. Îţi sînt recunoscător că mi-ai spus adevărul despre mine însumi.

Scoţîndu-şi pălăria, spuse „la revedere" cu o uşoară plecăciune şi se îndepărtă.

— Maimuţoi nefericit, a murmurat Josephine, ieşind grăbită pe poarta turnantă a Grădinii Zoologice.

Se aflau amîndoi în culmea furiei, dar John Cromartie se afla într-o stare de furie într-atît de disperată, încît nici nu-şi mai dădea seama că e furios, îşi închipuia doar că e foarte nefericit. Cît despre Josephine, ea era încîntată. În clipa aceea, i-ar fi plăcut să-l poată biciui pe Cromartie.

În seara aceea Cromartie n-a stat o clipă locului. Răsturna scaunele care îndrăzneau să-i stea în cale, dar şi-a dat seama curînd că nu-şi poate regăsi liniştea sufletească pur şi simplu răvăşind mobilierul din casă. Şi atunci domnul Cromartie a luat o hotărîre insolită — o hotărîre pe care, putem fi siguri, nici un alt om aflat într-o situaţie similară n-ar fi putut-o lua.

A decis ca, într-un fel sau altul, să fie acceptat în menajeria Grădinii Zoologice.

O curioasă predilecţie pentru respectarea cuvîntului dat ar putea fi o explicaţie mulţumitoare pentru această hotărîre a lui. Dar nu este mai puţin adevărat că multe impulsuri ale oamenilor sînt un rod al capriciului, ele neputînd avea o explicaţie raţională. Omul nostru era deopotrivă mîndru şi încăpăţînat, astfel că, ori de cîte ori lua o hotărîre la mînie, nu se mai putea eschiva şi o ducea la îndeplinire cu bravadă.

În acele clipe își spunea că o va face pentru a o umili pe Josephine. Dacă îl iubește, va suferi, iar dacă nu-l iubește, lui îi este indiferent unde se află.

„Și poate că are dreptate, și-a spus zîmbind. Poate că eu sînt veriga de legătură care lipsește, poate că locul meu este la Grădina Zoologică."

Luînd un toc și o foaie de hîrtie, s-a așezat să scrie o scrisoare, deși știa că, dacă își atinge scopul, va avea de suferit. O vreme s-a gîndit la chinul insuportabil de a sta închis într-o cușcă, expus batjocurei unei gloate curioase.

Apoi a reflectat că pentru multe animale este mult mai greu decît i-ar putea fi lui. Tigrii, de pildă, sînt mult mai mîndri decît el, țin mult mai mult la libertatea lor decît ține el la a lui, nu au nici o posibilitate de a-și alunga plictiseala și, în plus, clima este cu totul nepotrivită pentru ei.

În cazul lui nu existau asemenea complicații suplimentare. Își spunea că, în fond, el e un om smerit care renunță la libertatea lui de bună voie și nesilit de nimeni. Chiar dacă nu i s-ar îngădui să citească, avea cel puțin posibilitatea de a-i privi pe spectatori cu tot atît interes cu cît se uitau și ei la el.

Își făcea singur curaj în acest fel, iar gîndul la soarta atît de îngrozitoare a tigrilor l-a înduioșat într-atît, încît propria lui soartă îi părea mai ușor de acceptat.

În fond, se gîndea el, era atît de nefericit, încît, orice ar fi făcut, nimic nu putea fi mai rău. O pierduse pe Josephine și i-ar fi fost mult mai ușor să suporte această pierdere în disciplina aspră a închisorii.

Încurajat de aceste considerații, și-a scuturat tocul și a scris următoarele:

Stimate domn,

Vă scriu pentru a înainta Societății dumneavoastră o propunere pe care sper că o veți lua în considerare cu toată seriozitatea. Fie-mi îngăduit mai întîi să spun că Grădina Zoologică a Societății îmi este bine cunoscută și că am o mare admirație pentru ea. Terenul este întins, iar aranjamentul cuștilor practic și adecvat în același timp. Sînt prezentate specimene din aproape î treaga faună a globului, cu excepția unui singur mamifer de reală importanță. Cu cît mă gîndesc mai mult la această omisiune, cu atît mi se pare mai de neconceput. A exclude omul din rîndul animalelor strînse pentru a reprezenta fauna pămîntului este ca și cum ai juca Hamlet fără Prințul Danemarcei. La prima vedere, poate părea un fapt lipsit de importanță, căci, în fond, această colecție de animale a fost alcătuită tocmai pentru ca omul s-o privească și s-o studieze. Recunosc că ființele omenești pot fi văzute frecvent pe aleile Grădinii, dar consider că există motive serioase pentru ca Societatea să expună și un specimen din rasa umană.

În primul rînd ar întregi colecția și în al doilea rînd ar face să se întipărească în mintea vizitatorului o comparație pe care acesta, de unul singur, nu o poate face întotdeauna prea lesne. Așezat într-o cușcă între Urangutan și Cimpanzeu, un reprezentant obișnuit al rasei omenești ar atrage atenția tuturor celor care ar intra în pavilionul Maimuțelor mari. Această

amplasare i-ar obliga pe vizitatori — căci Grădina are în primul rînd un scop educativ — să facă zeci şi sute de comparaţii interesante. Copiilor li s-ar inculca de mici teoria darwinistă ; ei ar deveni conştienţi nu numai de locul omului în regatul animalelor, dar şi de asemănările şi deosebirile dintre el şi maimuţe. Aş sugera ca acest specimen să fie expus într-un mediu cît mai asemănător aceluia în care el trăieşte astăzi, adică în hainele lui obişnuite, cu preocupările şi îndeletnicirile obişnuite. Cuşca lui ar trebui mobilată cu scaune, masă şi rafturi de cărţi. Un mic dormitor şi o baie în spatele cuştii i-ar permite să se retragă la nevoie departe de privirile publicului. Acest lucru se poate face fără cheltuieli mari pentru Societate.

Pentru a face dovada bunei mele credinţe, mă ofer eu însumi pentru a fi expus, cu cîteva condiţii care cred că nu vor fi socotite nerezonabile.

Vă dau cîteva semne particulare ale persoanei mele care v-ar putea fi de folos :

Rasa : scoţian.
Înălţimea : 1 m 80 cm.
Greutatea : 70 kg.
Părul : negru.
Ochii : albaştri.
Nasul : acvilin.
Vîrsta : 27 ani.

Voi fi fericit să furnizez orice date suplimentare pe care Societatea le-ar socoti necesare.

Rămîn, domnule,
Al dumneavoastră,
JOHN CROMARTIE

După ce a pus scrisoarea la poştă, domnul Cromartie s-a simţit împăcat şi, în aşteptarea răspunsului, a dat dovadă de mai puţină nelinişte decît ar fi manifestat mulţi tineri într-o asemenea situaţie.

Ar fi plictisitor să insistăm asupra felului în care a fost primită scrisoarea de către un locţiitor al secretarului, care a adus-o la cunoştinţa comitetului activ în şedinţa acestuia din miercurea următoare. Ar fi poate interesant să arătăm că propunerea domnului Cromartie ar fi fost, după toate probabilităţile, respinsă, dacă nu exista un oarecare domn Wollop. Acest domn, aflat la o vîrstă foarte înaintată, nu se bucura de popularitate printre membrii comitetului. Nu se ştie din ce cauză, scrisoarea domnului Cromartie îi provocase o criză de furie paroxistică.

Este o insultă deliberată, a declarat el. Nu este o glumă. Este o situaţie din care, nu încape îndoială, nu se poate ieşi decît recurgînd la rigorile legii. Societatea s-ar face de rîs dacă membrii ei stau cu mîinile în sîn. Aceste declaraţii, şi altele pe acelaşi ton, au dat comitetului răgazul de a întoarce situaţia pe toate feţele şi de a medita asupra ei.

Mai întîi doi sau trei membri au adoptat, din pură obişnuinţă, o poziţie opusă celei susţinute de domnul Wollop ; Preşedintele a făcut observaţia că prezenţa domnului Cromartie, autorul unei atît de interesante scrisori, ar fi, fără îndoială, o mare atracţie şi ar mări încasările Grădinii Zoologice. Hotărîrea nu a fost luată decît în clipa în care domnul Wollop a ameninţat că-şi dă demisia.

Domnul Wollop s-a retras, iar comitetul a redactat o scrisoare către Cromartie prin care acesta era informat că Societatea este înclinată să-i accepte propunerea și îi solicită o întrevedere.

Întrevederea a avut loc în duminica următoare. Între timp comitetul a avut răgazul să se convingă de necesitatea achiziționării unui specimen de *Homo Sapiens*, deși nu avea siguranța că domnul Cromartie este omul potrivit pentru aceasta, iar domnul Wollop s-a retras la Wollop Bottom, reședința sa de la țară.

Întrevederea a fost satisfăcătoare pentru ambele părți, iar condițiile domnului Cromartie acceptate fără obiecții. Ele aveau în vedere hrana și băutura, îmbrăcămintea, asistența medicală, precum și cîteva privilegii de care urma să se bucure Cromartie. De pildă, urma să i se permită să-și comande singur meniul, să-și primească croitorul, să fie vizitat de medicul, dentistul și avocații lui personali. Urma să-și administreze singur venitul, care se ridica la aproximativ trei sute de lire pe an și i se permitea să aibă o bibliotecă în cușcă, precum și cele necesare scrisului.

Societatea Zoologică stipula la rîndul ei că domnul Cromartie nu are dreptul să publice în presa zilnică și săptămînală; nu are voie să-și primească oaspeții în orele în care Grădina era deschisă publicului; el trebuie să se supună disciplinei obișnuite, întocmai ca și celelalte animale.

A fost nevoie de cîteva zile pentru amenajarea cuștii în vederea sosirii lui. Ea se afla în pavilionul Maimuțelor, în spatele căruia o încăpere mai mare a fost mobilată pentru a-i servi drept dormitor, cu o baie și un closet în spatele unui paravan de lemn. A fost primit în duminica următoare și prezentat îngrijitorului său, Collins, care se ocupa și de Urangutan, Gibon și Cimpanzeu.

Collins a dat mîna cu el și i-a spus că va face tot ce îi stă în putință pentru ca el să se simtă bine, dar era evident stînjenit și, lucru curios, stînjeneala lui nu a dispărut cu timpul. Relațiile lui cu Cromartie au rămas tot timpul formale și caracterizate de cea mai desăvîrșită politețe — politețe pe care, nu mai e nevoie s-o spunem, Cromartie i-o întorcea cu scrupulozitate.

Cușca fusese în întregime curățată și dezinfectată, podeaua era acoperită cu un covor simplu, iar mobilierul consta dintr-o masă unde Cromartie urma să mănînce, un scaun, un fotoliu și o bibliotecă în spatele cuștii. În afara plasei de sîrmă din față și a celei care îl despărțea pe Cromartie de Cimpanzeu într-o parte și de Urangutan în cealaltă, nimic nu deosebea încăperea de biroul unui gentleman. O mai mare eleganță caracteriza dormitorul care, după cum avea să descopere Cromartie, era dotat cu tot confortul. Un pat franțuzesc, un dulap de haine, o oglindă mare, o masă de toaletă din mahon cu oglinzi aurite, toate la un loc erau menite a-l face să se simtă ca acasă.

John Cromartie și-a petrecut seara de duminică despachetîndu-și lucrurile, inclusiv cărțile, căci dorea ca, la sosirea primilor vizitatori a doua zi dimineața, să apară ca o instituție bine întemeiată. În acest scop i s-a dat o lampă cu petrol, căci rețeaua electrică a cuștii nu era încă terminată.

După ce o bună bucată de vreme şi-a făcut de lucru în acest fel, Cromartie s-a uitat în jur şi şi-a dat seama de ciudăţenia situaţiei sale. La dreapta lui, în cuşca slab luminată, Cimpanzeul se foia neliniştit; de cealaltă parte, nu se zărea nici umbră de Urangutan: se ascunsese, probabil, într-un ungher. Afară totul era învăluit în întuneric. Era zăvorît înăuntru. Cînd şi cînd auzea strigăte de animale, dar numai rareori le putea deosebi. De cîteva ori a recunoscut urletul unui lup şi o dată răcnetul unui leu. Ceva mai tîrziu strigătele şi urlete fiarelor s-au înteţit, părînd că nu vor mai conteni.

După ce şi-a aranjat cărţile în rafturi şi s-a dus la culcare, a stat treaz multă vreme, ascultînd toate acele zgomote stranii. Larma a contenit, dar el, întins în pat, mai aştepta cîte un hohot de hienă sau răcnetul sporadic al hipopotamului.

Dimineaţa a fost trezit devreme de Collins, care l-a întrebat ce doreşte să mănînce la micul dejun şi la celelalte mese de peste zi, adăugînd că veniseră nişte lucrători să fixeze o plăcuţă indicatoare în faţa cuştii. Cum Cromartie şi-a exprimat dorinţa de a vedea plăcuţa, Collins i-a adus-o numaidecît.
Pe plăcuţă era scris:

Homo sapiens
OM
Acest specimen, născut în Scoţia,
a fost donat Societăţii de
John Cromartie, Esq.
Vizitatorii sînt rugaţi să nu-l
irite pe Om cu remarci de ordin
personal.

După micul dejun, lui Cromartie nu i-a mai rămas mare lucru de făcut; şi-a aranjat patul şi s-a apucat să citească „Creanga de aur".

Nu a intrat nimeni în pavilionul Maimuţelor pînă pe la prînz, cînd şi-au făcut apariţia două fetiţe. S-au uitat în cuşca lui şi cea mai mică a întrebat-o pe sora ei:

— Ce fel de maimuţă-i asta? Unde e?

— Nu ştiu, i-a răspuns cea mare. Cred că-i omul ăla de acolo, a adăugat ea.

— Bine, da' seamănă cu unchiul Bernard, a mai spus fetiţa cea mică.

Aruncîndu-i lui Cromartie o privire ofensată, s-au îndreptat fără întîrziere spre Urangutan, un vechi prieten de-al lor. Adulţii care au venit în după-amiaza aceea citeau plăcuţa cu un aer încurcat, uneori cu glas tare şi, în cele mai multe cazuri, aruncînd o privire fugară, ieşeau numaidecît din pavilion. Toţi erau stînjeniţi, cu excepţia unui omuleţ sprinten care a intrat cu puţin timp înainte de ora închiderii. L-a apucat rîsul, şi a rîs, şi a rîs, pînă cînd a fost nevoit să se aşeze pe o bancă, unde a stat preţ de cîteva minute, după care scoţîndu-şi pălăria, l-a salutat pe Cromartie şi a ieşit spunînd cu glas tare:

— Splendid! Minunat! Bravo!

A doua zi a venit ceva mai multă lume, dar nu o mulţime. Unii au făcut fotografii, dar Cromartie învăţase deja o şmecherie care avea să-i fie de folos în noua lui situaţie: nu privea dincolo de gratii, aşa că de multe ori nici nu ştia dacă se uită cineva la el sau nu. I se asigurase tot confortul posibil, astfel că, din acest punct de vedere, era încîntat că venise acolo.

Cu toate acestea, nu se putea împiedica să nu se întrebe ce importanță ar putea avea tot ce îl înconjoară. Era îndrăgostit de Josephine și se despărțise de ea pentru totdeauna. Oare durerea pe care o simțea din această pricină avea să se domolească vreodată? Și dacă da — după cum bănuia el că se va întîmpla — cîtă vreme avea să treacă pînă atunci?

Seara, cînd i s-a dat drumul, s-a plimbat singur prin Grădina Zoologică. A încercat să se împrietenească cu unele din făpturile acelea închise, dar ele nu-i dădeau nici o atenție. Seara era plăcută și răcoroasă și îi părea bine că scăpase de aerul îmbîcsit din pavilionul Maimuțelor. I se părea foarte ciudat că se găsește singur în Grădina Zoologică la ora aceea și că trebuie să se întoarcă în cușcă. A doua zi, nu mult după micul dejun, mulțimea se îmbulzea la intrarea în pavilionul Maimuțelor, care s-a umplut de oameni în scurt timp. Mulțimea era zgomotoasă, unele persoane adresîndu-i-se cu strigăte insistente.

Lui Cromartie îi venea destul de ușor să-i ignore, și nu și-a lăsat nici o clipă privirea să rătăcească dincolo de plasa de sîrmă, dar era conștient de lumea strînsă acolo. Pe la orele unsprezece îngrijitorul a fost nevoit să aducă patru polițiști care, postați cîte doi la fiecare intrare, trebuiau să țină mulțimea în frîu. Oamenii au fost puși să stea la rînd și să înainteze tot timpul.

În felul acesta a trecut ziua și mii de oameni dintre cei care așteptau să-l vadă pe „OM" au fost trimiși acasă fără să-l zărească o clipă măcar. Collins spunea că e mai rău decît la sărbătorile naționale.

Cromartie nu dădea nici un semn de tulburare; a luat masa de prînz, a fumat un trabuc și a făcut cîteva pasiențe, dar pe la ora ceaiului se simțea frînt de oboseală și tare ar mai fi vrut să se întindă puțin în dormitor, dar i se părea că ar fi dat dovadă de slăbiciune făcînd asta. Ceea ce era mai rău, ba chiar ridicol, era faptul că vecinii lui, Cimpanzeul și Urangutanul, au stat toată ziua lipiți de gratiile care îi despărțeau, zgîindu-se la el. Fără îndoială că nu făceau decît să-i imite pe vizitatori, dar contribuiau substanțial la nefericirea bietului domn Cromartie. Într-un tîrziu s-a sfîrșit și ziua aceea atît de lungă, mulțimea a plecat, Grădina s-a închis și, iată, o nouă surpriză: cei doi vecini ai lui nu se mai dădeau duși. Nu, agățați de plasa de sîrmă, au început să sporovăiască, dezgolindu-și dinții către el. Cum era foarte obosit, Cromartie n-a mai întîrziat nici o clipă în cușcă și s-a retras să se întindă în dormitor. Cînd s-a întors, o oră mai tîrziu, Cimpanzeul și Urangutanul erau tot acolo și l-au întîmpinat cu mîrîieli furioase. Nu mai încăpea nici o îndoială: îl amenințau.

Cromartie nu înțelegea de fel, dar Collins, care tocmai trecea pe acolo, l-a lămurit.

— Sînt înnebuniți de gelozie, i-a spus el, pentru că dumneavoastră ați atras așa mulți vizitatori.

Collins l-a sfătuit să nu se apropie prea mult de cei doi, căci dacă ar fi pus mîna pe el, i-ar fi smuls părul din cap sau l-ar fi omorît chiar.

La început, domnului Cromartie i-a venit foarte greu să creadă așa ceva, dar mai tîrziu,

cînd a ajuns să cunoască mai bine firile camarazilor lui de captivitate, şi-a dat seama că e un lucru cît se poate de banal. A aflat că toate speciile de maimuţe, elefanţii şi urşii suferă de gelozie. Era firesc ca nişte fiinţe hrănite de public să fie cuprinse de resentimente dacă sînt neglijate, căci, fiind toate peste măsură de lacome, cu cît digeră mai greu hrana care li se dă, cu atît sînt mai dornice să se îndoape cu ea. Lupii sufereau de un alt soi de gelozie, căci se ataşau în mod constant de cîte o persoană din mulţime şi, dacă persoana aleasă îi neglija în favoarea unui vecin, deveneau geloşi. Numai felinele mari, leii şi panterele, păreau scutite de acest sentiment degradant.

În răstimpul şederii lui la Grădina Zoologică, domnul Cromartie a ajuns treptat să cunoască îndeaproape toate animalele, căci i se dădea voie să se plimbe în fiecare seară după ora închiderii şi de multe ori chiar să intre în alte cuşti. Nimic nu l-a izbit cu mai multă putere decît distincţia pe care cele mai multe animale au început curînd s-o facă între el şi îngrijitori. Cînd trecea vreun îngrijitor, animalele îi acordau oarecare atenţie, în vreme ce domnului Cromartie abia dacă îi aruncau cîte o privire. Era tratat cu indiferenţă de marea majoritate a animalelor. Cu trecerea timpului, şi-a dat seama că se purtau cu el la fel cum se purtau unele faţă de celelalte şi l-a izbit constatarea că, într-un fel sau altul, înţeleseseră că şi el este un exemplar de expoziţie ca şi ele.

Această impresie era atît de categorică, încît domnul Cromartie nu avea nici o îndoială în privinţa ei, dar nu este uşor de demonstrat că lucrurile stăteau aşa într-adevăr şi este chiar mai dificil de explicat în ce fel se putuse răspîndi această informaţie în rîndurile unei colecţii atît de eterogene de animale. Totuşi, atitudinea animalelor unele faţă de celelalte era atît de evidentă, încît domnul Cromartie nu a constatat-o numai la ele, ci chiar a ajuns s-o manifeste el însuşi în privinţa lor. I se părea că n-ar putea descrie mai potrivit această atitudine decît numind-o „indiferenţă cinică", recunoscînd în acelaşi timp că este cu totul lipsită de duşmănie. De obicei se manifesta printr-o indiferenţă totală şi uneori printr-un amestec de căscat dispreţuitor şi rînjet de apreciere cinică. Tocmai aceste fine nuanţe în comportarea animalelor erau cele care îl interesau cel mai mult pe domnul Cromartie. Fireşte, ele nu puteau vorbi şi, pe de altă parte, în mediul acela artificial era greu de spus cît îşi păstraseră din obiceiurile lor înnăscute; numai animalele care trăiau în familii sau în colonii păreau a se simţi în largul lor, dar toate, fără deosebire, lăsau să se ghicească ceva din natura lor în atitudinea pe care o aveau unele faţă de celelalte. Faţă de om aveau o comportare cu totul diferită, dar în ochii lor domnul Cromartie nu era om. E adevărat, mirosea a om, dar ele văzuseră doar că ieşise dintr-o cuşcă.

Aceasta ar putea explica un fapt de multe ori dovedit şi anume, că puşcăriaşilor le este extrem de uşor să se împrietenească cu şoarecii şi şobolanii din închisoare.

În tot restul acelei săptămîni, mari mulțimi de oameni s-au strîns în fiecare zi în jurul pavilionului Maimuțelor, coada fiind mai lungă decît la premierele Teatrului Drury Lane.

Mii de oameni plăteau biletul de intrare în Grădina Zoologică și așteptau cu răbdare ore întregi să zărească o clipă noua vietate achiziționată de Societate și nici unul nu a fost dezamăgit de ce a văzut, deși unii declarau că sînt. Căci fiecare pleca de acolo cu ceva la care oamenii rîvnesc întotdeauna — un subiect de conversație, ceva despre care toată lumea putea să vorbească și în legătură cu care putea avea o părere: se cuvine sau nu să expui un om la Grădina Zoologică? Aceasta nu înseamnă că discuția se limita numai la aceia care avuseseră norocul să-l zărească o clipă măcar. Dimpotrivă, se discuta cu furie în trenuri, în saloane și în coloanele tuturor ziarelor din Anglia. Se făceau glume la dineurile publice și în spectacolele de revistă; domnul Cromartie era deseori pomenit în *Punch*, uneori cu mult umor. Se rosteau predici despre el, iar un membru laburist în Camera Comunelor a declarat că atunci cînd clasa muncitoare va fi ajuns la putere, bogații vor fi și ei puși „alături de Om la Grădina Zoologică, unde le este locul".

Mai ciudat era faptul că toată lumea avea o părere: unii susțineau că omul trebuie expus la Grădina Zoologică, alții că nu trebuie, dar într-o săptămînă nu rămăsese mai nimeni în toată Anglia care să nu fie convins de temeiul moral al chestiunii.

Domnului Cromartie nu-i păsa nici cît negru sub unghie de toate aceste discuții care se

purtau pe seama lui; tot ce spuneau oamenii nu însemna mai mult pentru el decît ar fi însemnat pentru maimuța din cușca vecină. Ba însemna chiar mai puțin, căci dacă maimuța ar fi fost capabilă să înțeleagă că mii de oameni vorbesc despre ea, s-ar fi umflat în pene și ar fi fost tot atît de plină de ea însăși pe cît era acum de jignită și de geloasă că vecinul ei e în stare să atragă o mulțime atît de mare de oameni.

Domnul Cromartie își spunea că nu-i mai pasă cîtuși de puțin de oameni și de lumea lor. Tot uitîndu-se printre gratii la chipurile curioase ale celor care îl priveau, era nevoit să facă un efort mult prea mare să asculte ce se spunea despre el și în scurtă vreme mintea îi zbura în altă parte chiar împotriva voinței lui, căci nu mai dădea doi bani pe omenire și nu-i mai păsa de vorbe.

Dar în timp ce-și spunea toate acestea cu oarecare mulțumire de sine, i-a venit în minte un gînd care l-a tulburat atît de mult, încît preț de un minut s-a uitat în jur cu o privire rătăcită, pentru ca apoi să alerge, cuprins parcă de groază, spre ascunzătoarea lui, spre refugiul lui, dormitorul, în care nu se mai adăpostise înainte, cel puțin nu în felul acesta.

— Ce-ar fi s-o zăresc pe Josephine în mulțime? s-a întrebat el cu voce tare și gîndul acesta era atît de palpabil, încît i se părea că ea și intrase în pavilion și se oprise chiar în dreptul gratiilor.

„Ce mă fac? se întreba el. Nu pot face nimic. Ce pot spune? Nu pot spune nimic. Nu,

nu trebuie să-i vorbesc şi nici n-am să mă uit la ea. Cînd o s-o văd, o să-mi pironesc privirile în podea pînă cînd o să plece; dar oare o să am destulă putere? Ce mă fac dacă vine? Şi dacă ea va veni în fiecare zi şi va sta acolo uitîndu-se la mine printre gratii, strigîndu-mă şi insultîndu-mă aşa cum fac şi alţii? Cum aş putea suporta aşa ceva?

Apoi s-a întrebat ce motiv ar putea avea ea să vină acolo la urma urmelor, încercînd să se convingă că nu există un atare motiv şi că teama care l-a cuprins este cu desăvîrşire nejustificată — dar totul era în zadar.

„Nu, şi-a spus el în cele din urmă, dînd din cap, într-o zi tot va veni. E liberă să se ducă unde vrea şi într-o bună zi mă voi trezi cu ea aici, uitîndu-se fix în cuşcă la mine. Mai devreme sau mai tîrziu, tot se va întîmpla asta." Apoi s-a întrebat în ce scop va veni să-l vadă. De ce să vină? Ca să-şi bată joc de el şi să-l chinuiască, sau pentru că acum, cînd era prea tîrziu, avea mustrări de conştiinţă pentru că îl trimisese acolo?

„Nu, şi-a spus el, nu, Josephine nu se va căi niciodată, sau, chiar dacă s-ar căi, n-ar recunoaşte niciodată. Dacă va veni aici, o va face pentru a mă jigni şi mai mult decît pînă acum; va veni să mă tortureze pentru că asta ar amuza-o şi pentru că sînt la discreţia ei. O, Doamne, ea nu ştie ce-i mila."

Şi domnul Cromartie, atît de mîndru cu o jumătate de oră în urmă, cînd spusese că nu-i pasă de lume şi de ce spune lumea, a început să plîngă şi să se smiorcăie ca un prunc, ascuns în micul lui dormitor.A stat aşa un sfert de

oră pe marginea patului, cu faţa îngropată în palme şi cu lacrimile şiroindu-i printre degete. În acest răstimp s-a lăsat cuprins de noi temeri: se gîndea că viaţa lui nu mai e în siguranţă, că Josephine va veni cu un pistol să-l împuşte printre gratii; apoi, cînd mintea i-o lua razna, îşi spunea că ei nici nu-i pasă de el, că nu va veni ca să-l jignească pe el, ci pur şi simplu de dragul notorietăţii şi pentru ca prietenii şi ziarele să vorbească despre ea. Într-un tîrziu şi-a venit oarecum în fire şi, dîndu-şi cu apă pe faţă şi pe ochi, s-a înapoiat în cuşcă unde, vă puteţi închipui, lumea era nerăbdătoare să-l vadă după ce aşteptase atît.

Şi iată-l din nou pe acest domn Cromartie al nostru căruia „nu-i păsa de ce spune lumea". Căci îndată ce s-a întors în cuşcă sub privirile publicului, din creatura nenorocită care se schimonosea caraghios să nu plîngă, a devenit iarăşi bărbatul calm şi stăpîn pe sine, al cărui chip nu trăda nici o emoţie. Dar oare această linişte prefăcută arăta că nu-i pasă deloc de omenire? Oare pentru că nu-i păsa de omenire făcea toate aceste eforturi, înghiţind nodul care i se pusese în gîtlej, stăpînindu-şi lacrima gata să cadă, păşind calm cu un zîmbet senin şi încruntîndu-şi sprîncenele într-o poză meditativă? Toate astea pentru că nu-i păsa cîtuşi de puţin de lume?

Mai ciudat era că domnului Cromartie îi trebuiseră trei săptămîni ca să-i treacă prin gînd că Josephine urma cu siguranţă să-i facă o vizită. Vreme de trei săptămîni se gîndise zi de zi şi clipă de clipă la fata asta, la Jose-

phine, ba chiar o visase în fiecare noapte dar nu-i trecuse prin cap că o va mai revedea vreodată. Îşi spusese de mii de ori: „Ne-am despărţit pentru vecie", fără să stea să se întrebe: „Oare de ce spun asta?" Ba într-o seară a parcurs chiar drumul pe care îl făcuseră împreună de la o cuşcă la alta în ziua rupturii finale. Acum, însă, asemenea gînduri sentimentale erau departe, căci el, în ciuda nonşalanţei cu care tăia, căscînd, paginile unei cărţi noi, era terorizat de o întrebare pe care şi-o tot punea: „Cînd va veni? Vine acum, vine azi, sau poate mîine? Va veni peste o săptămînă sau peste o lună?"

Avea o strîngere de inimă de cîte ori îşi dădea seama că nu are cum să ştie cînd va veni ea şi nu va fi niciodată pregătit pentru a o întîlni.

Dar, în zbuciumul lui, domnul Cromartie era întocmai ca ţăranul care vine la oraş a doua zi după închiderea tîrgului, căci Josephine îl vizitase deja, cu două ore înainte ca lui să-i treacă prin gînd că ar putea veni.

Ajunsă la Grădina Zoologică, Josephine n-ar fi putut spune cu precizie de ce se află acolo. În fiecare zi, din clipa în care auzise de „lucrul dezgustător" pe care îl făcuse John, jurase că nu vrea să-l mai vadă şi că nu se va mai gîndi la el vreodată. Dar în fiecare zi se gîndea la el, în fiecare zi furia o mîna înspre Regent's Park şi tot timpul şi-l petrecea gîndindu-se cum să-l pedepsească mai straşnic pentru ce făcuse.

Fusese insuportabil la început. Vestea i-o dăduse tatăl ei, care citea *The Times* la micul

dejun: reţinuse fragmentele pe care el i le citea la întîmplare, în vreme ce ea şedea tăcută cu rîşniţa de cafea şi cu fierbătorul de ouă în faţă (tatăl ei ţinea ca ouăle să-i fie fierte cu mare precizie). După micul dejun Josephine a deschis *The Times* şi a citit relatarea despre „O stranie achiziţie a Societăţii Zoologice". În clipa aceea şi-a spus că nu va putea niciodată ierta sau uita insulta care îi fusese adusă şi i se părea că îmbătrînise în răstimpul acelui mic dejun.

Trecerea timpului n-a îmblînzit-o pe Josephine; dimpotrivă, mînia ei sporea, trecînd prin mai multe faze în fiecare zi. O clipă rîdea cu milă de John ca de un biet nebun, pentru ca în clipa următoare să se minuneze că o asemenea creatură are bunul simţ de a recunoaşte care-i este locul, sau îşi îndrepta mînia împotriva Societăţii Zoologice, care îngăduia o atare încălcare a normelor de bună cuviinţă, meditînd cu amărăciune la prostia oamenilor, gata oricînd să se amuze în faţa spectacolului jalnic al unui John decăzut — în fapt, coborîndu-se la nivelul lui. Deplîngea vanitatea care îl împinsese pe John la o asemenea faptă: orice cale era bună, atîta vreme cît se vorbea despre el. Fireşte, făcuse în aşa fel încît şi despre Josephine să se vorbească. De fapt, a hotărît ea, John făcuse asta numai şi numai pentru a o înfrunta pe ea. Dar se înşelase închipuindu-şi că o va impresiona în acest fel. Se va duce să-l vadă şi să-i arate cît de puţin îi pasă de el; ba, şi mai bine, se va duce să se uite la maimuţa cealaltă, din cuşca alăturată. Era cea mai bună cale de a-şi

manifesta indiferenţa faţă de el şi superioritatea faţă de gloata vulgară a vizitatorilor. Nimic nu o va putea face să se uite la o fiinţă atît de josnică cum era John. Nu putea rămîne indiferentă la fapta lui. Era o insultă calculată dar, din fericire, numai el avea să sufere din pricina ei; în ceea ce o privea, ei nu-i păsase niciodată de el şi totala ei indiferenţă nu putea fi tulburată de ultima lui extravaganţă. De fapt, el nu însemna pentru ea mai mult decît oricare din animalele expuse la Grădina Zoologică.

Astfel medita nehotărîtă domnişoara Lackett, acum jurînd răzbunare, acum hotărînd că îi este indiferent ce face domnul Cromartie, din moment ce ei nu-i păsase şi nu-i va păsa niciodată de el. Însă oricît se străduia, nu se putea gîndi la nimic altceva. Noaptea stătea trează, tot spunîndu-şi ba una, ba alta şi răzgîndindu-se de zece ori înainte de a se întoarce pe partea cealaltă; astfel a petrecut trei sau patru zile şi nopţi chinuitoare.

În toată această situaţie, însă, era ceva ce o rănea pe domnişoara Lackett mai mult decît fapta în sine: conştiinţa propriei ei nimicnicii şi vulgarităţi. Tot ce simţea, tot ce spunea era vulgar. Faptul că o preocupa persoana domnului Cromartie era vulgar, după cum înjositor i se părea acum orice sentiment în legătură cu el. După primele cîteva zile, această constatare a copleşit-o în aşa măsură, încît era aproape gata să-i ierte lui tot, fără a-şi putea ierta sieşi. I se părea că nu mai poate avea nici un pic de respect pentru sine, conştientă fiind că nu poate fi imparţială. Se

înjosise mai mult decît ar fi putut-o face zeci de John Cromartie. Se simţea profund dezamăgită de ea însăşi şi se mira că nu bănuise mai demult această latură a firii ei.

Tocmai faptul că şi-a îndreptat furia şi indignarea asupra ei înseşi i-a permis în cele din urmă să se ducă să-l vadă, mai bine zis să se ducă să-l vadă pe Cimpanzeul de lîngă el, căci îşi spunea tot timpul că nu se va uita la el, că n-ar putea suporta să-l vadă, şi aşa mai departe. Cu toate acestea erau momente cînd nădăjduia că el s-ar simţi pedepsit aşa cum se cuvine, simţind privirea ei dispreţuitoare aţintită asupra lui.

Dar lucrurile s-au petrecut altfel decît se aştepta domnişoara Lackett. În faţa pavilionului Maimuţelor se strînsese o mare mulţime şi, ajungînd acolo, Josephine s-a trezit prinsă într-un şir lung de oameni care aşteptau să-l vadă pe „Om". Din toate părţile se auzeau glume pe socoteala lui, cele făcute de femei (care formau majoritatea) părîndu-i-se lui Josephine aproape indecente. Înaintarea era extrem de lentă şi obositoare.

Cînd în sfîrşit s-a văzut înăuntru, i-a fost imposibil să-şi ducă la îndeplinire intenţia de a se uita numai la maimuţe căci, copleşită de groază la gîndul că le va vedea, a închis ochii ca să nu zărească vreuna şi să i se facă greaţă. În cîteva minute s-a trezit în faţa cuştii lui Cromartie, privindu-l ţintă fără voia ei. În acea clipă el străbătea, cu un aer preocupat, cuşca în lung şi în lat — ocupaţie care, fie vorba între noi, îi lua mai mult timp decît îşi închipuia el însuşi. Josephine nu i-a

vorbit, ba chiar îi era groază că el ar putea s-o zărească.

El păşea înainte şi înapoi pe lîngă peretele de sîrmă, cu mîinile la spate şi capul uşor aplecat şi, ajungînd la colţ, ridica dintr-o dată capul şi făcea cale întoarsă. Chipul îi era lipsit de expresie.

Înainte de a ieşi, un nou şoc o aştepta pe domnişoara Lackett în clipa în care, părăsind cuşca domnului Cromartie, şi-a lăsat privirile să-i rătăcească şi s-a trezit uitîndu-se drept în mutra Urangutanului. Această biată făptură zăcea neconsolată pe podea, cu părul lung şi roşu încîlcit şi plin de paie. Ochii maronii şi apropiaţi ai animalului priveau drept în faţă; nimic în toată făptura lui nu se mişca în afară de nările negre în formă de inimă întoarsă pe o mască de cauciuc negru şi prăfuit. Aceasta era, deci, creatura cu care semăna iubitul ei! Cu acest Caliban melancolic îl compara toată lumea! Un monstru hidos cum era acest maimuţoi putea fi considerat un companion potrivit pentru bărbatul de care se crezuse îndrăgostită! Pentru bărbatul cu care se gîndea să se căsătorească!

Domnişoara Lackett s-a strecurat afară din Grădina Zoologică, îngreţoşată şi copleşită de ruşine. Îi era ruşine pentru tot, pentru sentimentele ei, pentru slăbiciunea datorită căreia îi păsa de ce i se întîmplă lui John. Îi era ruşine pentru vizitatorii din Grădină, pentru ea însăşi, şi pentru lumea murdară în care puteau exista astfel de bărbaţi şi lighioane asemenea lor. Dar ruşinea ei era amestecată cu o teamă care sporea la fiecare pas. Era alarmată la gîndul că ar putea fi recunoscută şi

arunca trecătorilor priviri încărcate de teamă; cum nu se simţea în siguranţă nici după ce a ieşit de la Grădina Zoologică, a oprit un taxi, s-a urcat în mare grabă şi tot drumul a privit în urmă prin geamul de la spate. Nu era urmărită.

„Slavă Domnului, e-n regulă. Nu e nici o primejdie", şi-a spus, dar nici ea n-ar fi putut explica despre ce primejdie era vorba. Poate că îi era teamă să nu fie şi ea închisă într-o cuşcă."

Pînă a doua zi domnişoara Lackett a izbutit într-o oarecare măsură să alunge impresiile dureroase ale vizitei ei şi sentimentul cel mai puternic pe care l-a încercat a fost uşurarea firească la gîndul că nu se întîmplase nimic mai rău.

„Niciodată, îşi spunea ea, niciodată n-o să mă mai fac vinovată de asemenea nesăbuinţă. Niciodată, repetă ea, nu-mi voi mai asuma un risc atît de înspăimîntător. Niciodată nu mă voi mai gîndi la nefericitul acela, căci nu am de ce. Era o datorie faţă de el să mă duc să-l văd, fie şi numai de la distanţă şi fără ca el să mă vadă pe mine. Ar fi fost o laşitate să nu mă duc, ar fi fost ceva nedemn de mine. Dar aş fi la fel de laşă dacă m-aş mai duce o dată. Ar fi un semn de slăbiciune. Trebuia, în fond, sămi satisfac curiozitatea, ar fi fost fatal să mi-o suprim. Acum că am văzut răul cu ochii mei, pot spune că totul s-a sfîrşit pentru totdeauna. Dacă m-aş mai duce o dată ar fi dureros pentru mine şi nedrept faţă de el, căci aş putea fi recunoscută; dacă ar afla că am fost acolo de două ori, şi-ar putea face spe-

ranțe neîntemeiate. Ar putea trage concluzia că vreau să stau de vorbă cu el. Nimic, dar absolut nimic, nu e mai departe de adevăr. Cred că e nebun. Sînt convinsă că e nebun. O conversație cu el ar fi ca acele vizite pe care oamenii sînt datori să le facă o dată pe an rudelor lor de la azilul de nebuni. Din fericire pentru mine, datoria mea coincide cu sentimentele mele: nu trebuie să-l văd și mă îngrozește gîndul că l-aș putea vedea. Nu mai e nimic de spus."

Nu se întîmpla des ca domnișoara Lackett să gîndească atît de coerent și nici, am putea adăuga, să se arate atît de înțepată. A tot repetat în gînd asemenea fraze o săptămînă încheiată, dar nu a putut să-l uite cu totul pe domnul Cromartie, neizbutind să și-l scoată din minte pentru mai mult de o oră sau două la rînd.

La patru zile după vizita ei la Grădina Zoologică, generalul Lackett a dat o petrecere la care fiica lui a făcut oficiile de amfitrioană. Printre oaspeți se numărau cîțiva tineri, dintre care unul sau doi nu prea înstăriți. În aceste împrejurări, avînd în vedere că generalul se grăbise să dea liber șoferului în seara aceea, era firesc ca fiica lui să se ofere să-i ducă acasă cu mașina pe unii din tinerii ei prieteni. Unul din ei locuia la Frognal, alți doi pe Circus Road, în St. John's Wood. Domnișoara Lackett a luat-o pe drumul obișnuit din Eaton Square, adică prin Park Lane, Baker Street, Lord's și apoi pe Finchley Road pînă la Frognal, pentru ca, la întoarcere, să-i lase pe ceilalți pe Circus Road.

În clipa în care — după ce și-a luat rămas bun o dată, după ce și-a luat rămas bun și a doua oară — a pornit din nou mașina, a cuprins-o un sentiment de neliniște. A condus încet pînă la gara din Baker Street, și a început să se gîndească la domnul Cromartie. Asta a făcut-o să întoarcă mașina, aproape automat, spre stînga și s-o pornească numai decît pe Outer Circle. Mintea îi era aproape pustiită; mergea în direcția aceea numai pentru a-și alina supărarea. Nu mai era conștientă decît de un singur lucru: Cromartie era acolo la Grădina Zoologică. Era obosită, iar mersul cu mașina o calma. În cîteva minute se afla în dreptul Grădinii Zoologice. A oprit chiar deasupra pasajului, înainte de intrarea principală. Era punctul cel mai apropiat de noul pavilion al Maimuțelor, care se afla, după cum știa, exact în umbra Terasei Mappin. A coborît din mașină și s-a îndreptat spre gard. Gardul era foarte înalt și cînd, proptindu-se în mîini, a reușit să arunce o privire peste el, nu a văzut decît umbrele întunecate ale brazilor și, printre ei, un colț al Terasei Mappin — o siluetă neagră în lumina lunii. I s-a părut a fi o imagine familiară. Cum încheieturile mîinii începuseră s-o doară, a sărit de pe gard.

— John, John, de ce ești acolo, înăuntru? întrebă ea cu glas tare.

După cîteva minute a zărit un polițist apropiindu-se, așa că s-a urcat din nou în mașină și a pornit încet.

Trecînd prin fața intrării principale, s-a întors din nou și a zărit încă o dată Terasa Mappin.

— Sigur, Turnul din Babel, ilustrația din Chambers's Encyclopaedia, a spus ea cu voce tare. Seamănă și cu Arca lui Noe, că doar e menajerie și... O, pe toți dracii!

Ochii i s-au umplut de lacrimi și lămpile de pe stradă s-au transformat în mici curcubee circulare. Dar ea și-a spus în gînd că nu e nimic, conduce mizerabil, atîta tot.

În noaptea aceea nu a dormit, neputîndu-se consola cu obișnuitele argumente împotriva nefericirii. Cu alte cuvinte, nu mai putea afecta nici un fel de superioritate în fața necazurilor, pe care le vedea acum în toată oroarea lor și era incapabilă să le așeze în categorii convenționale. Domnișoara Lackett ar fi putut gîndi în felul următor: „Am fost îndrăgostită de John și acum descopăr că e nebun. Este o tragedie îngrozitoare, este foarte dureros să te gîndești că oamenii își pot pierde mințile, iar pentru mine personal, asta înseamnă o mare dezamăgire sentimentală. Este cea mai dureroasă dezamăgire la care poate fi expusă o fată în situația mea", și așa mai departe. Dacă ar fi putut face asta, domnișoara Lackett ar fi găsit calea cea mai sigură de a-și reduce suferința la minimum. Căci ajungînd la idei generale precum nebunia și dezamăgirea în dragoste, ar fi reușit în scurtă vreme să simtă numai sentimentul generic corespunzător acestor idei. Dar ea nu se putea gîndi decît la John Cromartie, la chipul lui, la vocea lui, la felul lui de a fi și de a se mișca, la cușca în care îl văzuse ultima oară, la mirosul de maimuță, la viermuiala de oameni care se zgîiau la el rîzînd, precum și la propria ei singurătate și nefericire, pe care John le provocase în mod

deliberat. Cu alte cuvinte, se gîndea numai la suferința ei, nefăcînd nici un efort pentru a-i da un nume. A da suferinței un nume este primul pas spre a o uita. Pe la trei dimineața s-a dat jos din pat și a coborît în sufragerie, unde a găsit o carafă cu porto, alta cu whiskey și niște biscuiți sărați. Și-a turnat un pahar de porto și a gustat din el, dar era grețos de dulce, așa că l-a lăsat și a trecut la whiskey. După o jumătate de pahar de whiskey, pe care l-a dat pe gît fără sifon, așa cum curgea din sticlă, se simțea mult mai calmă. A mai băut un pahar, după care s-a întors la ea în cameră, s-a aruncat pe pat și a căzut numaidecît într-un somn greu, de beție.

În vremea asta, domnul Cromartie nu scăpase nicidecum de teama de a o vedea pe Josephine. Dar gîndul care îl chinuia cel mai tare era că se află la cheremul ei, cu alte cuvinte, că ea e liberă să-l viziteze oricînd dorește sau să-și amîne vizita oricît. Condițiile materiale ale vieții lui erau în mare măsură neschimbate, doar că nu mai era mulțimea aceea mare de oameni așteptînd să-l vadă la orice oră din zi. Din patru, nu mai rămăseseră decît doi polițiști pentru a-i dirija pe vizitatorii lui. După încă o săptămînă, din doi a mai rămas unul și, cu toate că mulțimea continua să scadă în fiecare zi, acest polițist stătea acolo tot timpul, mai mult pentru a-l proteja pe domnul Cromartie decît din alt motiv, pentru că unele persoane se purtaseră foarte ireverențios cu el. Într-adevăr, domnul Cromartie fusese nevoit a se plînge în două rînduri, și asta nu numai din pricina limbajului jignitor. În tot acest

răstimp, însă, nu se schimbase mai nimic în condițiile lui de viață, ceea ce nu înseamnă că starea de spirit a domnului Cromartie nu suferise unele modificări. În această privință, se poate spune că acționau două forțe. În primul rînd, acum se gîndea tot timpul la Josephine, pe care o aștepta în orice clipă și pe măsură ce — în singurătate fiind — cercul lui de idei se tot restrîngea, era tot mai absorbit încercînd să-și închipuie cum va veni ea, ce va spune și multe altele. Făcea tot timpul repetiții în vederea întîlnirii cu Josephine și lucrul acesta, devenit obișnuință, îl împiedica să-și facă lectura zilnică și îi dădea îndoieli în privința integrității lui mintale. În al doilea rînd, poate din cauza faptului că, gîndindu-se prea mult la Josephine, se retrăgea în sine, a devenit timid, nu mai suporta spectatorii și a ajuns să simtă un fel de repulsie pentru animalele din menajerie.

Acest simțămînt era mai intens, firește, în privința vecinilor lui imediați, femela Urangutan și Cimpanzeul, însă, nu făcea decît să le răspundă cu o mică parte din antipatia pe care i-o arătau ei și care părea să crească pe zi ce trece. Era în mare parte vina domnului Cromartie dacă această antipatie firească și — s-ar putea spune — justificată, se intensifica. Nu numai că atrăgea mulțimi de oameni mult mai mari decît cei doi vecini ai lui, dar îi și ignora cu desăvîrșire și neglija în așa măsură obișnuitele forme de politețe încît, dacă vecinii lui ar fi fost ființe omenești, această atitudine ar fi dăunat cît se poate de mult popularității lui. Ea se datora unei ciudate

deficiențe de imaginație mai degrabă decît proastei creșteri, căci în viața de zi cu zi, domnul Cromartie se arătase întotdeauna foarte manierat. Dacă se poate găsi o scuză pentru comportarea lui, aceasta ar fi convingerea lui că cel mai nimerit lucru este să ignore însăși existența vecinilor lui, precum și neglijența lui Collins, îngrijitorul, care nu-l lămurise niciodată în această privință. Adevărul este că însuși Collins nu se simțea la largul lui cu domnul Cromartie și că era genul de om care se supără foarte ușor. Într-adevăr, acesta era mai afectat de sentimentele vechilor lui favoriți decît își închipuia el însuși. În afară de asta, îl pierduse pe Gibon, care fusese dat în grija altcuiva cînd apăruse domnul Cromartie; nu putem trece sub tăcere faptul că îngrijitorul ar fi fost încîntat să-l aibă pe Gibon înapoi, în locul domnului Cromartie. În primul rînd, maimuța îi dăduse mai puțină bătaie de cap și în al doilea, nu-i era superioară din punct de vedere social. În afară de asta, Collins nutrea — și este foarte lăudabil — o sinceră afecțiune pentru animal.

Într-o seară, după o zi fără noimă, domnul Cromartie ședea în cușcă sugîndu-și pipa cînd, deodată, a zărit-o pe domnișoara Lackett intrînd în pavilionul pustiu. Era în ziua care a urmat acelei nopți chinuitoare. În dimineața aceea Josephine hotărîse că este cazul să se lămurească dacă domnul Cromartie este nebun sau nu și să-și formeze o părere imparțială și definitivă asupra acestui subiect, convinsă fiind că, dacă nu trage o concluzie sau alta în privința sănătății mintale a lui John, își va pierde ea mințile fără doar și poate.

Dar intrînd în Grădina Zoologică, și-a dat seama că este imposibil să stea de vorbă cu domnul Cromartie între patru ochi. O grămadă de oameni — e adevărat, mai puțini decît înainte — se strînsese încă de dimineață în jurul pavilionului Maimuțelor. Între ora unu și două mai erau încă vizitatori în fața cuștii, a căror prezență făcea imposibilă o întrevedere cu el. Și-a dat seama că nu-i rămîne altceva de făcut decît să aștepte pînă seara și să intre repede chiar înainte de ora închiderii. Toată această amînare îi dădea peste cap programul din ziua aceea. O preocupa peste măsură gîndul că promisese să-și viziteze o veche colegă de școală, Lady Rebecca Joel, cu care avea să ia ceaiul la amiralul Goshawk și apoi urmau să iasă cu toții în oraș. În ultima clipă, le-a trimis vorbă că o durere de cap și o stare de indispoziție o împiedică să iasă și și-a dat seama că nu are nimic de făcut pînă la ora la care Grădina Zoologică închidea. Nici nu-i trecea prin minte să stea atîta acolo. Pentru ca necazul să fie și mai mare, cerul s-a înnorat și a pornit o furtună puternică, cu lapoviță, fulgi de zăpadă și grindină. Josephine alergă afară din Grădină, udă pînă la piele, și opri un taxi. După ce s-a urcat și-a dat seama că este absolut necesar să-i spună omului unde s-o ducă.

— Baker Street, a spus ea.

Baker Street era un punct central de unde putea ajunge ușor oriunde voia. Acesta este motivul pentru care, după cum se știe, marele detectiv Holmes și-a stabilit reședința în Baker Street, care astăzi este o zonă și mai centrală. O dată ajuns acolo, tot Metro-Land-ul este la picioarele tale.

Dar cum distanța dintre Grădina Zoologică și stația de metrou Baker Street este mică, domnișoara Lackett a ajuns acolo fără să știe mai bine ce vrea să facă și unde vrea să se ducă decît atunci cînd ieșise în fugă de la Grădina Zoologică. Pentru moment, ploaia se oprise și Josephine a pornit cu pas iute pe Marylebone Road. Ea aparținea acelei clase sociale care nu-și permite să hoinărească pe străzi. Mergea înainte fără nici un scop cînd, dintr-o dată, iar a izbucnit furtuna cu o nouă rafală de ploaie. Privind în jur, Josephine a ales adăpostul oferit de poarta unei clădiri impozante din cărămidă. Era Muzeul Tussaud.

În copilărie nu văzuse niciodată celebra colecție de figuri de ceară și interesul i s-a trezit numaidecît. O voce interioară îi șoptea să profite de această ocazie neașteptată, să uite de nefericirea ei de moment și să se distreze.

Cuprinsă de o stare de liniște sufletească, vreme de cîteva ceasuri s-a lăsat în voia plăcerii de a privi chipurile solemne ale celor mai celebre personaje din toate timpurile. În cea mai mare parte, erau marii victorieni și datau din secolul trecut. Nu erau decît foarte puțini vizitatori dar, oricum, marile săli sînt întotdeauna pline de lume și oriunde privea, Josephine nu zărea decît chipuri bine cunoscute.

Josephine fusese prezentată la curte, dar experiența nu o impresionase în mod deosebit. Muzeul doamnei Tussaud îi apărea acum ca o

augustă ceremonie pentru o Eternă Recepție la Curte.

Într-un capăt al sălii se aflau familiile domnitoare ale Europei în veșmintele lor de încoronare. Toți cei prezenți aveau un aer solemn, crispat și încordat, firesc pentru niște oaspeți care așteaptă să-și facă apariția gazda. I se părea că o cortină s-ar putea ridica în orice clipă, lăsînd să apară Gazda Supremă.

Fără să mai zăbovească, Josephine alergă jos în Camera Groazei.

Timpul a trecut repede și Josephine trebuia să se întoarcă la Grădina Zoologică, dacă vroia să-l mai prindă pe domnul Cromartie înainte de ora închiderii. Intrînd în grabă în pavilion, l-a găsit pe Cromartie șezînd lîngă gratiile din față, așteptînd-o parcă pe ea, pe Josephine. Cînd ea s-a apropiat de cușcă, el și-a pus pipa deoparte și s-a ridicat în picioare, părînd să o domine, căci podeaua cuștii era mai înaltă decît podeaua coridorului unde se afla ea.

— Te rog, stai jos, a spus ea, tăcînd apoi, căci nici una din vorbele pregătite dinainte nu-i venea pe buze.

El s-a supus.

S-au privit în liniște preț de cîteva clipe. În cele din urmă Josephine și-a luat inima în dinți și i-a spus cu voce joasă:

— Părerea mea e că ești nebun.

Cromartie a încuviințat dînd din cap; ședea ghemuit pe scaun și părea incapabil să scoată o vorbă.

Josephine a așteptat puțin și apoi a continuat:

— Am fost foarte îngrijorată din pricina ta, pentru că la început am crezut că, poate, unele vorbe ale mele te-au făcut să te porți în felul ăsta prostesc, dar acum îmi este foarte clar că, indiferent de influența pe care ar fi putut-o avea vorbele mele, ești complet nebun și nu mai trebuie să mă gîndesc la tine.

Cromartie dădu iar din cap. Josephine observă atunci cu oarecare surprindere că el plînge și că lacrimile îi șiroiesc pe obraz, căzînd apoi pe podeaua cuștii. La vederea lacrimilor și a tăcerii lui obstinate, simți cum îi împietrește inima. Dintr-o dată, a cuprins-o furia.

S-a auzit clopotul care anunța ora închiderii și vocea cuiva, probabil a polițistului care, cu mîna pe clanța ușii, vorbea cu altcineva afară. Josephine a dat să plece, dar într-o clipă a fost înapoi lîngă cușcă. Cromartie se îndepărta suflîndu-și nasul.

— Sînt sigură că ești nebun, i-a strigat ea.

Ușa s-a deschis și a intrat polițistul.

— Grăbiți-vă, domnișoară, sau va trebui să rămîneți aici peste noapte și știți că asta nu se poate, l-a auzit ea spunînd în vreme ce se îndepărta grăbită.

Vizita Josephinei, așa dureroasă cum fusese, nu a reușit să-l tulbure multă vreme pe Cromartie. Și-a revenit complet în scurtă vreme și, meditînd la vorbele ei și la motivele posibile ale vizitei ei, a găsit în ele motive de consolare. În primul rînd, se spulberaseră toate îndoielile ascunse pe care le avusese în privința sănătății lui mintale. Nu avea de gînd să

creadă că e nebun, își spunea el, numai pentru că așa declarase Josephine Lackett. În afară de asta, era convins că ea afirmase acest lucru numai pentru că îi convenea să creadă că e nebun. Dacă el ar fi fost realmente nebun, ea ar fi fost scutită de necesitatea de a se gîndi la el, dar simplul fapt că ea recunoște această necesitate era în sine măgulitor. Mai mult decît atît, era sigur că, dacă Josephine ar fi fost într-adevăr convinsă de nebunia lui, nu i-ar fi făcut o vizită ca să i-o spună. Josephine însă-și n-ar fi putut găsi satisfacție într-un act de cruzime zadarnică. Dacă s-ar fi simțit obligată să acționeze în vreun fel, atunci s-ar fi putut duce la funcționarii Societății pentru a le cere insistent să fie examinat de un psihiatru și, eventual, declarat smintit. Cu acest raționament satisfăcător, domnul Cromartie s-a convins că nu e nicidecum nebun și nici pe punctul de a înnebuni, dar nu se îndoia că Josephine va ajunge ușor la concluzia contrară.

Fericirea și nefericirea sînt pur relative, astfel încît domnul Cromartie se afla acum într-o stare de adevărată exaltare din considerente care în mod obișnuit nu produc asemenea efecte. Însă după starea de totală disperare în care zăcuse săptămîni de-a rîndul, nu-și putea imagina binecuvîntare mai mare decît aceea de a ști că Josephine este nevoită să se convingă că el e nebun pentru a reuși să-l alunge din sufletul ei.

Nu trebuie să tragem concluzia de aici că domnul Cromartie ar fi nutrit o speranță cît de neînsemnată. Nu luase nici o clipă în considerare posibilitatea de a scăpa de la Grădina Zoologică sau de a cîștiga iubirea Josephinei, pentru simplul motiv că nu avusese niciodată asemenea ambiții. Gînduri de acest fel i s-ar fi părut nu numai ridicole, dar și dezonorante. O apucase pe această cale cu ochii deschiși și nu se putea pune nici o clipă întrebarea dacă este sau nu cazul să meargă pînă la capăt. În această privință, Societatea Zoologică putea considera că a făcut o alegere fericită. Nu încape nici o îndoială că domnului Cromartie i s-ar fi redat libertatea oricînd, fără ca el să recurgă la măsuri extreme ca, de pildă, să refuze mîncarea sau să implore ajutorul vizitatorilor, dar punerea lui în libertate ar fi fost un prilej de nemulțumire pentru Societate. Și asta nu pentru că înlocuirea lui cu un exemplar din aceeași specie ar fi fost ceva dificil de îndeplinit. Nu, motivul pentru care plecarea lui ar fi fost o pierdere atît de grea era faptul că publicul se atașează foarte repede de anumite animale din Grădina Zoologică și nu se consolează cînd vreunul din favoriți moare sau dispare, chiar dacă acesta este înlocuit fără întîrziere cu un specimen, fie el și mai frumos, din aceeași specie. Mulți oameni se duc la Grădina Zoologică pentru a-și vizita prietenii, pe Sam, pe Sadie, sau pe Rollo, nu pur și simplu pentru a vedea un urs polar, un urangutan sau un pinguin oarecare. Acest lucru e valabil în egală măsură pentru membrii Societății ca și pentru publicul obișnuit. Era firesc, așadar, ca ei să nutrească speranța că noul specimen achiziționat de Grădină va rămîne

acolo pentru tot restul vieții lui biologice și, chiar atunci cînd — odată satisfăcută curiozitatea mulțimii — n-ar mai fi putut rivaliza cu celelalte animale în privința popularității, exista șansa ca el să-și dezvolte personalitatea la fel de frumos ca un urs sau o maimuță.

Cînd Sir James Agate-Agar a vizitat pavilionul, condus de custode, el s-a referit la Cromartie numindu-l „acest Diogene local". Porecla s-a răspîndit imediat în rîndurile celor care se mișcau în cercurile Societății Zoologice. Se deschideau nenumărate posibilități pentru domnul Cromartie, dacă acesta ar fi fost dispus să profite de ele. Îndată ce s-a liniștit publicitatea ieftină care înconjurase instalarea lui la Grădina Zoologică, s-au găsit numeroase persoane din categoriile superioare ale societății londoneze dornice să-l cunoască pe domnul Cromartie, iar acesta ar fi fost interesat de rolul care i se oferea, n-ar mai fi dus lipsă de companie, și încă din cele mai alese, căci acele persoane de rang înalt erau animate de cel mai autentic interes și de sinceră prietenie pentru el, dar și, firește, de speranța că se vor amuza ascultîndu-i remarcile, pentru că, în fond, un Diogene la Grădina Zoologică era o mare curiozitate.

Dar, cu toate că domnul Cromartie avea intenția să rămînă în cușca lui pentru tot restul vieții, nu avea nici cea mai vagă idee despre avantajele sociale pe care i le-ar fi oferit această situație și le aprecia atît de puțin, încît respingea cu hotărîre orice avansuri de felul acesta, trădînd o evidentă aversiune

pentru conversație, chiar și atunci cînd interlocutorul lui era directorul Societății. La început, această atitudine a fost pusă pe seama unei interiorizări cu totul firești în noua lui situație, precum și a efectului dăunător al contactului zilnic cu mari mulțimi de oameni, între care erau unii al căror comportament agresiv și jignitor nu putea decît să suscite cea mai mare indignare.

Au trecut cîteva zile pînă la a doua întîlnire cu domnișoara Lackett. În acest răstimp s-a gîndit la multe lucruri, dar starea lui de spirit era în continuare bună; pentru prima dată în zece zile, a făcut un tur al Grădinii din pură plăcere, nu din convingerea că aerul curat face bine la sănătate. Cîteva seri la rînd s-a oprit în fața bazinelor cu foci și castori și i s-a întîmplat să fie răsplătit de cîteva ori cu apariția castorilor, dar numai o singură dată cu a focilor. Cel mai mult îl atrăgeau acele animale din Grădina Zoologică care își păstraseră încă o mare parte din sălbăticia lor naturală. I se părea, în starea de spirit oarecum confuză în care se afla, că aceste animale își păstraseră respectul de sine. Principala lui grijă era să reușească și el acest lucru, dar era convins că nu printr-un comportament sfielnic va izbuti. Dimpotrivă, respectul de sine al domnului Cromartie depindea de păstrarea aparenței unui calm imperturbabil, împreună cu o politețe desăvîrșită față de toți cei cu care avea de-a face.

Într-o seară, pe cînd aştepta să-şi facă apariţia vulpile, s-a apropiat de el îngrijitorul felinelor mici şi a intrat în vorbă. După cîteva remarci banale care nu aveau alt scop decît acela de a-l lăsa pe domnul Cromartie să înţeleagă că îngrijitorul este un individ simpatic şi bine intenţionat, acesta a continuat :

— Cred c-ar fi o idee bună să vă împrieteniţi cu unul dintre animalele de aici, adică, desigur, numai decă doriţi. E păcat să fiţi aici şi să nu vă împrieteniţi cu un animal mai puţin obişnuit.

Chiar în acea zi domnul Cromartie se gîndise că, probabil, cel mai mare dezavantaj al noii lui situaţii era lipsa unui prieten apropiat. Renunţase complet la felul lui de viaţă anterior, care îi era interzis acum, astfel încît nu avea nici un rost să privească în urmă pentru a-şi găsi un prieten. În acelaşi timp, era complet izolat de oameni şi de viaţa lor obişnuită şi nu putea risca să aibă contacte cu semenii lui de teamă ca nu cumva să se expună milei sau curiozităţii lor jignitoare.

Sugestia îngrijitorului nu putea veni într-un moment mai prielnic : Cromartie îşi dădea seama că, deşi nu avea nevoie de un animal „de casă", îşi putea face, totuşi, un „prieten". În orice caz, se gîndea el, egalitatea condiţiilor de viaţă este o bază excelentă pentru orice apropiere şi, în fond, numai aici, la Grădina Zoologică, poate împărţi cu un animal condiţii de viaţă similare. Nici dacă s-ar fi dus într-o junglă tropicală nu ar fi fost mai apropiat de

animale căci acolo ele ar fi fost la ele acasă, iar el nu.

L-a urmat pe îngrijitor în pavilionul felinelor mici, unde au mai stat de vorbă o vreme.

Întîmplarea făcea ca unul dintre animalele aflate sub directa supraveghere a acestui om să-i fi atras de mai multă vreme atenţia domnului Cromartie. Era Rîsul, în care Cromartie vedea o suferinţă egală cu a lui, şi pe deasupra, combinată cu o mare frumuseţe. Rîsul, bietul de el, nu stătea o clipă locului, cu privirile aţintite tot timpul spre gratiile cuştii lui strîmte. Se plimba înainte şi înapoi cu neobosită repeziciune, într-o monotonie ce părea izvorîtă dintr-o durere inexprimabilă.

Dornic să-i vorbească Rîsului, domnul Cromartie a cerut îngrijitorului să scoată animalul din cuşcă.

Mai multe zile la rînd, domnul Cromartie i-a făcut Rîsului cîte o vizită în fiecare seară şi, cu toate că nu-i făcea prea multe avansuri, îi arăta animalului că e mult mai prietenos decît majoritatea camarazilor lui de captivitate. Insistenţa lui nu a fost zadarnică şi, după vreo cinci-şase zile, Rîsul se oprea din trista lui plimbare ori de cîte ori intra domnul Cromartie, uitîndu-se după el cu evident regret cînd sosea clipa plecării.

Cît despre îngrijitor, acesta era grozav de încîntat că Rîsul lui îşi găsise un asemenea prieten, şi asta cu atît mai mult cu cît animalul nu se număra printre preferaţii lui ; omul se felicita pentru a-l fi îndemnat pe domnul Cromartie să se împrietenească cu unul din animalele Grădinii. În scurt timp a răspîndit vestea, povestind întîmplarea directorului şi

funcţionarilor pe care acest fapt îi putea interesa.

Urmarea a fost că, într-o seară, cînd domnul Cromartie citea înainte de culcare, a auzit uşa deschizîndu-se deodată şi în cuşca lui a intrat directorul într-o scurtă vizită.

— Eram în trecere pe aici, domnule Cromartie, i-a spus directorul pe tonul cel mai prietenos, şi m-am gîndit să stăm puţin de vorbă. Îngrijitorul felinelor mici mi-a spus că v-aţi împrietenit cu Rîsul.

La auzul acestor cuvinte, domnul Cromartie a pălit uşor şi şi-a spus: „Pînă aici mi-a fost. O să ne interzică să ne continuăm prietenia. Trebuia să mă aştept la asta".

Dar s-a lămurit numaidecît, căci directorul a continuat:

— Ia spuneţi-mi, domnule Cromartie, ce-ar fi să-l luaţi pe prietenul dumneavoastră aici, în... adică, aici, cu dumneavoastră? Nu trebuie să-l luaţi decît dacă doriţi, fireşte, şi numai cît timp vreţi, nici o zi mai mult. Vă asigur că nu mă interesează economia de spaţiu.

Domnul Cromartie a acceptat cu recunoştinţă această sugestie şi, astfel, s-a hotărît ca Rîsul să-i facă o vizită de probă timp de cîteva zile.

În seara următoare domnul Cromartie s-a dus ca de obicei la pavilionul felinelor mici dar de data asta, cînd Rîsului i s-a dat drumul, l-a invitat să vină cu el, iar animalul l-a urmat fără prea multe ezitări, mergînd mai întîi alături de el, apoi, prinzînd curaj, alergînd înainte şi oprindu-se cînd şi cînd ca pentru a-l întreba: „Ei, pe unde-o luăm acum, amice?" Cînd Cromartie îl ajungea din urmă,

Rîsul îşi scutura ciucurii urechilor şi alerga iar înainte. Puteţi fi convinşi că bietul Rîs nu suferea de nostalgie pentru cuşca lui strîmtă. Nu, nicidecum; a pătruns alergînd în apartamentele mai spaţioase ale prietenului lui de parcă intenţiona să se instaleze acolo pe vecie şi, după ce s-a foit puţin prin cuşcă, sărind pe mese şi pe scaune, s-a cuibărit pe jos ca la el acasă, simţindu-se, probabil, pentru prima dată fericit de cînd venise la Grădina Zoologică.

Această pisică frumoasă, căci asta vedea Cromartie în prietenul lui — chiar dacă acesta avea unele virtuţi neîntîlnite la pisicile obişnuite — s-a dovedit o mare mîngîiere în captivitate. Animalul făcea o mulţime de giumbuşlucuri şi năzdrăvănii care îl încîntau pe domnul Cromartie. Era atîta vreme de cînd nu avusese parte decît de maimuţoii aceia îngrozitori, vecinii lui, şi de privirile holbate ale mulţimii care părea să posede toate însuşirile acelor maimuţoi — nu însă şi justificarea prezenţei lor acolo — încît era o adevărată fericire să aibă lîngă el o fiinţă plină de graţie şi farmec. În plus, Rîsul era camaradul lui, prietenul ales de el, cel care îi împărtăşea toate suferinţele. Erau egali în toate privinţele, neexistînd în dragostea care îi lega nimic din servilismul înjositor de o parte sau din atitudinea de stăpîn şi proprietar de cealaltă parte, datorită cărora relaţiile dintre oameni şi animale sînt de cele mai multe ori degradante pentru toţi cei implicaţi. Poate părea o idee fantezistă, dar exista o puternică asemănare de temperament între cei doi prieteni.

Amîndoi erau din fire veseli şi sprinţari, iar purtarea lor aleasă ascundea admirabil neastîmpărul inimilor lor aprige şi neîmblînzite. Dar asemănarea consta mai ales în mîndria lor excesivă şi încăpăţînată. Mîndria era izvorul tuturor acţiunilor lor, dar, fireşte, într-un fel se manifestă această însuşire la un om şi în alt fel la o pisică de soi rar şi preţios. Amîndoi captivi, deşi într-un caz captivitatea era benevolă şi în celălalt forţată, nici unul nu putea fi servil, nici unul nu se supunea total şi fără rezerve. Căci, deşi domnul Cromartie dădea tot timpul dovadă de totală resemnare şi disciplină exemplară, nu era vorba, totuşi, decît de supunere prefăcută.

Vizita noului prieten al domnului Cromartie era pe placul ambelor părţi, căci nu întîmpinau, în general, nici unul din inconvenientele care apar uneori în convieţuirea într-un spaţiu limitat. Este adevărat că Rîsul nu prea dormea, preferînd să petreacă ceasurile timpurii ale nopţii umblînd de colo-colo prin cuşcă; dar păşea fără zgomot pe labele lui cu perniţe şi spre dimineaţă, obosit de atîta umblet, se făcea covrig pe pat, unde îl găsea domnul Cromartie în fiecare zi cînd se trezea.

În relaţiile dintre ei, omul nu încerca niciodată să-şi exercite autoritatea asupra animalului; cînd Rîsul se îndepărta, nu-l chema înapoi, nici nu încerca vreodată să-l atragă cu resturi de la masa lui sau să-l înveţe tot felul de şmecherii oferindu-i recompense. Uitîndu-te la ei, aveai impresia că nu ţin cont unul de prezenţa celuilalt sau că între ei nu există altceva decît o totală indiferenţă.

Numai atunci cînd Rîsul îl călca prea tare pe nervi, fie furîndu-i mîncarea înainte de a termina el masa, fie jucîndu-se cu tocul atunci cînd el scria, doar atunci îi arunca o vorbă mai grea sau îi dădea un ghiont, mustrîndu-l. În asemenea împrejurări, s-a întîmplat de vreo două ori ca Rîsul să-şi dezvelească dinţii şi să-şi scoată afurisitele şi ascuţitele gheare, dar de fiecare dată s-a gîndit că e mai bine să nu le folosească împotriva marelui său prieten cu mişcări line. Desigur, după cum era de aşteptat, domnul Cromartie s-a ales şi cu niscaiva zgîrieturi, dar asta numai în joacă sau cu totul întîmplător; aşa ceva se întîmpla de obicei atunci cînd Rîsul, făcînd un salt drept pe umărul lui, se agăţa să nu cadă. O singură dată s-a petrecut ceva mai grav, şi asta pentru că Rîsul, încercînd un salt mai amplu decît de obicei, i-a aterizat pe cap, prinzîndu-i-se de grumaz. Domnul Cromartie a dat un strigăt de surpriză şi de durere, iar Rîsul şi-a retras ghearele imediat, după care a încercat să-şi ceară iertare, torcînd şi frecîndu-se afectuos de picioarele prietenului său. Domnului Cromartie îi sîngera creştetul din zece răni ca de pumnal, dar i-a spus, totuşi, felinei cîteva vorbe blînde, acordîndu-i deplină iertare pentru fata cea rea.

Toate acestea nu însemnau nimic pe lîngă fericirea de a avea un camarad de captivitate, şi încă unul atît de fericit la rîndul lui să-l aibă pe el drept camarad.

La cererea domnului Cromartie, Rîsul a fost mutatdefinitiv în cuşca lui, în faţa căreia a a fost fixată o a doua plăcuţă indicatoare cu următoarea inscripţie:

RÎS

Felis Caracal,
IRAC
Donat de Escadrila N, Forțele Aeriene Regale,
Basra.

Pe plăcuță nu se afla nici poza Omului, nici a Rîsului, căci se presupunea că vizitatorii vor fi în stare să-i deosebească. Publicul a apreciat faptul că Omul își împarte cușca cu un animal și domnul Cromartie a devenit dintr-o dată extrem de popular, așa cum nu fusese pînă atunci. Lucrurile au luat o nouă întorsătură și toată lumea nu vorbea decît de șarmul persoanei care îi scandalizase pe toți pînă nu demult. În locul remarcilor răutăcioase, sau chiar al insultelor, urechile domnului Cromartie erau acum asaltate de strigăte de încîntare.

Era, fără îndoială, o schimbare în bine, chiar dacă domnul Cromartie se gîndea că ar putea deveni cu timpul la fel de supărătoare cum fuseseră odinioară remarcile răutăcioase. Reacția lui de apărare împotriva ambelor atitudini era aceeași, adică se făcea că nu aude și, pe cît îi stătea în putință, nu se uita prin plasa de sîrmă, continuînd să citească de parcă ar fi fost un savant la masa de lucru.

Într-o zi, pe cînd ședea citind „Wilhelm Meister" cu prietenul Rîs la picioare, s-a auzit strigat pe nume și și-a ridicat ochii din carte.

Era Josephine, care stătea dreaptă în fața lui, cu fața palidă, cu buzele strînse, privindu-l fix cu ochii mari.

Domnul Cromartie sări ca ars dar, de surprins ce era, și-a pierdut o clipă stăpînirea de sine.

— Dumnezeule ! Ce cauți aici ? a întrebat-o, în culmea agitației.

Josephine, în prima clipă uluită de această primire, a făcut un pas înapoi în vreme ce el înainta spre plasa de sîrmă. După un moment de stînjeneală, i-a răspuns :

— Am venit în legătură cu o carte. Al doilea volum din „Les liaisons dangeureuses". Mătușa Eiley face mare caz de ea. Spune că, datorită gravurilor, este o ediție foarte valoroasă. Mă suspectează că o citesc și crede că nu se cade...

În timp ce ea vorbea, pe Cromartie l-a apucat rîsul și rîdea în hohote, dîndu-și ochii peste cap.

— Va să zică, uituc cum sînt, te-am băgat în bucluc, nu-i așa ? a întrebat-o. Îmi pare nespus de rău. De fapt, o am aici cu mine. Ți-o voi trimite prin poștă chiar în seara asta. Din păcate, n-o pot strecura printre ochiurile plasei de sîrmă. Este unul din neajunsurile vieții în cușcă.

De multă vreme Josephinei nu i se mai păruse Cromartie atît de fermecător. Și expresia de pe chipul ei se schimbase, dar rămăsese sfioasă și stîngace și era clar că se teme să nu intre cineva în pavilionul Maimuțelor și să-i vadă stînd de vorbă.

Au tăcut cîteva clipe. Apoi ea s-a uitat la Rîs și a spus :

— Am citit în ziar că ai un prieten. Presupun că e o idee bună. Arăţi mult mai bine. Eu am avut bronşită şi am stat în pat două săptămîni.

Pe măsură ce Josephine vorbea, chipul lui Cromartie se întuneca iar. Tulburarea ei îl enerva. Şi-a amintit de vizita ei anterioară şi de felul cum se purtase ea atunci. Încruntîndu-se, s-a semeţit dintr-o dată şi i-a spus, frecîndu-şi nasul oarecum iritat :

— Cred că îţi dai seama, Josephine, cît de dureroase sînt vizitele tale pentru mine. Ele sînt un pericol la care nu mai suport să fiu expus. Data trecută ai venit cu scopul de a mă informa că eşti convinsă că sînt nebun. Nu sînt de aceeaşi părere, dar voi înnebuni cu siguranţă dacă nu mă voi feri de vizitele tale. De aceea sînt nevoit să te rog, dacă nu pentru alt motiv, cel puţin de dragul sănătăţii mele, să nu mai vii pe-aici niciodată. Dacă vei avea să-mi comunici ceva urgent — să spunem, în legătură cu vreo carte de-a ta sau altceva asemănător — poţi să-mi scrii. Orice ai face şi orice ai spune nu poate fi decît extrem de dureros şi de obositor pentru mine, chiar dacă tu ai avea cele mai bune intenţii în ceea ce mă priveşte ; comportarea ta, însă, îmi dă să înţeleg că vrei să mă faci să sufăr şi că vii aici ca să te amuzi jignindu-mă. Te previn că nu mă voi mai supune la asemenea torturi.

— Bine, John, dar n-am auzit în viaţa mea ceva mai absurd. Speram că te simţi mai bine, dar acum sînt convinsă că eşti nebun de-a binelea, a spus Josephine. Nu mi s-a mai vorbit niciodată pe acest ton. Cum îţi poţi închipui că eu vreau să te mai văd ?

— Ei bine, îţi interzic să vii să mai mă vezi de azi înainte, a spus Cromartie.

— Îmi interzici ! Tu îmi interzici mie ! strigă Josephine, furioasă. Tu îmi interzici mie să vin ! Nu-ţi dai seama că nu eşti decît un exponat ? Eu sau oricine altcineva care plăteşte un şiling, putem veni să ne holbăm la tine cît e ziua de lungă. Să ştii că nu ne pasă de sentimentele tale ; trebuia să te fi gîndit dinainte la asta. Tu singur ai vrut să te dai în spectacol, iar acum n-ai decît să suporţi consecinţele. Tu îmi interzici mie să vin să te văd ! Dumnezeule mare ! Ce tupeu are animalul ! Nu eşti decît un maimuţoi, nu-ţi dai seama ? Te-ai coborît la nivelul unei maimuţe, eşti o maimuţă, iar eu te voi trata ca pe o maimuţă.

Toate aceste cuvinte au fost rostite pe un ton rece, batjocoritor, ceea ce era mai mult decît putea suporta domnul Cromartie. Sîngele i s-a urcat la cap şi, desfigurat de o furie aproape demenţială, a ameninţat-o cu pumnul printre gratii. Cînd, în sfîrşit, i-a revenit graiul, a izbutit să spună doar atît, cu vocea sugrumată :

— O să te omor pentru asta. Dracu' să le ia de gratii !

— Sînt bune şi ele la ceva, i-a răspuns Josephine cu răceală. Îi era frică dar, pe cînd ea vorbea, domnul Cromartie s-a lăsat jos pe podea şi l-a văzut cum îşi îndesa batista în gură, muşcînd-o cu furie ; avea lacrimi în ochi şi scotea din cînd în cînd cîte un geamăt surd de parcă şi-ar fi dat duhul.

Toate acestea au înspăimîntat-o pe Josephine mai mult chiar decît ameninţarea cu moartea. Văzîndu-l cum se zvîrcoleşte ca un apucat, i-a

părut rău pentru tot ce-i spusese și s-a apropiat de grilajul cuștii, implorîndu-l s-o ierte și să uite tot.

— N-am crezut nici un cuvînt din ce ți-am spus, dragul meu John, i-a spus ea cu vocea schimbată și atît de blîndă, că de-abia ajungea pînă la el. Cum poți crede că vreau să te jignesc, cînd eu vin să te văd în închisoarea asta nenorocită pentru că te iubesc și pentru că nu te pot uita, în ciuda tuturor lucrurilor pe care le-ai făcut dinadins ca să mă lovești ? !

— O, du-te, du-te, dacă mai ai puțină milă, i-a spus John. Vocea îi revenise, dar îi tremura încă de plîns.

Între timp Rîsul, care urmărise scena cu evidentă nedumerire, se apropiase de el și încerca să-i aline suferința, mai întîi adulmecîndu-l, apoi lingîndu-i fața și mîinile.

Înainte ca unul din ei să mai poată spune ceva, s-a deschis ușa și a intrat un grup mare de oameni care veniseră să vadă maimuțele. Părăsind pavilionul, Josephine a ieșit din Grădina Zoologică, a luat un taxi și s-a dus direct acasă, părîndu-i-se totul un coșmar. Cît despre domnul Cromartie, acesta s-a ridicat în picioare cît a putut de repede și s-a retras degrabă în ascunzătoare să-și dea cu apă pe față, să se pieptene și să se liniștească puțin înainte de a se înfățișa publicului ; dar cînd s-a întors în cușcă, grupul plecase și nu mai era decît Rîsul, prietenul lui, care se uita țintă la el de parcă i-ar fi vorbit :

„Ce-i cu tine dragul meu prieten ? Te simți mai bine acum ? S-a terminat ? Îmi pare rău

pentru tine, deși eu sînt Rîs și tu ești om. Crede-mă, te iubesc din tot sufletul".

Nu mai era decît Rîsul cînd s-a înapoiat în cușcă, Rîsul și „Wilhelm Meister" zăcînd pe podea.

În noaptea aceea domnișoara Lackett a fost prada celor mai groaznice chinuri pe care le poate provoca iubirea, căci mîndria părea să o fi părăsit chiar în clipele în care ar fi avut mai multă nevoie de sprijinul ei și, fără mîndrie, mila pentru bietul domn Cromartie și remușcările pentru vorbele rostite erau libere s-o umilească după bunul lor plac.

„Cum să mai dau ochii cu el ? se întreba ea. Cum pot spera că mă va ierta, cînd m-am dus de două ori să-l văd în temnița aia nenorocită și de fiecare dată l-am insultat și i-am spus cuvintele care știam că-l vor durea cel mai tare ?"

„De la bun început, își continua ea gîndul, a fost numai vina mea. Eu l-am făcut să intre la Grădina Zoologică. L-am făcut nebun, mi-am bătut joc de el și l-am făcut să sufere cînd, de fapt, totul s-a întîmplat din cauza firii mele nestăpînite, a mîndriei și a cruzimii mele. Dar am suferit tot timpul, iar acum e prea tîrziu, nu se mai poate face nimic. Nu mă va ierta niciodată. N-o să mai vrea să mă vadă, iar eu voi suferi mereu. Dacă m-aș fi purtat altfel, l-aș fi putut salva și pe el și pe mine. Dar eu am ucis dragostea lui pentru mine și acum, din cauza nebuniei mele, el trebuie să sufere în captivitate și în singurătate pe vecie, iar eu voi trăi nefericită și nu voi mai îndrăzni să-mi ridic capul vreodată."

Providenţa nu l-a creat pe om pentru asemenea emoţii; oricît de acut ar fi trăite, ele nu pot dura mult în sufletul unei fete sănătoase şi optimiste.

Era, deci, firesc ca, după ce petrecuse o mare parte din noapte făcîndu-şi cele mai amare reproşuri cu inima smerită şi după ce vărsase lacrimi îndeajuns ca perna să ajungă supărător de umedă, domnişoara Lackett să se trezească a doua zi într-o stare de spirit cît se poate de optimistă. Era hotărîtă să-l viziteze pe domnul Cromartie chiar în după-amiaza aceea şi i-a trimis un bileţel prin care îi făcea cunoscută intenţia ei în aceşti termeni:

Eaton Square

Dragă John,

Ştii bine că motivul pentru care m-am purtat atît de rău este că te mai iubesc încă. Îmi este foarte ruşine şi te rog, dacă poţi, să mă ierţi. Trebuie să te văd astăzi. Poţi să vin după-amiază? Este foarte important, căci nu cred că mai putem s-o ducem în felul acesta. Voi veni după-amiază. Te rog să mă primeşti; nu vin decît dacă îmi trimiţi vorbă prin curier că pot să vin.

A ta,

JOSEPHINE LACKETT

În clipa în care a plecat curierul, Josephine a şi regretat cuvintele pe care le scrisese, convinsă fiind că scrisoarea nu va face decît să-l întărîte şi mai mult pe Cromartie. „M-am expus la cea mai mare umilinţă la care se poate expune o femeie", îşi spunea ea. Pentru o clipă sau două, gîndul acesta a umplut-o de groază şi

în acele momente ar fi fost gata să-şi ia viaţa. Dar cum nu avea la îndemînă nici otravă, nici pumnale, pistoale sau prăpăstii, n-a făcut nimic şi în mai puţin de un minut şi-a revenit şi şi-a spus aşa: „Ce importanţă are umilinţa? Azi-noapte m-am umilit eu singură mai mult decît ar putea-o face oricine altcineva. M-am înjosit în propriii mei ochi. Dacă John va încerca să mă umilească azi, va găsi treaba gata făcută. Dar pînă atunci trebuie să mă stăpînesc. Nu am vreme de pierdut cu emoţiile; am o mulţime de lucruri de făcut. Trebuie să-l văd pe John şi să ajung la o înţelegere cu el pentru că îl iubesc. Trebuie să fac un tîrg cu el."

Mînată de aceste gînduri, a ieşit din casă numaidecît cu intenţia de a merge pe jos pînă la Grădina Zoologică fără să mai aştepte întoarcerea curierului. Mintea, însă, îi mergea înainte.

„Îl voi ierta pentru tot şi îi voi promite că ne vom logodi în secret cu condiţia ca el să părăsească imediat Grădina Zoologică."

Nu se gîndea, în timp ce făcea aceste planuri, că în vreme ce ei i-ar fi fost uşor să rupă apoi logodna, era improbabil ca domnul Cromartie să fie reprimit la Grădina Zoologică.

Ajungînd la Marble Arch, a trebuit să aştepte puţin la traversare şi a zărit în apropiere un vînzător de ziare. Purta un afiş pe care scria:

OMUL DE LA GRĂDINA ZOOLOGICĂ
MOLESTAT DE O MAIMUŢĂ

În prima clipă nu a făcut nici o legătură între acest anunţ şi iubitul ei; era chiar

amuzată închipuindu-şi un vizitator muşcat de deget, dar în clipa următoare, cuprinsă de îndoieli, a cumpărat grăbită ziarul.

„Azi-dimineaţă Omul de la Grădina Zoologică, pe numele său adevărat John Cromartie, a fost molestat pe neaşteptate de Daphne, femela urangutan din cuşca alăturată." Josephine citi încet relatarea întregii întîmplări.

Se pare că pe la orele unsprezece ale dimineţii domnul Cromartie juca mingea împreună cu Rîsul în cuşca lor. Ferindu-l pe Rîs, Cromartie s-a izbit de peretele de sîrmă care despărţea cuşca lui de a Urangutanului. Urangutanului nu i-a trebuit decît o clipă să-l înşface de păr sub privirile îngrozite ale vizitatorilor. Domnul Cromartie îşi acoperise faţa cu mîinile pentru a se apăra, dar Urangutanul a reuşit să-l apuce de degete şi să-i frîngă cîteva oase. Domnul Cromartie a dat dovadă de mult curaj, izbutind să se elibereze înainte de sosirea îngrijitorului. Două degete îi erau strivite şi oasele fracturate; mai suferise cîteva răni grave în creştetul capului, precum şi zgîrîieturi pe faţă. Singurul pericol real era o infecţie, fiind lucru ştiut că rănile provocate de maimuţe sînt deosebit de veninoase.

În vreme ce citea, Josephine s-a alarmat dintr-o dată, aducîndu-şi aminte că regele Greciei murise în urma unei muşcături de maimuţă. Oprind un taxi, a urcat în el şi i-a spus şoferului s-o ducă cît mai repede la Grădina Zoologică. Era într-o stare de agitaţie teribilă, iar gîndurile i se amestecau în minte.

Ajungînd la Grădina Zoologică, s-a îndreptat fără întîrziere spre locuinţa directorului,

sosind acolo tocmai cînd domnul Cromartie era purtat înăuntru cu targa, dar nici n-a apucat să se apropie că uşa i s-a închis în nas. A sunat, dar numai după vreo cinci minute i-a deschis o cameristă, care i-a primit cartea de vizită împreună cu rugămintea de a fi primită la director, întrucît este o prietenă a domnului Cromartie. În locul cameristei a ieşit însuşi directorul, căruia Josephine i-a explicat fără urmă de stînjeneală motivul vizitei ei. Poftită înăuntru, Josephine a pătruns într-un salon bine luminat, în prezenţa a doi domni în haine de dimineaţă, amîndoi cu sprîncenele stufoase. Directorul a prezentat-o ca fiind o prietenă a domnului Cromartie, iar cei doi domni au salutat-o înclinîndu-se şi privind-o cu mult interes.

Sir Walter Tintzel, cel mai în vîrstă dintre cei doi, era un bărbat scund cu faţa roşie şi rotunjoară; domnul Ogilvie era un bărbat tinerel, înalt, cu pielea ca pergamentul şi un ochi de sticlă spre care Josephine privea stăruitor fără voia ei.

— Cum se simte pacientul? întrebă Josephine, cuprinsă dintr-o dată de acea stare de spirit produsă de prezenţa medicilor distinşi şi reputaţi, mai ales dacă sînt chirurgi, acea stare de spirit de absenţă aproape totală, cînd, oricît de tulburat ai fi fost o clipă mai înainte, te trezeşti cu emoţiile suspendate de parcă le-ar fi înghiţit ceaţa. În asemenea împrejurări, toate facultăţile omului se concentrează în vederea a adoptării unei atitudini de o absurdă corectitudine.

— Este prea devreme pentru a ne putea pronunţa, domnişoară Lackett, a replicat Sir Wal-

ter Tintzel, mai degrabă curios să afle mai multe amănunte despre ea.

— Prietenul meu domnul Ogilvie i-a amputat un deget; după părerea mea, ne-am fi asumat un risc nejustificat dacă nu făceam acest lucru. Mai sînt cîteva răni minore care, din fericire, nu au necesitat măsuri atît de drastice. Îmi permiteți să vă întreb, domnișoară Lackett, dacă nu sînt prea îndrăzneț, îl cunoașteți de multă vreme pe domnul Cromartie? Sînteți, dacă înțeleg bine, o prietenă bună, o prietenă apropiată și dragă domnului Cromartie.

La aceste cuvinte, domnișoara Lackett a făcut ochii mari:

— Era firesc să fiu neliniștită... Da, sînt o veche prietenă a domnului Cromartie — dacă vreți, o prietenă foarte apropiată, a spus ea rîzînd. Există pericolul unei infecții?

— Da, există, dar am luat toate măsurile necesare.

— Regele Greciei a murit din pricina mușcăturii unei maimuțe, a strigat brusc Josephine.

— Asta e o prostie, a întrerupt-o directorul, făcînd un pas înainte. Toți cei care lucrează la Grădina Zoologică au fost mușcați de maimuțe mai mult sau mai puțin grav cel puțin o dată în viața lor. Se întîmplă foarte des. E îngrozitor că bietul om și-a pierdut degetul dar acum e în afară de pericol.

— Sînteți sigur că nu mai e nici un pericol? a întrebat Josephine.

Directorul apelă la cei doi medici. Aceștia s-au mulțumit să zîmbească.

Josephine s-a retras, iar directorul a oprit-o pe hol:

— Nu vă faceți griji, domnișoară Lackett; firește, e un lucru al naibii de neplăcut, dar nu e ceva serios. Domnul Cromartie nu e regele Greciei, iar maimuța care l-a mușcat nu e din aceeași specie. Va fi din nou pe picioare în cel mult două zile. Dar, spuneți-mi, generalul Lackett este tatăl dumneavoastră?

Josephine era surprinsă, dar a răspuns afirmativ fără nici o ezitare.

— Știți, e un vechi prieten de-al meu. Vă poftesc la ceai săptămîna viitoare să vedeți cum o mai duce prietenul nostru.

La plecare, Josephine se afla într-o dispoziție mult mai bună și, cu toate că se simțea puțin îngrijorată de cîte ori îi venea în minte trupul inert, acoperit cu o pătură, și capul bandajat al domnului Cromartie, era mult mai puțin neliniștită decît înainte. Ba dimpotrivă, în scurtă vreme s-a lăsat în voia unor închipuiri care îi arătau viitorul în cele mai frumoase culori.

Nimic nu i se părea mai limpede acum decît faptul că domnul Cromartie va părăsi Grădina Zoologică și poate că pierderea unui deget nu era un preț atît de mare pentru întoarcerea la viața obișnuită și nici, s-ar putea spune, o pedeapsă prea severă pentru un comportament cum fusese al lui pînă atunci.

I-a mai trecut prin minte că acum nu mai era nevoie să se umilească în fața lui Cromartie care — era de la sine înțeles — urma să părăsească Grădina Zoologică și să se împace cu ea. Dimpotrivă, ea era cea care urma să-l ierte pe el! Scăpase ca prin urechile acului. În ce poziție dezavantajoasă s-ar fi aflat dacă se întîlnea cu el înainte de mușcătura maimuței! În schimb, ce poziție strașnică ocupa acum!

Era cazul, se gîndea ea, să învețe din această pățanie și să nu mai acționeze niciodată sub impulsul momentului ca să nu-i dea satisfacție lui John și apoi să nu se mai poată înțelege cu el. În clipa următoare și-a adus aminte de scrisoarea pe care i-o trimisese și a făcut un mic efort pentru a-și rememora precis felul în care o formulase. Amintindu-și cum declarase acolo că îi este rușine și că cere să fie iertată, și-a mușcat buzele de ciudă dar, revenindu-și repede, și-a spus cu voce tare :

— Ce gînduri nedemne de tine ! Ce meschin ! Ce vulgar !

În aceeași clipă și-a amintit de toate lucrurile vulgare și îngrozitoare pe care le gîndise cînd a aflat vestea intrării lui John la Grădina Zoologică, de cît de rușinată se simțise după aceea și cît de dezgustător se purtase cu prilejul celor două vizite pe care i le făcuse. Apoi și-a spus că ar trebui să-i fie rușine, să-și ceară iertare și să fie mulțumită că făcuse asta în scrisoarea cu pricina, dar nu a trecut nici un minut și iat-o spunîndu-și din nou : „Și totuși, nu pot rămîne la discreția lui. Trebuie să am și eu un cuvînt de spus, altfel nu merită să mai trăiesc". După asta mintea i-a luat-o iar razna spre viziuni ale viitorului în care, drept răsplată, John se căsătorea cu ea și apoi cumpărau o casă la țară. Tatăl ei era o autoritate în materie de eleștee și pîraie cu păstrăvi. El și Cromartie vor amenaja negreșit un iaz cu pești. Casa urma, poate, să fie împresurată de un șanț cu apă. Dar silueta care se apleca peste umărul tatălui ei la micul dejun, dînd la o parte mașina de fiert ouă pentru a vedea mai bine

planurile noii crescătorii de păstrăvi, chipul acela era foarte diferit de acel domn Cromartie mutilat, de omul acela mușcat de maimuță la Grădina Zoologică.

Ajungînd acasă, Josephine a găsit un bilet pentru ea, dar scrisul nu era al domnului Cromartie.

Textul era următorul :

Grădina Zoologică, Infirmeria

Dragă Josephine,

Curierul mi-a adus biletul tău. Nu te pot vedea în această după-amiază întrucît voi fi ocupat, ceea ce mă scutește de a lua o hotărîre în această privință. Îmi spui că motivul pentru care te porți cu atîta cruzime față de mine este faptul că mă iubești. Tocmai pentru că știu asta, am încercat să mă lipsesc de iubirea ta. Oamenii cu firea ta îi torturează întotdeauna pe cei pe care îi iubesc. Suport greu durerea ; fie și numai acest lucru ne face nepotriviți unul pentru celălalt. Este principalul motiv pentru care nu doresc să te mai văd niciodată.

Cred că te înșeli cînd scrii că ai să-mi spui ceva de maximă importanță. Nimic nu mai are importanță pentru mine în afara hotărîrilor pe care autoritățile de la Grădina Zoologică le iau cu privire la pavilionul maimuțelor.

Te rog să crezi că nu-ți port pică pentru ce a fost în trecut ; te mai iubesc încă, dar țin să-mi respect hotărîrile.

Al tău întotdeauna,
JOHN CROMARTIE

Josephine a citit de două ori scrisoarea şi, realizînd că ea fusese cu siguranţă scrisă după ce pe Cromartie îl muşcase maimuţa şi chiar înainte de amputarea degetului, şi-a pierdut orice speranţă.

Toate sentimentele pe care le încercase se dovedeau necugetate şi ridicole. Dacă John putea scrie pe tonul acesta într-un moment în care ar fi trebuit să dorească din tot sufletul să scape din captivitate, însemna că toate planurile ei de a-l reintegra în viaţa obişnuită erau sortite eşecului. Urcă în camera ei şi se aruncă pe pat. Totul era pierdut.

În acea dimineaţă domnul Cromartie îşi luase obişnuita gustare de dimineaţă cu cornuri, unt, marmeladă şi cafea. După micul dejun s-a apucat să bată mingea împreună cu Rîsul.

În acest scop folosea o minge de tenis obişnuită pe care o arunca pe podea, de unde aceasta sărea în plasa de sîrmă şi apoi la el. Era oarecum ca jocul numit *fives* *, cu singura deosebire că scopul lui era acela de a-l împiedica pe Rîs să intercepteze mingea, lucru extrem de dificil de făcut mai mult de trei sau patru ori la rînd, căci pisica era foarte agilă şi avea privirea ageră.

Începuseră jocul de vreo zece minute, cînd domnul Cromartie, încercînd să prindă o minge care sărise ceva mai sus, a alunecat şi a căzut cu toată greutatea peste peretele de sîrmă al cuştii. Înainte de a-şi recăpăta echilibrul, s-a simţit apucat de păr şi şi-a dat seama

---

* Joc cu mingea practicat cu mănuşi sau cu un baston pe un teren cu trei sau patru ziduri.

numaidecît că îl înşfăcase vecinul lui, Urangutanul. Dihania a reuşit să-şi vîre un deget în urechea domnului Cromartie, despicînd-o, fără să-i vatăme, însă, timpanul. Domnul Cromartie şi-a întors privirile înspre duşmanul care îl ataca şi, cum faţa îi era acum expusă, s-a trezit cu fruntea plină de zgîrîieturi. Cu o mînă a încercat să-şi protejeze faţa, în vreme ce cu cealaltă căuta să se împingă cît mai departe de plasa de sîrmă, dar Urangutanul i-a prins în dinţi două din degete. Durereal-a făcut să-şi tragă brusc capul, iar smocul de păr de care îl apucase Urangutanul a rămas în ghearele acestuia.

Maimuţoiul se agăţase de degetele lui ca un buldog. Rîsul, care pînă atunci se agitase printre picioarele domnului Cromartie, şi-a strecurat o labă printr-un ochi al plasei, înfigîndu-şi ghearele în pulpa Urangutanului, dar nici aşa acesta nu şi-a slăbit strînsoarea. Atunci domnul Cromartie, care, pentru un om în situaţia lui, dădea dovadă de mult sînge rece, a scos din buzunar cîteva chibrituri de ceară, le-a aprins frecîndu-le de călcîi, le-a azvîrlit prin plasa de sîrmă drept în botul maimuţei şi, în acest fel, a scăpat.

Faptul că el îşi căuta chibriturile în buzunar în timp ce maimuţa îi ronţăia tacticoasă degetele i-a impresionat considerabil pe spectatori care, neputînd să facă nimic altceva, strigau după ajutor. Nu mai puţin remarcabil a fost felul în care, îndată ce s-a văzut eliberat, l-a tras pe Rîs de lîngă peretele de sîrmă înainte ca maimuţa să-l înşface şi pe el, deşi pisoiul îşi ieşise din fire în toiul luptei. Dar, lucru curios, a scăpat fără nici o

zgîrîietură, fie pentru că a tras animalul de grumaz cu mîna nevătămată, scoţîndu-l afară din cuşcă, fie pentru că Rîsul îl recunosuse chiar şi în acele clipe.

Sosind chiar în timp ce se petreceau toate aceste lucruri, Collins a fost peste măsură de şocat. Cei de faţă au observat că faţa îi e albă ca varul şi că nu e în stare să scoată o vorbă. Domnul Cromartie era plin de sînge, sîngele îi şiroia din ureche şi din degete, iar părul îi era tot năclăit, dar, după ce l-a închis pe Rîs în cuşcă, s-a întors pentru a le arăta vizitatorilor că nu e grav rănit. Aceştia aplaudau de bucurie, fie pentru că scăpase, fie din recunoştinţă pentru spectacolul neobişnuit la care asistaseră pe gratis.

Cromartie s-a retras în camera lui din spate, iar Collins l-a condus numaidecît la infirmerie unde i s-a dat primul ajutor. La scurtă vreme după aceasta a primit scrisoarea Josephinei şi a dictat răspunsul pe care trebuia să i-l transmită curierul. Acestuia i-a trebuit oarecare timp pînă să ajungă la el.

Imediat după ce i-a trimis Josephinei scrisoarea, a fost anesteziat şi i s-a amputat degetul mijlociu de la mîna dreaptă.

După operaţie, înainte de a-şi recăpăta cunoştinţa, domnul Cromartie a fost dus la locuinţa directorului, care socotea că acolo îi va fi cel mai bine. Cu toate că domnul Cromartie se purtase cu perfectă stăpînire de sine şi suportase durerile fără să crîcnească, nu numai în timpul atacului, ci vreme de mai bine de trei ore după aceea, fiind chiar în stare să trimită o scrisoare de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat, suferise totuşi un şoc nervos ale

cărui efecte au devenit evidente a doua zi. A petrecut o noapte foarte agitată, dar dimineaţa se simţea mult mai bine. Şi-a luat gustarea obişnuită de dimineaţă, iar Sir Walter Tintzel, care l-a vizitat pe la orele unsprezece, era optimist şi îi prevedea o însănătoşire grabnică. În timpul după-amiezii, însă, a fost neliniştit şi a avut dureri mari, iar seara temperatura i-a crescut vertiginos. Toată noaptea a avut crize de delir, întrerupte de perioade scurte de somn după care se trezea cu amintirea unor coşmaruri care persistau chiar şi cînd părea treaz.

A doua zi febra a crescut şi doctorii au declarat o formă acută de infecţie, dar pacientul avea facultăţile mintale intacte. A treia zi simptomele infecţiei s-au accentuat. Pacientul a intrat într-o stare de delir care a durat trei zile fără întrerupere. Majoritatea halucinaţiilor care îi cuprindeau mintea în timpul febrei îi treceau complet cînd îşi recăpăta cunoştinţa. Totuşi, una din acestea i-a rămas viu întipărită în minte. Nu era, ştia bine, decît un vis, dar părea să i se fi întîmplat aievea şi era îndeajuns de curios pentru a fi povestit aici.

Pe Strand oamenii umblau grăbiţi în grupuri mici, precum nişte rafale de fum murdar vînturate în şuviţe de-a lungul străzii. Se îndreptau cu toţii spre el, care mergea dinspre Somerset House spre Trafalgar Square. Nici unul nu mergea în aceeaşi direcţie cu el, nici unul nu-l atingea sau nu-i arunca vreo privire, ci se topeau cu toţii în dreapta şi în stînga, lăsîndu-i cale liberă. Uneori, cînd vreunul din

aceste grupuri trecea pe lîngă el, simţea în nări adierea mirosului lor, care îl îngreţoşa.

Toţi erau înspăimîntaţi şi treceau în mare grabă, doar el se gîndea la acel mare om, la Sir Christopher Wren, cel care făcuse planul străzii pe care vroia s-o pornească acum. Însă nimănui nu-i păsa, nimeni nu construise strada, deşi planurile aşteptau făcute sul, la fel de bune ca pe vremea regelul Carol al II-lea.

Ridicîndu-şi privirile spre cer, a zărit o dîră albă trasată cu deliberare. Era un avion care făcea reclame. S-a oprit în mijlocul mulţimii grăbite, să privească dîra pe care o lăsa în urmă micul avion ca o insectă cafenie. Pe cer a apărut încet o linie dreaptă, apoi o buclă — era, desigur, cifra 6. Apoi avionul a încetat să mai scoată fum, a traversat trepidînd înaltul cerului, dispărînd aproape cu totul.

Cifra se tot umfla, spulberată încet de vînt, cînd, deodată, a apărut o altă dîră albă şi avionul s-a apucat din nou să deseneze ceva. Pe măsură ce privea, îşi dădea seama că nu e decît acelaşi lucru, alt 6, după care avionul a urcat iar în înaltul cerului, desenînd un nou 6, în vreme ce primul fusese destrămat deja de vînt; în cîteva clipe pe cer nu se mai zăreau decît cîteva şuviţe subţiri de fum.

Preţ de o clipă sau două, Cromartie s-a simţit purtat de legănarea avionului, care a traversat bîzîind cerul înainte de a coborî pieziş spre pămînt ca o becaţină flecară; dar asta nu a fost decît impresia unui moment, ca atunci cînd, închizînd ochii, îţi închipui că simţi pămîntul rotindu-se în spaţiu; în clipa următoare, domnul Cromartie se plimba din nou pe

Strand spre Trafalgar Square. Piaţa era pustie, iar domnul Cromartie se uita uluit înspre monumentul lui Nelson. Fiarele uriaşe ale lui Landseer şedeau cu labele întinse. Ce fel de animale erau? se întreba. Lei, Leoparzi, sau Urşi? N-ar fi putut spune. Şi, dintr-o dată, a văzut că-i sîngerează mîna dreaptă şi că degetele i-au dispărut. Piaţa se umpluse de o mare mulţime de oameni; apa fîntînilor se juca în strălucirea soarelui, iar el a urcatîntr-un omnibuz stacojiu. În scurt timp şi-a dat seama că oamenii din omnibuz vorbesc în şoaptă uitîndu-se la el, iar el ştia că e din cauza mîinii lui rănite. Făcîndu-i-se frică de oamenii din omnibuz, a coborît. Dar oriunde se ducea, oamenii se opreau, uitîndu-se lung la el şi vorbind în şoaptă, se trăgeau din calea lui, formînd grupuleţe şi urmărindu-l cu privirile, şi asta pentru că îl recunoşteau după rănile de la cap şi de la mînă.

Toţi mormăiau ceva privindu-l cu ură, dar ceva îi reţinea şi, cu toate că privirile le erau ca nişte pumnale ascuţite,tuturor le era teamă să-l arate cu degetul...

Urma să voteze. Era vremea să voteze. Nimic nu-l putea opri. În cele din urmă, a dat de cele două intrări ale sălii de vot subterane: deasupra uneia scria *Ladies* şi deasupra celeilalte *Gentlemen*. Coborî. Dar cînd i-a cerut funcţionarului de acolo buletinul lui de vot, acesta a deschis un registru mare legat în piele de miel cu blana lăsată pe dinafară, a întors cîteva pagini, citindu-le de la un cap la altul, şi i-a spus:

— Dar numele dumneavoastră nu este scris în Cartea Vieţii, domnule Cromartie. Ştiţi, dacă

vreţi să fiţi înregistrat, trebuie să vă dezvăluiţi secretul.

Auzind aceste cuvinte, pe domnul Cromartie l-a cuprins lehamitea; în acelaşi timp a simţit mirosul care venea dinspre ceilalţi alegători aflaţi în cabinele de vot. Ezită, apoi spuse:

— Şi dacă nu-mi dezvălui secretul nu am voie să votez?

— Nu, domnule Cromartie. Nimeni nu poate vota dacă nu-şi dezvăluie secretul, asta se cheamă vot secret — dar, oricum, nici nu se pune problema ca dumneavoastră să votaţi... purtaţi Semnul Fiarei.

Atunci domnul Cromartie, uitîndu-se la mîna lui dreaptă şi pipăindu-şi fruntea, a văzut că poartă, într-adevăr, Semnul Fiarei acolo unde aceastaîl muşcase. Şi-a dat seama că este un proscris. Asta vroiau să spună şuşotelile din jurul lui. Pentru că nu vroia să-şi dezvăluie secretul, oamenii îl respingeau, urîndu-l din teamă. Ei erau cu toţii la fel, nu aveau secrete, doar el şi-l păstrase pe al lui, iar acum Fiara îşi pusese Semnul pe fiinţa lui, înspăimîntătoare pentru toţi, chiar şi pentru el. „Fiara şi-a pus Semnul asupra mea", se gîndea el. „Mă vor devora încet-încet. Nu mai am nici o scăpare, căci orice mi s-ar întîmpla, nu poate fi decît rău. Una peste alta, însă, prefer să mă devore Fiara încet-încet, decît să dezvălui un secret atît de important, iar duhoarea semenilor mei mă dezgustă."

Apoi auzi Fiara foindu-se neliniştită dincolo de un paravan; auzea foşnetul paielor şi zgomotul pe care îl făcea gigantica lighioană lingîndu-şi trupul. S-a simţit învăluit de

mirosul ei dulceag şi fierbinte şi îngrozitor, iar el zăcea nemişcat pe podeaua cuştii, ascultînd cum Fiara bate, poc, poc, poc, cu coada în podeaua cuştii alăturate. Groaza ajunsese de nesuportat, domnul Cromartie a deschis ochii şi a priceput treptat că inima lui e cea care bate, nicidecum coada vreunei fiare, iar în jurul lui nu erau decît cearşafuri curate şi flori şi miros de iodoform. Dar frica nu l-a părăsit o jumătate de zi.

După două săptămîni, domnul Cromartie a fost declarat în afara oricărui pericol, dar o vreme a fost atît de slăbit, încît nu i s-a îngăduit să primească vizite, astfel încît Josephine venea doar ca să afle cum dormise şi să lase flori petru camera bolnavului.

În săptămînile care au urmat, domnul Cromartie s-a refăcut rapid; asta nu î seamnă că starea sănătăţii lui a revenit la ce fusese înainte, dar a început să se scoale din pat cîte un ceas la vremea prînzului şi, mai tîrziu, chiar să facă o plimbare scurtă prin Grădina Zoologică.

În acest stadiu al convalescenţei, doctorii care îl îngrijeau au sugerat că o schimbare totală de mediu i-ar fi benefică, iar directorul, departe de a se împotrivi, îl îndemna des pe pacient să plece în Cornwall într-o vacanţă de o lună. Dar era întîmpinat cu un refuz hotărît şi încăpăţînat, sau mai degrabă cu totală pasivitate şi indiferenţă. Domnul Cromartie refuza să plece în vacanţă. Nu dorea să plece nicăieri de unul singur, dar spunea că este cu totul la dispoziţia directorului şi este gata să plece oriunde ar fi trimis în seama unui îngrijitor. După cîteva zile, timp

în care directorul a venit cînd cu o propunere cînd cu alta, ideea plecării domnului Cromartie a fost abandonată. În primul rînd nu se puteau lipsi ușor de un îngrijitor și era greu de găsit o persoană potrivită din lucrătorii Grădinii care să plece cu domnul Cromartie; pe de altă parte nu era ușor de găsit un loc convenabil unde să fie trimiși.

Însă motivul principal pentru care s-a renunțat la toate aceste planuri a fost atitudinea apatică și chiar ostilă pe care o manifesta invalidul, ostilitate care directorului nu i se părea a fi lipsită de un oarecare temei.

În realitate, domnul Cromartie simțea că, plecînd în vacanță așa cum i se sugerase, la capătul ei i-ar veni foarte greu să se întoarcă în captivitate și se opunea pentru că era hotărît să nu se eschiveze de la ceea ce el considera a fi obligația lui.

Așadar, s-a hotărît ca domnul Cromartie să se întoarcă direct în cușca lui, dar i s-a pus în vedere că nu este nevoie să se expună curiozității publicului mai mult decît dorește și că trebuie să se odihnească două sau trei ceasuri pe zi în camera lui din spatele cuștii.

În acest fel și ducîndu-l la plimbare cu mașina cîteva ore după ce se întuneca, medicii care îl îngrijeau nutreau speranța că își va recăpăta starea obișnuită de sănătate, ieșind totodată din acea apatie care li se părea simptomul cel mai îngrijorător.

Totuși, înainte ca domnul Cromartie să se întoarcă în vechea lui locuință, avea să primească de la director o veste care îl privea îndeaproape, dar a cărei semnificație nu a înțeles-o pe deplin de la început.

Directorul i-a împărtășit vestea într-un mod cît se poate de confuz, pierzîndu-se atîta în scuze și irosind atîta timp cu un preambul în care îi explica ce îndatorată îi era Societatea Zoologică, încît domnul Cromartie îl urmărea cu oarecare greutate, dar, în cele din urmă, a priceput care este miezul problemei și i s-au lămurit următoarele lucruri: experimentul expunerii unui om la Grădina Zoologică se dovedise un succes mult mai mare decît sperase vreodată Comitetul. De fapt, succesul fusese atît de mare, încît se hotărîse continuarea lui prin aducerea unui al doilea om, de astă dată un negru. Acesta fusese deja angajat cu două sau trei zile în urmă, dar instalarea lui avusese loc doar în dimineața aceea. Intenția Comitetului era de a înființa treptat un „Pavilion al Omului" care să conțină specimene din toate rasele umane, boșimani, locuitori din Insulele Mării Sudului etc., toți în costumele lor naționale, dar, desigur, o asemenea colecție nu se putea forma decît în timp și în măsura posibilităților.

Jena cu care bietul director îi făcea aceste destăinuiri era atît de mare, încît domnul Cromartie nu știa cum să-l liniștească și, cu toate că a avut o senzație momentană de neplăcere auzind de negru, a suprimat-o pe dată. Cînd directorul s-a convins că Cromartie nu-i poartă pică pentru aceste inovații, ba mai mult, că acestea îl lasă cu totul indiferent, bucuria și ușurarea lui au fost tot atît de copleșitoare pe cît îi fuseseră înainte neliniștea și jena.

Întîi a răsuflat ușurat, ștergîndu-și fruntea cu o batistă mare de mătase; apoi, cu chipul luminat de bucurie, i-a strîns domnului Cromar-

ţie mîna, după care, apucîndu-l de reverul hainei şi rîzînd tot timpul, i-a explicat că el se împotrivise din răsputeri acestui proiect, convins fiind că nu-i va conveni lui Cromartie. După ce obiecţiile îi fuseseră respinse, nu ştiuse cum să-i aducă vestea la cunoştinţă. I-a mărturisit că nu dormise două nopţi gîndindu-se la asta, dar acum, văzînd că Cromartie este de acord cu proiectul, se simte alt om.

— Sînt cel mai mare idiot din lume, spunea el. Întotdeauna imaginaţia mea o ia razna. Mă gîndesc cum se vor supăra oamenii şi pe urmă, cînd se dovedeşte că ei nu dau doi bani pe toată povestea şi că eu sînt singura persoană care se frămîntă... şi întotdeauna pentru altcineva... ha, ha, ha! Uite aşa mi se întîmplă mereu cu soţia mea. Întotdeauna mi se întîmplă aşa. Ei bine, acum am să-i dau bătaie cu Pavilionul ăsta al Omului, pentru că, îţi dai seama, e o idee grozavă. Am simţit asta de la bun început, dar nu-mi puteam scoate din cap că ar fi nedrept faţă de dumneata.

Domnul Cromartie, însă, nu-i împărtăşea entuziasmul; nu făcea decît să-şi repete, aşa cum făcuse de nenumărate ori şi înainte, că intenţionează să-şi respecte obligaţiile ce-i revin prin contract, atîta timp cît şi Societatea le respectă pe ale sale şi că nimic din acest proiect nu încalcă sau nu invalidează cele prevăzute în contract. Însă întorcîndu-se în cuşca lui, domnul Cromartie a văzut în cuşca alăturată un bărbat negru periind un melon negru şi a realizat, ca un şoc, că acesta este vecinul de care îi vorbise directorul. Omul era negru aproape ca tăciunele şi era un tip jovial, îmbrăcat într-o cămaşă cu dungi roz şi

verzi, cu un costum de culoare muştar şi ghete de lac. Zărindu-l pe domnul Cromartie, s-a întors numaidecît spre el şi i-a spus:

— Ia uite, a sosit şi invalidul nostru.

Apoi s-a apropiat de peretele de sîrmă care îl despărţea de Cromartie şi a continuat:

— Daţi-mi voie să vă urez bun venit în ceea ce a devenit Pavilionul Omului. Permiteţi-mi să mă prezint, Joe Tennison. Sînt încîntat să vă cunosc, domnule Cromartie, e o adevărată plăcere să ai un om în vecini.

Cu o plecăciune rigidă, Cromartie i-a răspuns cu un „Bună ziua" foarte stîngaci, dar negrul, departe de a-şi pierde cumpătul, s-a sprijinit în plasa de sîrmă, astfel încît aceasta s-a bombat sub greutatea lui.

— Acu' o să cureţe şi gunoiul ăsta nefericit de-aici, a spus el, arătînd înspre Cimpanzeul din spatele lui Cromartie. Ăştia nu trebuie să mai rămîie cu noi aici, fiare pizmaşe şi ticăloase; ăştia dacă te prinde, îţi smulge degetele.

Cromartie s-a întors şi s-a uitat spre Cimpanzeu; întotdeauna îi păruse a fi o lighioană mai degrabă patetică, cu atît mai mult acum, cînd noul lui vecin Tennison vorbea despre el! Nu era prima dată că simţea un fel de simpatie amicală pentru maimuţica aia urîtă. Oricum, ar fi preferat să-l vadă înapoi pe bătrînul şi sălbaticul Urangutan decît să-l aibă acolo pe individul ăsta guraliv care vorbea cu îngăduinţă superioară despre animalele de lîngă el.

Domnul Cromartie îşi căuta încurcat cuvintele, neştiind cum să răspundă valului de remarci care venea dinspre Tennison. N-a fost în stare să scoată o vorbă vreme de vreo două

minute, cînd a fost scos din încurcătură de sosirea lui Collins şi a Rîsului, care, după accidentul domnului Cromartie, fusese trimis înapoi în cuşca lui din pavilionul felinelor.

Cei doi prieteni şi-au manifestat năvalnic, fiecare în felul lui, nemăsurata plăcere de a fi din nou împreună. La început Rîsul n-a făcut altceva decît să ţopăie spre Cromartie cu un aer voios, de parcă vroia numai să-l adulmece puţin, dar apoi s-a pornit să toarcă, frecîndu-se de picioarele lui Cromartie şi unduindu-se printre ele, după care a sărit în braţele prietenului său, lingîndu-l pe faţă şi pe păr şi cuibărindu-se o clipă de parcă avea de gînd să adoarmă acolo; dar nu, într-o clipă a fost din nou jos, pe podea. Zburda prin cuşcă, adulmecînd prin colţuri, după care a sărit pe masă, asigurîndu-se că totul e în ordine.

Cînd Joe Tennison l-a strigat, Rîsul nu i-a dat nici o atenţie, ca şi prietenul lui, Cromartie, care, cînd a auzit că negrul începe să-i vorbească, a dat numai din cap şi s-a retras în camera din spate. Odată ajuns acolo, însă, şi-a dat seama că negrul acesta urma să-i fie camarad şi vecin vreme de cîţiva ani şi că nu se făcea să fugă de el ori de cîte ori acesta îi vorbea. Într-un fel, trebuia să-l determine pe Tennison să-i respecte singurătatea fără să şi-l facă duşman, dar în clipa aceea nu vedea cum. Totuşi, luînd din raft un volum cu poeme traduse din limba chineză de Waley, s-a întors în cuşcă, s-a aşezat şi s-a apucat să citească.

„Trăieşte în păduri stufoase, prin văi adînci,
Sau se adăposteşte în scobituri de stînci prăpăstioase;
Iute şi agilă îi este firea, ascuţite îi sînt simţurile;
Mişcările, repezi,
se potrivesc după trebuinţele sale;
Cînd se caţără pe trunchiuri înalte de copaci,
Cînd se leagănă pe umărul tremurînd al unei crengi.
În faţă, albiile întunecate ale pîraielor fără fund;
În spate, rîpe tăcute între coline singuratice.
Ramuri şi lujere subţiri îi sînt leagăne,
Pe trepte mucede de lemn se urcă
Spre înălţimi primejdioase; uneori, salt, după salt,
Scapără ca fulgerul prin desişuri.
Uneori rătăceşte trist, singuratic;
Apoi dintr-o dată caută-n urmă,
Luminat de mulţumire. Ca un arc ţîşneşte,
sare şi saltă şi chiuie zburdînd,
Se caţără pe dealuri, pe ascuţite stînci,
Dansează pe pămîntul ce-i fuge sub picioare
sau pe rămurele ce, subţiri, se frîng,
Se-ntoarce dintr-o dată şi-alunecă uşor...
O, cine-ar putea depăna
istoria isprăvilor lui?
Dar vai, o slăbiciune-mparte
Cu neamul omenesc; ce-i dulce pentru ei,
Şi pentru el e dulce,
Amarul lor e şi amarul lui. Din vana
Unde fierbe băutura, el alege zahărul din drojdii.
Atuncea omul pune vin în calea lui.

Cum se grăbeşte către vas!
Ce ageră-i e limba şi cum soarbe!
Se-mpleticeşte acum, se simte ameţit şi bleg,
Pe ploape i se-aşterne-ntunecarea...
Adoarme şi nimica nu mai ştie.
Se furişează atuncea vînătorii, de coamă îl apucă,
Spre casă apoi îl duc legat cu o frînghie;
Îl priponesc în staul, în curte îl închid;
Cît de lungă ziua chipuri se perindă,
Holbaţii gură-cască ce nu se mai dau duşi."

În timp ce citea, Joe Tennison s-a apropiat de vreo trei-patru ori dornic să înceapă o conversaţie, dar domnul Cromartie îi ignora remarcile, citind liniştit mai departe fără să-şi ridice capul.

Din fericire, un public numeros se strînsese pentru a-l revedea pe favoritul lor, domnul Cromartie, şi pentru a arunca o privire noului venit, negrul, despre care acum se discuta la fel de aprins ca şi despre Cromartie la început.

Prezenţa publicului era un noroc din două motive: în primul rînd, îi distrăgea atenţia lui Joe Tennison, care acum avea tot ce-şi dorea mai mult în viaţă — spectatori; în al doilea rînd, îi oferea domnului Cromartie posibilitatea ca, ignorîndu-i cu desăvîrşire pe vizitatori, să-i arate lui Tennison că acesta este modul lui obişnuit de a se comporta. Aşadar, nu exista nici un motiv pentru ca negrul să se simtă jignit că e tratat de parcă nu ar exista. Ar trebui, poate, să spun că domnul Cromartie nu avea nici o obiecţie faţă de faptul că vecinul lui era negru şi nici prejudecăţi anume împotriva persoanelor de această culoare. De fapt, domnul Tennison era primul negru pe care îl întîlnea. Totuşi, individul stîrnea un sentiment puternic de antipatie şi această aversiune se accentua cu timpul.

A doua zi, intrînd în cuşcă după micul dejun, domnul Cromartie a găsit-o pe Josephine Lackett aşteptîndu-l. Stătea la o oarecare distanţă, privind afară prin uşa Pavilionului Maimuţelor (ca să folosesc vechea denumire) şi înainte de a se gîndi mai bine ce face, domnul Cromartie o strigă:

— Josephine! Josephine! Ce cauţi aici?

Ea s-a întors şi s-a îndreptat spre el. Văzînd-o, domnul Cromartie a fost atît de afectat, încît o vreme nu s-a simţit în stare să scoată o vorbă, dar apoi, revenindu-şi, i-a vorbit cu mai multă tandreţe decît îi vorbise vreodată de cînd se afla în captivitate. Josephine nu s-a putut obişnui prea repede cu prezenţa domnului Tennison, care se lăfăia într-un şezlong la cîţiva paşi de ei, şi îşi tot potrivea monoclul cu ramă de aur pentru a o privi, după care îl lăsa iar să cadă, părînd să nu-i fi deprins încă rostul, ceea ce era perfect adevărat, căci îl cumpărase doar cu o săptămînă înainte.

O vreme, deci, Josephine nu a găsit altceva de spus decît să-l felicite pe John pentru însănătoşire şi să-i arate cît de bucuroasă este că-l vede iar sănătos. Pe urmă i-a mulţumit că o strigase şi o lăsase să stea de vorbă cu el.

— Nu te purta ca o gîscă, Josephine, a spus John Cromartie.

Apoi, ghicind de ce se simte stingherită, a adăugat :

— Draga mea Josephine, fă ca mine, ignoră-l pur şi simplu.

Dar Josephine nu i-a răspuns şi, în clipa aceea, a intrat Rîsul, care tocmai îşi terminase toaleta de dimineaţă.

— Cît ai fost bolnav, am venit de cîteva ori să-l văd pe pisoiul tău, a spus Josephine. Părea foarte nefericit şi nici nu mă băga în seamă. Cred că e cam timid cu femeile, nefiind obişnuit cu ele.

Domnul Cromartie încuviinţă dînd din cap. Era bucuros că Josephine venise să-l vadă pe Rîs, dar ştia că fusese zadarnic ; Rîsului nu-i păsa de cei care veneau de afară să se zgîiască în cuşca lui. Deodată, o auzi pe Josephine vorbind :

— John, trebuie să ne vedem între patru ochi. Trebuie să-ţi vorbesc, nu mai pot trăi aşa. Nici tu nu mai poţi ocoli anumite lucruri.

— Ce vrei să spui ?

— Vreau să spun că trebuie şi tu să-ţi dai seama că sîntem legaţi unul de altul. Nu mă interesează ce hotărîre vei lua, dar trebuie să faci ceva. Nu mai pot trăi în felul acesta. Te rog, fă în aşa fel încît să ne putem vedea şi să stăm de vorbă.

Era rîndul domnului Cromartie să se simtă stînjenit şi timid ; de data asta, el a fost cel incapabil să vorbească simplu şi direct despre ce simte, o bună bucată de vreme. Într-un tîrziu, totuşi, a reuşit să îngaime cîteva remarci incoerente, spunîndu-i că îi pare rău, dar nu poate face nimic pentru moment şi nu poate dispune liber de viaţa lui. În cele din

urmă, luîndu-şi inima în dinţi, a privit-o pe Josephine drept în ochi şi i-a spus :

— Draga mea, amîndoi sîntem nefericiţi, este ceva inevitabil. Te iubesc, dacă ţii neapărat să folosesc aceste cuvinte. Nu te pot uita, văd că şi tu ai aceleaşi simţăminte pentru mine şi trebuie să te aştepţi să fii cît se poate de nefericită. Nu pot decît să sper că dragostea pe care mi-o porţi se va stinge. Bănuiesc că aşa se va întîmpla cu timpul şi sper că şi dragostea mea pentru tine se va stinge. Pînă atunci, trebuie să încercăm să ne resemnăm.

— Eu nu mă resemnez, strigă Josephine. O să ajung la disperare, o să-mi pierd minţile, o să se întîmple ceva rău, în orice caz.

— Este cea mai mare greşeală să ne zgîndărim unul altuia sentimentele, i-a spus Cromartie cu oarecare brutalitate. Este cel mai rău lucru pe care îl putem face, cel mai ingrat lucru. Nu, ţie nu-ţi rămîne de făcut decît un singur lucru : să mă uiţi, iar mie, o singură speranţă : să te uit.

— Bine, dar e imposibil ; cînd nu ne vedem e şi mai rău, a replicat Josephine.

În aceeaşi clipă şi-au dat seama că în Pavilionul Maimuţelor intraseră mai multe persoane, care ezitau să le întrerupă conversaţia.

— E tare încurcată situaţia, a spus Cromartie, a naibii de încurcată.

La aceste cuvinte, Josephine ieşi din Pavilion. Cromartie se aşeză, dar o clipă mai tîrziu s-a auzit strigat :

— Scuzaţi, dom'le. Scuzaţi că intru aşa în vorbă, da' mi se pare mie că numele de botez al prietenei dumneavoastră este Josephine. Ce

coincidență remarcabilă! Știți, numele meu e Joseph. Joseph și Josephine.

Dacă, auzind aceste remarci, domnul Cromartie l-a încurajat oricît de puțin pe Tennison să continue, a fost o simplă întîmplare. În clipa aceea se simțea sleit de puteri și numai printr-un efort de voință a rămas stînd în picioare acolo unde se afla fără să se agațe de gratiile cuștii.

— Vă interesează fetele? întrebă negrul. Vin și se uită la mine cît e dimineața de lungă, și cum se mai zgîiesc, he, he, he...

— Nu, nu mă interesează, a răspuns domnul Cromartie. Nimeni n-ar fi putut confunda accentul de sinceritate dispersată din vocea lui.

— Mă bucur să aud asta, a spus Tennison, revenind subit la voioșia și exuberanța dinainte. Și eu zic la fel, întocmai. Femeile nu mă interesează nici un pic. Numai biata, mea măicuță, bătrînica mea neagră, era tare bună, tare bună mai era. Mama este cel mai bun prieten în viață — cel mai bun prieten pe care-l poți avea. Mama mea nu era învățată, nu știa nici să citească, nici să scrie, da' știa aproape toată Biblia pe dinafară, iar eu de pe buzele mamei am auzit prima oară de Mîntuire. Cînd aveam cinci ani, ea m-a învățat Sfintele Cuvinte ale Slavei, pe care le repetam după ea verset cu verset. Ea a fost cel mai bun prieten din cîți am avut și voi avea.

Cît despre alte femei — nu, domnule. Ce nevoie am eu de ele? Nu sînt decît o ispită în viața unui bărbat, o ispită de-l face să uite de bărbăția cea adevărată. Da' ce-i mai rău e că, de ce fugi mai tare de ele, de aia se țin mai abitir de capul tău. E un lucru dovedit.

Păi, mă simt mult mai bine și mai în siguranță aici, închis alături de dumneavoastră, cu plasa asta de sîrmă și cu barele astea de le țin departe pe femei, și crez că și dumneavoastră vă simțiți la fel. Nu-i așa, domnule Cromartie?

Atunci, Cromartie ridică brusc capul spre cel care i se adresase.

— Cine ești dumneata? întrebă el, după care, cu un aer rătăcit, s-a repezit în camera lui din spate, unde s-a întins pe pat, simțindu-se epuizat.

Era încă foarte slăbit după boală, iar aerul închis din Pavilionul Maimuțelor îi dădea dureri de cap. În fiece clipă trebuia să-și exercite stăpînirea de sine, lucru care îl solicita peste măsură. Adesea făcea exact ce făcuse și acum, adică se întindea să se odihnească puțin în camera din spate și izbucnea în plîns fără nici o reținere și, cu toate că după aceea rîdea de propria lui slăbiciune, plînsul îl liniștea pe moment, în schimb îl lăsa mai slăbit decît înainte și mai predispus spre plîns.

Însă în acele clipe înțepăturile și necazurile vieții din afară însemnau prea puțin pentru domnul Cromartie. Tot timpul nu se gîndea decît la Josephine.

Multă vreme crezuse că existau nenumărate obstacole insurmontabile care i-ar fi împiedicat să fie fericiți împreună, astfel încît piedica suplimentară pe care o reprezenta captivitatea lui la Grădina Zoologică fusese o adevărată ușurare. Dar acum, cînd se simțea atît de slăbit,piedica aceasta era un motiv în plus de încordare, cu atît mai mult cu cît

începea să se întrebe dacă, totuşi, el şi Josephine n-ar putea fi fericiţi împreună măcar o vreme.

Era şi acum convins că amîndoi sînt prea mîndri pentru a se putea suporta unul pe altul mai multă vreme, dar oare n-ar fi putut avea o săptămînă, sau o lună, sau chiar un an, de fericire împreună ?

Poate că da, dar, oricum, era imposibil acum, căci el era încuiat într-o cuşcă, cu un negru care îl aştepta afară să-l bată la cap cu tot felul de nimicuri dezagreabile.

Fapt este că, atunci cînd Cromartie şi-a mai venit în fire şi a ieşit iar în cuşcă, Joe Tennison nu i s-a adresat — adică, nu i s-a adresat direct. Era la fel de agasant ca şi înainte, dar în cu totul alt fel.

Cromartie se aşezase şi începuse să citească — vreme de două-trei minute nu intrase nici un vizitator — cînd l-a auzit pe negru vorbind de unul singur cu privirile aţintite spre el.

— Bietul băiat ! Sărmanul de el ! Uite cum pot femeile să nenorocească un bărbat. Am trecut şi eu prin asta... aşa că ştiu cum e... O, Doamne, aşa e. Iubirea ! Iubirea e lucrul dracului. Şi băiatul ăsta, săracu', e îndrăgostit cu siguranţă. Nimeni nu-l poate înveseli. Şi nimeni nu-l poate ajuta în afară de cea care i-a fărîmat inima. Eu nu pot face nimic pentru el decît să mă prefac că nu observ nimic, aşa cum fac mereu.

În acel moment atenţia vorbitorului a fost atrasă de sosirea unui grup de vizitatori care se opriseră în faţa cuştii lui. De atunci încolo, domnul Cromartie i-a aplicat negrului acelaşi tratament pe care îl aplica întotdeauna

publicului. Adică, îi ignora existenţa, făcînd tot posibilul să nu-i întîlnească privirea, şi nu dădea nici cea mai mică atenţie vorbelor lui.

A doua zi dimineaţă, cînd domnul Cromartie şi Rîsul se jucau cu mingea, aşa cum obişnuiseră pînă în ziua în care Urangutanul l-a atacat pe John, s-a auzit deodată vocea Josephinei strigîndu-l.

Aruncînd mingea prietenului său, pisoiul zglobiu cu ciucuri la urechi, John s-a dus către Josephine, iar ea, fără altă introducere, i-a spus :

— John, te iubesc şi trebuie să stau de vorbă cu tine între patru ochi numaidecît. Vin la tine în cuşcă şi vorbim acolo.

— Nu, Josephine, nu — e imposibil, a răspuns Cromartie. Îmi este şi aşa greu să te văd şi cred că-ţi dai seama cît de greu mi-ar fi dacă ai veni aici şi pe urmă ai pleca.

— Dar nu vreau să mai plec, i-a spus Josephine.

— Odată intrată aici în cuşcă, ai fi nevoită să rămîi pentru totdeauna, a continuat Cromartie.

Îşi revenise, trecuse momentul de slăbiciune.

— Şi dacă nu te poţi hotărî să faci acest lucru, nu cred că are vreun rost să ne mai vedem. O să mor dacă ne mai vedem în felul acesta. Noi nu putem fi fericiţi împreună.

— Bine, dar e preferabil să fim nefericiţi împreună decît nefericiţi separat, a spus Josephine care, dintr-o dată, începuse să plîngă.

— Fată dragă, a spus Cromartie, toată povestea asta e o prostie ; dar hai să vedem ce putem face. O să-l conving pe director să te

pună în cuşca de alături în locul negrului ăstuia afurisit, aşa că o să ne vedem tot timpul.

Josephine îşi scutură capul cu putere pentru a-şi alunga lacrimile din ochi, aşa cum face un cîine cînd iese din apă.

— Nu, aşa nu, a declarat ea mînioasă, nu, aşa nu e bine. Nu vreau în altă cuşcă, vreau în cuşca ta. N-am venit aici ca să stau singură într-o cuşcă. O să stau cu tine şi puţin îmi pasă de ce-o să zică lumea.

Cu un hohot scurt de rîs nervos, îşi scutură pletele blonde. Ochii îi străluceau de lacrimi, dar îl privea cu hotărîre pe Cromartie.

— La dracu' cu toată lumea, a continuat ea. Nu-mi pasă de nimeni pe lumea asta în afară de tine, John, şi dacă trebuie să fim puşi într-o cuşcă şi persecutaţi, ei bine, o să suportăm. Îi urăsc pe toţi, şi voi fi fericită cu tine în ciuda tuturor. Nimeni nu mă mai poate face să mă ruşinez. Nu mă pot schimba, sînt ceea ce sînt şi am de gînd să fiu eu însămi mereu.

— Draga mea, a spus Cromartie, ai fi nefericită aici. Este îngrozitor; nici nu trebuie să-ţi treacă prin cap aşa ceva. Am un plan mult mai bun. Nu-i pot ruga să mă lase să plec. Nici nu am de gînd să fac asta. Dar sînt încă atît de slăbit, încît pot foarte uşor să mă îmbolnăvesc de-a binelea din nou şi atunci cred că mă vor lăsa să ies şi ne vom putea căsători.

— Nici aşa nu e bine, i-a răspuns Josephine. Nu mai putem aştepta, iar dacă faci aşa cum spui tu, ai muri. În contractul pe care l-ai semnat cînd ai venit aici nu ţi se interzice să te căsătoreşti, nu-i aşa? a întrebat ea. Nu trebuie decît să le spui că vrei să te căsătoreşti chiar azi şi că soţia ta e gata să stea cu tine în cuşcă.

În timpul acestei conversaţii mai multe persoane intraseră în Pavilionul Maimuţelor şi, aruncîndu-i Josephinei priviri cît se poate de scandalizate, ieşiseră numaidecît. După aceştia a intrat imediat Collins. Părea cam mirat şi încurcat s-o găsească pe Josephine acolo, dar ea s-a întors brusc spre el şi i-a spus:

— Domnul Cromartie şi cu mine dorim să stăm de vorbă cu directorul; eşti amabil te rog, să-l cauţi şi să-l rogi să vină pînă aici?

— Desigur, a spus Collins; apoi, zărindu-l pe Joe Tennison, care, la un metru distanţă de Cromartie şi de tînăra doamnă, se holba la ei de-i ieşeau ochii gălbejiţi din orbite pe faţa lui tuciurie, i-a ordonat sever să se ducă în camera din spatele cuştii.

— O, vino să-ţi spun ceva, hai să-ţi spun nişte lucruri de n-o să-ţi vină să le crezi, i-a strigat Joe, dar, cum Collins nu făcea decît să arate cu degetul fără o vorbă, negrul a sărit ca ars şi a bătut în retragere spre apartamentul lui.

Zece minute mai tîrziu, a sosit directorul.

—Să mergem în spate, unde putem sta de vorbă în linişte, domnişoară Lackett, a spus el.

Apoi a deschis uşa de la cuşca — mai bine zis, bîrlogul — din spate şi Josephine intră. S-au aşezat cu toţii.

—Am cerut-o pe domnişoara Lackett în căsătorie şi a acceptat, a început domnul Cromartie oarecum crispat. Am ţinut să vă spun imediat ca să putem face pregătirile necesare ceremoniei, care, bineînţeles, trebuie să aibă loc în cadru cît mai intim şi fără întîrziere. După căsăto-

rie, soția mea, este gata să locuiască cu mine în această cușcă, asta, firește, în afară de cazul în care ați socoti de cuviință să ne mutați în altă parte.

Pe director l-a apucat brusc rîsul, un rîs puternic, binevoitor, sănătos. Lui Cromartie rîsul acesta i s-a părut brutal, Josephinei amenințător. Încruntîndu-se ușor, s-au strîns unul lîngă altul, așteptîndu-se la ceva foarte rău.

— Trebuie să vă spun, a început directorul, că, de fapt, comitetul a prevăzut această posibilitate și s-a gîndit ce ar avea de făcut într-un asemenea caz. Ne este imposibil, din mai multe motive, să ținem perechi căsătorite în Pavilionul Omului și am căzut de acord ca, în cazul în care veți aduce vorba de căsătorie, domnule Cromartie, noi să considerăm anulat contractul încheiat cu dumneavoastră. Cu alte cuvinte, sînteți liber să plecați.

De fapt, am de gînd să vă dau afară chiar acum.

Spunînd aceste cuvinte, directorul s-a ridicat și a deschis ușa. În prima clipă, fericiții logodnici au ezitat puțin; s-au privit în ochi și au ieșit din cușcă împreună, dar Josephine îl ținea strîns de mînă pe omul ei. Directorul a trîntit ușa, încuindu-l înăuntru pe bietul Rîs de toți uitat, și le-a spus:

— Cromartie, te felicit din toată inima; iar dumneata, dragă domnișoară Lackett, ți-ai ales un bărbat pentru care noi toți cei de aici avem mare respect și admirație. Vă doresc să fiți fericiți împreună.

Ținîndu-se de mînă, Josephine și John s-au grăbit să iasă din Grădina Zoologică. Nu s-au

oprit nici o clipă să privească vulpile și cîinii, lupii și tigrii, au trecut în goană pe lîngă pavilionul leilor și staulele de vite și, fără să arunce vreo privire fazanilor sau cîte unui păun singuratic, s-au strecurat afară în Regent's Park. Acolo, ținîndu-se tot timpul de mînă, s-au pierdut neobservați în mulțime. Nimeni nu se uita la ei, nimeni nu-i recunoștea. În jur, perechi de îndrăgostiți ca și ei treceau ținîndu-se de mînă.

EXCELENȚA SA, MOTANUL

Povestea adevărată și necenzurată a MOTANULUI ÎNCĂLȚAT

Pentru Henrietta Partridge

PARTEA I

CAPITOLUL I

Christopher moşteneşte un motan cu totul neobişnuit

A FOST ODATĂ UN MORAR care avea trei fii. Moara era mare şi se afla aşezată pe coama unui deal, iar morarul era un om bogat pentru că toţi ţăranii de prin împrejurimi îi aduceau grîul la măcinat şi toţi brutarii veneau să cumpere făină de la el. Mai toate morile au şi unghere murdare, cu boabe de grîu risipite ici-colo ; deasupra scrîşnetelor roţii şi a vîntului şuierător, se aud şoarecii chiţcăind şi şobolanii forfotind peste tot. Dar în hambarul morarului nostru nu era picior de şobolan şi nici un brutar nu venise vreodată să se plîngă cum că ar fi găsit gunoaie în făina măcinată de el. Acest lucru se datora motanului de la moară, cel mai mare şi mai frumos specimen din întreg regatul Northumberland.

Într-o zi, bătrînul morar şi cei trei fii ai lui rînduiau sacii de grîu în hambar. Pe vremea aceea, sacii de grîu erau mai grei decît în zilele noastre : fiecare cîntărea cam optzeci de baniţe, adică vreo mie şi şase sute de ocale *. Vă puteţi închipui că numai un bărbat foarte puternic era în stare să ducă în spinare un asemenea sac şi numai un Hercule îl putea ridica de la pămî t.

---

* Aprox. 29 hectolitri.

Dar deşi fiii morarului erau toţi bărbaţi voinici, nu se osteneau ei să ridice sacii cu braţele. Fixaseră un scripete în acoperişul hambarului, cu un lanţ la capătul căruia se afla un inel strălucitor de oţel.

Stînd în picioare în căruţa plină cu saci de grîu, fiul mijlociu, James, trăgea lanţul prin inelul de oţel şi împingea un colţ al sacului prin nodul pe care îl făcuse în acest fel. Fiul cel mai mic trăgea apoi de celălalt capăt al lanţului, nodul se strîngea şi sacul o pornea în sus, învîrtindu-se şi legănîndu-se în aer pînă cînd ajungea la nivelul podelei hambarului, unde stătea fiul cel mai mare, John. Acesta apuca sacul şi-l trăgea înăuntru, Christopher îl lăsa mai în jos, după care John desfăcea nodul şi, în timp ce lanţul cobora din nou zăngănind, îl cuprindea cu braţele, împingîndu-l uşor cu genunchii în rînd cu ceilalţi saci din hambar. Mai tîrziu, cînd se va stîrni vîntul şi roata va începe să se învîrtă, vor muta sacul lîngă jgheabul de lemn şi îl vor dezlega, dînd drumul unui rîu de grîu auriu spre pietrele masive care urmau să-l macine în făină. Dar cum în acea zi nu bătea vîntul, nu făceau decît să aşeze sacii în ordine în aşteptarea unei zile mai prielnice.

Urcaseră deja în hambar vreo trei sferturi din sacii din căruţă, cînd bătrînul morar a ieşit să arunce o privire. Se afla tocmai sub sacul care atîrna legănîndu-se la înălţimea podelei hambarului. Deodată, colţul sacului se rupse şi sacul scăpă din strînsoarea lanţului, căzînd cu toată greutatea drept în capul bătrînului şi doborîndu-l. În timp ce acesta zăcea nemişcat la pămînt, grîul curgea prin

colțul rupt al sacului, formînd o moviliță aurie lîngă părul lui alb și fața rumenă.

— Ei bine, sacul ăsta i-a venit de hac bătrînului, spuse John privind în jos de la înălțimea hambarului.

— Da, l-a făcut una cu pămîntul, a adăugat James, dîndu-se jos din căruță.

— Una ca asta nu se întîmplă prea des, a spus și Christopher.

John coborî din hambar și cei trei frați s-au strîns în jurul sacului căzut. Christopher trecu lanțul prin inelul de oțel, strîngînd nodul în jurul celuilalt colț al sacului, mai ușor acum, și-l ridică de pe trupul tatălui său. Dar morarul continua să zacă la pămînt nemișcat, în timp ce sacul pe jumătate gol se bălăbănea în aer deasupra lui. Stătea acolo, privind sacul cu ochii lui albaștri larg deschiși, dar fără să rostească o vorbă.

John și James au ridicat trupul tatălui lor, l-au dus în casă și l-au întins pe pat. Christopher i-a urmat și el, după ce mai întîi a dat jos sacul cu grîu care mai atîrna încă.

„Va trebui să strîng tot grîul ăla risipit pe jos și să fiu cu băgare de seamă să nu intre și murdărie cînd umplu sacul la loc", se gîndea el, intrînd în camera tatălui său.

Bătrînul zăcea gemînd și trăgîndu-și răsuflarea, întins cu tot cu cizme și jambiere peste plapuma pestriță. Într-un tîrziu, a început să vorbească, dar atît de încet, încît fiii lui au fost nevoiți să-și aplece foarte aproape capetele albe de făină ca să audă ce spune.

— Eu mor, le-a spus el, iar voi veți moșteni tot ce am. Lui John îi las moara, casa și treburile morăritului. Lui James, fiul meu

mijlociu, îi las caii de povară. În zilele noastre, un cărăuș poate face afaceri foarte bănoase cu ciobanii de la munte, căci lîna e scumpă. Fiului meu cel mai mic, Christopher...

Dar tocmai atunci o briză ușoară a făcut să se învîrtă roata morii și scîrțîitul l-a împiedicat pe Christopher să audă vorbele tatălui său.

Bătrînul zăcea fără să scoată o vorbă, cu cei trei fiii așteptînd alături, dar tatăl lor nu făcea decît să geamă. Într-un tîrziu Christopher l-a întrebat :

— Dar mie ce-mi lași, tată ?

— Doar ți-am spus, da-ți mai zic o dată : Christopher moștenește motanul.

John și James de-abia se mai abțineau să nu rîdă, în timp ce bietul Christopher rămăsese mut de uluire și dezamăgire. În cele din urmă, a exclamat :

— Mai spune o dată, tată. N-am înțeles.

Dar bătrînul morar n-a mai spus nimic, deși Christopher continua să se răfuiască cu el. Pînă la urmă, John i-a spus pe șleau că tatăl lor murise și l-a împins afară din cameră.

A fost o înmormîntare ca oricare alta, urmată de un ospăț pentru toți fermierii care veniseră cu soțiile lor la îngropăciunea bătrînului.

La praznic, mesenii s-au ospătat cu bere, spinare de oaie cu jeleu de scorușe, napi fierți cu unt, mazăre nouă, apoi brînzoaice, tartă cu mure și cu mere și, la sfîrșit, brînză cu cîte un păhărel de țuică.

A doua zi dimineața, John s-a dus la moară și i-a strigat lui Harry, lucrătorul cu ziua :

— Acum eu sînt stăpîn aici ; de-acum asculţi de poruncile mele, omule, şi munceşti pentru mine.

James s-a dus la grajd şi i-a strigat flăcăului care se ocupa de cai :

— Acum eu sînt stăpîn aici ; de-acum asculţi de poruncile mele, băiete, şi munceşti pentru mine.

Harry s-a mulţumit să dea din cap cu un aer acru, căci nu-i plăcea să i se spună „omule", dar Bob, scuturîndu-şi smocul de păr de pe frunte, a răspuns :

— Bine, conaşu' Jim.

Christopher, în schimb, s-a îndreptat posomorît spre salon, unde a dat de motanul cel voinic adormit pe o pernă în cel mai bun fotoliu. Mîncase şi băuse pe săturate după înmormîntarea morarului şi acum îşi făcea siesta. Dacă ar fi fost pe acolo vreun şobolan, acum era momentul să-şi încerce norocul şi să se strecoare în hambar, dar nu era picior de şobolan cale de o poştă.

— Pis, pis, a spus Christopher sculîndu-l din somn, pis, pis, am venit să te iau, căci se pare că tu eşti singura mea avere pe lumea asta şi trebuie s-o pornesc chiar azi să-mi caut norocul, că n-am de gînd să stau aici să lucrez pe degeaba pentru frate-meu John, care va fi un stăpîn cîinos. O pisică este, în cel mai bun caz, un obiect inutil ; nici tu nu poţi să-mi fii de mare folos. Aş putea face din pielea ta o pereche de mănuşi pe care s-o vînd şi să iau pe ea o coroană cînd va veni vremea rea.

Motanul făcu gura mare şi căscă, iar Christopher îi zări limba roşie, arcuindu-i-se printre dinţii de un alb strălucitor. Apoi

motanul şi-a întins labele, dezmorţindu-le una cîte una şi înfigîndu-şi ghearele ascuţite în pernă.

— În Godmanchester mezinul moşteneşte totul, a spus Christopher. Dacă tata şi-ar fi avut moara acolo, acum aş fi bogat, iar cei doi fraţi ai mei ar împărţi pielea ta pe din două ca să le ţină de cald.

— Ia mai las-o baltă cu pielea mea, dacă nu ţi-e cu supărare, i-a spus Motanul. Prietenii vechi nu fac asemenea glume proaste. Dacă îţi închipui că singurul serviciu pe care ţi-l pot face este să-ţi ţin de cald la mîini, te înşeli. Valorez de zeci de mii de ori mai mult decît o pereche de mănuşi, sau chiar decît un manşon. Dacă nu eşti de aceeaşi părere, atunci poţi să-mi jupoi pielea şi cu asta basta. Vorbesc foarte serios.

Auzindu-l pe motan vorbind, Christopher a fost cuprins de uimire. Dar tonul ursuz cu care vorbea Motanul şi faptul că nu se mai oprea din căscat, tot arătîndu-şi dinţii ascuţiţi şi ghearele, l-au convins pe Christopher că ar fi mai bine să-i dea un răspuns politicos. În afară de asta, dacă Motanul ştia să vorbească, însemna că nu era o pisică obişnuită şi poate că era adevărat tot ce spunea. Aşa că i-a răspuns astfel :

— Motanule, nu credeam să te aud vorbind vreodată, dar nu trebuie să-mi porţi pică pentru vorbele mele necugetate. Ştii bine că nu am vorbit aşa decît pentru că nu ştiu ce să mă fac şi încotro s-o iau. Fraţii mei mă vor da afară din casă, iar eu n-am decît o jumătate de guinee, nici o leţcaie în plus.

— De asta am şi spus că glumele tale sînt cu

totul nepotrivite, a spus Motanul. În împrejurări normale, nu le-aş fi dat nici o atenţie, avînd eu un ascuţit simţ al umorului cu care mă mîndresc. Cred că şoarecii îmi pot fi martori în privinţa asta.

Christopher apucă una din labele Motanului, cu oarecare stîngăcie, căci se simţea intimidat în faţa unei pisici vorbitoare, şi i-a spus, oarecum ruşinat :

— Noi doi sîntem prieteni vechi. Hai să nu ne certăm acum, cînd mă aflu la ananghie. Dacă tot ştii să vorbeşti, mai bine învaţă-mă ce să fac şi atunci o să fiu convins că nu degeaba ai darul vorbirii.

Cum Motanul tăcea, Christopher a continuat :

— Sînt un băiat sărac şi trebuie să-mi fac un drum în viaţă dar, drept să-ţi spun, nu am nici cea mai vagă idee cum se face treaba asta.

— Au fost mulţi bărbaţi renumiţi care nu aveau mai mult decît ai tu acum cînd au pornit pe drumul vieţii. N-ai auzit niciodată de povestea unui tînăr pe nume Dick ? Asta s-a petrecut cu cîţiva ani în urmă şi să ştii că el nu era nici pe departe aşa chipeş cum eşti tu. De fapt, prietenia mea şi faptul că eşti arătos sînt sigurele tale averi.

Christopher nu i-a răspuns. Stătea cu ochii pironiţi în flăcările din vatră gîndindu-se pentru prima dată în viaţă, la viitor, îndeletnicire care îl întrista peste măsură, căci nu vedea înaintea lui decît un drum lung de tot la capătul căruia nu-l aştepta nimic. Iar pe drum, nimic de băut şi de mîncat, nici măcar mure din tufişuri.

Luînd tăcerea lui Christopher drept încuviinţare, Motanul a început povestea lui Dick după cum urmează.

CAPITOLUL II

Dick scapă de sclavie şi se îmbogăţeşte

Nu cu mulţi ani în urmă, cînd corăbiile noastre englezeşti bîntuiau peste tot, ba făcînd comerţ cu Spania şi ajungînd chiar în Marea de Mijloc, ba hărţuind Sfinţii Irlandei, căpitanul unui galion a ancorat la Galway, unde a cumpărat o încărcătură de băieţi şi fete, toţi irlandezi, pentru a-i vinde ca sclavi la Constantinopol, piaţa unde Lumea Apuseană îşi desfăcea marfa de acest soi.

Unul dintre băieţi s-a făcut remarcat îndată ce a urcat pe punte, dar nu pentru că ar fi fost chipeş, nu pentru că ar fi avut veşminte frumoase, nici pentru albeaţa pielii, căci era cel mai urît şi cel mai murdar băiat de pe vas, îmbrăcat în zdrenţe, cu părul plin de mătreaţă, un ochi zbanghiu şi o faţă trasă şi uscăţivă de parcă ar fi supt lapte de la o capră.

Ceea ce îl distingea între ceilalţi era faptul că vorbea engleza, nu irlandeza, şi că ducea în braţe o pisică frumoasă, tărcată. Zărindu-l pe acest flăcău, Căpitanul s-a jurat că-l aruncă peste bord ca să facă economie la pesmeţi, fiind convins că nici o doamnă din Bizanţ n-ar putea suporta lîngă ea o creatură atît de slută. Mai tîrziu, însă, văzînd că membrii echipajului se poartă frumos cu băiatul de dragul pisicii, s-a hotărît să repare greşeala pe care o făcuse cumpărîndu-l şi i-a poruncit ca de atunci încolo să fie mus pe

corabie. Astfel, datorită pisicii, încă de a doua zi băiatului i s-a dat drumul din lanțuri și i s-a redat libertatea.

Corabia a traversat cu bine Golful Biscaya, înconjurînd apoi coastele Portugaliei și Spaniei, dar, îndată ce a trecut de strîmtoare, dinspre nord a început să bată un vînt puternic. Cu toate eforturile Căpitanului, vasul a fost purtat către țărmul african. În cele din urmă, n-a mai rămas nimic de făcut și au fost nevoiți să ancoreze și să aștepte potolirea furtunii. A trecut o săptămînă și vîntul tot mai urla pe lîngă ei, năpustindu-se în rafale care ar fi putut smulge pînzele oricărei corăbii și e de mirare cum de a rămas catargul golaș înfipt la locul lui. Marea se tălăzuia cît muntele de înaltă, în vreme ce ei toți se străduiau să scoată apa afară din corabie. Cînd marea dezlănțuită se rostogolea peste ei, toți marinarii se repezeau să ușureze vasul de apă înainte ca alt val să-l acopere, inundîndu-l. Cum nu avea un ispol, Căpitanul și-a scos coiful de oțel pentru a vărsa apa sărată cu el, ajutîndu-i pe marinari să țină corabia pe linia de plutire.

Proviziile erau pe sfîrșite, dar vremea nu dădea semne de schimbare, astfel că, în cele din urmă, Căpitanul a ordonat echipajului să desfacă parîmele și să lase corabia să eșueze. Dar mai întîi și-a eliberat sclavii din lanțuri și cătușe pentru ca băieții și fetele care știau să înoate să se poată salva dacă aveau noroc. În afară de asta, nutrea, probabil, speranța să trateze cu maurii și să-i vîndă pe copii într-un tîrg de sclavi sarazin dacă mai ajungea în Bizanț.

Un val gigantic a purtat corabia pînă la țărm, unde au acostat cu bine, dar și mai minunat a fost că s-au bucurat de o primire la fel de bună. Însă au aflat curînd că nici maurii nu stăteau prea bine cu proviziile de hrană.

Africa, povesteau ei, era bîntuită de animale dăunătoare și calamitatea era atît de cumplită, încît șobolanii și șoarecii devorau grîul pe ogoare înainte de culesul recoltei, ba chiar se cățărau în palmieri și mîncau toate curmalele înainte de a se coace. Merindele pe care le aveau erau trimise pe mare de prietenii lor mauri din Spania. Totuși, văzînd ce încărcătură de sclavi avea Căpitanul, maurii l-au condus îndată la pașă, faimosul Mullișeg, un bărbat înalt și famelic cu obrajii scobiți sub barba neagră, cu ochi triști și degete nervoase.

— Înainte de a cumpăra sau de a vinde, a spus Căpitanul, sînt nevoit să vă rog să dați oamenilor mei cîte ceva de-ale gurii, căci pesmeții i-am terminat acum trei zile, iar sclavii sînt atît de nemîncați, încît de-abia se mai țin pe picioare.

Cu un aer mai degrabă posomorît, Mullișeg i-a poftit pe Căpitan și pe cîțiva membri ai echipajului la el în palat, unde au avut răgazul să admire covoarele bogate puse pe pereți și lămpile de alamă atîrnînd din tavan înainte ca sclavii mauri să aducă un ied fript și tăvi cu dulciuri din cele mai fine. Marinarilor le lăsa gura apă simțind în nări mirosul de friptură, iar Mullișeg l-a poftit pe Căpitan să guste, dar n-a apucat să termine ce avea de spus, că din toate ungherele încăperii s-au năpustit cu

sutele şoareci şi şobolani care au devorat într-o clipită tot pînă la ultima fărîmă.

— Sînt din ce în ce mai răi, a spus Mullişeg, încercînd să se scuze. Sînt o adevărată pacoste, dar vă rog să mă credeţi că nu sînt mereu aşa de răi cum au fost azi. De obicei se mulţumesc cu ce e mai bun pe masă şi ne lasă să ne potolim foamea cu ce rămîne după ei.

Paşa a ordonat apoi sclavilor să aducă la masă ce mai rămăsese în cămară. Din fericire, mai era o cratiţă mare cu orez fiert şi ceapă spaniolă, pe care oaspeţii au golit-o cu lăcomie cît ai zice peşte.

— Aţi avea nevoie de un motan destoinic, a spus unul din marinari.

Dar din întrebările care au urmat a reieşit că paşa nu înţelegea ce vrea marinarul să spună, căci nu văzuse niciodată o pisică şi nu ştia cum e pe la noi. Eu am părerea mea proprie despre motivele ignoranţei lui, dar voi explica asta ceva mai tîrziu.

Englezii, uluiţi, şi-au adus aminte că băiatul cel urît, musul de pe corabie, avea o pisică frumoasă şi i-au trimis vorbă s-o aducă şi să-i arate paşei ce este aia o pisică. Ajunsă acolo, pisicuţa nu s-a lăsat prea mult admirată şi, fără să piardă vremea, s-a apucat să vîneze şobolanii şi şoarecii cu atîta rîvnă, încît într-un ceas a prins şi a omorît vreo cincizeci sau şaizeci. S-ar zice că nu i-a luat prea mult trebuşoara asta, dar să ne amintim că nici şobolanii nu ştiau mai multe despre pisici decît paşa.

Cum nu mai văzuse o pisică pînă atunci, vă puteţi închipui că Mullişeg a fost cucerit de graţia şi frumuseţea ei. Şi cînd a văzut că

este tot atît de folositoare pe cît este de frumoasă, s-a aruncat la pămînt mulţumind lui Allah că se îndurase de el şi de supuşii lui, convins fiind că pisicuţa era un dar al Cerului. Vroia neapărat s-o cumpere. Dick cerea pe ea nici mai mult nici mai puţin decît zece monezi de aur, aceasta fiind cea mai mare sumă care i-a trecut prin cap, dar Mullişeg i-a dat cinci sute; ca să-l răsplătească pe Căpitan, i-a cumpărat întreaga încărcătură de sclavi irlandezi la un preţ mult deasupra valorii lor adevărate. În scurtă vreme Palatul şi bucătăriile au fost curăţate de lighioanele acelea păgubitoare. Pisicuţa a avut nenumăraţi urmaşi care i-au dus munca mai departe şi în cîţiva ani flagelul a dispărut, iar şobolanii şi şoarecii au ajuns aproape la fel de necunoscuţi cum fuseseră pisicile înainte.

— Dar cum se face că în Regatul Marocului nu se cunoştea pisica, cel mai necesar animal de pe lîngă casa omului? a întrebat Christopher.

— Cred că motivul este acesta, a răspuns Motanul. Nu pot jura că am dreptate, e doar o părere a mea pentru care nu am nici o dovadă. În vremurile vechi, egiptenii, cei mai înţelepţi oameni, considerau că pisica este o făptură sacră. Ei îşi adorau pisicile, le tratau de parcă ar fi fost zei şi zeiţe în timpul vieţii, iar după moarte, le mumificau şi le aşezau în piramide să-i ţină de urît Faraonului. Ei bine, cînd falsul profet Mohamed i-a trimis pe arabi să-şi facă de cap prin lume, ei au cucerit Egiptul, au răsturnat idolii şi au ucis pisicile. Din Egipt s-au răspîndit apoi spre Africa de Nord şi Spania exterminînd pisicile în calea lor. Toate acestea se întîmplaseră cu multă vreme înainte de naşterea lui

Mullişeg şi aşa se face că în Maroc nu mai erau pisici, în afară, poate, de cîteva pisici sălbatice prin munţii Atlas. Aceasta este explicaţia mea şi poţi s-o accepţi atîta vreme cît n-ai alta mai bună.

— Dar ce s-a întîmplat cu Dick după ce şi-a vîndut pisica la preţul acela uriaş?

— Dick a mai stat cu căpitanul englez cîţiva ani. A fost numit vistiernic al corăbiei. Mai tîrziu s-a lăsat de marinărit şi s-a făcut negustor la Londra, în City, devenind atît de bogat, încît a fost făcut Lord Primar de trei ori în cursul vieţii. Dacă n-ar fi avut o pisică, ar fi trăit şi ar fi murit sclav şi, fiind atît de urît, cu siguranţă că ar fi primit de două ori mai multe lovituri de bici decît alţii.

CAPITOLUL III

Motanul vrea să facă impresie bună în lume

— De ce mi-ai spus povestea asta? a întrebat Christopher cînd Motanul a terminat de vorbit. De ce, ca să-mi fac speranţe zadarnice? Ştiu că eşti un motan frumos, dar nu mi-ar da nimeni nici cinci lire pe tine, darămite cinci sute.

— Întîi ai vrut să-mi vinzi pielea, acum vrei să mă vinzi cu totul, a spus Motanul cu tristeţe.

— Ştiu că eşti un motan bun aşa cum era şi pisica flăcăului ăluia, Dick, dar în zilele noastre sînt pisici cîte vrei în Maroc. Şi în afară de asta, Marocul e la mii de mile depărtare.

Motanul zîmbi, văzînd ce naiv poate fi stăpînul lui.

— Maroc! a strigat el. Da' noi n-avem nevoie de Maroc. N-avem nevoie decît de o pereche de cizme din marochin, ca să pot face impresie bună în lume.

— Ce vrei să spui cu asta? l-a întrebat Christopher. De ce-ar avea nevoie un motan ca tine de cizme?

— Păi, dacă-mi faci rost de cizme de marochin roşu, a răspuns Motanul, voi putea face pentru tine mult mai mult decît a făcut Regina aia tărcată pentru Dick. Dar pentru asta trebuie să mă fac respectat atunci cînd umblu printre străini. Cele mai bune planuri eşuează dacă nu faci impresie bună în lume.

Chiar în clipa aceea, uitîndu-se pe fereastră, Christopher l-a zărit pe pantofar care trecea pe acolo. Omul era şi şelar şi pantofar şi venise să pună un petic de piele pe una din şeile cailor lui James. Aşa se face că se afla la acea oră la moară. Scoţîndu-şi capul pe fereastră, Christopher a strigat după el. Pantofarul s-a întors şi, cînd fiul morarului i-a spus că vrea o pereche de cizme din marochin roşu pentru motanul lui, şi-a scos panglica de măsură şi s-a lăsat într-un genunchi în faţa scaunului unde şedea Motanul, de parcă era cel mai firesc lucru din lume. Christopher i-a spus că cizmele trebuie să fie de cea mai bună calitate şi că vrea să le vadă gata cît mai repede.

A doua zi pantofarul a apărut cu cizmele, după ce stătuse noaptea întreagă treaz ca să le coasă. Asta era o treabă după placul inimii lui, iar şaua putea să mai aştepte. Nu mai

făcuse niciodată cizme pentru un motan și nu auzise niciodată ca vreun alt pantofar să fi primit o asemenea comandă.

Întinzîndu-și labele cît putea, Motanul și-a tras cizmele cu oarecare greutate, iar pantofarul, lîngă el, îi spunea tot timpul să-și țină ghearele înăuntru. Odată trase pe picioarele lui îmblănite, cizmele s-au arătat a fi de o croială foarte elegantă, mai potrivite ca stil pentru un ofițer de cavalerie, nicidecum pentru un motan.

Motanul a bătut din picior de vreo două ori, după care s-a apucat să facă paradă ca militarul fanfaron, tot răsucindu-și mustățile. Pe urmă s-a dus să-și studieze mișcările în fața unei oglinzi înalte dintr-un colț al încăperii. Pantofarul privea, pierdut de admirație pentru propria lui operă. Iar Christopher tocmai îi întindea ultima lui jumătate de guinee, cînd frații lui, John și James, au intrat în odaie.

Văzîndu-l pe Motan în două labe privindu-se în oglindă, au început să rîdă în hohote; cînd l-au văzut pe fratele lor mai mic scoțîndu-și ultimii bani din pungă, s-au pornit și mai tare pe rîs din pricina naivității lui.

— Prost mai ești, Kit, i-a spus John. Auzi, să-ți irosești ultima lețcaie pentru un motan care acușica o s-o ia la sănătoasa cu cizme cu tot. Numai unui om lipsit de minte îi poate trece prin cap să comande cizme pentru un motan.

Apoi amîndoi frații au început să-i arunce vorbe de ocară, declarînd că ei nu mai vor să facă nimic pentru o mînă spartă, iar John a încheiat spunîndu-i că într-un ceas trebuie s-o șteargă și el și motanul lui.

Fără să-i pese cîtuși de puțin de vorbele astea aspre, Motanul a scuipat într-un colț al camerei pentru a-și dovedi mînia și disprețul și a ieșit apoi din casă. Dar înainte de a pleca împreună cu tînărul lui stăpîn, a luat cu el toiagul bătrînului morar și un săculeț gol din hambar, unul mic cum sînt folosite cele pentru semințele de trifoi. Pe acesta și l-a aruncat pe umăr, căci știa el ce știa.

Christopher s-a dus la bucătărie unde Emily, care gătea, se ocupa de gospodărie la moară și îl îngrijise pe Christopher după ce îi murise mama, îl aștepta să-l îmbrățișeze la despărțire. Numai că nu și-a pierdut prea mult timp cu sărutările. I-a spus doar atît :

— Am pus aici cîte ceva de-ale gurii să vă ajungă pe drum o zi sau două. E mai mare rușinea, așa zic eu. I-am spus pe șleau lu' conașu' John și i-am zis că poate să mă dea afară dacă așa dorește după ce eu stătui aici ăștia patruzeci de ani, da' tot îi spun ce cred.

Și i-a dat un rucsac în care pusese o bucată de pîine neagră, cîteva turte de ovăz, o bucată mare de brînză, o felie mare de șuncă, un rotocol de unt și un borcan cu gem de afine.

— Cum o să car toate astea, Emily? a întrebat-o Christopher.

— O să se ușureze pe drum, i-a răspuns Emily. Și-acum, vă doresc noroc. Ce să zic, sînteți o pereche grozavă. Cu cizmele alea dichisite, n-aș ști să spun dacă Motanul nostru e stăpîn ori slugă.

Spunînd acestea, Emily l-a împins afară din bucătărie tocmai cînd intra John, care s-ar fi putut supăra din pricina bucății de șuncă.

— Pe aici, tînărul meu stăpîn, a spus Motanul, arătînd cu toiagul către potecuța poneilor, care ducea dinspre lanurile de grîu unde se afla moara pînă la pășunile din munți și dincolo, spre ținuturile pustii.

— Ce, vrei să mă duci în Scoția? Nici nu mă gîndesc să te urmez într-acolo, căci scoțienii ăștia sînt niște oameni ai dracului, pentru care, cînd fac incursiuni în Anglia, e o nimica toată să dea foc unei ferme englezești, cu nevasta și copiii fermierului înăuntru, a spus Christopher.

— Nu, rămînem la sud de Border *, a răspuns Motanul. Cît despre ce spui tu cum că scoțienii ar fi niște oameni ai dracului, păi și cei din Northumberland se poartă la fel de rău cu ei. Și dacă e să stăm și să socotim, cred că noi, englezii, — căci mă consider a fi motan englez, chiar dacă printre strămoșii mei se numără și o Pisică Sălbatică din Inverness ** — așadar, cred că noi, englezii, sîntem în frunte, în fruntea velșilor și a irlandezilor, ca să nu vorbim de țări mai îndepărtate cum ar fi Franța și Spania. Și, ca să ne întoarcem mai aproape de casă, aș spune că fiecare din noi, cei din nord, face cît trei nătărăi din ăia din Sussex.

Cu vorbele lăudăroase ale Motanului, vremea trecea mai repede și urcușul părea mai ușor. Cîmpiile și gardurile vii din jurul lor rămăseseră în urmă, alunii și stejarii lăsaseră locul frasinilor răzleți de munte, tufișurile fiind înlocuite de pereți din piatră.

---

* The Border - hotarul dintre Anglia și Scoția.
** Inverness - localitate în Scoția.

În scurtă vreme au ajuns într-o vîlcea unde șerpuia un drumeag alături de un rîu plin cu vaduri, bancuri de nisip și bulboane cu somoni. Au apucat-o în sus pe drum și, pe înserat, s-au suit într-o șură cu fîn de la marginea unei rariști.

Șura de piatră era plină cu fîn proaspăt cosit. Acolo și-au luat masa de seară. Pe bietul Christopher îl dureau toate mădularele. Dar nu amorțeala din picioarele lui ostenite îl făcea să se smiorcăie și să plîngă, ci toate lucrurile ciudate care i se întîmplaseră de la moartea bătrînului său părinte. Îl iubise pe tatăl lui și avusese încredere în el, iar acum își pierduse unicul protector și trebuia să-și croiască un drum în viață fără alt sprijin în afară de un motan — și încă ce ciudățenie de motan. Îl știa pe Motan de cînd era pisoi mic, dar cine și-ar fi putut închipui că vorbește și că o să-i țină conferințe despre Egiptul antic și Pisicile Sacre, sau că se va lăuda că are printre strămoșii lui o Pisică Sălbatică din Inverness?

Văzînd că stăpînul lui plînge, Motanul i-a dat un ghiont cu asprimea lui obișnuită.

— Întinde-te în fîn, stăpîne. Dacă totul va merge potrivit planurilor mele, nu vei mai vărsa lacrimi niciodată cît vei trăi.

— Nu plîng, Motane. Pulberea asta de fîn mă face să lăcrămez, a spus Christopher printre sughițurile de plîns.

Motanul și-a pus labele pe umerii lui Christopher, apoi l-a împins în fîn, cuibărindu-se lîngă el și începînd să toarcă. În scurtă vreme, Christopher și-a mai revenit și era gata să ațipească, dar s-a auzit vocea Motanului:

— Cînd te vei trezi, eu n-o să mai fiu aici și s-ar putea să lipsesc cu treburi o bună parte din zi. Să stai aici liniștit pînă mă întorc și cred că-ți voi aduce vești bune. Că doar nu te-am pus să faci tot drumul ăsta zadarnic.

Zicînd acestea, și-a înfipt ghearele în haina lui Christopher și a început să „scarmene lîna", cum se spune, după care s-a așezat iar lîngă el, torcînd, pînă ce Christopher a adormit.

CAPITOLUL IV

Motanul se bucură de primire bună la Curte

Regele din Northumberland avea o adevărată slăbiciune pentru potîrnichi. Pentru el nu exista fel de mîncare comparabil cu o potîrniche friptă, stropită cu sosul pregătit din untura unei păsări mai bătrîne. Cît era vara de lungă, număra zilele pînă la doisprezece august, și cum trecea ziua aceasta, nu vroia altceva la masă decît potîrniche. La micul dejun mînca o potîrniche rece rămasă peste noapte și, cum era un mare mîncău, își nota în jurnal zilele în care mînca potîrniche. O asemenea zi nu era o zi trăită în zadar.

Motanul și Christopher porniseră la drum în nouăsprezece august, dar, ca și ceilalți supuși ai Maiestății Sale, Motanul știa că Regele încă nu gustase carne de potîrniche în anul acela. Vremea fusese caldă și umedă, ținuturile de sus fuseseră mereu învăluite în aburi și ceață și nimeni nu reușise să doboare nici măcar o pereche. Pe vremea aceea nu existau arme pentru vînat păsări. Ele erau prinse cu o plasă sau doborîte cu arbaleta sau cu archebuza venețiană. Acest lucru ar putea explica întrucîtva lipsa de succes a pădurarilor regelui. Mai fusese și o primăvară caldă și timpurie, cu o ninsoare zdravănă la sfîrșitul lui mai, tocmai cînd ieșeau puii din ouă, astfel că potîrnichile erau puține. O a treia cauză fusese o grămadă de țigani care veniseră, nu se știe de unde, în acel an. Țiganii hălăduiseră prin ținuturile de sus și cele mai multe stoluri de potîrnichi, nemulțumite de compania lor, zburaseră la nord de Border, în Scoția.

Ca orice motan care crește pînă la dimensiuni considerabile, Motanul nostru era un braconier înrăit și știa tot atît de multe despre desișurile și rezervațiile de vînătoare ale Regatului ca oricare alt supus. Lăsîndu-l pe Christopher adormit în șură, a pornit la deal spre un locșor singuratic din ținutul numit High Craig, la Ridley Stokoe; ajungînd acolo, prima lui grijă a fost să-și scoată cizmele cele noi și să le ascundă sub un tufiș de iarbă-neagră.

Nimic nu se poate înfăptui fără răbdare, dar, spre deosebire de alți vînători, Motanul poseda din plin această virtute. Era întuneric; era ceață; nu se zărea nici o stea. Motanul înainta prudent, pas cu pas, cu sacul în spinare, oprindu-se din loc în loc să prindă cel mai mic zgomot, sfredelind bezna cu privirile și adulmecînd prin toate smocurile de iarbă-neagră. Era cu mare băgare de seamă să nu se atingă de bălăriile înalte și să nu cumva să miște din loc vreo piatră. Motanul știa că

potîrnichile veneau adesea să-şi petreacă noaptea la High Crag. De cîteva ori a simţit după miros locurile prin care trecuseră păsările. Într-un tîrziu s-au ivit şi zorile: Motanul era leoarcă de rouă şi picăturile de apă i se prelingeau pe mustăţi. Era frig, aşa cum este întotdeauna în acele ţinuturi înalte în zorii zilei. Motanul nu vedea în faţa lui decît pînă la vreo douăzeci de metri din pricina ceţii, dar, cum soarele se ridica pe cer, aceasta a început să se încolăcească, ascunzîndu-se prin scorburi. Apoi Motanul a zărit un tufiş tremurînd şi a auzit chemarea unei potîrnichi. Ştia că păsările vor începe să se agite în scurt timp şi că sînt pe undeva pe aproape.

Şi dacă nouă ne ia mult timp să povestim cum a vînat Motanul potîrnichi, ei bine, Motanului i-a luat şi mai mult timp să înfăptuiască ce-şi pusese în gînd. Avea inima cît un purice de emoţie, dar mintea îi era limpede şi, cînd a trecut la fapte, totul a mers ca în vis. Mai întîi, una din păsări s-a apropiat ciugulind pe lîngă boschetul unde şedea ascuns Motanul. Acesta a apucat-o de grumaz, înfigîndu-şi dinţii în şira spinării chiar la ceafă, şi a aruncat-o în sac. Pe urmă s-a pus din nou pe aşteptat, neclintit ca un mort, doar vîrful cozii i se mişca ba în dreapta ba în stînga şi gura îi lăsa apă de poftă. O a doua pasăre a apărut pe neaşteptate lîngă tufiş, iar Motanul s-a năpustit asupra ei. În felul acesta a izbutit să prindă trei păsări tinere, dar celelalte, bănuind ceva, şi-au luat zborul.

Aruncîndu-şi sacul peste umăr, Motanul, ud leoarcă şi înţepenit de frig, a luat-o la fugă în jos pe povîrniş şi a ajuns în scurtă vreme

la locul unde îşi ascunsese cizmele. S-a aşezat încercînd să se încalţe, dar a văzut că nu-i un lucru tocmai uşor. Nu se obişnuise încă cu ele. Labele îi erau lipicioase şi murdare de noroi, iar cizmele erau îmbibate de rouă. Ce să mai lungim vorba, oricît a încercat, n-a izbutit să şi le tragă pe picioare. Atunci le-a luat sub braţ şi, cu sacul pe umăr, a pornit cu un aer grav spre drumul de la poalele povîrnişului. În vale, soarele strălucea sus pe cer şi în curînd s-a făcut o zi fierbinte de vară.

Motanul a aşteptat să treacă de primul sătuc, care nu număra decît vreo trei case, o cîrciumă şi o fermă în apropiere. Apoi s-a aşezat la marginea drumului şi a încercat din nou să se încalţe. De data asta a avut mai mult succes. A izbutit să-şi pună cizma stîngă, dar, oricît s-a chinuit, cu cea dreaptă nu i-a mers. Pus într-o asemenea situaţie, a început prin a înjura şi a blestema ca să se uşureze, după care a rămas acolo, stînd în tăcere şi privindu-şi cînd laba, cînd cizma. Era hotărît să nu-şi scoată cu nici un preţ cizma stîngă; nu-i rămînea de făcut altceva decît s-o pornească iar la drum pînă cînd întîlnea pe cineva dornic să-l ajute. Prima persoană pe care a întîlnit-o a fost un ţigan călare pe un ponei, dar Motanul a trecut pe lîngă el fără să-i spună bună ziua, ba chiar fără să dea măcar din cap, căci nu-i plăcea căutătura omului. Tot aşa a fost şi cu următorul drumeţ, o fătucă prostuţă, care a rămas în loc, holbîndu-se după Motan cum mergea el şontîc-şontîc. Nici un mare gînditor n-a fost pus vreodată într-o situaţie mai jalnică şi, cu toate că Motanul nostru era o persoană cu scaun la cap, se simţea umilit

din cale afară. La toate acestea se adăuga și faptul că începuseră să i se umfle picioarele de atîta umblat, așa că, după vreo cinci-șase mile, s-a așezat jos la marginea drumului și a început să plîngă. Nu-și putea călca pe inimă să ceară ajutor; nici nu avea cui să ceară ajutor, deși era convins că nu-și va putea trage singur pe picior afurisita aia de cizmă. Toate planurile lui erau gata să se năruie pentru că nu avea o limbă de pantof. Și ce-i va spune tînărului stăpîn?

Motanul se tînguia de rușine, gîndindu-se că trebuie să se întoarcă și să-și mărturisească înfrîngerea. Christopher își va pierde pentru totdeauna încrederea în el. Pînă la urmă, istovit după drumul lung și chinuitor și epuizat de atîta plînset, Motanul și-a pus capul pe cizma buclucașă și a adormit.

Trecuse de amiază cînd Motanul s-a trezit. Primul lucru pe care l-a văzut cînd a deschis ochii a fost nenorocita aia de cizmă pe care o folosise drept pernă. Se tot foise în somn, astfel că acum i-au căzut ochii chiar pe marginea de sus a carîmbului. Atunci a zărit două flecuștețe pe care nu le observase înainte. A sărit în sus ca ars, s-a aplecat și a apucat cele două urechi de piele care fuseseră îndoite înăuntru în cizmă. Băgîndu-și ghearele prin urechiușele astea și-a băgat laba în cizmă și a tras-o pînă sus, opintindu-se puțin, căci acum avea de ce să apuce.

Motanul era extrem de fericit că izbutise să-și pună cizma lui cea frumoasă, atît de fericit încît nu mai știa ce să facă de bucurie. Sărea în sus, bătînd cu piciorul în pămînt, mărșăluia încoace și încolo, și ca și

cum toate acestea nu erau de ajuns, s-a apucat să danseze și să facă tot felul de năzbîtii. Din cînd în cînd se mai oprea să arunce cîte o privire cizmelor lui frumoase de marochin roșu, bine trase pe pulpele lui îmblănite, după care, cu un strigăt extaziat, se apuca din nou să danseze. Și-a venit în fire în scurtă vreme și, înzdrăvenit după somn, a pornit la drum cu toiagul într-o labă și cu sacul plin de potîrnichi pe umăr. Era atît de fericit, încît nu mai simțea oboseala, ci mergea întins înainte prin noaptea răcoroasă — vremea cea mai potrivită pentru călătorie în miezul verii — ajungînd în zori în apropiere de palatul regelui de Northumberland.

Motanul a tras un somn bine meritat pînă la amiază. Apoi, după obișnuitele abluțiuni, s-a îndreptat cu îndrăzneală spre poarta palatului. În fața treptelor era o mare îngrămădeală de trăsuri și de lachei care alergau în toate părțile, căci regele primea la curte în dimineața aceea și toți lorzii cu doamnele lor soseau și ei în clipa în care Motanul a ajuns acolo. Sentinelele strigau către vizitii și, în harababura aceea, Motanul s-a strecurat ușor pe poarta principală fără să-l întrebe nimeni ce caută acolo. Odată ajuns înăuntru, a dat numaidecît de un Lord șambelan căruia i-a spus cu ce treburi venise și care l-a dus chiar atunci la Rege.

Motanul a făcut o plecăciune adîncă, în timp ce Lordul șambelan anunța oarecum neceremonios:

— Maiestatea Voastră, niște potîrnichi aduse de un vînător care seamănă foarte tare cu un motan.

La cuvîntul „potîrnichi", posomoreala regelui s-a risipit pe dată.

— Potîrnichi? a spus el. Apropie-te, prietene. Vei fi răsplătit cu dărnicie. Ia să văd păsările.

Apoi i-a spus unui slujitor să trimită după Bucătar și după Vistiernicul Regelui, căci are să le vorbească. Motanul a scos păsările din sac și le-a așezat pe masă dinaintea Regelui, care le-a ridicat pe rînd, ținîndu-le de vîrful ciocului și, cum acesta s-a îndoit, a exclamat:

— Splendid! Păsărele tinere și fragede! Dar cum ai făcut rost de ele?

Motanul a mai făcut o plecăciune și a răspuns, dînd din coadă:

— Stăpînul meu, Marchizul de Carabas, roagă pe Maiestatea Voastră să binevoiți a accepta aceste păsări, primele pe care le-a vînat anul acesta.

Atunci Regele a început să se intereseze de Marchiz, întrebînd de ce nu vine niciodată la Curte și exprimîndu-și speranța că îl va cunoaște cît de curînd.

Motanul a răspuns plin de modestie, că stăpînul lui este un tînăr care, din pricina perfidiei tutorelui său, a ajuns de scurtă vreme în posesia averii lui și că, îndată ce își va rezolva afacerile într-un mod mulțumitor, el, Marchizul, nădăjduia să aibă cinstea de a se prezenta la Curte.

Atunci au intrat Bucătarul și Vistiernicul Regelui. Bucătarul a scos un strigăt de încîntare la vederea păsărilor, iar Regele i-a poruncit Vistiernicului să-i dea Motanului cîte o monedă de aur pentru fiecare în parte. Apoi

Bucătarul l-a condus spre bucătăria regală, mîngîind lacom potîrnichile cu degetele lui unsuroase și pălăvrăgind fără încetare.

CAPITOLUL V

Motanul află ceva foarte important

Motanul a găsit că bucătăriile regale sînt întocmai pe placul lui: era obosit după călătoria de o noapte și recunoscător pentru masa delicioasă și cele cîteva ceasuri de odihnă. Era încîntat de respectul cu care era tratat de toate slujnicele, respect care se datora în parte apariției lui stranii, dar și mai mult primirii favorabile pe care i-o făcuse Maiestatea Sa. Cînd le privea cu ochii lui cei verzi, toate fetele se îmbujorau și cînd a adormit, una din ele, mai îndrăzneață, a spus că-i plac bărbații cu mustățile frumos tăiate, la care toate s-au pornit pe chicotit.

I se pusese dinainte tot ce era mai bun, trăsese un pui de somn în cel mai comod fotoliu și la plecare, toată lumea l-a rugat să mai vină curînd cu potîrnichi pentru Maiestatea Sa ca să se bucure cu toții de compania lui.

Monezile de aur pe care le primise s-au dovedit foarte utile, căci i-au permis să-i închirieze lui Christopher o cameră la micul han al doamnei Nevin de la Slannersburn, în vreme ce el vîna potîrnichi pentru Maiestatea Sa. Dorea să-l mai țină pe Christopher deoparte pînă cînd își punea bine planurile la cale.

Primul lucru pe care îl avea de făcut era să cîștige favoarea Regelui și să-i stîrnească

acestuia curiozitatea în legătură cu Marchizul de Carabas.

Motanul își petrecea primele ceasuri ale dimineții, precum și multe din nopți, în ținuturile golașe de sus. Urca într-acolo seara, înainte ca păsările să se ducă la culcare prin tufișuri, și asculta chemările cocoșilor. Apoi, în cel mai sălbatic, singuratic și inaccesibil locșor pe care îl putea găsi, Motanul se uita în urmă la drumul pe care venise. Nu se zărea nimic, doar bălării, iarbă-neagră și smocuri de iarbă culcată la pămînt; din loc în loc erau pietroaie răzlețe și contururile dealurilor golașe și sălbatice profilîndu-se la orizont. Acest loc sălbatic și pustiu îi umplea inima de bucurie. Își simțea în sînge strămoșul, pe Motanul cel Sălbatic de la Inverness și se mira uneori că și-a putut irosi jumătate din viață păzind moara de șoareci, cînd ar fi putut duce o viață liberă în sălbăticie. Motanul avea o vedere foarte ascuțită; soarele apunea în spatele lui, iar el putea observa orice mișcare prin tufișuri. Zărea cîte o potîrniche, uneori chiar foarte aproape, dar rămînea nemișcat, numai vîrful cozii i se agita nervos. Va aștepta pînă la prima licărire a zorilor, altfel ar putea speria și alunga toate păsările din locul acela.

După ce a prins cîteva perechi, Motanul le-a dus la palat și le-a oferit în numele Marchizului, stăpînul lui. În felul acesta a ajuns să-i știe pe toți slujitorii de la Curte și să afle tot ce se întîmplă pe acolo. Regele nu mai prididea aducîndu-i osanale și era din ce în ce mai nerăbdător să-i cunoască stăpînul, în vreme

ce două din fetele de la bucătărie se topeau de iubire pentru Motan, chiar dacă el nu le dădea nici o atenție.

Într-o zi, cînd ședea la largul lui în cămară, a intrat Vizitiul Regelui să bea un pahar de bere de iarbă-neagră, din care se făcea pe vremea aceea, și a început să-i povestească despre o călătorie pe care Regele urma să o facă însoțit de Prințesă de-a lungul Zidului Roman pînă în Cumberland.

— O să-mi omoare caii, a spus Vizitiul, adăugînd — ceea ce nu era adevărat — că preferă să iasă din slujba Regelui decît să facă o călătorie atît de îngrozitoare și să prăpădească splendoare de cai, căci animalele astea nu mai puteau fi bune de nimic dacă trăgeau după ele caleașca regală în sus și-n jos pe dealurile din Cumberland pe niște drumuri care nu erau nimic altceva decît niște biete potecuțe.

Dar pricina pentru care Vizitiul, cît și Chelarul erau deosebit de indignați era faptul că Regina pusese la cale această călătorie, spunînd că Prințesa trebuie să-și cunoască întreg Regatul și să iasă în lume, cînd de fapt Maiestatea Sa Regina vroia să scape de Rege și de Prințesă în timpul vizitei unui celebru trubadur francez. Dacă Prințesa rămînea la Palat, toate cîntările i-ar fi fost adresate ei, iar Reginei nu i s-ar mai fi dat nici o atenție.

— Totuși, Regele e atît de hotărît să facă această călătorie, încît nimic nu l-ar mai putea face să renunțe. Nici chiar poemul compus de francezul acela și pe care Regina îl ține încuiat împreună cu bijuteriile. Camerista ei,

Columbine, i-a văzut și zice că e ceva scandalos.

Motanul a ciulit urechile auzind toate acestea și, îndată ce Vizitiul și-a terminat berea și s-a întors la grajduri, s-a sculat, și-a luat rămas bun și a luat-o la sănătoasa cît îl țineau picioarele spre hanul doamnei Nevin.

Christopher, care nu-l mai văzuse pe Motan de o săptămînă și nu mai nădăjduia să-l revadă vreodată, l-a îmbrățișat călduros, iar doamna Nevin a ieșit val-vîrtej afară, spunîndu-i că i-a pregătit o oală cu smîntînă proaspătă în cămară și niște păstrăv gras atunci pescuit.

Oricît de mult îi plăceau Motanului păstrăvul și smîntîna, i-a spus lui Christopher că nu mai e nici o clipă de pierdut.

— Dacă vrei să devii Prinț, trebuie s-o pornim chiar acum. Dă-i o guinee doamnei Nevin — ne vom întoarce într-o zi și voi avea nevoie de niște păstrăv proaspăt atunci.

— Să devin Prinț! Ce vorbe-s astea? Păi, cum să stau eu de vorbă cu ăi mari? Aș muri de frică, a strigat Christopher.

Motanul a rîs de el disprețuitor și i-a spus să-și ia schimburile de la doamna Nevin și să-și pună cizmele, căci trebuie s-o pornească fără întîrziere. Va trebui să meargă toată noaptea ca să ajungă acolo la timp.

— Ia ascultați aici la mine, a spus atunci doamna Nevin. Mai bine luați-o mai domol și stați să mîncați, căci am trei ponei în grajd și voi fi bucuroasă să vi-i împrumut. O să meargă Martin Armstrong cu voi ca să-i aducă înapoi. Mergeți călare pe la Spade Adam's pînă la Haltwhistle și o să aveți vreme destulă să ajungeți unde vreți.

Era un sfat de bun simț și Motanul era încîntat că poate să-și mănînce păstrăvii și smîntîna. Între timp, Martin a fost trimis să vadă de șei și de ponei.

În vreme ce Christopher știa să călărească de mic copil, Motanul nu se urcase în viața lui pe cal, lucru pe care nu dorea să-l mărturisească în fața doamnei Nevin. Întîmplarea face că Martin îi dăduse pe cel mai năbădăios dintre cei trei ponei. Tocmai lăsaseră drumul în urmă, ieșind din cîmpie către ținutul sălbatic, cînd poneiul s-a prefăcut că se împiedică și s-a tras înapoi, azvîrlindu-l pe Motan drept în bălării. Dar calul avea să-și dea seama în curînd că făcuse o greșeală. Motanul nu și-a ieșit din fire. S-a așezat pe un bolovan și l-a rugat pe Martin să-l ajute să-și scoată cizmele. Apoi le-a legat dinapoia șeii și, dintr-un salt, a suit din nou pe cal. Cînd poneiul a încercat să-l răstoarne a doua oară, Motanul și-a înfipt toate cele zece gheare și, oricît de tare s-a zbătut calul dînd din copite, Motanul s-a ținut ferm în șa. Călutul pag a înțeles repede că Motanul e stăpînul și din clipa aceea n-au mai fost nici năbădăi, nici necazuri. Se întunecase cînd au traversat ținutul Spade Adam's și, cum o luaseră mult înaintea caleștii regale, Motanul a hotărît să-și petreacă noaptea la primul han și să-l trimită pe Martin cu cei doi ponei înapoi la Stannersburn a doua zi în zori.

Dar înainte de a intra în orășel, Motanul a strunit calul, și-a dezlegat cizmele dinapoia șeii și s-a încălțat cu ele. Avea nevoie de ele ca să se poată duce să caute cameră la han. Călutul pag era prea obosit ca să-i mai facă

figuri. Se învăţase minte, iar Martin, întorcîndu-se a doua zi la Stannersburn, i-a spus doamnei Nevin că Gentlemanul cu Mustăţi e un jocheu neîntrecut care poate struni ca nimeni altul un cal nărăvaş.

Cînd Christopher s-a văzut singur cu Motanul pe drum, a doua zi, i-a spus:

— Mă tem că vrei să mă pui să fac ceva rău. Pentru nimic în lume nu vreau să fac ceva rău. Nu e lucru curat ca eu, fiul unui morar, să vreau să mă fac Prinţ. Hai, Motănelule, mai bine să ne oprim aici.

Motanul s-a mîniat atît de tare, încît s-a aşezat la marginea drumului şi a început să tragă din răsputeri de cizme pentru a şi le scoate.

— Ce-i cu tine, Motănelule? N-am vrut să te supăr. E mai bine să mai căpătăm nişte monezi de aur de la Rege pe căi cinstite decît să-mi uit de lungul nasului.

Motanul trăgea de zor de cizmele lui roşii şi i-a răspuns, scuipînd după fiecare vorbă pe care o rostea:

— Dacă-mi scot cizmele astea afurisite din picioare, nu mă mai vezi niciodată. Aşa că hotărăşte-te, băiete.

— Nu vorbi aşa, Motanule, a spus Christopher. Nu vorbi aşa. O să fac tot ce-mi spui, numai să nu mă părăseşti şi să nu mă pui să fac vreo nelegiuire.

— Îţi închipui că tatăl tău mi-ar fi încredinţat sarcina de a-ţi face un rost în lume dacă n-ar fi avut încredere în mine? a întrebat Motanul. Da' se pare că tu eşti mai scrupulos, sau mai temător, decît tatăl tău.

Auzind aceste vorbe, Christopher amuţi. Începea să creadă că el este cel care face o mare greşeală şi că a deveni Prinţ este un semn de pietate filială. În afară de asta, nu dorea să-l piardă pe Motan şi să nu apuce să vadă cum vor sfîrşi toate acestea. Motanul tocmai se pregătea să-şi scoată una din cizme, cînd Christopher i-a spus:

— Opreşte-te, Motănelule, o să fac bucuros cum spui tu. Cred că ce spui tu este adevărat. Poate că e de datoria mea să respect dorinţele tatălui meu şi să mă fac Prinţ. Cine ştie? Poate că aşa vrea Dumnezeu.

— Şi pisicile ar rîde de tine dacă te-ar auzi cum vorbeşti, i-a răspuns Motanul. Grozav Prinţ o să mai fii dacă o să te porţi mereu ca acum.

Era greu de spus dacă Motanul îşi bate joc de el sau vorbeşte serios.

— Dac-o s-o ţii tot aşa, o să ţi se spună Christopher cel Bun, sau Christopher cel Drept, ba chiar Christopher cel Smerit şi aşa o să fii pomenit în toate manualele de istorie.

La aceste cuvinte, cu toate că fuseseră rostite pe un ton cît se poate de jignitor şi dispreţuitor, Christopher a zîmbit fericit şi a sărit în picioare, nerăbdător s-o pornească la drum şi să-şi împlinească destinul.

În timp ce-şi trăgea la loc cizma pe care aproape şi-o scosese de pe picior, Motanul reflecta: „Uite, cu cîtă pioşenie se gîndeşte acum la părintele lui pe care înainte îl tot blestema că nu i-a lăsat la moarte decît un motan". Sigur, lucrurile se schimbaseră acum că se arătase a fi un motan destoinic, în stare să cîştige favorurile unui Rege şi să aducă monezi de aur.

În vreme ce se grăbeau spre Cumberland, Christopher îi punea Motanului mii de întrebări încercînd să se lămurească asupra felului în care va deveni Prinț, dar tot ce a putut scoate de la el a fost:

— Tu fă cum ți se spune și s-ar putea să meargă totul bine.

După care Motanul a luat-o iute înainte, pînă cînd Christopher, de-abia trăgîndu-și sufletul, n-a mai fost în stare să-i pună întrebări.

După ce, parcurgînd cincisprezece mile în acest fel, au ajuns într-un loc de unde puteau privi în jos către valea Edenului, Motanul a propus un popas și s-a culcat la umbra unui prun sălbatic.

— Și-acum gata, a spus el, încă posomorît. Înainte de a porni mai departe, trebuie să-mi promiți că vei face așa cum spun eu. Altfel, nici o nădejde să fii vreodată Prinț; o să rămîi pe drumuri, un amărît de cerșetor. Să știi că așa o să ajungi dacă plec și te las baltă.

— Îți promit că voi face tot ce-mi spui, i-a răspuns Christopher bosumflat. Da' ia spune-mi, Motane dragă, în ce fel voi ajunge Prinț, căci sînt sigur că tu știi cel mai bine ce trebuie făcut și să știi că nu voi fi nerecunoscător.

Motanul, înmuiat de smerenia cu care vorbea tînărul lui stăpîn, și-a răsucit mustățile soldățește și i-a răspuns:

— Ei bine, o să te fac Prinț căsătorindu-te cu o Prințesă, cum altfel? Te vei căsători cu prima Prințesă pe care o întîlnim pe drum.

Rostind aceste cuvinte, Motanul a tras un căscat care semăna mai degrabă a rînjet.

Christoher a roșit pînă în vîrful unghiilor căci, dacă e să spunem adevărul, el nu era decît un băiețandru necioplit de la țară, chiar dacă puteai să-l numeri printre cei mai arătoși flăcăi din întreaga Anglie și i-ar fi putut servi sculptorului grec Praxitele ca model pentru Apollo.

Auzind de căsătorie, Christopher nu a mai avut nici o îndoială că totul e în regulă. În fond, ce poate fi rău într-o căsătorie? Apoi n-a mai știut cum să-i ceară Motanului iertare pentru lipsa lui de încredere care, spunea el, se datora faptului neașteptat că lucrurile luaseră o întorsătură mult peste speranțele și meritele lui.

Motanul i-a spus că trebuie s-o ia din loc iarăși, astfel că și-au continuat drumul coborînd în valea Edenului, dar într-un ritm mai măsurat, căci pe Motan îl bătea cizma dreaptă la gheara mijlocie.

CAPITOLUL VI
Viclenia Motanului

În noaptea aceea Motanul și Christopher s-au apropiat de capătul călătoriei lor. Erau sfîrșiți de oboseală și au intrat în primul han unde puteau găsi o cameră și ceva de-ale gurii. A doua zi dimineață, Motanul era în picioare de un ceas cînd Christopher a coborît la micul dejun.

— E bine, a strigat Motanul, frecîndu-și labele și arcuindu-și spinarea. Prințesa n-a trecut încă pe-aici; nu mai avem mult de mers,

poate doar o milă dau două pînă pe malul lacului Ullswater.

Fiul morarului își uitase de lungul nasului și aproape se îndrăgostise de cuvîntul Prințesă, precum și de titlul de Prinț în fața numelui Christopher. Ar fi vrut să pună o mie de întrebări dar, cum nu îndrăznea, a plătit hangiului pentru găzduire și masă și a fost nevoit să-l urmeze pe Motan fără să scoată o vorbă.

Au ajuns curînd la lac, în apropierea căruia trecea un drum mărginit de stejari și de fagi care creșteau chiar pe malul lacului.

Motanul i-a spus stăpînului lui să se cațere pe o stîncă ce se înălța deasupra drumului și să scruteze depărtarea ca să vadă dacă nu cumva se apropie vreo trăsură. Spunînd acestea, s-a instalat cît se putea de comod pe un pietroi neted și a adormit în bătaia fierbinte a soarelui. Christopher se afla deasupra lui. În scurtă vreme s-a plictisit să tot vegheze, dar, de cîte ori își lua ochii de pe drum, îl surprindea pe Motan privindu-l printre pleoapele întredeschise.

Așteptau așa de trei ceasuri, iar Christopher murea de căldură, cînd a zărit ivindu-se la vreo milă depărtare o caleașcă trasă de șase cai pagi cu trei surugii în livrele purpurii. Pedestrașii mergeau înaintea caleștii, iar în urmă veneau călăreți cu sulițe și coifurile strălucind în soare.

Christopher l-a strigat pe Motan, care i-a spus să-și scoată hainele și să se scalde în lac, dar să nu se ducă prea departe.

— Asta așteptam, a spus Motanul, în vreme ce stăpînul lui se dezbrăca. Asta e caleașca Regelui și oamenii Regelui. Împreună cu Regele se află și Prințesa cu care te vei căsători. Ascunde-te în stufărișul de-acolo, dar cînd se va apropia caleașca să ieși de acolo și să fii cu băgare de seamă să nu te arăți surprins de nimic și să nu mă contrazici în nimic din ce voi spune. Tot ce-ți pot spune este că numele tău este Marchizul de Carabas și că domeniul și castelul tău sînt undeva prin apropiere.

Între timp Christopher se despuiase de haine și sărise în lac de pe marginea unei stînci. Asta și dorise în tot răstimpul în care veghease. Motanul nu s-a sinchisit să-l admire pe stăpînul lui înotînd, deși acesta era un tînăr frumos cu pielea ca petalele de trandafir sălbatic, cu mîndrețe de umeri și cu mușchi cum nu prea vezi la un gentleman, dar pe care Christopher îi dobîndise trudind la moară. Grija Motanului era să împăturească bine hainele lui Christopher, făcînd din ele o legătură cu un pietroi în mijloc pe care a aruncat-o cît mai departe în lac. În scurtă vreme caleașca s-a apropiat, iar Motanul s-a pornit să alerge în sus și-n jos de-a lungul malului, frîngîndu-și labele și strigînd după ajutor. Auzind strigătele, vizitiul și surugii, care îl recunoscuseră, au oprit la malul lacului, iar Maiestatea Sa a scos capul pe fereastra caleștii. Motanul a tresărit, prefăcîndu-se surprins să vadă aceste chipuri prietenoase și s-a repezit către Rege, dar zbuciumul lui era atît de mare, încît a uitat de respectul pe care îl datora Maiestății Sale. Nu s-a plecat în fața lui și nu i s-a adresat cu „Maiestatea Voastră". În schimb își vîntura labele prin aer, zbierînd cu o voce de-ți îngheța sîngele

în vine, fapt din care se putea vedea marele lui chin sufletesc:

— Hoţii! Tîlharii! Ticăloşii! Vai de mine, ce mă fac? Blestemaţi să fie! Spînzuraţi! Arşi de vii! Au furat veşmintele stăpînului meu în vreme ce se scălda şi i-au luat colanul de aur şi sabia cu plăsele bătute cu perle. Tîlhari scoţieni de peste Border. Ce putea face stăpînul meu care înota în lac? Ce putea să facă altceva, despuiat cum era, decît să se afunde în apă ca un cufundac şi să se ascundă în stufăriş? Mărturisesc că şi eu m-am ascuns după stînca de colo, căci erau şase bărbaţi înarmaţi pînă în dinţi şi călare pe ponei, iar eu n-aveam altă armă decît toiagul ăsta.

Apoi s-a întors spre lac şi l-a chemat pe Christopher, care a ieşit din stufăriş şi a înotat către ei. Ajungînd într-un loc în care apa îi ajungea pînă la brîu, a rămas acolo în picioare, prea sfios ca să iasă la mal fără haine.

Prinţesa îşi aruncă privirile peste umărul tatălui ei. În ochii ei, fiul morarului arăta ca un fagure proaspăt scos din stup, cu pielea ca ceara şi părul de culoarea mierii; trupul lui umed, cu picături de apă perlate şiroindu-i dinspre umeri spre pîntece, făgăduia mai multă încîntare decît un fagure sfărîmat din care ar fi picurat dulceaţa.

În tot răstimpul cît Regele a vorbit, punînd întrebări, dînd porunci şi oferind ajutor, Prinţesa se uita la tînărul despuiat cu ochii ei mari în care se puteau citi dorinţe necunoscute pînă atunci. Cînd şi-a revenit din tulburare, şi-a spus în gînd că se îndrăgostise. La Curte avusese parte de galanterie, complimente şi avansuri din partea peţitorilor ei, dar curtenii erau bătrîni, iar ei i se păreau la fel de respingători ca nişte orătănii jumulite. Se uitau la ea cu ochii lor sticloşi, iar printre zbîrciturile de pe gîtlejurile lor golaşe se ghiceau mici umflături sub piele sau negi mari ca nişte creste de pasăre.

Şi Christopher o zărise pe Prinţesă uitîndu-se la el peste umărul tatălui ei; privirile li s-au întîlnit, dar el şi le-a coborît respectuos, îmbujorîndu-se, căci îşi amintise ce-i spusese codoşul acela netrebnic de motan al lui, cum că aceasta era doamna cu care urma să se căsătorească.

Motanul era prea ocupat ca să observe acest schimb de priviri tandre. Era convins că nu trebuie să-şi facă griji în privinţa tinerilor şi îşi dăruia întreaga atenţie Maiestăţii Sale. Regele poruncise imediat unuia din cavalerii care îl însoţeau să-i dea Marchizului un rînd de haine din cele pe care le avea în bagaj.

Caleaşca s-a îndepărtat apoi şi, în vreme ce Christopher se îmbrăca, s-au desfăcut coşurile cu merinde şi s-a aşternut masa pe malul lacului.

În scurtă vreme a apărut Christopher, uimitor de arătos în veşminte de-ale Regelui, chiar dacă îl strîngeau puţin peste umeri şi îi erau prea largi în talie: a sărutat mîna Regelui, care l-a prezentat fiicei sale şi i-a oferit o halcă de raţă friptă, fără să se ridice de pe scaunul pliant pe care şedea.

Motanul şi-a servit stăpînul în timpul mesei, avînd grijă să-şi ia un aer cît mai plouat, pentru a-i arăta Maiestăţii Sale cît se ruşinează de recenta lui lipsă de bună cuviinţă şi

că se străduieşte să se facă iertat prin smerenia lui prezentă.

Într-un tîrziu, monarhul, care era un om cumsecade, l-a tras deoparte pe Motan prinzîndu-l de coadă şi i-a spus :

— Capul sus, măi omule. Desigur, a fost un accident neplăcut, dar putea să fie şi mai rău. Totul e bine cînd se sfîrşeşte cu bine şi nădăjduiesc că stăpînul tău se va simţi răsplătit cu această masă pentru imersiunea îndelungată şi pentru pierderea veşmintelor. Marchize, îţi recomand ficatul ăsta de gîscă şi plăcinţa cu trufe.

Nu încape îndoială că, dacă Maiestatea Sa ar fi avut o altă fire şi dacă s-ar fi străduit să afle mai multe amănunte, şi-ar fi dat seama că Motanul îl trage pe sfoară, căci nu putem presupune că un biet pisoi poate duce de nas un monarh pregătit din copilărie pentru arta guvernării. Numai că Regele nostru avea o slăbiciune : dorea să fie popular printre supuşi, ceea ce la dus la concluzia — încă de pe vremea cînd era foarte tînăr — că nu e bine să le pună întrebări foarte inteligente la care să le vină greu să răspundă. Aşa se face că, în decursul unei domnii îndelungate şi prospere, îşi făcuse un obicei din a nu pune întrebări, acceptînd întotdeauna tot ce se întîmpla ca fiind ceva de la sine înţeles. Manierele sale, deşi deschise şi familiare, erau de o curtenie atît de perfectă, încît nu i-ar fi pus vreodată Marchizului o întrebare directă privitor la treburile lui personale. Este adevărat, nu ştia nimic despre el, dar înfăţişarea lui promitea numai lucruri bune, şi nu putea uita potîrnichile pe care i le trimisese în dar. Un singur lucru îl

nelămurea pe monarh : nu-şi amintea să fi auzit vreodată de acest titlu şi nici să fi văzut blazonul familiei de Carabas purtat de vreunul din Crainicii Angliei. Tot gîndindu-se la asta, privirile Maiestăţii Sale s-au oprit asupra cizmelor Motanului, dar acestea nu purtau nici însemne, nici blazon, nici vreun motto imprimat pe carîmb. Nu-i nimic, asemenea amănunte mai puteau aştepta.

După ce au golit a treia sticlă cu vin roşu, Maiestatea Sa l-a invitat pe Marchiz să-i însoţească, pe el şi pe fiica sa, în călătoria pe care o făceau în acele părţi ale Regatului.

— Nu ne lipsi de plăcuta companie a domniei tale, a spus Regele, iar Prinţesa i-a aruncat o privire dulce lui Christopher. Văzînd că Motanul îi face semn să accepte, Christopher a primit cu bucurie invitaţia. Apoi Regele s-a suit în trăsură şi a aţipit. În vreme ce caii erau înşeuaţi, Christopher şi Prinţesa au pornit la plimbare pe malul lacului şi au găsit numaidecît un subiect de conversaţie.

Între timp, Motanul se alăturase lacheilor, vechi prieteni de-ai lui, şi devorase cît ai zice peşte un picior de clapon fript, după care a pornit la drum în ritm alert, căci mai avea o mulţime de treburi de făcut în ziua aceea.

Pe o distanţă de cîteva mile ţinutul a rămas în continuare golaş şi stîncos ; cîte o colibă de pescar se zărea ici-colo pe malul lacului. Dar Motanul mergea repede şi a pătruns curînd într-o vale verde şi mănoasă. Era în afara itinerariului stabilit de Rege, dar Motanul îi şoptise vizitiului vreo două vorbe, strecurîndu-i în palmă una din monezile de aur ale lui Christopher — ce mai rămăsese din ele — în

dar din partea Marchizului. Se mai bizuiau şi pe somnul sănătos al Regelui care, oricum, nu mai trecuse niciodată prin partea aceea a Regatului şi nu şi-ar fi dat seama numaidecît că vizitiul a luat-o în altă direcţie.

Drumul, atît cît era, trecea acum prin fundul unei văi, traversînd o apă din cînd în cînd, ba pe cîte un podulet de piatră, ba prin cîte un vad, iar Motanul era fericit că are în picioare cizmele acelea înalte cît cele ale pescarilor, căci nimic nu-i era mai nesuferit ca apa. Trecuse bine de amiază şi ogoarele, de o parte şi de alta a drumului, erau pline de ţărani care strîngeau fînul cosit de o săptămînă.

— Bună ziua, oameni buni, le-a strigat Motanul. În curînd va trece Regele pe aici. O să vă întrebe al cui e pămîntul ăsta, iar voi să răspundeţi cu toţii, aşa : „E al Marchizului de Carabas".

Motanul rostise aceste vorbe cu un aer atît de grozav, răsucindu-şi mustăţile, biciuind pămîntul cu coada şi clipind fioros din ochiul stîng încît, atunci cînd a zbierat : „Dacă nu spuneţi aşa, veţi fi tăiaţi mărunt ca verdeaţa de ciorbă !", bieţii cosaşi, oameni paşnici, au început să tremure ca varga şi au promis ascultători să facă aşa cum le ceruse.

Motanul a alergat mai departe şi a dat de un om care făcea un perete de bolovani, împrejmuind un cîmp unde păşteau nişte oi.

— Bună ziua, om bun, i-a strigat Motanul. O să treacă Regele pe-aici şi o să te întrebe a cui e păşunea asta şi ale cui sînt oile, iar tu musai să-i răspunzi aşa : „Toate sînt ale Marchizului, Maiestatea Voastră". Pe urmă, dacă te întreabă : „Care Marchiz ?", să-i spui aşa :

„Eu n-am auzit de vreun alt Marchiz. Desigur, îl cunoaşte şi Maiestatea Voastră".

La care zidarul a răspuns cam înţepat că poate nu va ţine minte cuvintele astea şi că poate Regele nu se va lăsa păcălit aşa de uşor. Atunci Motanul a zîmbit, l-a chemat mai aproape şi i-a întins o monedă de aur.

— Mulţam, mulţam, jupîne motan, a spus zidarul, care nu prea avea parte de mai mult de un şiling odată ; a întins mîna să ia moneda, dar în aceeaşi clipă Motanul şi-a înfipt ghearele în încheietura omului, răsucindu-i-o şi ţinîndu-l pe loc în strînsoare.

— Acum o să-ţi aduci aminte ce ai de spus ? l-a întrebat Motanul, ţinîndu-l strîns şi plimbîndu-şi ghearele în sus şi-n jos.

— Ai milă, ai milă, striga bietul zidar. Nu voi înşela pe Înălţimea ta. Mai întîi o să-i spun : „Toate-s ale Margrafului" şi pe urmă, dacă întreabă care Margraf, o să-i răspund : „Păi, n-am auzit decît de unul, Maiestatea Voastră. Desigur, îl cunoaşte şi Maiestatea Voastră".

— Bun, i-a spus Motanul, dîndu-i moneda. Să te porţi cu credinţă, sau, dacă nu, o să trec pe la tine în somn şi cînd te trezeşti n-o să te mai recunoşti nici tu la chip...

Motanul şi-a lăsat ameninţările neterminate şi a luat-o la sănătoasa, căci i se părea că aude caleaşca Regelui durduind în urmă.

Ceva mai încolo a dat de nişte secerători care strîngeau ovăzul şi le-a strigat şi lor ce le strigase celorlalţi, spunîndu-le ce au de răspuns : „Toate sînt ale Marchizului de Carabas !"

— Dacă nu spuneţi aşa, o să-mi ajungă la urechi şi vin la voi în miez de noapte şi cînd vă veţi trezi, n-o să vă mai recunoaşteţi unul pe altul!

Pe urmă a luat-o iar la fugă pînă în capătul văii unde, pe o înălţime între două coline piezişe, se ridica un castel.

CAPITOLUL VII

Portretul unui Căpcăun scoţian

Stăpînul castelului era un scoţian care conspirase împotriva Regelui Scoţiei şi fugise peste Border. Se trăgea din familia lui Douglas cel Negru şi, după ani de călătorii în Egipt şi Arabia, se stabilise în Anglia, fiind proprietarul acelor vaste domenii pe unde trecuseră Motanul şi Regele de Northumberland. Stăpînea mai multe moşii, era Mai-Marele vrăjitoarelor de prin împrejurimi. Diavol de Onoare al Comitatului Fife din Scoţia, magician notabil şi necromant dedat practicii algebrei şi a altor meşteşuguri diavoleşti pe care le deprinsese de la sarazini. În momentul de care vorbim era ocupat cu rafinarea unui Elixir al Vieţii într-un alambic şi ardea nişte minereuri din Hebride în care, credea el, se mai aflau urme ale Pietrei Filosofale.

În ceea ce priveşte înfăţişarea lui, era un bărbat mic de stat, miop, ciupit de vărsat, cu o bărbuţă neagră înspicată cu fire cenuşii. Era îmbrăcat cu o robă veche căptuşită cu blană de nevăstuică, roasă de vreme şi găurită de acua-forte şi alţi acizi pe care îi folosea în

laboratorul lui de alchimie. Degetele îi erau mîncate de vitriol; resturi de porridge îi atîrnau din barbă, iar lenjeria îi era pătată cu cerneală, căci scria mult şi purta o călimară la cingătoare şi o pană de gîscă la ureche. Motanul Încălţat cunoştea îndeaproape tot ce îl privea pe acest căpcăun, avînd în vedere că pisicilor le place să bîrfească şi au relaţii strînse cu vrăjitoarele. Oricît ar face pe nevinovatele, fiecare din ele ştie mai mult decît e bine şi sănătos să ştie cineva. Dar faptul că vrăjitoarele au pisici nu este singurul cap de acuzare, căci ele au şi cîini — cîini negri — dar cîinilor nu li se impută practici de magie neagră. Nu, adevărul e că pisicilor le cam place să umble hai-hui noaptea şi că nici una n-o să-ţi mărturisească cum şi-a petrecut noaptea. În plus, o să le vedeţi deseori cocoţate pe vîrfurile acoperişurilor, unde n-ar fi putut ajunge prin forţe proprii. Cîinii, chiar cei negri, nu sînt niciodată, sau doar uneori, văzuţi pe acoperişuri. Simplul fapt că sînt văzute pe acoperişuri este o dovadă care condamnă orice pisică în faţa a doisprezece juraţi englezi. Cum ar putea ele să ajungă acolo sus fără ajutorul vrăjitoarelor? Iată care este învinuirea ce li se aduce: zboară împreună cu surorile întunericului şi, chiar dacă pisicile încearcă să se dezvinovăţească jurînd strîmb, nu vor fi crezute în vecii vecilor.

Motanul Încălţat nu-l îndrăgea pe Diavol; era la fel de neatins de forţele răului ca orice altă pisică de pe lumea asta. Nu se îndeletnicise niciodată cu misterele, dar auzise pisici lăudîndu-se că zboară împreună cu

stăpînele lor, ba chiar că se numără printre apropiații Diavolului.

Totuși, cu cîțiva ani înainte de moartea bătrînului morar, a ieșit la iveală un fapt care a cam pus capăt acestor lăudăroșenii și a provocat o răzmeriță a pisicilor din Britania, după care între pisici și vrăjitoare relațiile s-au răcit foarte tare. Iată ce s-a întîmplat: la una din marile adunări ale vrăjitoarelor din Scoția, pe coasta comitatului Fife, au fost prinse toate pisicile, li s-au legat labele, după care vrăjitoarele s-au urcat în bărci, vîslind în sus și-n jos de-a lungul coastei, pînă la Angus, și au aruncat în mare pisicile, ceea ce a stîrnit o furtună în care corabia Regelui Scoției a scăpat de naufragiu ca prin minune, în vreme ce mulți marinari nevinovați, mai puțin norocoși decît regele, s-au înecat. Faptele au ieșit la lumină pentru că una din pisici a avut norocul să fie adusă la țărm de maree și, după ce și-a desfăcut cu dinții frînghia cu care era legată, a dispărut fără urmă. Tărăboiul pe care această pisică l-a stîrnit printre surorile ei pe uscat a fost mai grozav decît furtuna de pe mare și mai greu de domolit. Mai mult decît atît, pisica aceasta a declarat că vrăjitoarele își înecaseră iubitele și încrezătoarele pisicuțe la ordinul acestui Lord Douglas la ale cărui porți se oprise Motanul Încălțat.

Cînd s-au răspîndit aceste vești, pe tot cuprinsul Angliei și Scoției pisicile au convocat mari întruniri unde au denunțat pe vrăjitoare și s-au lepădat de Diavol și de vrăjitoriile lui, legîndu-se printr-o înțelegere să nu-l mai slujească niciodată.

La Durham, o mare mulțime de pisici a pătruns în Catedrală la miezul nopții, trecînd rînd pe rînd prin fața altarului, îngenunchind și jurînd să nu mai slujească și nici chiar să mai trăiască prin preajma vreunei vrăjitoare sau a Diavolului însuși. Trei motani negri care au șovăit înaintea jurămîntului au fost duși direct în criptă și strangulați pe loc. Scene asemănătoare au avut loc peste tot în Anglia și în Scoția, în mod special la Warboys în Huntingdon, sat care, dacă mă pot exprima astfel, mișuna de vrăjitoare. Oamenii au remarcat peste tot această agitație și, după vreo săptămînă, mergea vorba că în neamul pisicesc este unul Peter Pustnicul, care umblă predicînd și îndemnînd pisicile să plece în cruciadă. Dacă e să spunem adevărul, acest zvon nu era fără temei, dar pisicile n-au îndrăznit să se încredințeze mării și, astfel, în scurtă vreme, lucrurile s-au liniștit. Faptele au ajuns la urechea Regelui scoțian și multe vrăjitoare au fost prinse și trimise în judecată. Atunci a fost nevoit și Lordul Douglas să fugă din Regat. Faptele sînt bine cunoscute și au fost dovedite în tribunalele scoțiene în fața judecătorilor scoțieni, celebri pentru onestitatea și integritatea lor. Dar, cum erau victimele inocente ale unei înșelăciuni brutale, pisicile nu au fost acuzate că ar fi stîrnit furtuna și nu s-a găsit printre ele nici una care să depună mărturie împotriva celor de același neam.

Vrăjitoarele englezoaice și toate cele care scăpaseră de arest în Scoția duceau lipsa pisicilor și, cum întreg neamul pisicesc se uita de sus la ele, sufereau mult din această pricină,

dar nu şi-au pierdut cumpătul şi, furînd cîte un pisoiaş pe ici pe colo, au strîns din nou pisici pe lîngă ele.

Motanul Încălţat depusese şi el jurămîntul odată cu ceilalţi şi ştia bine că magicianul acesta, Lordul Douglas, era cel care inventase modalitatea de a stîrni furtuni pe mare aruncînd în apă pisici cu labele legate. Este o practică întîlnită pînă în zilele noastre la jefuitorii de epave din Cornwall. Acesta era magicianul pe care Motanul venise să-l înfrunte ; fără să şovăie, fără să se oprească pentru a reflecta puţin şi fără să trădeze cel mai mic semn de teamă, cu toate că ştia bine ce riscă, Motanul Încălţat a păşit cu îndrăzneală pînă în pragul castelului, şi şi-a anunţat sosirea sunînd din cornul atîrnat lîngă poartă.

CAPITOLUL VIII

Motanul îl păcăleşte pe Căpcăun

— Mulay El Mulay, doctor învăţat de la Universitatea din Cordoba, i-a răspuns Motanul portarului care îl întrebase cine e printr-o ferestruică. Am venit pentru a-l vedea pe stăpînul tău, a cărui faimă s-a răspîndit în întreaga lume.

Motanului i s-a deschis, iar Căpcăunul l-a primit cu civilitatea de care era în stare un Căpcăun ca el. L-a poftit să şadă în bibliotecă, i-a oferit un pahar cu lapte bătut şi s-a interesat de domeniul cunoaşterii în care se specializase Doctorul Mulay.

— Să începem, a spus Motanul, cu fenomenele materiale, cu fenomenele brute care stîrnesc uimirea gloatei, de acolo să purcedem a cerceta natura materiei, de la care putem trece la cantităţi şi la legile numerice şi ne vom trezi astfel făcînd filosofie. Acolo vom putea găsi o sumedenie de subiecte care să ne potolească foamea, foamea minţii, desigur.

— Nu ştiu în ce măsură vă voi putea urmări într-o astfel de discuţie, a spus magicianul cu modestie. Vedeţi, eu trăiesc aici în singurătate ; toate cunoştinţele mele provin din cărţi şi din cele cîteva experienţe pe care le-am făcut, iar vederea mi-a slăbit foarte mult după ce am contractat o boală de ochi în Arabia. Aşadar, veţi vedea că în privinţa teoriei am rămas foarte mult în urmă. Nu prea am cu cine discuta asemenea subiecte absconse, căci nu mai primesc pe nimeni cu excepţia cîtorva fete tinere şi entuziaste. Le învăţ şi eu ce pot din ştiinţe, dar este surprinzător ce credule sînt cele mai multe femei tinere.

— La Cordoba se mai vorbeşte şi acum cu admiraţie despre transformările dumneavoastră proteice. În fiecare an are loc o conferinţă despre teoria metamorfozei elaborată de domnia voastră.

Căpcăunul radia de plăcere.

— Sînt mîndru că mai sînt în stare să execut unele din vechile mele scamatorii, a spus el, luînd numaidecît forma unui elefant.

Motanul tresări, cu o licărire admirativă în priviri. Fuseseră răsturnate un scaun şi o grămadă de cărţi. Lordul Douglas şi-a reluat numaidecît înfăţişarea obişnuită şi a început să le adune de pe jos.

Cu toate că nervii îi fuseseră greu puşi la încercare de ceea ce văzuse, Motanul i-a zîmbit gazdei şi a spus :

— M-am întrebat adesea privind această scamatorie...

— Deci aţi mai văzut-o... Şi cine o făcea, mă rog ? exclamă iritat Magicianul.

— O, da, am văzut-o adesea făcută de nenumăraţi adepţi... Dar, cum vă spuneam, m-am întrebat adesea de ce ne putem transforma numai în animale mai mari decît noi. Umflarea e uşor de făcut, dezumflarea e imposibilă. Cugetînd asupra acestui lucru, am găsit o explicaţie — una care ar putea aduce dovezi în favoarea teoriei lucreţiene a materiei...

Lordul Douglas era gata să-l întrerupă, dar Motanul a ridicat o labă şi a spus :

— Sir, daţi-mi voie să continui. Veţi putea ridica obiecţii, dacă acestea există, după ce termin. Motivul este indestructibilitatea materiei. Atomii din moleculă pot fi rînduiţi ceva mai răzleţi unii de alţii, dar nu se pot îndesa mai mult. Aşadar, din moleculele care alcătuiesc un om se poate face un elefant, dar ele nu se pot îndesa unele în altele pentru a produce, de pildă, un...

— Vă rog să nu dezvoltaţi mai departe teoria, căci am argumente să vă contrazic. Susţineţi că este imposibil ca ceva mai mare să se transforme în ceva mai mic ?

— Admit că un etiopian se poate transforma în leopard şi există mărturii, cu totul insuficiente, conform cărora o femeie mică de statură s-ar fi transformat în vulpe, dar în ambele cazuri contracţia nu a fost prea mare şi am mari îndoieli că ea s-a produs cu pierderi

în greutate. Acest amănunt deosebit de important nu a fost niciodată lămurit, cu toate că de el depinde întreaga teorie a materiei.

— Niciodată nu m-am cîntărit în decursul experimentelor mele, dar pot dovedi că teoriile dumneavoastră sînt absurde, căci mă pot transforma în orice fiinţă, fie ea cea mai mică din lume.

— Să fim serioşi, a spus Motanul rîzînd. Nu cred că vă puteţi transforma într-un şoarece.

— Ba da, pot, a strigat Lordul Douglas nerăbdător, alergînd prin încăpere în căutarea unei sticluţe cu lichid. Dacă vederea i-ar fi fost mai bună, nu s-ar fi grăbit chiar aşa căci, deşi Motanul stătea perfect nemişcat şi cu respiraţia tăiată, nu-şi putea stăpîni zvîcnetul cozii, iar ghearele îi luceau prin mitenele de blană. Într-un tîrziu, stăpînul casei a găsit sticluţa pe care o căuta şi, turnînd puţin lichid într-o farfurioară, a aşezat-o pe podea.

— Trebuie procedat cu multă grijă, a spus el. Un confrate de-al meu, magician în Insula Man, s-a transformat într-o lumînare aprinsă. Dar uitase să închidă fereastra şi a pierit stins de o rafală de vînt. A fost o mare pierdere, bietul om.

Motanul aştepta în tăcere.

— De-asta am pus lichidul ăsta în farfurioară pe podea, ca să-mi fie la îndemînă cînd voi fi un animăluţ mititel şi sperios. Dacă nu m-aş gîndi la asta, m-aş putea trezi că nu mai sînt în stare să mă sui pe masă. Riscurile pe care şi le asumă un filozof sînt mari — dar avem şi noi satisfacţiile noastre... Acum vă rog să urmăriţi cu atenţie, Doctore Mulay, şi veţi

vedea prăbuşindu-se teoria materiei pe care tocmai aţi expus-o. Noi, alchimiştii, am progresat mult de la Lucreţiu încoace, iar Lucreţiu, în fond, nu era decît un poet epicurean...

Motanul tăcea în continuare ; coada îi lovea uşurel podeaua. I se părea că aude roţile unei caleşti în depărtare.

— Ei bine, văd că ardeţi de nerăbdare să vedeţi experimentul. Se spune că nu trebuie să crezi decît ceea ce vezi cu propriii ochi, aşa că urmăriţi-mă cu atenţie. Iată...

Şi Magicianul a sorbit poţiunea din sticluţa pe care o avea în mînă. Chiar în clipa în care înghiţea, Motanul s-a năpustit spre locul în care, cu puţin timp înainte, se aflase Lordul Douglas. Transformarea avusese loc, de astă dată ireversibil. Preţ de o clipă, o codiţă subţire s-a zbătut între fălcile Motanului. În clipa următoare dispăruse. Într-adevăr, mari sînt riscurile vieţii de filosof. Dar nu mai era timp pentru interpretări morale : Motanul Încălţat s-a repezit spre Holul Castelului, strigînd :

— Uraţi bun venit noului vostru stăpîn, Marchizul de Carabas.

La aceste cuvinte, valuri de lilieci şi bufniţe s-au revărsat de prin toate ungherele fluturînd din aripi, în vreme ce o legiune întreagă de şopîrle şi broaşte ţopăia grăbită, ieşind în cea mai mare viteză pe uşa din spate. La intrare s-a auzit cornul sunînd. Motanul a deschis larg porţile.

— Bine aţi venit, Maiestatea Voastră ! Fiţi bine venit în castelul Marchizului de Carabas !

— Bine aţi venit ! au strigat şi slujitorii, luîndu-se după el. Fiţi bine venit la stăpînul

nostru, Marchizul de Carabas. Bun venit, Maiestăţii Voastre.

— Cum, domnule Marchiz ? a făcut Regele, care era într-o excelentă dispoziţie după somnul pe care îl trăsese. Cum, acest Castel este al dumitale ? Nimic nu poate fi mai frumos decît această Curte şi clădirile impunătoare care o împrejmuiesc. Aş dori să vizitez castelul, dacă nu ţi-e cu supărare. Pe onoarea mea, a continuat el, este în stil maur, nu ?

— Tot ce se poate, a răspuns Motanul Încălţat în locul lui Christopher, care, în materie de arhitectură, nu ştia decît că unele mori sînt cu stîlpi, iar altele cu turn şi cu piston rotativ ; ca atare, i-ar fi fost foarte greu să-i răspundă Regelui.

Şi Motanul a continuat :

— Ultimele îmbunătăţiri au fost aduse castelului de către bunicul stăpînului meu, care a călătorit des printre maurii din Spania. Dacă veţi binevoi să poftiţi pe aici, stăpînul meu vă va arăta o copie exactă a Curţii cu Lei de la Alhambra. Adevărul este, însă, că circulă multe poveşti urîte despre răposatul Lord ; unii spun chiar că ar fi făcut mai bine să stea pe-acasă — dar, la urma urmei, răul se cuibăreşte peste tot.

— Este cît se poate de adevărat, jupîne Motan, a spus Regele, făcîndu-şi semnul crucii.

În acea clipă, un stol mare de lilieci şi-a luat zborul din cornişele şi meterezele turnurilor, căci nu toate făpturile Diavolului luaseră în seamă cuvintele Motanului.

Regele şi Motanul făceau împreună înconjurul castelului, urmaţi de Prinţesă şi de Christopher, care, fără îndoială, era mult mai uimit

decît ea, căci era primul castel în care intra, în vreme ce Prințesa se născuse într-unul și văzuse alte cîteva sute.

Cu prima ocazie, Motanul s-a îndepărtat puțin să schimbe două vorbe cu prietenul lui, bucătarul Regelui. Împreună au aruncat o privire peste gustarea așternută pe una din mesele din sala de ospețe — o bucată de drob rece, un ulcior cu zer și resturile unei tarte de ovăz. Motanul a poruncit să se strîngă merindele acestea. În cămară erau ouă din belșug, brînză și un coș plin cu conopidă scoțiană. Singura problemă era friptura, căci nu se zăreau decît egrefini și scrumbii afumate.

Din fericire, Motanul s-a uitat pe fereastră și privirile i-au căzut asupra unui păun tînăr care, împreună cu două surate de-ale lui, se plimba pe terasa însorită. Bucătarul a poruncit ca păsările să fie prinse, sarcină dusă la îndeplinire numai după intervenția Motanului. Acesta a pus laba pe ele și le-a și strangulat.

— Cît timp îți trebuie să jumulești păsările? a întrebat Motanul, la care bucătarul i-a spus că păunii se jupuiesc de piele, nu se jumulesc și că masa va fi gata în două ceasuri. Motanul s-a alăturat din nou Regelui, care între timp își schimbase hainele și se spălase pe mîini.

— E gata masa? a întrebat el numaidecît.

— Da, Maiestatea Voastră, i-a răspuns Motanul. Dar mai întîi aș vrea să vă conduc pînă în pivnițele stăpînului meu, să alegeți vinul pe care îl preferați.

Pivnițele erau vaste, iar Motanul lumina drumul cu o lanternă, în vreme ce Regele trecea de la un butoi la altul, ștergînd etichetele de

praf și gustînd cîteva picături din fiecare băutură. Au avut și cîteva surprize. Erau acolo cîteva poloboace de sherry, porto și madeira și unul de Bucelas. Dar majoritatea butoaielor conținea cel mai pur whisky scoțian din Highlands, o băutură din care Regele nu mai gustase și pe care a apreciat-o considerabil. Și tot așa, un păhărel ici, un păhărel colo, comparînd whisky-ul de Talisker cu cel de Tomatin, pe cel de Glenlivet cu Highland Park, și pe toate la un loc cu whiskyul Islay, timpul a trecut într-un mod agreabil. Regele era cam amețit, iar Motanul ținea lanterna cu laba nesigură, deși el nu făcuse decît să respire aburii alcoolului, cînd a venit bucătarul să-i întrebe dacă poftesc la masă, sau dacă să mai țină friptura caldă.

Așa că s-au dus cu toții în sala de mese, Maiestatea Sa sprijinindu-se de brațul Motanului în sus pe treptele pivnițelor, urmați de bucătar cu jumătate de duzină de sticle cu vin roșu ales de Rege.

Degustarea whiskyului îl înveselise pe Rege într-atît, încît, cînd a fost adusă friptura de păun, acesta avea o sumedenie de istorioare de povestit comesenilor lui.

— Păunii, a început Maiestatea Sa, sînt o delicatesă menționată pentru prima oară de Pliniu. Primul la masa căruia s-a servit friptură de păun — și vă rog să mă corectați, Marchize, dacă greșesc — a fost Hortensius, marele orator, cu ocazia unui ospăț solemn în ziua în care a fost făcut Mare Preot. Înainte, păunii fuseseră păsările sacre ale Iunonei, după cum porumbițele erau păsările Venerei.

Motanul Încălțat era uluit de erudiția Maiestății Sale și avea și de ce. Fapt este că Maiestatea Sa știa tot ce era de știut despre hrana și băuturile romanilor, deci era cu atît mai de mirare că știe așa de puțin despre băuturile dușmanilor lui, scoțienii de dincolo de Border.

Maiestatea Sa a sughițat, după care a continuat:

— Romanii au fost aceia care au adus păunii pe insula noastră acum aproape șase sute de ani. Dar spre deosebire de melcul roman, păunul nu supraviețuiește decît dacă este îngrijit; așa se face că au murit aproape toți pe insula noastră necivilizată și barbară. Mi s-a spus că în Franța și în Italia prezența unui păun arată că prin apropiere se află un mare Lord. Numai înalții Lorzi mai mănîncă friptură de păun în zilele noastre.

— Eu n-am mai mîncat niciodată pînă azi, a spus Christopher, care se simțea cu desăvîrșire ignorant.

Maiestatea Sa a rîs din toată inima și i-a mai oferit gazdei o bucată de carne. Motanul avea grijă ca paharele să fie mereu pline, iar Christopher, la fel de puțin obișnuit cu băutura cum era și cu friptura de păun, găsea vinul foarte pe placul lui; cu fiecare înghițitură devenea tot mai îndrăzneț, dîndu-i Prințesei din ce în ce mai multă atenție.

Regele a observat acest lucru și a văzut că Prințesa răspunde avansurilor tînărului. Impresionat de averea Marchizului și moleșit de prînzul îmbelșugat, a spus dintr-o dată la sfîrșitul mesei:

— Judecînd după privirile fiicei mele, nu mai depinde decît de dumneata, Marchize, ca să-mi devii ginere.

Era greu de știut dacă Regele a spus asta pentru a-i da Prințesei să înțeleagă că-i displace purtarea ei prea îndrăzneață, sau pentru a face o glumă, sau pentru că dorea această căsătorie. Cert este că, după ce a rostit aceste cuvinte, a avut un acces de sughițuri. Motanul i-a dat un pahar cu apă, iar Christopher, luîndu-l pe Rege în serios, s-a ridicat, a făcut o plecăciune adîncă și a spus că este cea mai mare fericire și onoare care putea să dea peste el și că el este cu desăvîrșire nedemn, după care pur și simplu a întrebat-o pe Prințesă dacă dorește să se căsătorească cu el. Prințesa s-a aruncat de gîtul lui și a acceptat, spunînd că niciodată nu întîlnise vreun bărbat care să-i placă atît de mult și că, în ceea ce o privea, se îndrăgostise la prima vedere.

După ce toți oaspeții au fost conduși în iatacurile lor, Motanul s-a tolănit în fața focului și a tors pînă cînd a adormit.

CAPITOLUL IX

Christopher, acum Marchiz, se va căsători cu Prințesa

A doua zi dimineață, Motanul nostru nu-și mai vedea capul de treburi. Avea pe labe, ca să nu spunem pe mîini, un Castel imens și ciudat despre care nu știa nimic, deși toată lumea se aștepta ca el să fie familiarizat cu totul pînă în cel mai întunecos ungher. În această dilemă,

Motanul nu a încercat să se prefacă, ci, îndată ce s-a trezit, a mărturisit de bună voie bucătarului şi slujitorilor Regelui că atît el, cît şi stăpînul lui, sînt străini de acel loc avînd în vedere că Marchizul fusese ţinut departe de moştenirea care i se cuvenea şi că atunci sosiseră şi ei acolo. Dacă întîmplarea nu ar fi făcut ca Regele să treacă pe acolo, nu ar fi îndrăznit să-l invite înainte de a angaja personal şi de a pregăti totul cum se cuvine.

Acum că se apropia ziua căsătoriei, Motanul era de părere că cel mai bun lucru ar fi să facă bagajele şi să se întoarcă numaidecît la Palatul Regelui, unde avea să fie oficiată cununia.

Dar înainte de asta, Motanul trebuia să se dea de ceasul morţii şi să-i găsească Marchizului nişte haine, căci nu le mai putea purta tot pe cele pe care i le dăduse Regele cînd ieşise gol din lac. Era cu atît mai greu pentru Motan, cu cît nu se pricepea la croitorie şi nu ştia care mai e moda printre nobili.

Lordul Douglas purta un cămăşoi murdar de finet sub roba cu căptuşeală găurită de acizi şi Motanul nu spera să găsească în garderoba Magicianului vreun veşmînt potrivit pentru stăpînul lui. Din fericire, se înşela, căci, în vreme ce Christopher mai dormea încă, valetul Regelui a venit la Motan să-i spună că într-o odăiţă de lîngă dormitorul Regelui se afla o garderobă plină cu haine splendide, din care Marchizul îşi putea alege unele pentru ziua aceea, şi să fie drăguţ să înapoieze Regelui costumul pe care acesta i-l împrumutase.

Motanul l-a rugat pe valet să aleagă el hainele care i-ar veni cel mai bine Marchizului

căci el, Motanul, e mai degrabă paznic de vînătoare decît Prim Valet al Castelului.

Ceva mai tîrziu, cînd Motanul trecea în revistă treburile de peste zi, a încercat să se lămurească de ce avea Căpcăunul o garderobă atît de bine garnisită. Desigur, dacă Lordul Douglas se putea transforma acum în elefant, acum în şoricel, cu atît mai uşor îi era să se transforme într-un tînăr fermecător cu trăsăturile şi trupul unui Apollo. Luînd această formă şi îmbrăcîndu-se cu veşmintele cele mai scumpe, se putea distra cîştigînd inima cîte unei fecioare mîndre şi de viţă nobilă, sau pe cea a cîte unei tinere soţii de Prinţ sau de nobil în absenţa soţului. Putea, nu-i aşa, să facă o curte asiduă doamnei cu pricina după care dispărea fără urmă, lăsînd-o pradă celor mai amare remuşcări pentru nechibzuinţa ei. Odată sucise minţile fiicei unui Duce, căsătoria era hotărîtă, iar Douglas cel Negru şi-a părăsit mireasa în poarta bisericii. Jignită şi nefericită, dar încă îndrăgostită fără speranţă, frumoasa fată îşi vedea viaţa ruinată de capriciul unui Căpcăun îndeajuns de bătrîn pentru a-i fi bunic. Cu toate că Motanul Încălţat nu era un moralist, ştia bine că fetele frumoase trebuie să se ferească de bărbaţii bătrîni, în orice formă li s-ar înfăţişa. Ceea ce Motanul nu putea nici măcar bănui era că acestui Căpcăun al nostru îi era tare ruşine de escapadele lui, considerîndu-le ca nedemne de un învăţat ca el şi că, după ce seducea cîte o fecioară, se jura că era pentru ultima dată.

Regele se trezise şi lua micul dejun, cînd Motanul a isprăvit pregătirile dinaintea plecării. Cum în grajdurile Magicianului nu erau

nici caleşti nici cai de trăsură, Motanul poruncise fermierilor din împrejurimi să aducă mai mulţi cai de povară. Aceştia au fost încărcaţi cu toate cele necesare pentru nunta Marchizului, precum şi cu lăzi de vin şi whisky pentru pivniţele regale. Cînd totul a fost gata, au pornit spre Palatul Regal, unde au ajuns patru zile mai tîrziu.

Sosirea lor nu era aşteptată. Mesagerul, trimis înainte pentru a preveni pe Regină şi pentru a anunţa logodna Prinţesei, fusese atacat de vreo şase derbedei din familia Charlton, care îi furaseră poneiul şi îl ameninţară că-l îneacă într-o mlaştină. Totuşi, i-au dat drumul viu şi nevătămat şi a ajuns la Palat, învineţit şi plin de noroi, a doua zi după întoarcerea Regelui.

Regina se afla în salonaşul ei, mîncînd miere şi sorbind ratafia* împreună cu Le Sire Monvit de Montcuq, un trubadur francez care trebuise să fugă din Franţa, Normandia şi Acvitania. Fusese declarat în afara legii de către toate Curţile Iubirii şi era vînat de toţi nobilii din Provenţa, Acvitania şi Quercy, care erau îndrituiţi să-l ucidă şi să-l atîrne cum se atîrnă ciorile, coţofenele şi dihorii în cămara vînătorului. După cum trupurile acestor dihănii sînt expuse pentru a servi drept avertisment tuturor dăunătoarelor, tot aşa ar fi atîrnat în lanţuri Le Sire Monvit de Montcuq pentru a-i descuraja pe muzicienii şi poeţii vagabonzi. Au supravieţuit timpului numai două sau trei

* Ratafia — cuvînt din limba creolă care desemnează o băutură alcoolică aromatizată cu migdale şi sîmburi de piersică, cireşe sau caise.

strofe din poezia lui: judecînd după ele, este considerat a fi cel mai mare poet în Langue d'Oc.

Cînd sergentul de pază a zărit în depărtare caleaşca regală, a început să strige la yeomenii din Gardă să se trezească, iar aceştia s-au grăbit să-şi ocupe posturile. Strigătele şi zgomotul lănciilor au făcut-o pe Maiestatea Sa Regina să tresară. Alunecînd din braţele francezului, l-a trimis într-o cămăruţă chiar în vîrful turnului, în vreme ce ea şi camerista Columbine îi ascundeau lăuta şi cizmele de călărie şi aranjau pernele. Apoi, ştergîndu-şi obrazul cu un prosop, s-a grăbit în întîmpinarea consortului ei.

Regele Gunnar al II-lea de Northumberland îi detesta pe străini, începînd cu vecinii lui imediaţi, scoţienii, dar ura lui fiind imparţială, îi cuprindea şi pe saxonii de la sud de Trent, pe cimbrii de dincolo de Mersey şi de Severn, pe irlandezii de peste mare, precum şi pe francezi, burgunzi, spanioli, romani, toscani, mauri şi sarazini din toate acele părţi îndepărtate ale lumii de care ştia doar din auzite.

În schimb norvegienii, că erau din Norvegia, din Iutlanda sau din Islanda, din Shetlands, Orkneys sau Faeroes, îi erau ca fraţii, cu atît mai mult cu cît majoritatea erau din neamul lui.

Pentru ceilalţi nu avea decît epitete jignitoare şi idei fixe. Scoţienii au genunchii întorşi înăuntru şi umblă cu burdufuri din maţe de miel, velşii sînt hoţi, anglii din Norfolk şi Cambridgeshire nişte găluşcari şi nişte papă-lapte. Saxonii dorm de-a-n-picioarelea şi

tot adormiți sînt și-n clipa morții, după ce că umblă cu picioarele răscrăcărate; francezii sînt niște mîncători de broaște, romanii sînt dedați la tot soiul de vicii abominabile, iar spaniolii sînt niște ticăloși de mauri cu ochii cruciș.

De aceea era Regina atît de grăbită să-și ascundă oaspetele și s-a simțit ușurată cînd a văzut că Regele are atîtea de povestit despre aventurile lui, încît nici nu se interesează de ce a făcut ea în absența lui.

Așa se face că, atunci cînd Prințesa i-a căzut în brațe, iar Regele l-a împins în față pe Christopher prezentîndu-i-l ca pe viitorul ei ginere, Maiestatea Sa Regina s-a grăbit să-l sărute pe amîndoi obrajii și să-și exprime încîntarea.

În orice palat există facțiuni și intrigi. Sînt, de pildă, curtenii bătrîni care se au bine cu Regele, dar cărora le este teamă că-și vor pierde locul sub succesorul acestuia; mai sînt alții care se află în grațiile Reginei și care jonglează cu suferințele ei, hrănind discordia. Aceștia sînt gata să joace pichet la masa ei; îi fac complimente cînd cîntă din voce sau la virginal și îi fac aluzii abile cum că ea este o femeie pe nedrept neglijată și că Maiestatea Sa Regele îi este necredincios. Mai sînt și din cei care se străduiesc să devină amicii apropiați ai moștenitorului prezumtiv, pe care îl trag apoi spre rele pentru a-l putea șantaja cînd ajunge la putere.

La curtea din Northumberland existau curteni din primele două categorii, dar puțini din a treia: nu erau decît una sau două fetișcane care luaseră lecții de muzică, limba franceză

și bune maniere împreună cu Prințesa și care cel mai adesea fugeau împreună cu ea din sala de studii ca să facă vreo incursiune în cămară, să se cațere în copaci, să facă din crenguțe de brad colibe cu ajutorul vreunui ciobănaș, sau să prindă păstrăvi cu mîna și să-i frigă pe cîte o stîncă fierbinte de pe malul rîului.

Din fericire pentru Christopher, Prințesa avea apucături de băiețoi. Fără ca vreunul din ei să bănuiască de ce, urmau să aibă o căsnicie fericită. Christopher își adora mireasa pentru că era prințesă de sînge, în vreme ce Swanlauga îl iubea cu patimă, la început pentru frumusețea trupului lui alb și musculos, dar apoi, pe măsură ce îl cunoștea mai bine, pentru că el era un amestec de sfiiciune modestă și de asprime, așa cum fusese ciobănașul care o ajutase la construirea colibelor ca un sclav supus și pe care îl sedusese cînd era încă o copilă arogantă de vreo zece ani.

Dar, cu toate că î secret avea un adevărat cult pentru bărbatul cu care se căsătorise, Prințesa era încă bănuitoare față de Motanul Încălțat. Nu-și pleca niciodată ochii lui cei verzi în fața ei; forța și hotărîrea lui erau nefirești și, deși era conștientă de devotamentul pe care el i-l arăta lui Christopher, îi era necaz că, în ciuda alinturilor și mîngîierilor ei, care îl făceau să toarcă de parcă nu era decît un motan ca oricare altul, se ridica și o părăsea fără o vorbă, îndreptîndu-se cu un pas maiestuos spre bucătărie sau spre turnul de pază dacă simțea că e ceva în neregulă.

CAPITOLUL X
Christopher se căsătorește, iar Motanul este avansat

Regele de Northumberland se considera creștin și pe bună dreptate, căci fusese botezat și cufundat în cristelniță de către un sfînt irlandez. Tatăl lui abandonase cultul Freyei și al lui Thor și fusese convertit de același sfînt. Vreme de cîțiva ani Curtea avusese un capelan rezident și cum pe Holy Island, în apropiere, se aflau mulți călugări, Regatul devenise centrul noii religii.

Dar vărul Regelui, Jarring cel Stîngaci, care era încă păgîn, venise cu corabia din Norvegia și, cum nu auzise de convertirea Regelui, îi masacrase pe călugări, le distrusese stupii și le topise vasul de împărtășanie. Deși Regele Gunnar I trimisese mesaje în Irlanda cerînd o nouă provizie de frați creștini și explicînd că avusese loc o neînțelegere, n-au mai venit alți călugări nici în timpul lui Gunnar I, nici sub domnia fiului său, Gunnar al II-lea, tatăl Prințesei care urma să se mărite cu Christopher.

Totuși, cununia lor trebuia să fie o ceremonie creștină, precum și un prilej de petrecere și bucurie. Motanul Încălțat era Cavaler de onoare, Regele a condus mireasa la altar lîngă Marchizul de Carabas, iar slujba a fost oficiată de un irlandez care fusese ajutor de bucătar la mînăstire și care scăpase de masacru

numai pentru că în clipa aceea plecase pe dealuri să caute cuiburi de păsări. Poseda vagi amintiri din textul Misei și a psalmodiat cîteva frînturi de fraze latinești, cărora le-a dat înțelesuri cît se poate de ciudate.

Înveșmîntat în alb, i-a stropit pe Christopher și pe mireasa lui cu apă sfințită, psalmodiind în acest timp :

— *Gloria in sex Elsie... Pateus et vini... Domino fructus et filius... Maria beata...*

În capela Palatului nu intra nici a zecea parte din mulțimea care se adunase acolo de la nord și de la sud de Border și în care se aflau nenumărați membri din familiile Charlton, Nevin, Armstrong, Percy, Widderington, Fenwick și multe altele. Cu toții ovaționau, aruncîndu-și pălăriile, în vreme ce Regele Gunnar, la brațul căruia se afla Prințesa Swanlauga, urmați de Regina Quenilda și de Christopher, conduceau procesiunea în jurul curților Palatului.

În vreme ce un bou întreg se frigea în curtea cea mare, iar servitorii alergau încoace și încolo prin bucătării pregătind ospățul, lumea a început să danseze *reel* * și *hornpipe* ** iar Jock Armstrong cînta la cimpoi.

Între dansuri, Le Sire Monvit de Montcuq cînta arii din lăută, interpretînd apoi un *chanson de geste* despre isprăvile lui Garin, unul din cei doisprezece cavaleri ai lui Charlemagne. Mai scîrțîia încă din lăuta lui, cînd Regele Gunnar a dat oaspeților semnalul să aleagă cu ochii și cu mîna între următoarele

---

* Reel — dans scoțian vioi în patru timpi.

** Hornpipe — dans marinăresc.

feluri de mîncare, căci nu era posibil ca un singur om să se înfrupte din toate:

Somon, sturion, păstrăv, limbă la grătar cu smîntînă, stridii, țipari afumați în aspic, homari fierți fierbinți și reci, raci, creveți, și languste.

Friptură de prepeliță, ciocîrlie, fluierar, potîrniche, ptarmigan, fazan și sturz, rață, gîscă și lebădă.

Fleici de vînat cu sos de scoruș, pateuri cu carne de vînat, măruntaie de căprioară, pulpă de vînat cu miere, mistreț cu sos Cumberland, jambon de bursuc afumat, tocană de iepure și iepure fript, limbă afumată de căprioară, ficat de gîscă cu prune, ouă de fluierar cu murături, spinare de oaie cu sos de coacăze, șuncă fiartă, șuncă rece, purcel de lapte fript umplut cu hrișcă, un bou fript întreg.

Aceste feluri de mîncare substanțiale au fost urmate de jeleuri, *syllabub* *, tort de clătite cu gem de mure, colțunași cu mere și salată de fructe. Fiecare din cei prezenți a mîncat cît șase și a băut cît șapte, amestecînd cu nepăsare halbe de bere, cornuri cu mied și *metheglin* **, vin alb din Franța, rachiu de mere din Devon, brandy din Acvitania, țuică din Quercy și șnaps din Iutlanda.

Cînd ultimul petrecăreț adormise scoțînd un ultim sughiț, iar cerul se înroșea la amurg, s-ar fi putut crede că și Motanul dormea, căci în loc de ochi avea două crăpături lunguiețe și stătea nemișcat, fără să i se clintească nici

---

* Syllabub — preparat din smîntînă sau lapte covăsit cu vin sau cu altă băutură și zahăr.

** Metheglin — mied velș cu mirodenii și ierburi.

măcar vîrful cozii. Se gîndea la zilele grele care urmau.

La moară, singura lui îndatorire fusese să prindă șoarecii și șobolanii și viața nu era deloc rea. Dimineața nu trebuia decît s-o lingușească pe lăptăreasă, iar seara, n-avea decît să sară pe genunchii bătrînului morar, să-i scarmene jambierele mari de piele sau vesta și să-și vîre botul sub bărbia lui. Dar aici, la Palat, erau o sumedenie de slujitori și lingeblide, fiecare cu drepturile și privilegiile lui bine stabilite, și se părea că Regele Gunnar aștepta ca el, Motanul, să-i țină pe toți în frîu. Nici nu era rău să facă unele schimbări pentru început.

A doua zi după ospățul de nuntă, Prințesa și Christopher au plecat în luna de miere. Swanlauga era o tînără femeie plină de vitalitate și intenționa să-și petreacă zilele la vînătoare și nopțile făcînd dragoste. Așadar, fericita pereche era însoțită de Vînătorii și Hăitașii cu ogari ai Regelui, de Șeful vînătorii și de Hăitașii cu haitele de copoi, precum și, firește, de cai, rîndași, grăjdari și nenumărați alți curteni din suită. Swanlauga intenționa să vîneze căprioare pe lîngă Border, mistreți în pădurea Kielder, fără să neglijeze caprele sălbatice, cu toate că acestea nu prezentau mare interes, întrucît frecventau povîrnișuri inaccesibile. În zilele ușoare urmau să vîneze iepuri cu copoii. Prințesa considera că este un bun prilej de a cunoaște partea de nord a Regatului și locuitorii ei, avînd în vedere că ea și soțul ei își petreceau fiecare noapte bucurîndu-se de ospitalitatea obligatorie a

oricărui castel, conac sau fermă care se întîmplă să fie în drumul lor.

Vînătorii, rîndaşii şi toţi cei din suită erau înarmaţi, în caz că ar fi fost atacaţi de bande de scoţieni.

Regele Gunnar s-a bucurat cînd s-a isprăvit toată zarva preparativelor şi cînd cei doi tineri au plecat în sfîrşit, căci ospăţul de nuntă fusese urmat de o migrenă şi, lucru neobişnuit în asemenea situaţii, de o indigestie. A avut un somn foarte agitat în noaptea care a urmat şi, în vreme ce se răsucea de pe o parte pe alta, a hotărît că trebuie să facă mari reforme la Palat şi mari economii în Regat. Ce-ar fi fost dacă Regele scoţian, sau chiar Douglas cel Negru sau cel Roşu, ar fi profitat de noaptea nunţii fiicei lui pentru a ataca Northumberlandul, sau pentru a face o incursiune peste Border, în vreme ce toţi bărbaţii erau beţi morţi? El însuşi le dăduse un exemplu prost. Şi atunci cine putea să ducă la îndeplinire schimbările necesare? Desigur, Motanul Încălţat! Cum pînă a doua zi dimineaţă nu se răzgîndise, Regele Gunnar a chemat la sine pe toţi servitorii Palatului. Era o adunătură amărîtă de fete tinere, femei şi bătrîni. Cei viguroşi şi activi plecaseră cu Prinţesa.

Regele Gunnar şedea pe tron cu Regina Quenilda în stînga lui şi cu Motanul Încălţat în dreapta, ceva mai în spate.

Înaintea Maiestăţilor Lor se aflau Ofiţerii Curţii, cei mai în vîrstă dintre ei, aşezaţi în două rînduri şi îmbrăcaţi în zale, Doamnele de onoare în rochiile lor cele mai frumoase, în spatele lor slujnicele cu şorţurile apretate, aşteptînd uimiţi ce avea să urmeze.

Sculîndu-se în picioare, Regele Gunnar şi-a agitat sceptrul în aer şi a spus:

— Confer acestui brav însoţitor al Prinţului Christopher titlul ereditar de MAI-MARE AL MOTANILOR şi îl numesc Mare Şambelan al Palatelor şi domeniilor regale, căruia toţi cei prezenţi sau absenţi trebuie să-i jure ascultare.

— Şi acum, Mare Şambelan, te investesc cu însemnele dregătoriei.

Spunînd acestea, Regele i-a făcut un semn Motanului, acesta s-a apropiat, făcînd o plecăciune adîncă, iar Maiestatea Sa i-a pus un colan de aur în jurul gîtului şi a continuat:

— Ridică-te, prea iubit şi credincios al nostru supus, Mai-Mare al Motanilor, eşti acum împuternicit să duci la îndeplinire regeasca Noastră voinţă şi să instituі reformele atît de necesare bunăstării Regatului Nostru.

Dar, deşi Regele era hotărît să facă reforme mărețe, nu prea avea idee care aveau să fie acestea. De aceea, după ceremonia investiturii, cînd se afla numai cu Marele Şambelan, Regele l-a întrebat:

— Ei bine, Motane, ce reforme ai de gînd să institui pentru început?

Mai-Marele Motanilor, care pînă atunci nu se gîndise la această problemă, şi-a încrucişat labele şi a răspuns cu modestie:

— Aş sugera să nu fie lăsat nici un cîine să intre pe poarta Palatului. Vă aduceţi aminte, Sire, cum lătrau, urlau, scînceau şi schelălăiau pînă vă apucau durerile de cap şi nu mai puteaţi dormi noaptea înainte de plecarea Prinţesei.

— Este o reformă excelentă. Dar ce facem cu toţi căţeii Reginei?

— Ce-aţi zice să lăsăm înăuntru numai cîini bolnavi şi suferinzi? Mopsul Reginei suferă de plămîni, iar flecuşteţul ăla mic şi alb e plin de umflături şi de bube.

Regele Gunnar a rîs.

— Mai ai şi alte idei, Mare Şambelan?

Motanul a ezitat o clipă, apoi a spus:

— Miroase puţin a nepotism, dar aş dori ca, atîta vreme cît mă aflu eu în această înaltă slujbă, nici o pisică să nu poată fi condamnată la moarte fără o împuternicire semnată de mine şi că oricine este dovedit că a maltratat o pisică domestică sau a vînat o Pisică Sălbatică să fie pedepsit cu tăierea mîinii drepte.

— Mi se pare o sentinţă blîndă, a spus Regele.

Era amuzat de caracterul acestor prime reforme. Ştia bine că Prinţesa se va înfuria cînd va afla de excluderea cîinilor din Palat, dar îi părea bine că-i poate juca o festă în timp ce e plecată. Acum că se căsătorise, era timpul să se apuce şi ea de nişte îndeletniciri mai femeieşti decît vînătoarea de trei ori pe săptămînă. O să-i atragă atenţia asupra acestei probleme.

— Dă poruncă să se scrie reformele pe pergament şi vino să pun Marele Sigiliu.

PARTEA A II-A

CAPITOLUL XI

Intrigi josnice în cercuri înalte

CÎND REGELE i-a dat însărcinarea de a face reforme în Regat, Motanul Încălţat sau, ca să-l numim cu noul său titlu, Mai-Marele Motanilor, şi-a dat seama că monarhul — fără intenţie, de altfel — făcuse din el cel mai urît personaj de la Curte. O vreme, se putea menţine pe poziţie prin favoarea Regelui şi prin teroare, dar era mai bine să fie chibzuit şi cu băgare de seamă.

Motanul nu prea conta pe recunoştinţa Prinţului Christopher, căci băgase de seamă că, de cînd Prinţesa se îndrăgostise de el, fiul morarului îl evita mereu şi se arăta nervos de cîte ori i se dădea un sfat. Christopher era un tînăr înfumurat, iar întorsătura favorabilă pe care o luase soarta lui îi hrănise şi mai mult vanitatea. Încă de la început îi fusese ciudă că trebuie să asculte de bătrînul motan al tatălui lui, iar acum, cînd norocul îi surîdea, era convins că nu atît ajutorul Motanului, cît propria lui abilitate îl împinsese aşa de sus. La urma urmei, de el se îndrăgostise Prinţesa la prima vedere, nu de Motan.

În plus, Christopher se şi temea de Motan, care n-avea decît să deschidă gura o dată şi să dezvăluie secretul originii lui modeste pentru a provoca un scandal care l-ar fi distrus. Acum, cînd se vădea că bătrînul Rege are o slăbiciune pentru Motan, cum putea Christopher

să fie sigur că Motanul n-ar putea face o glumă proastă într-o zi, comițînd o indiscreție care ar arunca bănuieli asupra lui ? Pe urmă mai era și misterul blazonului familiei Carabas — în întregime invenția Motanului. Motanul era cel care inventase acest titlu, în loc să-i dea numele vreunui duce normand, sau — de ce nu ? — să-i fi zis Canute sau Hengist. Pe scurt, Christopher s-ar fi simțit mai în siguranță să nu-l mai vadă pe-acolo pe Motanul Încălțat. Odată, privind în ochii cinstiți ai Motanului, avusese un sentiment de rușine și, ceva mai tîrziu, i-a vorbit Prințesei Swanlauga de recunoștința pe care i-o purta Mai-Marelui Motanilor. Swanlauga păruse uimită și-i spusese :

— Recunoștință ? Ce vrei să spui ? De ce să-i porți recunoștință ? El trebuie să-ți fie recunoscător că-i dai voie să-ți slujească în ciuda înfățișării care-l dezavantajează.

— Da, dar e un tip devotat, i-a spus Christopher.

— Sper. Dar asta nu-i un motiv să folosești un cuvînt atît de plebeian cum e „recunoștință". Prinții nu știu ce-i aia recunoștință ; este un sentiment rezervat celor mai săraci și mai umili oameni. Să nu mai folosești acest cuvînt, sau voi începe să te suspectez că nu ești de naștere aleasă sau că ai fost crescut conform unor principii inferioare condiției tale.

După această discuție, Christopher a avut grijă să nu mai încerce niciodată sentimentul de recunoștință.

Prințesei Swanlauga nu-i plăcea Motanul. Era o apariție stranie și, în plus, îi amintea de misterul legat de soțul ei mult iubit. Heraldiștii născociseră în grabă un blazon pentru familia Carabas — Motanul pretindea că-și amintește cum că erau trei pietre de moară aurii pe un fond verde cu o labă de pisică în partea de sus — dar se știa că nu reușiseră să găsească acest blazon printre familiile nobile din Anglia, Franța, Italia, Scoția sau Irlanda. Se mai lucra încă la arborele genealogic al familiei Carabas. Pe Prințesă o mai enerva și faptul că Motanul devenise favoritul tatălui ei.

Și Regina Quenilda a devenit repede și fățiș ostilă Motanului. Dar pentru a vă putea explica acest lucru, trebuie mai întîi să aflați cîte ceva despre interesele și favoriții Maiestății Sale Regina și despre felul în care aceste secrete au ajuns la cunoștința Motanului.

În cămara cu brînzeturi a Reginei trăia o pisică de bucătărie, tărcată, ursuză și trecută de vîrsta la care ar mai fi putut face pui. Stătea cît era ziua de lungă în fața focului, iar nopțile și le petrecea în grajduri, căci era încă îndeajuns de șireată pentru a prinde cîte un șoarece. Văzîndu-l pe Mai-Marele Motanilor plimbîndu-se la largul lui prin Palat de parcă era al lui, purtînd în jurul gîtului colanul înaltei lui dregătorii, pisica s-a înviorat dintr-o dată, căci, iată, apăruse un Mare Șambelan după gustul ei, unul de a cărui consanguinitate ar fi putut beneficia. În plus, nici el nu părea indiferent. Era deosebit de politicos și se ducea să-i deschidă ușa de cîte ori ea vroia afară, ba chiar poruncise să i se pună în fiecare dimineață o bucată mai bună de pește în farfurie. Ca toate bătrînele Pisici ale Reginei, și ea era ranchiunoasă și intolerantă, dar atențiile lui îl făcuseră să crească

în ochii ei, astfel că în scurtă vreme s-a învățat să se strecoare din cămara Reginei drept în apartamentele Marelui Șambelan. Dacă îl găsea acolo pe Motan, îi împuia capul cu tot felul de istorioare cu bucătarii care furau unt, paharnicul care îndoia vinul cu apă și cu slujnicele de la bucătărie care se culcau cu rîndașii.

În felul acesta, Mai-Marele Motanilor avea informații privitoare la tot ce se petrecea în Bucătăriile Regale și la certurile Reginei cu Doamnele ei de onoare, cu toate că nu avea nici cea mai mică îndoială că toate poveștile astea mai aveau și alte dedesubturi.

Mistiwap, căci acesta era numele pisicii, era o mare bîrfitoare și îi plăcea să clevetească despre trecut, și astfel, Motanul a aflat multe despre scandalurile de odinioară.

După ce Capelanul a murit de îmbuibare, Regina Quenilda s-a înhăitat cu vrăjitoarele și avea întîlniri secrete cu un sabat de vrăjitoare scoțiene de dincolo de Border. Pe vremea aceea Mistiwap era o pisicuță în floarea tinereții iar Regina și-o alesese drept confidentă. Dar, din fericire pentru ea, chiar înainte de acele zile cînd vrăjitoarele și-au aruncat în mare pisicile pentru că Lordul Douglas Magicianul plănuia să provoace o furtună și să-l înece pe Regele Scoției, ea, Mistiwap, se îmbolnăvise de hepatită, iar Regina Quenilda luase în locul ei un motan negru, un parvenit; motanul acesta a fost cel aruncat peste bord cu labele legate la spate. După aceea urmaseră procesele vrăjitoarelor, iar Regina nu se mai întîlnise cu supraviețuitoarele de teamă ca lucrurile să nu ajungă la urechile Regelui

Gunnar. Numai că, din cînd în cînd, mai venea cîte o vrăjitoare zburînd tocmai din îndepărtata Laponie. Mistiwap spunea că Regina nu îndrăznise niciodată să-i întoarcă vizita. O auzise pe Maiestatea Sa Regina lăudîndu-se că zburase tocmai pînă în Laponia, dar ea, Mistiwap, știa că Regina nu se sculase din patul unde dormea alături de Regele Gunnar.

Una din vrăjitoarele lapone venise cu fiul ei, care acum locuia la Palat. Era un cocoșat pe nume Turi și se cunoștea faptul că tatăl lui nu era un bărbat ca toți bărbații, ci un leu de mare care obișnuia să se tîrască pe gheață pînă în patul vrăjitoarei. Dovada era că într-o dimineață, după ce ninsese proaspăt în timpul nopții, s-au găsit semnele lui și urmele înotătoarelor care îi trădau întoarcerea tîrîș din culcușul vrăjitoarei pînă pe malul mării înghețate. Turi avea un trup puhav, picioare slăbănoage și niște ochi căprui și lăcrămoși cu privirile goale ca ale unui cățel amărît. Mistiwap era de părere că recruta un sabat de vrăjitoare dintre tinerele fete de la Palat.

Turi stătea în spatele servitorilor cînd Regele Gunnar îl numise pe Motan Mare Șambelan al Palatului; cum nu vedea nimic, una din slujnicele Reginei îl ridicase în sus ca pe un bebeluș ca să poată privi cum Regele Gunnar pune colanul de aur în jurul gîtului Motanului, făcîndu-l Mai-Mare al Motanilor. Spectacolul acesta l-a umplut pe Turi de furie și invidie; și-a dezgolit dinții lui de cîine într-un rînjet hidos, văzînd în fața lui un rival care se bucura de mai multă putere decît el.

Lucrurile au mers bine în primele săptămîni, adică pînă la întoarcerea Prințesei din luna de

miere. În clipa aceea, Palatul s-a umplut dintr-o dată de cerbi eviscerați, stîrvuri de mistreți, coșuri cu potîrnichi și cocoși de munte, iar ca trofee de vînătoare au fost expuse coarnele și blana puternic mirositoare ale unei capre sălbatice.

Vocea Prințesei tuna deasupra strigătelor vînătorilor și rîndașilor, deasupra scîncetelor și lătrăturilor ogarilor care, în ciuda tuturor interdicțiilor, alergau de colo-colo, șterpelind cînd o limbă din cămară, cînd niște picioare de porc fierte de pe masa servitorilor. Cînd ogarii au fost alungați din Palat și i s-au adus la cunoștință noile reforme, Swanlauga s-a înfuriat cumplit, iar cînd tatăl ei i-a spus că așteaptă de la ea să devină ceva mai feminină, ea i-a răspuns folosind niște cuvinte care nu pot fi lesne date uitării.

— Deci vrei să devin ca mama, să-mi petrec tot timpul făcînd vrăji pentru a-mi putea înșela bărbatul? Mulțumesc lui Dumnezeu că, atunci cînd o să crăpi, voi fi Regină cu puteri depline și voi putea face ce-mi place fără să consult vrăjitoare și magicieni și pe ticălosul de fiu al unui monstru marin cum face ea.

— Cum îndrăznești să vorbești așa despre mama ta, fiică nelegiuită? a strigat Regele Gunnar.

Era prima dată de ani de zile cînd se înfuria și se simțea foarte mulțumit că i se mai poate întîmpla una ca asta.

— Oricum, e pierdere de vreme să-ți vorbesc despre mama. Vai de cei care au ochi și nu văd. Dar cu cîinii mei cum rămîne? Nu ai de gînd să anulezi absurditățile alea de legi pisicești?

— Nu, n-am de gînd! a tunat Regele Gunnar. Și dacă vei continua să te porți ca o cățea, o

să ți se aplice și ție legile astea! Sergent! urlă el lovindu-și sceptrul în masă. Sergent! Spune-le Yeomenilor din Gardă să curețe Palatul de cîini și să nu mai lase pe nici unul să intre.

Cearta asta s-a întors împotriva Mai-Marelui Motanilor, cu toate că decretul împotriva cîinilor s-a dovedit a fi literă moartă. Prințesa Swanlauga avea întotdeauna cîte trei-patru foxterieri, copoi, baseți sau terieri scoțieni în camera ei și rareori era văzută fără un cîine de o rasă oarecare în brațe.

Odată, cînd Motanul a vizitat-o în apartamentul ei, s-a trezit înconjurat de cîini. Mîrîiau, dar le era teamă de el pentru că, în ciuda faptului că mirosea a pisică și arăta ca o pisică, purta cizme înalte, umbla în două picioare ca oamenii și părea neînfricat. Întîi au mîrîit, după care s-au uitat întrebător spre stăpîna lor, așteptînd poruncă. Dar, în loc să-i asmută, Prințesa Swanlauga și-a cerut scuze în bătaie de joc.

— Îmi pare rău că găsești cîini pe-aici, Mai Mare al Motanilor. Dar a dat o epidemie îngrozitoare de răpciugă printre nou-născuți. E ceva infecțios. Nici nu știu dacă să te poftesc să intri. Dar presupun că pisicile nu iau boala asta, nu? Sînt cu toții în carantină, așa că nu se poate spune că nu mă țin de litera legii.

Motanul a făcut o plecăciune adîncă.

— Să mă anunțați dacă doriți să se dea cu var în cuști sau să se ardă lumînări cu sulf, a spus el.

Știa că, dacă Prințesa striga: „Șo pe el!", cîinii îl făceau bucățele.

Siguranța Motanului și tactul cu care acceptase povestea aceea ridicolă cu molima o impresionaseră pe Swanlauga, astfel că în lunile care au urmat a evitat orice prilej de ceartă. Nu vroia ca relațiile dintre ea și tatăl ei, care oricum nu erau prea bune, să se înrăutățească și mai tare. Necazurile au început mai tîrziu și din altă direcție.

Jupînul Turi a clocit o intrigă pentru a scăpa de blestematul acela de motan și a convins-o și pe Regină să aprobe uneltirile. Regina Quenilda se simțise nespus de jignită de vorbele pe care le spusese Motanul în legătură cu mopsul ei iubit și cu cățeiușa albă primită în dar de la trubadurul francez care, imediat după nuntă, plecase la Curtea Scoției.

Planul lui Turi era să folosească descîntecul unei vrăjitoare lapone: „Un lup, ficat de liliac, ouăle și colții unei perechi de rechini la vremea împerecherii, totul amestecat cu cîteva mustăți de-ale Mai-Marelui Motanilor". Asta însemna că uneltirea trebuia să aștepte pînă cînd Njal, pădurarul Regelui, prindea un lup, iar Snorrjing pescarul prindea doi rechini aflați la vremea împerecherii. Așadar, se făcuse luna aprilie cînd Regina Quenilda a rugat-o cu voce mieroasă pe micuța Helga să-i aducă perechea de foarfece spaniole.

Helga alergă să le aducă și s-a întors tocmai cînd Turi îi spunea Reginei:

— Vă repet că este o vrajă infailibilă. Macin totul într-o piuliță și, după ce lupul va înghiți pasta asta, Mai-Marele Motanilor își va arcui spinarea pentru ultima oară și-l vor apuca niște convulsii din care n-o să mai iasă viu.

Regina s-a întors către Helga și i-a spus:

— Du-te cu Turi, copila mea, și fă ce-ți spune el. Nu-i așa că ți-e drag Turi al nostru?

Helgăi îi fusese întotdeauna teamă de Turi și tremura ca varga cînd el a cuprins-o după umeri cu aripioara lui membranoasă și a împins-o în odaia Mai-Marelui Motanilor.

Motanul stătea întins pe o sofa, adîncit în meditație, și oricine ar fi crezut că doarme, cînd micuța Helga s-a furișat în camera lui în vîrful picioarelor, cu foarfeca ascunsă sub șorț. Era o copilă de nouă ani, cu părul blond împletit la spate în două cozi și cu ochii albaștri. Visătoare la prima vedere, era o fetișcană tare isteață, motiv pentru care Regina o alesese dintre copiii altor șerbi și-i dăduse o educație potrivită pentru o cameristă. Acum, în penumbra odăii, mergea tiptil către Mai-Marele Motanilor, care nu părea să știe că ea se află acolo, în camera lui. Mustățile lui cele lungi erau îndoite și formau un semicerc în jurul botului. Motanul abia se ținea să nu caște.

Helga ridică foarfeca, dar n-a apucat să reteze din mustăți, că s-a pomenit că foarfeca îi zboară din mînă și că ea însăși zboară prin aer, rostogolindu-se, pînă cînd s-a simțit prinsă de brațe puternice și îmblănite, care au aruncat-o iar în sus ca pe un titirez. De trei ori a aruncat-o în sus Mai-Marele Motanilor, după care a azvîrlit-o ușurel într-un colț al odăii. I se oprise respirația, dar nu pentru că se lovise, ci de frică, deși Motanul nici n-o atinsese. A lăsat-o acolo să-și revină, după care s-a dus spre ea și i-a smuls rochița

și pantalonașii, lăsînd-o complet despuiată. Helga se uita îngrozită în ochii lui mari și verzi, iar Mai-Marele Motanilor s-a apucat s-o lingă pe față și pe tot trupul cu limba lui aspră.

— Șoricel amărît, a spus el, lăsînd să-i scape un mormăit care semăna mai degrabă a rîs.

Helga era încă moartă de frică, dar Mai-Marele Motanilor a culcat-o frumușel pe sofa, după care s-a întins lîngă ea, cuprinzînd-o cu brațele lui îmblănite. A început să toarcă ușurel și nu s-a oprit din tors decît pentru a repeta :

— Șoricel amărît.

Văzînd că Motanul nu-i face nici un rău, Helga a mai prins curaj și i-a spus :

— Domnule, eu nu sînt șoricel, sînt o fetiță și sînt Camerista Reginei.

— Bine, dar fetițele și pisicuțele trebuie să se iubească, nu să-și facă rău cu foarfecele sau cu ghearele. Nădăjduiesc că nu te-am zgîrîiat, nu ? a întrebat Motanul.

— Nu, nu cred... dar..., și micuța Helga a izbucnit în plîns, mărturisind că primise poruncă să-i taie mustățile Motanului pentru ca jupînul Turi să facă cu ele o vrajă — o vrajă care să-i dea Motanului convulsii.

— Da' acum dacă v-am spus toate astea, o să mă bată cînd mă duc înapoi și, chiar dacă o să-mi cruțe viața, o să mă trimită înapoi în pădure să păzesc scroafele și purceii și să mă hrănesc cu ghindă, ca și ei.

— Las' că știu eu ce avem de făcut, i-a spus Motanul. Stai aici pînă mă întorc, dar pune-ți pe tine rochița.

Spunînd asta, Motanul a ridicat de jos foarfeca și s-a dus să caute în dulapul fetei în casă. A cercetat cu grijă toate măturile de acolo, a ales una și s-a întors cu ea în cameră. Din vîrful măturii a tăiat cîteva fire pe care le-a răsfirat pe masă.

— Alege-le pe cele care se potrivesc mai bine cu mustățile mele, a spus el, iar Helga le-a apropiat una cîte una de botul lui, pînă cînd au ales unele mulțumitoare. Mai-Marele Motanilor i-a spus micuței Helga să i le ducă pe acestea lui Turi.

— Să vedem ce e-n stare să facă cu ele, a spus el cu mormăitul lui care semăna a rîs.

După plecarea Helgăi, Motanul și-a legat capul cu o batistă mare, ascunzîndu-și astfel mustățile.

Celor care îl opreau și îl întrebau de ce are capul bandajat le răspundea că îl dor dinții.

Turi s-a bucurat nespus cînd micuța Helga s-a întors cu mustățile. A pisat ficatul de liliac cu colții și icrele de rechin, amestecînd și mustățile retezate. În aceeași seară a hrănit cu pasta asta lupul, care era lihnit de foame, în vreme ce Regina Quenilda privea cu teamă și uimire. Dar a doua zi de dimineață pe cine a văzut plimbîndu-se agale prin curte ? Era Mai-Marele Motanilor, cu capul nebandajat, mîngîindu-și mustățile cu nonșalanță.

În timp ce ea îi spunea lui Turi că vrăjile lui dăduseră greș, una din fetele în casă a întrebat-o e Maiestatea Sa dacă îi poate vorbi despre ceva cu totul neobișnuit.

— Maiestatea Voastră, azi noapte mătura mea s-a făcut bucăți-bucățele. Acu' o lună am

cumpărat-o şi era mîndria şi bucuria mea... Să fi fost vreo vrăjitoare care a călărit-o azi-noapte? Nici nu-ndrăznesc să mă ating de bucăţile alea.

Atunci Regina a bănuit festa pe care i-o jucase lui Turi Mai-Marele Motanilor şi, de supărare, a zăcut în pat trei zile. Jupînul Turi ştia că Helga trebuia să-i fi spus Motanului de planul lui, iar Regina a dat-o afară din slujbă cu gîndul de a o otrăvi ceva mai tîrziu. Dar Mai-Marele Motanilor a luat-o să-i fie slujnică, aşa că micuţa Helga dormea în fiecare noapte în odaia lui, ferită de răzbunarea cocoşatului. În nopţile reci, fetiţa se strîngea bucuroasă la pieptul îmblănit al Motanului, adormind legănată de torsul lui.

CAPITOLUL XII

Regele Gunnar se îmbolnăveşte

În primele luni după ce Maiestatea Sa l-a numit Consilier al Coroanei, Mai-Marele Motanilor îşi vedea mereu anticamera ticsită de suplicanţi. Toată lumea, de la vărul Regelui, Njal de Cupă-Argintie, pînă la cea mai umilă dintre fetele de la bucătărie, veneau să-i facă temenele şi să-i ceară cîte o favoare. Şi, dacă această favoare însemna că Mai-Marele Motanilor trebuia să închidă ochii la vreun matrapazlîc de la Palat, veneau să-i ofere mită.

Ca oricărei pisici, şi Motanului Încălţat îi plăceau linguşelile şi, cu toate că detesta smerenia servilă care îl înconjura, se lăsa mituit: mai bine zis, accepta unele daruri şi le respingea pe altele.

Dacă erau monezi de argint şi de aur, le respingea cu onestitate studiată. Dar dacă mita lua forma unui ulcior cu smîntînă grasă, sau o bucată de ficat proaspăt de viţel, sau icre de somon pescuit în dimineaţa aceea, asta era altă poveste. În perioada aceea — perioada lui de glorie — Mai-Marele Motanilor se făcuse lucios şi gras, şi blana îi strălucea de parcă fiecare fir era stropit cu aur sau cu bronz, iar în rest era negru ca abanosul.

Dar, vai, sănătatea Regelui Gunnar al II-lea se şubrezea. De cînd cu ospăţul de nuntă, îl apucau des accese de sughiţ şi, cu toate că pocalele de whisky fierbinte cu miere pe care i le recomandase Motanul îl calmau pe moment, sughiţul îi revenea mereu, ba chiar îl trezea noaptea din somn. A mai rezistat în timpul verii, dar în noiembrie a început să aibă febră şi a căzut la pat. Îşi petrecea ziua întreagă cu Mai-Marele Motanilor alături, căci torsul lui şi mîngîierile labelor lui pe regeasca frunte îi mai alinau suferinţele şi îl ajutau să doarmă, chiar dacă nu era decît un somn iepuresc, sau, mai bine zis, pisicesc. În vreme ce Regele zăcea pe patul morţii, Christopher şi Prinţesa erau pe-afară la vînătoare sau, cînd zăpada era prea groasă pe coline, se zbenguiau veseli, dîndu-se cu sania, alunecînd pe schiuri lapone sau patinînd pe cîte un iezer îngheţat cu oase de căprioară legate sub cizme. Oriunde se duceau, erau înconjuraţi de cîini care hămăiau, lătrau şi scînceau fără încetare.

În timpul zilei, Palatul era cufundat în tăcere, iar Regele muribund zăcea cu Motanul alături. Dar în amurg se stîrnea zarva, cîinii lătrau şi cornii de vînătoare sunau. Ortacii

Prinţesei şi ai lui Christopher, între care cei mai mulţi începuseră ca grăjdari, umpleau cu strigătele lor Marea Sală a Palatului şi se lăudau cu isprăvile lor la vînătoarea din ziua aceea. Învîrtindu-se fuduli prin faţa focului dogoritor, sorbeau lacom berea fiartă, dădeau pe gît ginul de prune şi se băteau cu pumnii în piept ca să-şi mai dezmorţească degetele, fără să se gîndească o clipă la suveranul lor muribund. Dacă, în asemenea clipe, Motanul trecea prin sală cu colanul de aur al dregătoriei la gît şi cu bastonul lui de argint, unul din indivizii ăştia de proastă condiţie nu scăpa prilejul de a se întoarce spre el pentru a-i spune :

— Cînd vă vedem la vînătoare, Excelenţa Voastră ? Astăzi copoii au încolţit o Pisică Sălbatică în pădurea de la Dovestone. Păcat că nu eraţi acolo să-i vorbiţi. Desigur, cunoscînd legile recente privitoare la protejarea pisicilor, şeful copoilor şi-a chemat cîinii, lăsînd-o în pace pe lighioana aia nevricoasă. Altfel, nu era o ţintă greu de nimerit pentru o săgeată.

Cum Motanul continua să traverseze holul în tăcere, individul se apleca să-i şoptească ceva vecinului şi amîndoi izbucenau în hohote de rîs. Motanului nu-i era greu să bănuiască ce vorbeau cei doi : „Dacă am stîrni copoii pe urmele lui, am avea şi noi o vînătoare pe cinste".

Adesea, cînd Motanul trecea prin sală, Christopher privea în lături, după care tresărea subit de parcă şi-ar fi dat seama că uitase ceva important şi pleca în grabă. Mai-Marele Motanilor vedea bine că fostul lui

stăpîn îl evită, dar nu şi-a dat seama de la început de ce ar face asta fiul morarului, care acum era prinţ. Dar explicaţia era simplă : Motanul Încălţat era cel care îl adusese acolo unde era ; Motanul Încălţat era cel care îi cunoştea originea umilă. Îi era teamă de Mai-Marele Motanilor, care, dacă ar fi vrut, putea să-l distrugă sau cel puţin să provoace un scandal. Christopher era un băiat simplu, de rînd ; oamenii cu firea lui nu ştiu ce este smerenia. Nu putea citi în sufletul Motanului să-şi dea seama că, dacă devotamentul faţă de Christopher şi, mai mult, devotamentul faţă de bătrînul morar, primul lui stăpîn, nu era îndeajuns pentru a-l face să păstreze secretul, cel puţin mîndria şi respectul de sine l-ar fi făcut să-şi ţină gura. Aşa se face că, ori de cîte ori Christopher îl zărea prin apropiere pe Mai-Marele Motanilor, ori de cîte ori se gîndea la el, ar fi vrut să-l ştie departe pentru ca el, Christopher, să se simtă în siguranţă.

Într-o zi, cînd Prinţesa îi vorbea de schimbările pe care le-ar putea face după moartea Regelui Gunnar, Christopher a spus :

— Cred că ar fi bine ca Regatul Northumberland să încheie alianţe cu străinătatea. Ai face foarte bine dacă l-ai trimite pe Mai-Marele Motanilor să negocieze acorduri cu Regele Franţei, cu Împăratul de la Roma şi, de ce nu, chiar cu Prester John *.

Prinţesa, şi mai îndrăgostită de Christopher acum, după luna de miere decît în ziua în care

* Prester John — preot şi rege creştin legendar din Evul Mediu.

îl văzuse pentru prima dată, nu era niciodată tentată să dezlege misterul acestui servitor ciudat al soțului ei. Era o fată sănătoasă din Northumbria, cu un simț politic foarte ascuțit și cu pricepere în arta guvernării. Știa din instinct că misterele stau mai bine încuiate prin sertare și că de ceea ce ochiul nu vede, inima nu suferă. Mai avea și convingerea că ceea ce este bun pentru ea este și pentru poporul ei și că, la urma urmei, ce este bun pentru ea, este bun pur și simplu. Cel mai mult îl iubea pe Christopher, iar după Christopher veneau cîinii; cum vedea un cățeluș, fie el prepelicar, cîine de maidan, sau copoi, se arunca în genunchi și îmbrățișa animalul, strigînd: „Vai, ce drăguț e! Ce drăguț!"

S-ar fi împăcat cu existența Motanului, dacă Regele Gunnar, în loc să-l înalțe în dregătorie, i-ar fi dat o pensie. Îi spusese de nenumărate ori că îi este mai ușor să părăsească această lume cînd știe că lasă treburile Regatului pe mîini atît de bune cum sînt labele Mai-Marelui Motanilor.

— Este singura persoană de la Curte în care poți avea încredere și care te va apăra împotriva tuturor pericolelor care amenință coroana, îi spunea Regele.

Această încredere oarbă în favoritul lui o șoca pe Prințesă, iar atențiile cu care Motanul îl înconjura pe tatăl ei aflat pe patul de suferință păreau o dovadă că și el, ca tot neamul lui, este un lingușitor și un intrigant fără inimă ale cărui fapte sînt toate dictate de motive ascunse.

Într-o dimineață, pe cînd Mai-Marele Motanilor dădea porunci în Bucătăriile Regale, Regina

Quenilda a profitat de ocazie pentru a-l vizita pe bolnav. Ce s-a întîmplat între Rege și Regina lui a rămas necunoscut pînă azi, dar este sigur că n-au stat prea mult timp împreună, cînd Regina s-a repezit către ușă, a dat-o de perete și a pornit să strige după ajutor.

Valeții și cameristele au alergat într-acolo; era limpede pentru toți că Maiestatea Sa se află în criză. Era roșu la față, ochii îi ieșeau din orbite și nu mai avea suflu deloc.

Mai-Marele Motanilor a venit și el în fugă odată cu ceilalți și s-a apucat de unul singur să-l ridice pe Rege în capul oaselor, deschizîndu-i gura și scoțîndu-i limba afară, după care a început să-i miște brațele în sus și în jos pînă cînd i-a revenit din nou respirația. Mulțumită primului ajutor, Regele și-a revenit după apoplexie, dar după atacul acesta nu a mai putut vorbi și nu și-a mai putut mișca brațul drept. Regele zăcea paralizat și incapabil să scoată o vorbă, cu Motanul care îi dădea răbdător îngrijirile necesare. Nu avea să mai dureze mult.

După ce vestea apropiatei morți a Regelui s-a răspîndit prin Palat, servitoarele au început să nu mai mature și să nu mai șteargă praful, adunîndu-se și șușotind prin colțuri, iar bucătarii furau plăcinte din cămară și-și turnau bere din butoaie fără să se mai obosească să strîngă cepul la loc, ba chiar lăsau berea să curgă după ce ulcica se umpluse.

Prințesa s-a dus de vreo două ori la căpătîiul părintelui ei, vărsînd cîteva lacrimi și stînd un minut sau două, în vreme ce Christopher aștepta lîngă ușă, nerăbdător să scape de acolo. Numai Mai-Marele Motanilor rămînea

veghindu-şi Regescul Stăpîn, dîndu-i să soarbă cîte puţină ciorbă şi alinîndu-i fruntea înfierbîntată cu mîngîierea lui pisicească.

Regele Gunnar a murit şi a fost expus pe catafalc; Prinţesa a fost proclamată Regină dar, înainte ca trupul Regelui să fie aşezat în groapă, iar ea să fie încoronată, un ciobănaş a venit în fugă la Palat cu vestea că un Episcop irlandez cu vreo doisprezece călugări şi acoliţi au debarcat la gura fluviului şi se îndreaptă cu toţii spre Palat.

CAPITOLUL XIII

Sosirea misionarilor irlandezi. Christopher se dovedeşte a fi trădător.

Armăsarul Regelui, care trebuia ucis şi îngropat odată cu stăpînul lui, a fost graţiat, iar ceremonia păgînă a înmormîntării şi serbarea încoronării au fost amînate. Jupînului Turi i s-au ras mustăţile şi, înveşmîntat cu o rasă neagră, a fost trimis de către Regina Quenilda în secret cu sania pentru a-i întîmpina pe creştini cu lapte bătut, pîine de orz şi somon afumat, merindele sărace, tradiţionale ale sfinţilor irlandezi.

Ningea cu fulgi mari cît penele de lebădă peste toţi cei adunaţi în poarta Palatului pentru a întîmpina grupul de creştini care pătrundea în curtea cea mare. Tînăra Regină stătea în mijloc cu Christopher în dreapta ei şi Regina Quenilda în stînga. Motanul, purtîndu-şi colanul de aur al dregătoriei şi o

pereche nouă de cizme din marochin verde, stătea în dreapta Prinţului Christopher. Primul care a pătruns în curte a fost un irlandez gigantic care purta crucea.

Capul, neacoperit, îi era ud de lapoviţă, iar părul încîlcit care îi cădea pînă la sprîncene era la fel de alb ca şi barba. Avea nasul foarte roşu şi nişte ochişori cenuşii şi vicleni care priveau maliţios către cei adunaţi acolo. Umerii săi largi erau acoperiţi de o mantie albastră, ţeapănă de ger şi tivită cu zăpadă. Poalele îi fluturau, lovindu-i picioarele goale. Era încălţat cu opinci din piele de taur. În urma lui veneau doi diaconi în sutane negre cu nasurile albastre de frig şi cu capetele rase, sprijinindu-l de-o parte şi de alta pe Episcopul MacConglinne. Acesta era îmbrăcat cu atîtea veşminte călduroase, încît se împiedica în ele cînd mergea. Pe deasupra avea nişte odăjdii din brocart greu de culoare verde, cu o broderie bogată în fir de aur şi argint, cu mici perle şi boabe de mărgean. Pe cap purta o mitră în care zăpada formase un mic dom, iar mîna înmănuşată se sprijinea într-o cîrjă cu vîrful încovoiat din argint bătut cu camee clasice, ametiste şi granate.

La intrarea în curte, procesiunea s-a oprit şi doi fraţi mai tineri au alergat înainte, încercînd să stropească cu apă sfinţită, dar aceasta îngheţase în vas şi, aşa cum se întîmplă în cazul multor ceremonii, în locul faptelor, oamenii au trebuit să se mulţumească cu intenţiile.

Apoi Episcopul a făcut un semn cu cîrja episcopală şi norii s-au retras. Ninsoarea s-a

oprit, a răsărit soarele, iar oamenii bisericii au început într-un glas să cînte o cîntare gregoriană.

În clipa aceea, întreaga adunare, cu o singură excepţie, a căzut în genunchi. Excepţia era Motanul, căci pisicile nu pot îngenunchea şi, în orice caz, Mai-Marele Motanilor nu avea cum să îngenuncheze cu cizmele lui înalte. De aceea, Motanul nostru a rămas în picioare, dar a făcut o plecăciune adîncă, pînă la pămînt.

Episcopul a înaintat spre adunarea aflată în genunchi: credincioşii s-au dat la o parte, făcîndu-i loc să treacă prin mijlocul lor şi să urce treptele Palatului. De o parte se afla Regina Quenilda cu doamnele şi femeile de la Curte, de cealaltă, Regina Swanlauga cu Prinţul Christopher, fiecare grup primind binecuvîntările care se revărsau peste capetele lor.

Apoi, deodată, Episcopul MacConglinne l-a zărit pe Mai-Marele Motanilor. Irlandezul s-a tras buimăcit înapoi, s-a uitat din nou la el, şi-a făcut semnul crucii şi, strigînd ceva ciudat în limba irlandeză, a rostit următoarele cuvinte:

— Piei, Satană! *Expulso te in nomine Patris et Filii. Expulso te!**

Înaintînd către Motan, şi-a ridicat cîrja să-l lovească. Lovitura nu l-a atins pe Mai-Marele Motanilor care, văzînd toate privirile îndreptate asupra lui, în afară de Christopher şi Regina Swanlauga care se uitau în altă parte şi nu au rostit un singur cuvînt în apărarea

* Te izgonesc în numele Tatălui şi al Fiului (în lb. lat. în original).

lui, purtîndu-se de parcă nu i-ar fi văzut niciodată chipul cinstit şi credincios — ei bine, în această situaţie, Motanul a făcut o plecăciune înaintea fostului său stăpîn, după care s-a întors şi a pornit încet prin mulţimea de valeţi, bucătari şi spălătorese, către odaia lui.

Funeraliile Regelui Gunnar au fost oficiate după tradiţia creştină. Mormîntul i-a fost săpat în pămînt sfinţit, într-un loc unde Episcopul MacConglinne intenţiona să construiască o biserică. Procesiunea era condusă de călugări, urmaţi de coşciugul purtat pe umeri de şase curteni cu piei de lup peste zale. Urma apoi armăsarul Regelui, Regina Quenilda, singură, înveşmîntată în negru, Regina Swanlauga şi Christopher, cu sabia trasă ca semn că este protectorul Regatului. Venea apoi Motanul Încălţat, Mai-Marele Motanilor, ca fiind cel mai înalt dregător al ţării. Purta colanul înaltei lui funcţii şi o pereche de cizme negre din piele de viţel — făcute special pentru acea ocazie — iar micuţa Helga îi prinsese panglici negre legate frumos în funde pe braţe şi pe coadă. În urma lui veneau Earl-ii Regatului, Regele Insulei Orkney şi Starostele Locului numit Shetland.

Cu toate că Mai-Marele Motanilor îşi avea locul cuvenit în procesiune, a observat că toţi se trăgeau mai departe de el în timpul înmormîntării, iar la sfîrşit, singurul care a venit să-l salute a fost Regele din Orkney, sosit în ultima clipă, tocmai la timp pentru funeralii. Jovialul monarh a venit spre el, strîngîndu-i laba cu căldură, şi i-a spus că este încîntat să-l cunoască pe acela a cărui faimă se

răspîndise peste tot pe unde ajungeau corăbiile cele lungi: în Islanda, Groenlanda, în Țara Viței-de-vie departe înspre Apus, fără îndoială, precum și în întreaga Britanie, Franță și Spanie. Regele l-a asigurat că este cel mai vestit reprezentant al neamului său și se bucură de admirația tuturor.

Regele din Orkney l-a ținut de vorbă pînă la Palat și poate numai datorită acestui fapt Motanului nu i s-a întîmplat o nenorocire chiar atunci și acolo. Dar, îndată ce Regele și Motanul nostru și-a luat rămas bun cu multe plecăciuni și asigurări de prietenie și Motanul se pregătea să intre în apartamentele lui, i s-a azvîrlit un sac deasupra capului, a fost prins și băgat înăuntru, iar gura sacului a fost strînsă numaidecît.

Dacă Motanul n-ar fi purtat cizme înalte, este sigur că răpitorilor lui le-ar fi venit foarte greu să-i bage picioarele în sac și ar fi plătit foarte scump îndrăzneala lor, căci ghearele Motanului nu i-ar fi iertat. Dar în această situație îngrozitoare, cizmele, care îi cîștigaseră adimirația omenirii, s-au dovedit a fi cauza pierzaniei lui căci, în vreme ce o pisică obișnuită ar fi putut lupta cu folos, Marele Șambelan, cu colanul lui de aur și cizmele negre nou-nouțe, era cu totul neputincios.

Este adevărat, însă, că o pisică obișnuită n-ar fi dat dovadă de bunul simț cu care, în această situație, s-a purtat Motanul nostru. Dîndu-și seama că e prins într-o capcană, și-a păstrat cumpătul, lucru de care mulți oameni n-ar fi fost în stare. Stătea liniștit și a băgat de seamă că se află într-un sac de grîu, nefolosit încă, făcut dintr-o țesătură strînsă

din cea mai bună cînepă; a face o gaură cu dinții în această țesătură era un lucru, dacă nu imposibil, cel puțin de durată. După ce au terminat de legat gura sacului, unul din răpitorii Motanului i-a tras un șut, rîzînd. După voce, Motanul l-a recunoscut ca fiind unul dintre hăitașii din suita de vînătoare a Reginei.

Aerul în sac a devenit repede insuficient, iar Motanul începea să se sufoce. Căutînd pe întuneric, a dat de cusătură și de un fir mai lung, de care trăgînd cu ghearele și cu dinții, a reușit să facă o găurică de vreo jumate de incie, dar atît. Totuși, ținîndu-și botul aproape de găurica asta, avea aer îndeajuns ca să nu se sufoce.

Văzînd că poate respira liber, a stat nemișcat. Ce-ar fi — se gîndea el — să se prefacă mort. Știa că prinderea lui cu sacul era opera Reginei Swanlauga — cei care îl prinseseră erau oamenii ei. Dar Christopher? Îi întorsese spatele cînd Episcopul irlandez îl luase drept trimisul Satanei. Îi va veni în ajutor acum, sau nu?

Tot întorcînd în minte aceste lucruri, Motanul își făcea loc cît mai comod cu putință. Mai întîi și-a scos colanul de aur al dregătoriei, care - era limpede - nu-i mai putea fi de folos după moartea Regelui Gunnar. Apoi, tot învîrtindu-se și răsucindu-se, a reușit să-și scoată cizmele, ca să aibă ghearele libere în caz că ar fi putut lupta.

Stătea cu totul nemișcat cînd s-au întors hăitașul și camaradul lui. Fiecare din ei a tras cîte un picior în sac și, cu toate că una din lovituri aproape i-a mutat un umăr din loc,

Motanul a avut tăria să nu scoată un sunet și să nu facă o mișcare. După asta, fără să se sinchisească prea tare, cei doi au tîrît sacul afară din Cancelarie printr-un gang pînă la Cămările Reginei.

— Poftiți, Maiestatea Voastră. Mai-Marele Motanilor s-o fi crezînd isteț, da' n-are cum ieși din sacul ăsta. De fapt, cred că și-a dat duhul.

— Cum e cu putință ? s-a auzit vocea Reginei Swanlauga.

— Văzui odată un bursuc care a dat ortu'popii din cauză că n-avea aer. Da' i-a trebuit două zile, a spus hăitașul.

— Nu vreau să risc, a spus Regina. Ați făcut o treabă bună. Puteți pleca, dar să rămîneți prin apropiere, căci s-ar putea să mai am nevoie de voi curînd.

Motanul a auzit cum cei doi ies și închid ușa în urma lor. Apoi a auzit vocea lui Christopher. Motanul nu știa că era și el de față. Aflîndu-se singur numai cu Regina, Prințul a spus :

— De ce i-ai trimis ? Nu avem decît să băgăm în sac niște pietroaie grele și să-l aruncăm în rîu.

— Asta nu e de ajuns, a spus Regina. Dacă Mai-Marele Motanilor ar dispărea pur și simplu, ar umbla zvonul că l-ai ascuns pe undeva și că i-ai salvat viața. Există deja multe bănuieli în privința relațiilor tale cu el. Trebuie să scapi de vina legăturii tale cu el. Trebuie să te speli pe mîini de toate astea. Cel mai bun lucru ar fi să-l dăm pe mîna prea-bunului Episcop, care să-l judece împreună cu fetița. Pe urmă, amîndoi ar putea fi arși pe rug.

— Nu, n-ar fi bine să fie trimis în judecată. Ar putea spune lucruri înfiorătoare ca să se apere, a spus Christopher.

— De acord. Ei bine, dacă îl avem închis în sacul ăsta, nu mai trebuie să scape cu viață. Egbert părea convins că e mort deja, a spus Regina.

— De asta mă voi ocupa eu chiar acum, a spus Christopher, iar Motanul a auzit cum își scoate sabia din teacă.

Sabia lui Christopher era un paloș lat fabricat în Highland, pe care îl găsise în castelul Lordului Douglas. Era o armă frumoasă : lama fusese forjată la Ferrara, însă după moda scoțiană. Era făcută pentru tăiat mai degrabă decît pentru împlîntat. Așa se face că, atunci cînd Prințul Christopher și-a înfipt sabia în sac, vîrfului i-au trebuit cîteva clipe să străpungă țesătura solidă și, în acele clipe, Motanul a izbutit să se ghemuiască mai într-o parte, dar nu suficient de departe ca să scape. În acest fel, deși sabia n-a străpuns trupul Motanului, lama ca tăișul de brici a trecut prin stratul de piele de sub umăr, dezgolindu-i coastele. Cînd Cristopher și-a tras sabia afară, lama era toată înroșită și picături de sînge s-au prelins pe podeaua Palatului.

— Asta i-a venit de hac. Acum nu mai avem de ce să ne temem. Nu că aș fi făcut ceva rău vreodată, — dar am fost îndeajuns de prost pentru a-l lua în slujba mea. Era servitorul unchiului meu.

— Într-o zi va trebui să-mi povestești totul... E ceva ciudat în toate acestea..., a spus Regina.

— Mai bine hai să-l chem înapoi pe Egbert

să-i ducă stîrvul ăsta lui MacConglinne împreună cu omagiile mele, a spus Christopher.

— Ce prost ești, iubitule, a strigat Regina, bătînd din picior. Nu-ți dai seama că o să afle lumea că l-ai ucis pe Mai-Marele Motanilor în timp ce era închis într-un sac? Nu, uite cum facem. L-ai ucis pentru că s-a repezit la mine și ai fost nevoit să mă aperi. Uite care e versiunea noastră. L-am chemat la mine pe Mai-Marele Motanilor și i-am explicat că Episcopul a făcut, probabil, o greșeală, dar că, totuși, el trebuie să fie judecat, deși noi sîntem convinși că e nevinovat. Și, ține minte, i-am jurat că va avea parte de o judecată dreaptă. Dar el, creatură infamă, a sărit la mine și m-ar fi făcut bucățele dacă tu nu mi-ai fi venit în ajutor și nu l-ai fi tăiat cu paloșul. Și mai ține minte și asta: tu ai crezut întotdeauna în inocența lui și numai cînd m-a atacat ca să nu fie judecat de Episcop, ți-ai Dat seama că era trimis de Diavol. Amîndoi sîntem uluiți că a fost în stare să ne păcălească atît de multă vreme, și pe noi și pe bietul meu părinte. Ești gata să faci penitanță pentru greșeala ta, dar nădăjduiești că, omorîndu-l pe ambasadorul Satanei, te-ai spălat de păcat. Te rog, iubitule, să nu uiți nici o iotă din povestea asta.

— Draga mea, îmi pare rău că sînt atît de prost. Ce bine că tu ești Regina, iar eu doar prințul consort. Eu n-aș fi știut niciodată cum să-i spun Episcopului de moartea Motanului.

Regina Swanlauga îl privi pe Christopher cu adorație.

— Tu îți închipui că toată lumea e cinstită și generoasă ca tine, dragule, și că onestitatea este un dar firesc al omului, numai pentru că îți stă ție în fire. Oh, dacă lumea ar fi făcută din oameni ca tine, buni și iubitori și blînzi!

Christopher se îmbujorase de plăcere auzind laudele soției lui. Era convins că sînt pe deplin meritate.

Regina a continuat:

— Poate că e un noroc că am fost crescută la Curte și că știu din experiență că nu trebuie să ai încredere în nimeni. Eu știu că sînt cu toții vicleni, mincinoși, trădători și gata de înșelăciune. Cît despre bătrînul Episcop, ar fi în stare să fure bănuții unui biet orb. Nu, nu putem să-i dăm trupul Mai-Marelui Motanilor fără să cerem ceva în schimb: am de gînd să închei un tîrg grozav cu Episcopul.

Christopher se uita la ea cu ochi mari, neînțelegînd.

— Dar de ce să vrea Episcopul trupul Motanului? a întrebat el.

— Creștinii plătesc oricît pentru moaștele unui sfînt. Îți dai seama că moaștele unui Diavol fac cît greutatea lor în aur.

— Moaștele unui Diavol? Păi, bine, dar Motanul..., a îngăimat Christopher.

— Tu și cu mine știm că nu era decît un motan obișnuit, dar Episcopul e convins că era un Slujitor al Satanei, i-a explicat Regina.

Christopher se minuna de istețimea de care dădea dovadă soția lui, vrînd să-l vîndă pe Motan la prețul greutății lui în aur. Odinioară, el socotise că pielea Motanului nu făcea decît cît o pereche de mănuși.

— Între timp tu bagă sacul cu trupul lui în dulapul de acolo, iar eu am să șterg sîngele cu

mîna mea. Cu cît află mai puţini de sacul ăla, cu atît mai bine.

În timp ce ştergea urmele de sînge, Regina se gîndea că, pentru siguranţă, era mai bine ca lui Egbert şi confratelui său să li se întîmple un accident fatal înainte să se apuce să pălăvrăgească despre felul cum, la porunca Reginei, îl prinseseră în capcană pe Mai-Marele Motanilor.

CAPITOLUL XIV

Motanul este vîndut ca unealtă a Diavolului

Motanul stătea nemişcat în sacul lui, lingîndu-şi rana sîngerîndă din coaste. Mai întîlnise bărbaţi şi flăcăi răi cu inimile împietrite — John, fratele lui Christopher era unul din ei — dar fusese totdeauna convins că omul este fundamental bun şi blînd şi se aşteptase de la Cristopher — chiar dacă acesta nu se arătase prea recunoscător şi îi displăcea să i se amintească ce mult datorează motanului lăsat moştenire de tatăl lui — să dea cel puţin dovadă de oarecare afecţiune în amintirea vremurilor de odinioară.

Fusese uluit cînd tînărul Prinţ şi-a scos sabia şi a împlîntat-o în sacul unde zăcea prins prietenul şi binefăcătorul lui, cu intenţia vădită de a-l ucide. Dar cînd Regina a început să-l laude pe Prinţ pentru inima lui caldă, pentru bunătatea şi cinstea lui, Motanul şi-a dat seama pentru prima dată în viaţă că nu există infamie pe care oamenii să n-o comită cu

bună credinţă, convinşi că toate faptele lor sînt nobile. Motanul şi-a dat seama în acea clipă că, pe motiv că este o simplă felină, el nu înseamnă nimic şi nu valorează nimic. Motanul aflase o mulţime de lucruri de cînd murise Regele Gunnar, şi mai avea multe de învăţat.

Zăcînd acolo, în dulap, şi slăbit de pierderea masivă de sînge, Motanul a auzit-o pe Regină chemîndu-şi una din slujnice şi trimiţînd-o la Episcopul MacConglinne pentru a-l ruga să poftească în iatacul ei numaidecît, căci are să-i comunice ceva urgent. A urmat apoi un lung răstimp în care a auzit-o pe Regină umblînd încolo şi încoace, bătînd din picior şi blestemîndu-l pe Episcop că se mişcă atît de încet.

Mesajul Reginei îl enervase pe Episcop. Ar fi fost mult mai cuviincios, era de părere MacConglinne, ca tînăra Regină să ceară permisiunea de a-l vizita. De aceea, mai întîi a lăsat-o pe slujnica Reginei să aştepte vreo jumătate de ceas, după care i-a spus că, deşi îl întrerupsese în vremea rugăciunii, era dispus să o primească pe Maiestatea Sa.

Cinci minute mai tîrziu, doi bărbaţi în zale cu săbiile scoase au năvălit în odaia Episcopului.

— Am venit să vă escortăm pînă în Apartamentele Reginei, my Lord, a spus unul din ei.

Episcopul se îngălbenise la vederea lamei de oţel şi, cu voce tremurîndă, le-a răspuns că este recunoscător Maiestăţii Sale pentru prevederea şi grija ei; apoi, aşezîndu-şi pe cap mitra şi luîndu-şi cîrja episcopală, s-a îndreptat spre Apartamentele Reginei între cei doi soldaţi.

— Sînteţi deosebit de amabil că aţi venit, Sfinţia Voastră. Am probleme urgente şi însemnate de discutat cu dumneavoastră în particular, a explicat ea, după care le-a spus celor doi soldaţi să stea de pază afară şi lui Christopher să rămînă.

— Datorită grabei şi nechibzuinţei cu care l-aţi denunţat pe slujitorul meu devotat şi iubit, Mai-Marele Motanilor, ca emisar al Satanei, am fost pusă în imposibilitatea de a vă păstra pe amîndoi, pe el ca sfătuitor în cele lumeşti, iar pe Sfinţia voastră în calitate de consilier spiritual, a spus Regina. Aşadar, trebuie să aleg între domniile voastre.

— Oare e atît de greu de ales între Dumnezeu şi Diavol ? a strigat Episcopul.

— Este greu de ales între Sfinţia voastră şi Mai-Marele Motanilor, a spus Regina, rostind vorbele printre buzele ei subţiri. Aş putea să vă trimit înapoi în Irlanda chiar mîine, sau, cine ştie, dumneavoastră şi cei care vă însoţesc aţi putea dispărea fără urmă. În oricare din aceste cazuri, misiunea dumneavoastră se va fi dovedit un eşec, iar dumneavoastră aţi fi dat uitării fără întîrziere.

Episcopul a apucat doar să deschidă gura, dar Regina i-a făcut semn să tacă şi a continuat :

— Dacă aş alege această cale, aş îndeplini una din dorinţele exprimate de părintele meu cu limbă de moarte : el dorea să mă încred în Mai-Marele Motanilor, Consilierul Particular al Maiestăţii Sale. Dar, făcînd asta, aş risca să fiu excomunicată şi să fiu privită cu ochi nu tocmai buni de ţările creştinătăţii. Dar să ştiţi că asta n-ar avea mare importanţă pentru noi, cei din Northumberland. Ba chiar am face economii, nefiind obligaţi să construim biserici şi continuînd să ne adorăm zeităţile în altarele noastre din Pietre-Înălţate—către-Soare.Trebuie să recunosc că aş fi mîhnită să mă aflu în conflict cu Biserica. Creştinismul pare să fie religia viitorului. El sprijină Dreptul Divin al Regilor şi menţine poporul în supuşenie. Este o religie cu multe merite şi aş regreta să rămîn în afara comunităţii creştine. Dar faptul că mă găsesc în această situaţie este numai din vina domniei voastre.

Episcopul a încercat iar să spună ceva, dar tînăra Regină l-a întrerupt din nou, cu un rînjet :

— Daţi-mi voie să termin... Ei bine, pe de altă parte, sînt în măsură să vi-l predau pe Mai-Marele Motanilor, Lord Consilier al Coroanei, iar dumneavoastră îl veţi putea da pe mîna unui tribunal ecleziastic. S-ar putea să adopt acestă cale. Dar nu vi-l pot preda fără anumite asigurări din partea domniei voastre.

Va trebui să-mi binecuvîntaţi căsătoria şi să conferiţi soţului meu titlul de Apărător al Credinţei. Cer să mi se promită că va fi canonizat după moarte. După asta, va trebui să proclamaţi Dreptul Divin al Casei Regale de Northumberland de a stăpîni întreaga Britanie şi toată Irlanda. Consimţiţi să-mi daţi aceste asigurări ?

— Daţi-mi voie să le iau pe rînd, a spus Episcopul. Există dificultăţi serioase. Avînd în vedere relaţia notorie pe care a întreţinut-o cu emisarul Satanei, Prinţul Cristopher va trebui să facă penitenţă.

Regina Swanlauga zîmbi, iar Episcopul, necunoscînd adevăratul temei al acestui zîmbet, s-a grăbit să adauge, umezindu-şi buzele cu limba :

— Propun un pelerinaj la altarul Sfîntului Iacob și un an de abstinență de la patul conjugal.

— Înapoi în Irlanda, deci, a strigat Regina. Şi nădăjduiesc că nu veţi avea neplăceri pe drum, de pildă, o întîlnire cu fiii lui Jarring cel Stîngaci în largul mării.

— Să nu ne pripim, Maiestatea Voastră. Există unele dificultăți. L-aş putea absolvi pe Prinţul Christopher dacă se supune autorităţii mele şi îşi mărturiseşte păcatele din trecut. Dar nu pot recunoaşte pretenţia Maiestăţii Voastre de a fi Regină a întregii Britanii fără a intra în conflict cu alte pretenţii recunoscute de un Episcop persan care a încreştinat toată Britania din Cornwall pînă la malurile rîului Great Ouse, sau cu cele recunoscute de un concetăţean al meu care i-a încreştinat pe cimbri.

— Asta nu mă priveşte pe mine, a spus Regina.

Episcopul a continuat :

— Sînt gata să vă recunosc Dreptul Divin de a domni peste întreaga Anglie de la sud de Border şi la nord de rîul Tees.

— Dar stăpînirea mea se întinde pînă la rîul Swale ! a exclamat Regina.

— Trebuie să vă amintiţi, Maiestate, că Anglia este o heptarhie şi că Swale curge drept prin mijlocul domeniilor Regelui de Mercia.

— De la Border la Swale... şi Irlanda, a repetat Regina.

— Dacă v-aş recunoaşte acest drept, Regele Merciei s-ar putea simţi provocat să se alieze cu Regele Scoţiei şi să vă atace, iar eu aş fi destituit din episcopat de către Primatul întregii Irlande. Am arăta amîndoi ca nişte

netoţi dacă am fi nevoiţi să ne refugiem în Iutlanda, a spus Episcopul apăsîndu-şi cuvintele, căci începea să-şi recapete curajul.

— Bine, fie şi Tees pentru moment. Voi trimite să-l cheme pe Mai-Marele Motanilor şi-i voi spune că, deşi Prinţul Christopher şi cu mine credem în nevinovăţia lui, trebuie să fie judecat de un tribunal eclezíastic pentru a pune capăt zvonurilor care circulă în popor.

— Şi nu vă veţi amesteca în procedurile cuvenite ale legii ?

— Nu, my Lord. Această bănuială nu este demnă de domnia voastră. Sînt o femeie de cuvînt şi trebuie să învăţăm să avem încredere unii în alţii.

— Ei bine, atunci ne-am înţeles, a spus Episcopul, zîmbind cu amabilitate. Mai-Marele Motanilor şi micuţa Helga vor arde împreună.

— În ceea ce mă priveşte, eu l-aş arde şi pe Turi, corcitura aia laponă, împreună cu ei. Dar nu vreau să mă amestec în treburile Bisericii, a spus Regina.

Episcopul i-a întins mîna pentru a-i fi sărutată, dar Regina i-a făcut doar o mică reverenţă şi i-a întors spatele, iar Prinţul Bisericii, cufundat în gînduri, a fost escortat către odaia lui.

CAPITOLUL XV

Egbert moare strangulat

Motanul, de astă dată descălţat şi nesimţindu-se cîtuşi de puţin Mai-Mare al Motanilor sau

Lord Consilier al Coroanei, zăcea în sacul azvîrlit într-un dulap întunecos din Apartamentele Reginei, lingîndu-şi rana care mai sîngera încă din belşug. Era epuizat în urma sîngelui pierdut, care îi năclăise blana pe toată partea dreaptă şi care, fără ca Regina sau Prinţul Christopher să observe, se prelinsese pe sub uşa cămării formînd o băltoacă pe podea.

Dacă rana ar fi fost mai neînsemnată, Motanul ar fi încercat să lărgească gaura pe care o făcuse sabia lui Christopher cînd străpunsese sacul. Dar nu avea destulă putere. Cum zăcea acolo, pe jumătate leşinat şi cu credinţa în omenire pierdută pentru vecie, Motanul a luat o hotărîre cu totul neobişnuită: din pricina încercării lui Christopher de a-l ucide şi a minciunilor Reginei, se jura că nu avea să mai vorbească niciodată cu vreo fiinţă omenească.

S-a întîmplat, însă, că, în vreme ce Regina Swanlauga făcea un foc mare în cămin pentru a arde sacul însîngerat după ce ea şi Christopher vor fi scos trupul Motanului, cerul s-a întunecat atît de tare, încît nu se mai vedea nimic dintr-un capăt în altul al camerei decît flăcările vii ale focului. A urmat apoi un fulger uriaş şi un bubuit violent de tunet, de parcă Palatul însuşi ar fi fost lovit de trăsnet. Regina credea în semne prevestitoare şi s-a gîndit numaidecît că Episcopul avusese dreptate în privinţa Motanului şi că Diavolul venise să ia înapoi ce era al lui.

După tunet a urmat un ropot de ploaie care bătea în acoperiş, umplînd ulucii; torentul de ploaie dobora şi lua cu sine tot ce-i stătea în cale, iar valeţii au venit în fugă purtînd torţe aprinse să vadă dacă totul e în ordine.

După ei au sosit în grabă mai multe din femeile Reginei, toate înspăimîntate. Fulgerul care a urmat a durat şi mai mult, căci era, de fapt, o minge de foc căzută în curtea Palatului care, preţ de cîteva clipe, a luminat fiecare ungher şi colţişor din Apartamentele Reginei. În clipa aceea, una din slujnice a dat un ţipăt, zărind urme însîngerate de paşi acolo unde unul din valeţi călcase în băltoaca formată de sîngele Motanului.

Atunci, unul din soldaţii de gardă, fără să mai aştepte porunca Reginei, s-a repezit la dulap şi, deschizînd uşa, a dat de sacul însîngerat, pe care l-a apucat şi l-a tras în mijlocul camerei.

Prinţul Christopher era palid şi mut ca moartea, neştiind ce atitudine să adopte în faţa acestei noi întorsături a lucrurilor, dar Regina şi-a dat seama numaidecît că povestea ticluită de ea nu mai ţine şi a inventat alta mai potrivită situaţiei — şi încă una care, cel puţin, avea la bază ceva adevăr.

— Egbert! strigă ea. Luaţi-l pe Egbert şi executaţi-l. Egbert mi-a adus acum un ceas sacul ăsta, spunîndu-mi că e plin cu cărbuni pentru foc şi înghesuindu-l în dulap.

Auzindu-şi numele strigat, Egbert a pătruns în încăpere urmat de camaradul lui, amîndoi miraţi. La un semn al Reginei, au fost înşfăcaţi de santinele.

— Sînt trădători în Palat, a strigat Regina.

Regina i-a spus unui valet să deschidă sacul şi toată adunarea s-a strîns mai aproape.

În clipa aceea Episcopul MacConglinne, care auzise ţipătul femeii şi toată zarva şi era el însuşi speriat de tunete, a pătruns în încăpere

după ce nodul triplu de la gura sacului fusese tăiat, iar Motanul era tras afară de unul din picioarele din spate. Cum nu purta cizme și era plin de sînge din cap pînă în picioare, nu a fost recunoscut imediat ca fiind Mai-Marele Motanilor. Regina a fost aceea care a exclamat prima :

— Bine, dar e prea credinciosul și devotatul nostru servitor, Mai-Marele Motanilor.

Atunci Christopher, luînd exemplu de la Regină, a strigat și el :

— Acești doi trădători, Egbert și complicele lui, sînt cei care l-au rănit și, pentru a o incrimina pe Regină, au ascuns trupul în Apartamentele ei. Cer să fie pedepsiți cu moartea !

— Poruncesc să fie executați imediat ! a exclamat Regina. L-au pizmuit întotdeauna pe Mai-Marele Motanilor și au rîs de el. Să fie strangulați !

În vremea aceasta, Episcopul intona o rugăciune de exorcizare menită să-l trimită pe Diavol de unde venise.

Egbert nu părea să priceapă ce se întîmplă. Stătea mut, holbîndu-se la Regină. Dar confratele lui a spus cu voce tare :

— Ei, doamnă, apăi n-ai să ne faci una ca asta, că ar însemna să fii o cățea ordinară.

Dar, în mai puțin de un minut, pe cînd Egbert stătea tot cu ochii căscați, s-au trezit amîndoi cu cîte un căpăstru de ponei pe grumaz și au simțit că cineva îi strînge tot mai tare de gît. Erau oameni voinici amîndoi, dar au fost doborîți la pămînt cu fața în jos și, oricît s-au zbătut, nu le-a fost de mare folos. Cîte un călcîi le apăsa grumazul pe podea, în vreme ce capetele libere ale căpestrelor erau întinse și trase peste umerii călăilor lor. Au mai fost ținuți așa vreme de un minut după ce încetaseră să se mai zbată, după care au fost tîrîți afară chiar cu căpestrele cu care fuseseră strangulați.

În liniștea care a urmat, unul dintre valeți a ridicat sacul și, zgîlțîindu-l, a scos din el cizmele pătate de sînge ale Motanului și colanul de aur, semn al înaltei sale funcții.

Chiar atunci una din slujnice a observat că Motanul respiră încă și le-a strigat celorlalți că trăiește.

Acest fapt a provocat alt șir de exclamații, care nu au încetat decît atunci cînd Regina, ridicînd mîna, a poruncit să fie liniște.

— Prea Sfinția Voastră, *my Lord*, Mai-Marele Motanilor este al domniei voastre. Îngrijiți-l ca pe propriul dumneavoastră fiu. Este datoria domniei voastre să dezlegați misterul printr-o judecată dreaptă și imparțială, pentru a descoperi dacă este sau nu vinovat de a fi avut legături cu Forțele Răului. Să mulțumim Domnului că este viu și că poate fi supus unei judecăți drepte.

Motanul a fost ridicat pe brațe, căci era prea slăbit pentru a merge singur, și purtat în aripa unde locuia Episcopul. Apoi, în vreme ce cameristele frecau podelele, spălînd urmele pașilor însîngerați, Regina și Christopher s-au îndreptat spre sala de mese unde s-au ospătat după pofta inimii.

— Trebuia să bănuiesc că mîțele astea afurisite au nouă vieți, a spus Christopher.

— Am trăit o clipă nu tocmai plăcută cînd am dat drumul mîței din sac, a spus și Regina.

Şi aceste vorbe ale Maiestăţii Sale Regina au rămas proverbiale *.

CAPITOLUL XVI
Motanul în lanţuri

Pînă la construirea unei mănăstiri sau a unei catedrale şi a celor şase stupi — acesta era spaţiul locativ la care se putea aştepta un Episcop irlandez cu bun simţ în ţara lui de baştină — călugării erau găzduiţi într-o aripă nefolosită a Palatului. Într-o pivniţă, sau temniţă subterană, aflată în aceeaşi aripă, unde lumina pătrundea numai printr-un chepeng şi printr-o crăpătură a zidului exterior, zăcea Motanul.

Cizmele nu îi fuseseră înapoiate. Flăcăii de la grajduri folosiseră pielea lor moale pentru a face praştii. Vechiul lui prieten, Vizitiul Regelui, îi furase Bastonul Alb pe care îl purta cînd îşi ducea la îndeplinire îndatoririle cerute de slujbă, pentru a-şi face din el un mîner de bici; colanul de aur se afla în siguranţă alături de însemnele regale ale Maiestăţii Sale Regina.

În locul colanului de aur, Motanul avea în jurul gîtului o zgardă de fier, legată printr-un lanţ de un inel prins în perete, iar picioarele din spate îi erau şi ele prinse în lanţuri. Cătuşe de aramă îi încingeau strîns picioarele peste genunchi, fixîndu-le cu lanţuri de acelaşi inel greu de fier, astfel încît nu se putea mişca decît pe o rază de vreo trei metri şi jumătate. De rana din coaste nu se îngrijea nimeni, dar Motanul o lingea şi o curăţa de cîteva ori pe zi şi se vindeca încet.

Înainte de a fi aruncat în temniţă, Motanul fusese interogat sever de către Episcop, mai întîi în limba latină, apoi în engleză, în irlandeză şi, în cele din urmă, prin interpret, în dialectul vorbit în insula Man. Dar Motanul a refuzat să răspundă întrebărilor puse de Episcop, căci ţinea morţiş să-şi respecte hotărîrea de a nu mai vorbi vreodată pe limba oamenilor. Tăcerea Motanului l-a pus în încurcătură pe Episcopul MacConglinne. Refuzul lui de a vorbi putea fi luat drept contumacie, în care caz trebuia pedepsit pentru sfidarea curţii; pe de altă parte, era posibil ca Diavolul, care locuise în trupul Motanului, să se fi întors deja în Iad. În acest caz, prizonierul Episcopului nu era mai capabil să răspundă întrebărilor care i se puneau decît ar fi fost un motan obişnuit. De fapt, era foarte posibil ca animalul să nu înţeleagă nici o iotă din ce i se spunea, în care caz toate eforturile Sfinţiei Sale erau în van.

Pentru a rezolva această chestiune s-a recurs la torturi, dar fără rezultat. Căci, deşi Motanul nu era în stare să-şi suprime strigătele — nişte urlete care îţi îngheţau sîngele în vine — erau strigătele de durere ale unei feline, nicidecum ale unei fiinţe umane.

Nu există bărbat, femeie, sau copil cu inima bună care să citească despre torturi fără să se

* To let the cat out of the bag (lit.) a da drumul pisicii din desagă; (fig.) a da lucrurile în vileag, a divulga un secret.

înfioare și fără să ia parte, cu închipuirea, la chinurile victimei, căci tortura este faptul cel mai dezgustător și mai de neiertat de care sînt în stare oamenii josnici și ticăloșiți. Nu am de gînd să-mi tulbur cititorii cu descrierea torturilor la care a fost supus Motanul, aflat în lanțuri și neajutorat. În plus, nu cred că un om poate rămîne cu mintea întreagă dacă se gîndește prea mult la acte de cruzime, așa că mă voi mulțumi doar să spun că, pînă la sfîrșitul zilelor lui, Motanului, i-au rămas pe trup locuri unde nu i-a mai cresut blana și că, după ce și-a recăpătat libertatea, șchiopăta cu piciorul drept din spate, în vreme ce botul, înainte cafeniu cu o tușă de culoarea caisei, îi albise.

Omul lui Dumnezeu, uns pentru a-l sluji pe Isus Christos cel milostiv, omul care mînuise instrumentele de tortură, a suferit pînă la sfîrșitul zilelor lui de coșmaruri din care se trezea urlînd și asudînd de groază. Acestea erau atît de frecvente, încît călugării nu i-au mai permis să doarmă în aceeași odaie cu ei și atunci a fost nevoit să-și aștearnă culcușul undeva mai departe, unde nu-l auzea nimeni. De asemenea, era nevoit să trăiască în singurătate, căci frații lui îl disprețuiau și-l antipatizau pentru treaba pe care ei îl obligaseră s-o facă și pentru care erau cu toții la fel de vinovați în ochii oricărui om cinstit.

De cîte ori era torturat, uneori chiar în timpul torturilor, Motanul era interogat, dar în zadar. Episcopul MacConglinne era cel care dădea ordine în timpul torturilor și uneori chiar asista la ele, și asta numai pentru că era foarte interesat să interogheze un drac și

să-l oblige să mărturisească tot, pentru a afla în acest fel cum este orînduit Iadul. Părerea lui era că și Diavolul trebuie supus unei judecăți drepte.

Pentru acest motiv, cu toate că poruncise acele lucruri abominabile, Episcopul a numit un tînăr călugăr irlandez ca apărător al Motanului în fața Curții de judecată. Acest tînăr, Fratele Narney, îmbrățișase religia creștină în credința că este religia Iubirii, Milei și Iertării Păcatelor. Era datoria acestui tînăr să cîștige încrederea Motanului, aducîndu-l la mărturisirea păcatelor și la căință, precum și aceea de a vorbi în apărara Motanului în fața instanței, în vreme ce acesta continua să tacă cu încăpățînare.

Fratele Narney, impresionat de demnitatea Motanului, a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a-i alina suferințele și pentru a-l scoate din rezerva lui. Totuși, nu avea voie să-i dea de mîncare sau de băut, căci Episcopul credea că, dacă dîrzenia Diavolului nu poate fi zdrobită de fiarele înroșite, poate fi slăbită în schimb prin post pînă la punctul în care teribilele adevăruri despre Iad ar începe să curgă cu nemiluita. Dar de fiecare dată cînd Motanul era adus în fața instanței, Episcopul nu vedea în fața lui decît un motan; este adevărat, cel mai mare motan care și-ar fi închipuit că există, dar atît de slab, încît i se întrezăreau oasele prin piele și prin blana pîrlită. Ochii care priveau drept în ochii Episcopului erau ochii unei pisici. Privirile acestea nu conțineau nici un mesaj, poate doar ură și dispreț ostenit, dar, simțindu-le ațintite asupra lui, Episcopul era cel care-și

pleca ochii injectaţi şi apoşi spre mîinile zbîrcite şi pătate de bătrîneţe, cu inelul episcopal alunecîndu-i de pe degetul subţiat.

Motanul îl privea fără să clipească şi, deşi era foarte obosit, avea grijă să nu caşte, temîndu-se că, la vederea frumoşilor lui dinţi albi, călăilor lui le-ar putea da prin cap să i-i smulgă, în vreme ce el nădăjduia că, dacă avea norocul să scape, îi puteau fi de folos cîndva.

În primele săptămîni ale captivităţii lui, Motanul a fost lăsat să facă foamea. Ceva mai tîrziu, Fratelui Narney i s-a permis să-i dea cîte un blid cu lapte acru şi coji arse de porridge de ovăz, resturi de la masa călugărilor. Motanul nu putea digera merindele acestea sărăcăcioase şi slăbise atît de mult, încît în cele din urmă nu se mai putea ridica în picioare şi nu mai putea purta povara lanţurilor. O dată sau de două ori pe zi, se tîra cît îi permiteau lanţurile pînă la locul unde, în podeaua de pămînt umed, săpase anevoie o mică groapă, dar labele îi erau fără vlagă şi de-abia mai putea s-o acopere la loc.

Cîinii sînt legaţi, de obicei, cu un lanţ prins de zgardă printr-un inel de fier, iar călugării aleseseră un lanţ de mastif pentru a-l priponi pe Motan, fără să bănuiască o clipă că Mai-Marele Motanilor învăţase nenumărate şiretlicuri în decursul carierei lui. Era un fleac pentru el să desfacă cu ghearele inelul acela de fier. Aşadar, îi era uşor să-şi elibereze capul ori de cîte ori dorea, dar lucrurile stăteau cu totul altfel cînd era vorba de picioare.

În primele zile după ce fusese făcut prizonier, a tot tras de inelele de aramă de la genunchi, în ciuda suferinţelor pe care i le provocau rănile încă proaspete. În zadar a tot tras de ele, dîndu-şi seama că în curînd metalul îi va tăia tendonul lui Ahile înainte ca el să-şi poată scoate cătuşele de peste genunchi. S-a resemnat şi nu le-a mai dat nici o atenţie.

Dar aceste cătuşe de aramă îi fuseseră prinse deasupra încheieturilor pe vremea cînd avea obiceiul să umble în două picioare, ceea ce îi întărise şi-i îngroşase muşchii considerabil. În decursul acelor săptămîni de foamete şi de nemişcare, muşchii i se subţiaseră pînă cînd, într-o zi cînd era extrem de slăbit, Motanul a observat că ineluşele acelea de aramă îi joacă pe picioare şi că era uşor să le facă să alunece peste încheietură, chiar dacă asta însemna să smulgă şi un smoc de blană cu puţină piele cu tot. Din clipa ceea Motanul şi-a dat seama că se poate elibera oricînd, dar se abţinea deocamdată, ştiind că, odată dezlegate, cătuşele nu mai puteau fi puse la loc.

După ce a făcut această descoperire, Motanul a început să facă zilnic exerciţii, împingîndu-şi cătuşele pînă la încheietura genunchiului, punct în care ar fi putut lesne să şi le scoată. Dar avea grijă întotdeauna să le tragă înapoi. Chiar în timpul celor mai cumplite torturi, nu s-a străduit să se elibereze. Ştiind că, dacă reuşea atunci, i-ar fi fost imposibil să evadeze mai tîrziu.

Episcopul MacConglinne avea treburi pînă peste cap, iar cei zece călugări care îl însoţiseră în misiune în Northumberland erau extenuaţi de atîta muncă. Trebuiau să convertească şi să boteze întreaga populaţie, sau cel

puțin pe aceia pe care puteau pune mîna fără teamă. Trebuiau să-i cunune pe cei necăsătoriți, să îngroape morții, să împartă Regatul în parohii, să recruteze și să pregătească tineri pentru a deveni preoți parohi, ceea ce însemna să-i învețe suficientă latină pentru a rosti Misa, precum și scrisul și cititul. Mai trebuiau să-și organizeze modesta comunitate, să-i supravegheze pe șerbii dăruiți lor de Regina Swanlauga pentru a lucra pămîntul și a culege recoltele, pe tăietorii de lemne care făceau cherestea, pe pietrarii care tăiau stînca, pe meșterii zidari, tîmplari, zugravi și țiglari care aveau să le construiască biserica și mînăstirea. Așadar, era muncă destulă și urgentă pentru cîteva generații, iar călugării regretau că nu au timp suficient pentru a-l tortura și interoga pe Motan, precum și pentru a le urmări și extermina pe vrăjitoare. Îndatoririle acestea erau lăsate pentru zilele mohorîte și umede, astfel încît, pe vreme bună, Motanul stătea mult timp de unul singur. Cînd Fratele Narney a fost trimis în misiune în Westmorland, nu s-a mai găsit nimeni să-i dea o ulcică cu apă și să-i arunce o coajă de pîine.

Simțindu-și sfîrșitul aproape, Motanul regreta doar faptul că nu-și mai putea povesti pățaniile altor pisici, pentru ca întreg neamul lui să știe la ce se poate aștepta dacă se află în preajma Prinților — ba chiar și în slujba unor oameni umili cum sînt fiii de morar fără avere.

Într-o seară, cînd Fratele Narney era plecat de zece zile, Motanul, care nu mîncase nimic în tot acel răstimp, zăcea ghemuit fără să se clintească din loc. Nu dormea, căci era prea înfometat, mădularele îi ardeau de durere, iar

în nări îi stăruia mirosul respingător al propriei lui blăni pîrlite. Dar zăcea în poziția cuiva care doarme, cît de confortabil îi îngăduiau bășicile de pe trup și lanțul greu de fier.

Dintr-o dată, de undeva de sus a căzut ceva, izbindu-l peste bot. Era trupul, cald încă, al unui șoarece gras, savuros.

CAPITOLUL XVII

Scurtă notă despre pisici și bufnițe

Motanul a înfulecat șoarecele cît ai zice pește, fără să stea să se întrebe de unde vine. Nu i-a ajuns decît pe o măsea, dar a fost îndeajuns ca să se simtă mai puternic și mai plin de viață. În ciuda gustului de păr pîrlit, Motanul a continuat să-și lingă rănile. Se apucase de treaba asta de vreo zece minute, cînd un alt șoarece a căzut peste el. De data asta, după ce l-a mîncat, Motanul a avut curiozitatea să se întrebe de unde venise dar, cu toate că a cercetat cu atenție grinzile pline de pînze de păianjen și scîndurile din care era făcut tavanul temniței, n-a putut afla de unde puteau cădea șoarecii aceia delicioși și proaspeți.

Explicația a venit un sfert de ceas mai tîrziu cînd, după ce a devorat rapid un șobolan tînăr — ultimul care căzuse — Motanul a auzit undeva în spatele lui un sunet dulce și, întorcîndu-și capul în direcția aceea, a zărit o bufniță cocoțată pe o poliță de sub chepeng.

A existat o dispută pricinuită de întrebarea dacă bufnița cu pricina era o Bufniță albă de casă sau o Cucuvea, dispută care a stîrnit unele resentimente în familia *Strigidae*. Este adevărat că așa-numitele Bufnițe de casă își fac adesea culcuș în clădiri, dar toată lumea recunoaște că și Cucuvelele fac același lucru destul de des.

Din păcate, Motanul a pomenit doar de prietena lui, Bufnița, și atît. Deși este riscant să iei poziție în asemenea controverse, țin să-mi declar aici opinia că este foarte probabil să fi fost o Cucuvea. Asta pentru că, după cum spun analele, Motanului i-a atras atenția un țipăt dulce și melodios. După cum știe toată lumea, vocea Cucuvelei este muzicală și plăcută, în vreme ce Bufnița de casă își merită pe deplin denumirea comună de „Strigă".

Faptul că bufnița cu pricina — indiferent de specie — ajunsese în pivnița aceea era o pură întîmplare și un mare noroc pentru Motanul nostru. Căci bufnița aceea trăise ani de zile și-și crescuse progeniturile în turnulețele nelocuite ale castelului, fără să arunce măcar o privire în pivniță, sau temniță, cum veți dori să-i spuneți. Dar după sosirea creștinilor, fusese trimis un tîmplar care fixase în turn o grindă și un clopot a cărui larmă neîntreruptă îi făcuse somnul imposibil în timpul zilei. Acest fapt a obligat-o să-și caute în temniță un locșor unde să se aciueze și să stea în pace, și acolo a dat de Motan — pe care îl admirase întotdeauna de la distanță în zilele lui glorioase — înlănțuit și aproape mort de foame și de brutalitățile pe care le îndurase.

Din clipa aceea, bufnița cea bună la suflet a început să-l hrănească pe Motan în secret și de obicei noaptea, pentru ca temnicerii să nu-și dea seama ce-l ține în viață.

Din vremurile acelea datează un oarecare simțămînt de înrudire între pisici și bufnițe, care trăiesc întotdeauna în bună vecinătate.

Uneori, cum a fost și în cazul Motanului nostru, este vorba de o prietenie între un Cotoi și o bufniță femelă; alteori, cum se întîmplă în poezia *Bufnița și Pisicuța*, un huhurez este mirele, iar pisicuța mireasa. Dar, chiar și atunci cînd nu este vorba despre asemenea relații sentimentale, pisicile și bufnițele se respectă reciproc.

Uneori vînează împreună și pot spune că l-am văzut cu ochii mei pe Motanul meu personal de la Hilton Hall alergînd afară în grădină la chemarea cîte unei bufnițe pe la amurg. Pasărea și Motanul se asociază uneori pentru a vîna împreună: Motanul se cațără în cîte un tufiș bătrîn și stufos, gonind din culcușul lor vrăbiile, pe care apoi Huhurezul le prinde din zbor. Recunosc că am fost uneori martor la dispute privitoare la împărțirea dreaptă a prăzii. Dar asemenea gîlcevi se iscă și între soț și soție și, de cîte ori am fost de față, Cumătra Bufniță avea cele mai mari pretenții și nemulțumiri.

CAPITOLUL XVIII

Micuța Helga este achitată

Cînd Helga a văzut trupul însîngerat al Mai-Marelui Motanailor cărat de dușmanii lui și pe

Turi venind șontîc-șontîc în urmă în sutana lui neagră, și-a dat seama că trebuie să fugă numaidecît, căci numai Mai-Marele Motanilor o apărase de răzbunarea lui Turi și de reaua voință a Reginei Quenilda. Și așa, fără să-și mai ia rochița curată de pe frînghia pe care atîrna la uscat, a fugit în pădure. Helga era fetița orfană a unui tăietor de lemne și fusese crescută de nevasta unuia din porcarii Regelui. Mama ei adoptivă murise, iar porcarul i-a făcut o primire nu tocmai afectuoasă, dîndu-i o cană cu lapte de capră și o coajă de pîine, după care i-a spus că se poate odihni în ziua aceea dar că, a doua zi, trebuie să meargă în pădure împreună cu Tom, fiul porcarului, să culeagă ghindă și să păzească porcii ca să n-o ia razna pe cîmpuri, unde ar fi putut să scurme pămîntul și să scoată napii crescuți pentru hrana vitelor.

Astfel pornea ea în fiecare dimineață în pădurea de stejari, cînd era încă întuneric și un frig amarnic, tîrîind după ea un sac pentru ghindă și înarmată cu un băț ascuțit. Tom trebuia să plece împreună cu ea, dar găsea mereu o pricină să întîrzie. Frunzele de stejar înghețate îi trosneau sub tălpi, iar ghindele pe care trebuia să le culeagă erau degerate.

Ceva mai tîrziu, cînd răsărea soarele, porcii începeau să mișune prin pădure din locurile în care dominaseră printre ferigi, și uneori, în vreme ce Helga își lua prînzul sărăcăcios din firimituri de pîine, turtă de ovăz, coji de brînză, mere pădurețe și alune, scroafa bătrînă care conducea turma o pornea spre marginea pădurii. Cînd Helga ajungea și ea acolo, porcii

atacaseră deja cîmpul de napi, scurmînd în stratul de pămînt care îi acoperea și dînd la o parte paiele de dedesubt ca să ajungă la ei.

Helga alerga către scroafa cea bătrînă — de două ori mai mare și mai grea decît ea — și o înțepa cu vîrful bățului. Știa foarte bine că animalul nu s-ar fi sinchisit de lovituri, dar că, în schimb, simțea vîrful ascuțit al bățului care o împungea uneori pînă la sînge, lăsîndu-i urma pe piele. Guițînd ascuțit, scroafa se întorcea spre Helga, arătîndu-și dinții, dar Helga o împungea din nou după ureche și scroafa dădea înapoi. Dacă fetița ar fi stat pe loc, animalul ar fi atacat-o și ar fi doborît-o, după care ar fi mușcat-o, ar fi ucis-o și chiar ar fi mîncat-o. Dar Helga dansa încoace și încolo, împingînd-o mereu cu bățul, pînă cînd bătrîna scroafă se dădea bătută și se întorcea înapoi în pădure. Dacă fetița s-ar fi împiedicat și ar fi căzut, animalul ar fi măcelărit-o. Imediat după ce scroafa ajungea înapoi în pădure, Helga începea să arunce cu pietre după ceilalți porci. După ce izbutea să-i alunge în pădurea de stejari, fetița așternea la loc paiele și, furînd trei napi pentru a-i mînca așa cruzi, împingea pămîntul la loc, acoperind cultura de napi pentru a o feri de îngheț.

Într-o seară, împins de foame, un mistreț a venit singur la ogorul cu napi. Pe acesta Helga nu avea cum să-l înfrunte de una singură, așa că a alergat cît a putut de repede spre colibă, unde porcarul, un om leneș, ședea mîncînd slănină fiartă; omul s-a ridicat anevoie, chemîndu-și cîinele și, luîndu-și sulița, s-a dus cu Helga la ogor să-l alunge pe mistreț. Acesta s-ar fi luptat cu cîinele, dar,

văzîndu-l pe om cu sulița lui cea lungă, a luat-o la sănătoasa peste ogor și dus a fost. În seara aceea, Tom a fost bătut pentru că nu se îngrijise de porci, iar Helga a primit o felie de cașcaval din care ea i-a dat și lui Tom o bucată cînd tatăl lui nu se uita, căci, deși flăcăul era la fel de leneș ca părintele lui, Helga îl îndrăgea.

Tom nu se ducea niciodată de bună-voie la muncă: dacă acum era în casă o fată care să facă treaba, nu vedea de ce el n-ar sta liniștit în pat. Cînd, totuși, trebuia să meargă și el, cum ajungeau în pădure, pleca de unul singur și-și petrecea tot timpul punînd capcane pentru iepuri sau speriind veverițele adormite din cuiburile lor și dînd după ele cu bețe cu vîrf de plumb sau cu praștia.

Helga și-ar fi petrecut tot restul vieții în pădure, ar fi devenit, fără îndoială, o femeie destoinică și voinică și s-ar fi căsătorit probabil cu Tom, dacă n-ar fi trecut pe acolo un călugăr care a aflat că nu fusese botezată. Acesta a dus-o pe fetiță înapoi la Palat, contrar voinței ei. Aștepta în curte împreună cu alți doisprezece copii ca Episcopul să vină să-i boteze, cînd Turi, în sutana lui, a zărit-o și a strigat:

— Fetița aceea este prietenă cu Mai-Marele Motanilor. Este o mică vrăjitoare. Dormea cu Motanul cel diavolesc în fiecare noapte.

Helga a fost luată din mijlocul celorlalți copii și închisă într-o chilie, spunîndu-i-se să se căiască pentru păcatele ei. Prima dată cînd a fost întrebată de Episcop, a spus adevărul: jupînul Turi este un vrăjitor care o trimisese să taie mustățile Mai-Marelui Motanilor, dar acesta o prinsese și o azvîrlise în aer, după care o iertase și o apărase de Turi. Nu era deloc ceea ce dorea Episcopul să audă. Helga a fost din nou luată, i s-a spus că e o mică mincinoasă afurisită, după care a fost bătută cu nuiele de mesteacăn și închisă iar într-o chilie înghețată fără să i se dea de mîncare. A doua zi a spus același lucru și iar a fost bătută. A treia zi Episcopul a întrebat-o dacă nu-l auzise pe Mai-Marele Motanilor chemîndu-l pe Diavol și dacă nu-l văzuse pe însuși Satana cu coarne pe cap, cu ochii înfocați și cu coadă, stînd de vorbă cu Motanul.

Helga i-a răspuns că nu știe nimic de Diavol și nu-l văzuse niciodată. În schimb, a repetat că Jupînul Turi este un vrăjitor.

— Toată lumea știe asta. Întrebați-l pe el despre Diavol.

— Luați-o pe vrăjitoarea asta mincinoasă de aici, a poruncit Episcopul.

Și a mers tot așa o bună bucată de vreme. Dar într-o zi, în loc s-o bată, femeia care o păzea i-a spus micuței Helga că, dacă spune adevărul, va primi o pulpă friptă de porc, un corn cu gem, un pahar cu lapte și miere.

— Și ce trebuie să spun ca să primesc toate astea? a întrebat Helga.

— Știi foarte bine: că l-ai auzit pe Mai-Marele Motanilor chemîndu-l pe Diavol și că l-ai văzut cum apare și l-ai recunoscut după ochii înfocați, după coarnele de pe cap și coada despicată.

A doua zi dimineața, Helga a fost dusă în fața Tribunalului, unde se afla în lanțuri Motanul, care nu i-a aruncat nici măcar o privire. Ea știa că el n-o poate ajuta în nici un

fel. Episcopul a întrebat-o din nou dacă îl auzise vreodată pe Mai-Marele Motanilor, prizonierul din instanță, chemîndu-l pe Satana, iar Helga a răspuns că-l auzise o dată, că Satana își făcuse apariția și, în vreme ce descria ochii ca focul, coada despicată și acoperită cu solzi ca ai viperei, i se părea că îl văzuse într-adevăr și că povestea pe care o spunea acum era întru totul adevărată.

— Cum poți fi sigură că era Diavolul ? a întrebat Episcopul.

— Păi, avea coarne și era verde, a spus Helga. Dacă vreți să știți adevărul adevărat despre Satana, întrebați-l pe Jupînul Turi. El este vrăjitorul Reginei-Mame, toată lumea știe asta.

— Liniște, a poruncit Episcopul.

Apoi, întorcîndu-se spre călugărul de lîngă el, a spus :

— Depunînd mărturie împotriva Mai-Marelui Motanilor, s-a acuzat singură.

Helga a fost dusă înapoi în celulă și, cînd a cerut friptura de porc și cornul cu gem, femeia care o păzea a rîs :

— N-avem prăjituri cu gem pentru micile vrăjitoare care spun minciuni despre Jupînul Turi și despre iubita noastră Regină-Mamă.

A doua zi a fost dusă din nou în fața Episcopului, care i-a spus că, după propria ei mărturie, se dovedește a fi în cîrdășie cu Diavolul. Era pe punctul de a o condamna să fie arsă de vie în ziua Sfîntului Ioan, cînd Fratele Narney l-a întrerupt cu următoarele cuvinte :

— Cer ca această copilă să fie supusă probei apei. Dacă se scufundă este nevinovată, dacă înoată este vinovată.

— Testul acesta putea fi făcut înainte de proces. Oricum, este un test destul de precar...

— Cu tot respectul pentru Prea Sfinția Voastră, această probă ar putea să aratecă e nevinovată, a spus Fratele Narney.

Episcopul MacConglinne a consimțit oarecum nemulțumit, după care toți cei prezenți s-au îndreptat spre eleșteul morii, singura apă mai adîncă din vecinătatea Palatului.

Rîul șerpuise în jos dinspre ținuturile înalte și mlăștinoase și, în punctul acela, apele lui se adunau într-un scurt defileu stîncos. Era acolo o cascadă și, pe partea opusă ei, se construise o moară de apă. Sub ea era un eleșteu rotund unde somonii se odihneau în drumul lor contra curentului spre locul unde-și depuneau icrele ; așteptau pînă cînd o lopată umfla apele cascadei și apoi o luau în sus din stîncă în stîncă.

Helga a fost dusă la malul eleșteului și un călugăr tocmai îi spunea să se pocăiască pentru viața ei ticăloasă, cînd, ce să vezi, surpriză.

— Cer ca Jupînul Turi, care e vrăjitor, să se supună aceluiași test. El are picioare palmate, a spus Helga cu voce clară, dar tremurătoare.

S-au auzit hohote de rîs, apoi s-a făcut liniște. Toți se uitau la marginea de jos a sutanei negre a lui Turi de sub care se zărea vîrful unei opinci.

— Scoate-ți opincile și ridică-ți poalele sutanei, Frate, i-a poruncit Episcopul. Era adevărul adevărat ; Jupînul Turi avea niște degete lungi, negre și subțiri prinse laolaltă într-o pieliță negricioasă asemănă-

toare cu aripile de liliac. Lumea a rămas cu gura căscată. S-au auzit murmure.

Episcopul a ridicat mîna și a poruncit tăcere. Turi privea în jur și vedea chipuri pe care se citeau dintr-o dată cruzimea și ostilitatea. Gigantul care purtase crucifixul și îl împlîntase în malul verde din apropierea cascadei, își sufleca acum mînecile, îndreptîndu-se spre el.

— Jupînul Turi va fi primul, a declarat Episcopul. Fără să mai zăbovească, Turi s-a aruncat în iaz de la cinci metri înălțime, făcînd o săritură perfectă care aproape că n-a mișcat apele din loc. Nu se mai zărea nici urmă din el și toată lumea aștepta nerăbdătoare cu răsuflarea tăiată. Deodată, faldurile sutanei s-au ridicat la suprafața apei, dar capul lui Turi n-a apărut decît un minut mai tîrziu înspre celălalt mal al iazului. Înota din răsputeri cu toată forța moștenită de la tatăl lui, Leul de mare, și se îndrepta spre locul unde rîul se revărsa într-un torent de apă verde, prăbușindu-se înspumat din stîncă în stîncă. Apoi, spre uimirea celor de față, a fost văzut înotînd, sau mai degrabă alunecînd, în josul torentului care se scurgea în defileu. Orice ființă omenească ar fi pierit zdrobită de stînci, dar fiul Leului de mare aluneca peste ele, apărînd și dispărînd pînă cînd, la o cotitură a defileului, s-a făcut nevăzut. De atunci, Turi nu a mai fost văzut de ochii vreunui creștin. Căci, deși mulți din cei adunați acolo au alergat înspre locul unde rîul ieșea din defileu, cam la vreo jumătate de milă depărtare, ca să vadă dacă Turi ajunsese viu mai la vale, au sosit prea tîrziu și n-au văzut nimic.

Așadar, Helga a fost supusă probei în fața unui grup mult mai restrîns. A fost luată pe sus de irlandezul cel uriaș și aruncată bîldîbîc în rîu. A dispărut numaidecît, tulburînd apa în urma ei. Apoi apele s-au limpezit. Un sfert de ceas mai tîrziu a apărut trupul copilei înecate: o formă palidă la suprafața apei de partea cealaltă a eleșteului. Ceva mai tîrziu, în aceeași seară, trupul a fost pescuit cu o cange și dus la biserică pentru a i se face îngropăciunea creștinească. Trecuse cu bine proba apei, în ciuda legăturilor ei cu Mai-Marele Motanilor, și dovedise că nu fusese vrăjitoare.

Fratele Narney exulta.

CAPITOLUL XIX

Motanul va fi ars pe rug

Motanul îl exasperase pe Episcopul MacConglinne nu numai prin tăcerea lui, adică prin faptul că nu rostea nici măcar o vorbă omenească, ci și prefăcîndu-se — cel puțin, așa credea Episcopul — că nu este decît un pisoi obișnuit cu maniere și obiceiuri pisicești: urlînd cînd era chinuit, mieunînd cînd era înfometat și părînd că nu-i pasă sau că nu înțelege întrebările care i se puneau la judecată. Episcopului îi devenise clar că Dracul sau Drăcușorul care locuise în trupul motanului ieșise între timp din el, sau, cel puțin, se ținea bine ascuns. Nu mai trăgea nădejde să-l oblige pe Motan să facă mărturisiri deschise și

complete şi era hotărît să termine odată cu el.

Mărturia Helgăi — dacă ar fi fost numai atît — era suficientă pentru a-l acuza pe Motan de legături cu Satana, cu toate că fetiţa se dovedise nevinovată. Era vinovat, chiar dacă nu fusese — după cum arăta trecutul lui — el însuşi un mic Diavol. De aceea, Episcopul a mai cerut pentru ultima dată ca Motanul să se înfăţişeze înaintea lui şi l-a condamnat la moarte prin ardere pe rug în ajun de Sfîntul Ioan, sentinţă care a fost primită cu indiferenţă absolută de către condamnat.

S-au făcut pregătiri ieşite din comun pentru această ocazie. Locul ales se afla la vreo milă depărtare de Palat pe un teren întins unde rîndaşii făceau exerciţii cu caii Reginei şi unde se organizau curse de două ori pe an.

Un rînd de bănci de lemn a fost înălţat în semicerc pentru nobilime şi trei tronuri mai înalte pentru Regina Swanlauga, Prinţul Cristopher şi Episcop. Un stîlp central a fost înfipt în pămînt cu legături de nuiele în jur şi cu buşteni deasupra, pentru ca rugul să ardă mai încet.

La ora stabilită, spectatorii şi-au ocupat locurile. Regina şi Prinţul Chistopher au sosit călare, au lăsat poneii î seama unui rîndaş şi s-au aşezat şi ei. Regina Mamă nu era prezentă: căzuse la pat după ce favoritul ei, Jupînul Turi, fusese deconspirat şi evadase. Însăşi poziţia ei la Curte nu era tocmai sigură.

Deodată, s-au auzit cîntări şi a apărut Episcopul, purtînd pe cap mitra şi înveşmîntat în odăjdii verzi, în fruntea unei procesiuni de călugări, copii de cor cu stihare albe, acoliţi şi tineri novici, îndreptîndu-se cu toţii spre cîmpul unde fusese ridicat rugul. Erau urmaţi de irlandezul gigantic, care îl ducea pe Motan în lanţuri. Doi străjeri cu halebarde veneau în urmă în caz că s-ar fi iscat tulburări. Dar nu s-a întîmplat nimic, iar Motanul înainta cu paşi mărunţi, gata să cadă de slăbit ce era, mergînd în patru labe, extrem de calm, de parcă nu şi-ar fi dat seama că toată mulţimea aceea se strînsese acolo pentru a-l vedea făcut friptură.

N-a opus rezistenţă nici cînd a fost împins în sus pe o scară pînă la rug, ridicat de picioarele din spate şi legat de stîlpul central, în vîrful căruia fuseseră bătute în cuie nişte cizme mai vechi de-ale lui. Mai întîi a fost legat cu lanţul prins de zgarda din jurul gîtului şi apoi cu cele pe care le avea prinse de picioarele dinapoi; acestea au fost răsucite în jurul stîlpului în sensuri opuse, după care au fost înnodate. Călugărul care le-a legat a coborît apoi scara, care a fost numaidecît îndepărtată de rug.

A urmat o pauză în care călugărul s-a îndreptat printre rîndurile de nobili către tronul Prinţului Christopher şi i-a pus o întrebare. Regina a fost văzută zîmbind şi încuviinţînd cu un semn din cap. Prinţul s-a ridicat şi l-a urmat pe călugăr pînă la baza rugului, unde călugărul — acelaşi care condusese torturile — a început să sufle cu foalele peste tăciunii aprinşi dintr-o găleată, după care Prinţul Christopher a aprins torţa care îi fusese înmînată. Apoi s-a aplecat şi a dat foc la baza rugului. Numaidecît, patru băieţei, care aşteptaseră în apropiere, şi-au aprins şi

ei torțele pe care le purtau și au alergat în jurul rugului, pentru a-i da foc în mai multe locuri deodată. Prințul Christopher s-a întors la locul lui în mijlocul zîmbetelor și aplauzelor celor așezați în apropiere.

Flăcările izbucniseră și se ridicau din toate părțile cînd, spre surprinderea privitorilor, Motanul, care stătuse pasiv în timp ce se aprindea rugul, a devenit dintr-o dată foarte activ, eliberîndu-și mai întîi labele din față, după care, după toate aparențele, și-a eliberat și grumazul din cercul de fier. În orice caz, la un moment dat s-a aplecat și s-a ghemuit în vîrful rugului. Nici unul dintre spectatori nu vedea cum se străduiește din greu, trăgîndu-și una cîte una cătușele de aramă peste încheieturile genunchilor. Cînd a izbutit să-și elibereze picioarele, Motanul era pe jumătate strangulat și pe jumătate sufocat de fum. Dar, deodată, s-a ridicat și, alegîndu-și un locșor unde flăcările nu se înălțaseră foarte sus, a făcut un salt de pe rugul aprins. Apoi, pîrlit și răspîndind în jur numai scîntei, ținînd în dinți un băț aprins, s-a repezit către tînărul rîndaș care păzea poneii regali, i-a băgat în ochi nuiaua arzîndă și a încălecat pe iapa focoasă a Reginei care, cu ghearele Motanului în coaste, a luat-o din loc în galop.

Motanul evadase prin partea din spate a grămezii de nuiele și bușteni, ultimul loc unde aprinsese focul unul din băieții cu torțele și unde flăcările nu se înălțaseră prea tare. Prin urmare, numai categoria mai modestă a spectatorilor a fost martoră la evadarea lui. Aceștia erau șerbi cu nevestele lor, îndobitociți de trudă, cu copiii lor plîngăreți și nespălați, cu toții brutalizați de vechili și paznicii de pădure care le fixau normele de muncă și porunceau să fie biciuiți dacă nu le duceau la îndeplinire.

Sărăcimea este întotdeauna bănuitoare în privința celor mari care îi conduc. Vocea cinismului le este consolatoare, este vocea pe care o ascultă și în care au încredere. Din această pricină, mulți din cei care l-au văzut pe Motan sărind și scăpînd nevătămat de pe rug au presupus că fusese totul aranjat dinainte. Ei bănuiau că arderea Mai-Marelui Motanilor — care, în fond, era unul dintre cei aflați la putere și avea, probabil, o avere întreagă pusă deoparte cu care putea mitui pe oricine —, condamnarea și arderea lui făceau parte dintr-o înscenare pusă la cale de Episcopul irlandez pentru a o cîștiga de partea lui pe Regină și poate și pe flăcăul acela ciudat cu care se căsătorise și care îi datora Motanului mult mai mult decît își putea permite să recunoască. Executarea sumară a lui Egbert și a camaradului lui arăta că Regina dorise să ascundă ceva. Iar evadarea Motanului nu era decît o urmare firească.

Cu asemenea gînduri în minte, au rămas cu toții pe loc, făcîndu-și unul altuia cu ochiul, ba chiar îndrăznind să și rîdă. Dar nici unul din ei nu era îndeajuns de nechibzuit pentru a suna alarma, căci asta nu ar fi convenit stăpînilor lor de pe partea cealaltă a muntelui aprins de nuiele.

Din locul unde se aflau așezați, cei sus-puși nu mai puteau zări stîlpul de care fusese legat Motanul din pricina flăcărilor și a fumului, astfel încît bănuiau cu toții că victima se prăbușise peste partea de sus a rugului.

— Proastă organizare, șopteau către soțiile lor vreo cîțiva dintre cei mai știutori. Mai-Marele Motanilor ar fi trebuit legat de un stîlp suficient de înalt ca să-l vedem și noi cum se zvîrcolește și arde.

Regina, Prințul Christopher și Episcopul au rămas așezați pe tronurile lor privind la rugul aprins cu o expresie de satisfacție pe chip, cu toate că erau dezamăgiți că nu văd mai mult.

Numai cîteva persoane aflate mult mai în stînga lor au zărit pentru o clipă spectacolul incredibil al unei siluete de pisică, ghemuită în șa, dispărînd în galop călare pe iapa Reginei. Trosnetul violent al focului și vuietul flăcărilor au acoperit zgomotul pe care îl făceau copitele calului. Cît despre rîndaș, acestea reușise să evite bățul aprins pe care i-l aruncase în față Motanul și, apucînd de căpăstru calul Prințului, s-a aruncat în șa și a pornit în urmărirea Motanului. Nu trăgea prea mare nădejde să-l prindă și cu atît mai puțin să-l aresteze. Dar știa că urmărindu-l, evita pedeapsa imediată și putea să-și prezinte fapta ca pe un act de devotament față de Maiestatea Sa.

— Dogoarea focului este insuportabilă. Trebuie să ne lăsăm făcuți friptură ca să satisfacem vanitatea moșneagului ăstuia irlandez? Ne-am făcut datoria, și acum hai să facem o mică plimbare călare în răcoarea serii, a spus Regina.

Dar cum se ridicau s-o pornească, s-a auzit dintr-o dată vestea că Mai-Marele Motanilor scăpase.

— Bine, dar e imposibil, a șoptit Christopher, îngălbenindu-se.

— Este de-a dreptul absurd, a strigat Regina.

Dar aducătorii acestor vești proaste îl văzuseră pe Motan sărind pe iapa Reginei și pe rîndaș pornind în galop pe urmele lui. Într-adevăr, caii dispăruseră. Firește, furia Reginei se revărsa asupra Episcopului și a călugărilor lui, căci ei erau răspunzători pentru organizare. Și dacă cei mai săraci din Regat sînt întotdeauna bănuitori față de stăpînii lor, oare stăpînul suprem nu este cu atît mai îndreptățit să fie bănuitor? Așa se face că, deodată, Reginei i-a trecut prin minte că nu se putea ca Episcopul să fie atît de incompetent. Mai mult ca sigur, era în cîrdășie fie cu Motanul, fie cu Stăpînul acestuia, Satana. Și atunci, în fața tuturor, Regina Swanlauga a început să țipe la Episcop, spunîndu-i că el și oamenii lui trebuie să părăsească numaidecît Palatul, că de nu, vor fi dați cu toții afară în brînci. Regina a mai adăugat că va scrie Papei de la Roma pentru a-i spune că Episcopul este înțeles cu Diavolul.

În realitate, Regina nu și-a putut duce la îndeplinire ultima amenințare, pentru că, după plecarea Episcopului și a călugărilor lui, n-a mai rămas nimeni în tot Palatul care să poată scrie o scrisoare în limba latină. Dar i-a alungat pe ecleziastici din Palat, iar Episcopul MacConglinne nu a izbutit să-i reintre în grații decît un an mai tîrziu, cînd a instituit obiceiul abominabil de a arde un coș cu pisici vii în ajunul Sfîntului Ioan. Această barbarie a continuat secole de-a rîndul. O efigie a Papei împletită din nuiele de răchită și plină cu pisici vii a fost arsă după încoronarea

Reginei Elisabeta. Acest obicei abominabil s-a răspîndit şi în Franţa, unde era practicat în plină inimă a Parisului pînă cînd, copil fiind încă, bunul Rege Ludovic al treisprezecelea l-a implorat pe tatăl său să-i pună capăt, căci el îndrăgea pisicile. Fiul lui, Ludovic al paisprezecelea, a reînviat tradiţia şi, purtînd pe cap o cunună de trandafiri, a dat foc cu mîna lui unor pisici pe un rug înălţat în Place de la Grève. Curînd după aceea, obiceiul a fost dat uitării, nu pentru că oamenii aveau inima mai bună sau pentru că îndrăgeau mai mult pisicile, ci pentru că nu mai credeau în vrăjitoare.

Episcopul MacConglinne, care instituise această tradiţie, făcuse următorul raţionament: „Vrăjitoarele au mereu în jur pisici, adesea dăruite lor de însuşi Diavolul. Şi vrăjitoarele se pot transforma în pisici. Dacă numai o pisică din o sută este vrăjitoare, am temeiuri depline să le ard pe celelalte nouăzeci şi nouă, chiar dacă nu sînt decît nişte simple pisici".

Hotărîrea Episcopului a stîrnit o mare indignare, nu numai printre cei care îşi iubeau pisicile şi care îngroziţi la gîndul că pot fi acuzaţi de vrăjitorie şi arşi împreună cu mîţele lor nu protestau, dar mai ales printre negustorii de grîne, printre morari şi fermieri, care îşi vedeau hambarele şi sacii de grîu devastaţi de şobolani şi şoareci dacă nu aveau pisici ca să le apere averea. Negustorii de grîne din Northumberland au trimis Reginei o petiţie în care se spunea că pisicile sînt nişte „animale nevinovate şi folositoare", dar în zadar. Tocmai de aceea cel mai mare poet al nostru, William Shakespeare, a folosit aceste

cuvinte, „nevinovate şi necesare" pentru a vorbi despre pisici, căci şi în vremea lui cei care credeau în vrăjitorie urmăreau cu ardoare să ucidă şi să persecute neamul felinelor.

Cum se apropia ajunul Sfîntului Ioan, oamenii cu bun simţ îşi închideau pisicuţele, împiedicîndu-le să vagabondeze, ca nu cumva să cadă în mîinile creştinilor zeloşi.

CAPITOLUL XX

Istorie tîrzie şi legende

Motanul Încălţat — voi continua să-l numesc astfel, chiar dacă el nu şi-a mai pus niciodată cizme în picioare — a călărit spre apus şi în scurtă vreme a zărit conturul culmilor Cheviot înălţîndu-se peste nivelul pădurii. Văzînd că nu e urmărit, călăreţul şi-a îndemnat iapa să meargă la trap şi apoi la pas. Cînd au ajuns la High Bleak Hope, Puss şi-a strunit calul şi a descălecat. A legat frîiele pe spinarea iepei pentru ca aceasta să poată merge fără să se împiedice în ele şi a mîngîiat-o pe bot, iar ea i-a răspuns cu un fornăit, căci nu uitase cele zece gheare înfipte în crupă. Totuşi, s-au despărţit prieteni.

Motanul Încălţat era acum un Motan liber: nu mai avea stăpîn, nu mai era împovărat de nici o îndatorire în afara aceleia pe care şi-o impusese singur, anume să-şi spună povestea, pentru ca pisicile din toate ţările lumii să afle cum fusese tratat şi pentru ca ce i se întîmplase lui să servească drept învăţătură întregului neam pisicesc pentru vecie.

Nu erau pisici pe valea ce ducea dinspre High Bleak Hope sus, spre Cheviot. În schimb, pe povîrnişurie îmbrăcate în lăstari şi ferigi se găseau iepuri, potîrnichi şi cocoşi de munte, aşa că Motanul Încălţat s-a odihnit acolo vreme de trei săptămîni ca să-şi recapete puterile şi să-i crească la loc mustăţile arse. Ştia că, întocmai cum avusese nevoie de cizme pentru a face impresie printre oameni, tot aşa nu putea fi respectat de propriul lui neam dacă nu avea mustăţi.

Fuga Mai-Marelui Motanilor a făcut-o pe Regina Swanlauga să se căiască pentru hotărîrea pripită de a-i strangula pe Egbert şi pe tovarăşul lui, hăitaşii Regelui. Vînătorul nu era nici pe departe la fel de iscusit şi, cînd urmăritorii au descoperit că Mai-Marele Motanilor o luase spre Cheviot, urma era rece deja. Dacă Motanul ar fi fugit pe jos, copoii i-ar fi luat repede urma.

Cînd a considerat că are o înfăţişare respectabilă, Motanul a pornit spre nord şi a intrat în Scoţia, unde duşmanii lui din Northumberland n-ar fi îndrăznit să vină. Apoi a luat-o în jos spre Westmorland, străbătînd toată Heptarhia şi Ţara Galilor. Pe unde trecea îşi spunea povestea şi-şi propovăduia mesajul. Multe din pisicile care îl ascultau îl numiseră Regele lor, cu toate că neamul pisicesc este un neam liber care nu plăteşte niciodată tribut şi care nu va urma niciodată vreun Rege sau vreun Comandant la război.

Nu, titlul de Rege al Pisicilor era doar onorific, un semn de respect din partea poporului pisicesc.Iată, aşa cum ne-au fost transmise de-a lungul timpului, unele din spusele cu care Motanul îşi avertiza neamul împotriva omenirii:

„Una din istorioarele cu care se distrează adesea oamenii este aceea a maimuţei isteţe care convinsese un motan să scoată din foccastanele fierbinţi, castane cu care maimuţele se hrănesc, dar nu şi pisicile. Atunci cînd vorbesc despre semeni de-ai lor care sînt la fel de proşti ca motanul acela, oamenii spun că este o unealtă «care scoate castanele din foc cu mîna altuia». Eu nu cred că o maimuţă a tratat vreodată o pisică în acest fel, dar oamenii au făcut-o, iar pisicile au fost plătite la fel de prost ca în fabulă. Am venit aici pentru a vă spune că nu trebuie să mai existe pisici pe care oamenii să le pună să «scoată castanele din foc».

Acelea dintre voi cărora le place să fie mîngîiate şi răsfăţate, să aibă panglici albastre la gît, să aibă parte de farfurioare cu smîntînă şi bucăţele bune de peşte sau ficat, acelea dintre voi cărora le place să privească focul din şemineu tolănite pe perne, acelea care preferă să-şi ascută ghearele pe brocart scump, nu în coaja copacilor, toate aveţi dreptul să vă bucuraţi de aceste privilegii şi să profitaţi de aceste plăceri pe socoteala omului. Alte pisici sînt mai cutezătoare şi preferă să doarmă în hambare sau în şoproane, să vîneze şoareci şi şobolani, sau să se strecoare în rezervaţii de vînătoare pentru a vîna pe ascuns cîte un iepure, o potîrniche sau un fazan, aşa cum fac şi eu. Indiferent ce soi de pisică aţi fi, nu trebuie niciodată să vă legaţi de un stăpîn, nu trebuie niciodată să faceţi jurăminte de credinţă. Să nu faceţi

niciodată promisiuni omului. Să vă aduceți întotdeauna aminte că el vă este inferior: inferior în frumusețe și aptitudini, inferior în filosofie și înțelepciune. Dacă doriți, puteți să-l tratați ca pe un egal, puteți chiar să-l iubiți, căci unii bărbați și unele femei merită să fie iubiți. Dar în nici un caz, orbite de iubire, de gratitudine, de lăcomie sau de lingușiri, să nu priviți spre om ca spre o ființă superioară. Nu aveți voie să slujiți neamului omenesc. Priviți zgarda de fier ruginit de pe grumazul meu, priviți aceste răni. Le port nu pentru că nu l-aș fi slujit pe om cu credință, ci tocmai pentru că l-am slujit prea bine, pentru că, după ce l-am așezat pe tron, a vrut să se descotorosească de mine, străpungîndu-mă cu sabia, nu în luptă dreaptă, ci numai după ce mă legase într-un sac.

Nu aveți voie să vă lepădați de firea voastră sălbatică. Chiar și în cetățile omului puteți să vă suiți în vîrful celor mai înalte clădiri și pe acoperișurile lor să vînați porumbei și vrăbii și să trăiți în libertate precum verii voștri sălbatici din munții Grampians, care vînează cocoșul sălbatic și ciuta. Fiecare pisică să povestească pisoilor ei istoria Motanului Încălțat, cel care a fost numit Mai-Marele Motanilor și Lord Consilier al Coroanei și purta colanul de aur al dregătoriei, pentru a fi apoi trădat de stăpînul lui și luat drept Diavolul în persoană de către un creștin irlandez zevzec, unul din acei creștini care vin să propovăduiască că Dumnezeu este Iubire —

învățătură care a început cu schingiuirea omului care o predica. Și chiar și el credea în Diavoli".

Aceasta era evanghelia pe care Regele Pisicilor o predica neamului său. Acest personaj șchiop, cu părul sur și cu urmele locurilor în care călugării îl pîrliseră cu fierul înroșit pentru a-l face să mărturisească lucruri care nu existau decît în închipuirea lor pervertită, s-a suit pe o corabie în Franța și a colindat țară după țară, spunîndu-și povestea și strigîndu-și avertismentul.

Peste tot se strîngeau pisicile pentru a-l întîmpina și, după ce pleca el, se uitau cu alți ochi la bărbații și la femeile în ale căror case le era dat să trăiască. Rareori ajungeau la urechea vreunei ființe omenești vorbe despre Motanul Încălțat și despre trecerea lui pe pămîntul lor. Circulă o legendă potrivit căreia odată, un tăietor de lemne, mergînd spre casă pe covorul moale de ace de pin din Pădurea Neagră, a văzut printre copaci mai bine de o sută de pisici așezate în cerc pe labele dinapoi într-un conclav liniștit și a auzit un motan din apropiere spunîndu-i unui întîrziat care se așeza lîngă el:

— Vine Regele astă-seară; probabil că a fost reținut undeva.

Tăietorul de lemne s-a furișat mai departe, speriat de atîtea pisici adunate la un loc și mai cu seamă de faptul că, fără să vrea, le aflase secretul. S-a speriat și mai tare cînd, ajungînd acasă și descuind ușa, a dat de pisi-

cuța lui care stătuse zăvorîtă înăuntru și nu găsise nici o cale de a ieși. Pisica l-a privit drept în ochi și i-a spus:

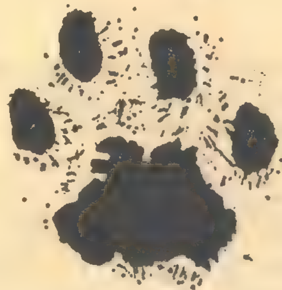
— Astă-seară mă duc să-l întîlnesc pe Regele Pisicilor.

Apoi a zbughit-o în pădure. Povestea spune că tăietorul de lemne nu și-a mai văzut niciodată pisica.

Se știe că Motanul Încălțat a vizitat Spania, Italia și Austria și se crede că a ajuns și în Polonia, unde se pare că a fost ucis, pe cînd stătea în două labe rezemat de un pin și își ascuțea ghearele, de către un vînător de urși care l-a luat drept pui de urs. Dar asta e doar legendă: nimeni nu știe care este adevărul.

Motanul Încălțat, Mai-Mare al Motanilor și Lord Consilier al Coroanei a murit acum o mie de ani, dar nu a fost uitat. Copiii cunosc prima parte a istoriei sale din cărțile de povești, iar pisoii află istoria întreagă de la mamele lor. Cea de-a doua parte a acestei povești a fost scrisă acum pentru prima dată. După cum am amintit în altă parte, în linii mari povestea mi-a fost adusă la cunoștință de o umilă pisică de bucătărie. Mai tîrziu, am mai adunat fragmente de la diverse Pisicuțe din țara mea natală, Anglia. După ce am pus toate bucățelele astea la un loc, i-am citit povestea întreagă motanului meu Tiber, aici, î. Franța. El a adus unele îndreptări neînsemnate și, după ce i-am citit totul încă o dată, a fost de acord să depună mărturie că aceasta este tradiția neamului său, adevărată în toate amănuntele ei și drept chezășie și-a pus pecetea aici, mai jos.

PECETEA LUI TIBER

NOTĂ CĂTRE CITITOR

Chiar lăsînd la o parte elementele magice, istoria de mai sus nu poate fi acceptată ca adevărată în întregime, căci orice școlar ar fi în stare să arate că multe pasaje se contrazic, în special în privința cronologiei. Astfel, oricine știe că Dick Whittington a trăit cu cîteva secole după încorporarea Regatului Northumberland în Regatul Angliei. De asemenea, furtuna pe mare, stîrnită pare-se de vrăjitoarele de pe Coasta Răsăriteană a Scoției, a avut loc în primii ani de domnie ai Regelui Iacob VI al Scoției, Iacob I al Angliei. Amănunte despre acest episod se află din belșug în lucrarea *Vrăjitoria în Europa Occidentală* de Dr. Margaret Murray. După oarecari ezitări, am păstrat totuși aceste absurdități pentru că, dacă aș fi încercat să elimin toate elementele incredibile ale poveștii, aș fi fost nevoit să sacrific *ipsissima verba* ale multor Pisicuțe. Ar fi fost greu de hotărît unde să mă opresc și cît să păstrez.

Apariția acestei cărți a fost posibilă numai pentru că am avut norocul să culeg versiuni diferite de la mulți informatori. Rezultatul este un specimen autentic de folclor felin.

Cititorul nu trebuie să uite că basmele au aproape întotdeauna o bază reală. Dacă acceptăm că această poveste ne-a fost transmisă din pisică în pisoi de-a lungul mai multor sute de generații, este firesc să se fi strecurat adăugiri, contradicții și inadvertențe cronologice. M-a uimit îndeosebi faptul că am descoperit multe detalii ale istoriei practic identice în Anglia și în Franța, mai precis în această parte a Franței unde locuiesc.

Îmi exprim regretul că, din pricina incompetenței mele lingvistice, nu am putut studia versiuni ale poveștii din Italia, Spania sau Germania.

Mi-au trebuit patruzeci și șapte de ani să adun materialul necesar pentru cartea de față — patruzeci și șapte de ani de la prima versiune brută pe care am auzit-o de la Tabs *. Fără îndoială că ar fi durat mai puțin dacă, vreme de mai mulți ani, nu aș fi avut prin preajmă Pisici Siameze. Ele nu auziseră de Motanul Încălțat, care este un erou felin vest-european.

A existat cu adevărat? Aceeași întrebare se pune și în legătură cu Regele Arthur și chiar cu Robin Hood. Peste cîteva sute de ani se va pune și în legătură cu Lawrence din Arabia.

Dar chiar și acei cititori care se îndoiesc că Motanul Încălțat ar fi existat cu adevărat, vor fi obligați să admită că în zilele noastre, cultul universal al acestui erou explică multe din caracteristicile psihologice ale pisicii domestice.

---

* Vezi *Purl and Plain*, Macmillan, 1973, p.68. (n.a.).

În sfîrşit, vreau să mulţumesc nenumăraţilor mei informatori, care preferă să rămînă anonimi, pentru încrederea pe care mi-au acordat-o. În primul rînd, îi mulţumesc lui Tiber, cel cu care îmi împart viaţa astăzi.

DAVID GARNETT

26 ianuarie 1974
Le Verger de Charry

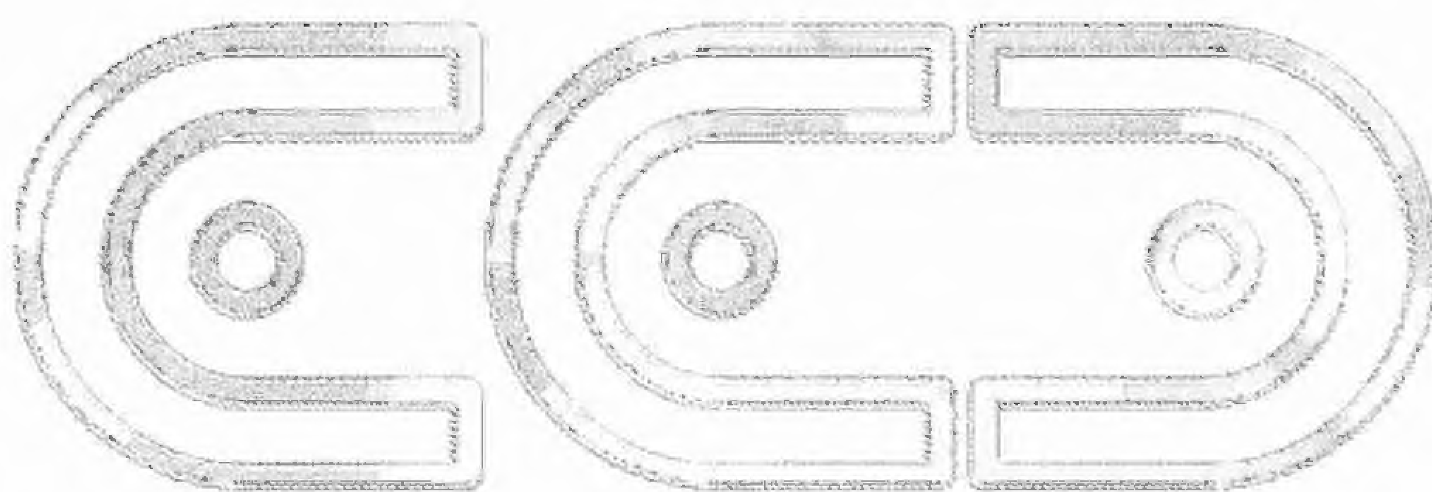
CUPRINS

Tehnoredactor : DAN RĂDULESCU

Bun de tipar : 11 martie 1992
Coli de tipar : 10,25

Tiparul executat sub comanda nr. 5044 — 1991
Imprimeria „BACOVIA"
Str. Mioriței nr. 27, BACĂU

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

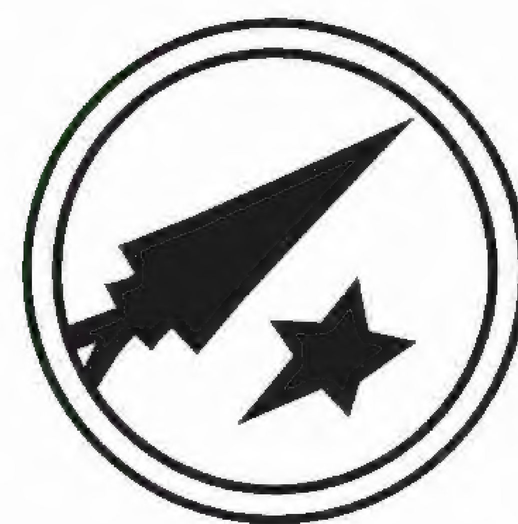
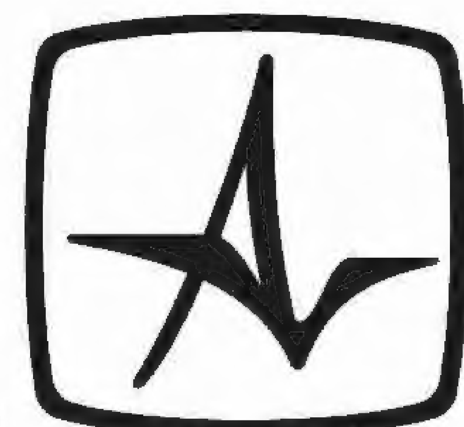

și

CAT Graur

Antwerpen

2024